

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi arvopaperimarkkinalain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan arvopaperimarkkinalakeja ja Rahoitustarkastuksesta annettu lakia muutettaviksi. Muutoksin pantaisiin täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi sisäpiirikaupoista ja markkinoiden manipuloinnista (markkinoiden väärinkäyttö) sekä komission kyseisen direktiivin nojalla antamat komission direktiivi Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/6/EY täytäntöönpanosta sisäpiiritiedon määrittelmän ja julkistamisen sekä markkinoiden manipuloinnin määrittelmän johdosta, komission direktiivi Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/6/EY täytäntöönpanosta sijoitus-suositusten asianmukaisen esittämisen ja eturistiriitoja koskevien tietojen julkistamisen osalta ja komission direktiivi Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/6/EY täytäntöönpanosta hyväksytyjen markkinakäytäntöjen, hyödykejohdannaisia koskevan sisäpiiritiedon määrittelymisen, sisäpiiriluettelojen laatimisen, johtohenkilöiden arvopaperikaupoista ilmoittamisen ja epäilyttävistä arvopaperikaupoista ilmoittamisen osalta.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi muutettavaksi sijoitusrahastolakia, rikoslakia, kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termineillä annettua lakia, sijoituspalveluyrityksistä annettua lakia, luottolaitostoiminnasta annettua lakia, arvo-osuusjärjestelmästä annettua lakia sekä eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annettua lakia.

Julkisen kaupankäynnin kohteena olevaan arvopaperin liikkeeseenlaskijan jatkuvaa tiedonantovelvollisuutta tarkistettaisiin. Julkisen kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin liikkeeseenlaskijan olisi ilman aiheutonta viivytystä julkistettava ja toimitettava asianomaiselle julkisen kaupankäynnin järjestäjälle tiedoksi kaikki sellaiset päätöksensä

sekä liikkeeseenlaskijaa ja sen toimintaa koskevat seikat, jotka ovat omiaan olennaisesti vaikuttamaan sanotun arvopaperin arvoon. Tiedonantovelvollisuus koski myös arvopaperia, jota on haettu otettavaksi julkisen kaupankäynnin kohteeksi. Liikkeeseenlaskija voisi hyväksyttävästä syystä lykätä tiedon julkistamista, jos tiedon julkistamista jättäminen ei vaaranna sijoittajien asemaa ja liikkeeseenlaskija pystyy varmistamaan tiedon säilymisen luottamuksellisena.

Arvopaperimarkkinalakiin lisättäisiin säännökset arvopaperinvälittäjän velvollisuudesta ilmoittaa Rahoitustarkastukselle epäilyttävistä arvopaperikaupoista.

Arvopaperimarkkinalakiin lisättäisiin keskeiset markkinoiden väärinkäyttöön liittyvät säännökset. Sisäpiirintiedolla tarkoitettaisiin julkisen kaupankäynnin tai lain 3 luvun 16 §:ssä tarkoitetun kaupankäyntimenettelyn kohteena olevaan arvopaperiin liittyvää luonteeltaan täsmällistä tietoa, jota ei ole julkistettu tai joka muuten ei ole ollut markkinoilla saatavissa ja joka on omiaan olennaisesti vaikuttamaan sanotun arvopaperin arvoon.

Liikkeeseenlaskijan osakkeen omistaja taikka asemansa, toimensa tai tehtävänsä nojalla sisäpiirintietoa saava, ei saisi käyttää tietoa hankkimalla tai luovuttamalla omaan tai toisen lukuun suoraan tai välillisesti arvopaperia, jota tieto koskee, eikä neuvoa suoraan tai välillisesti toista tällaista arvopaperia koskevassa kaupassa. Sisäpiirintiedon käytön kieltö koskisi myös henkilöä, joka on saanut sisäpiirintiedon rikollisen toiminnan kautta. Sisäpiirintietoa ei saisi ilmaista toiselle, jolle se tapahdu osana tiedon ilmaisevan henkilön työn, ammatin tai tehtävien tavanomaista suorittamista. Myös muita henkilöitä koskisi samat sisäpiirintiedon käyttöä koskevat kielto, jos henkilö tiesi tai hänen olisi pitänyt

tietää, että hänen saamansa tieto on sisäpiirintietoa.

Julkisen kaupankäynnin kohteena olevan suomalaisen yhtiön osakkeiden ja osakkeeseen oikeuttavien arvopaperien omistus olisi julkista, jos arvopaperin omistaja on osakkeen liikkeeseenlaskijan johto-, hallinto- ja valvontaelimen jäsen, muu ylimpään johtoon kuuluva henkilö tai tällaisten henkilöiden lähipiiriin kuuluva henkilö. Tällaisista arvopaperiomistuksista olisi pidettävä julkista sisäpiirirekisteriä, josta käy ilmi kunkin rekisteriin merkittävän henkilön kohdalla tämän omistamat arvopaperit sekä eriteltyinä kaupat ja muut luovutukset. Sisäpiirirekisterin sisältämät tiedot olisi pidettävä yleisön saatavilla sähköisen tietoverkon kotisivuilla. Luonnollisen henkilön henkilötunnus ja osoite sekä muun luonnollisen henkilön kuin ilmoitusvelvollisen nimi eivät kuitenkaan olisi julkisia.

Julkisen kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin liikkeeseenlaskijan olisi pidettävä yrityskohtaista sisäpiirirekisteriä palveluksessaan olevista henkilöistä, jotka asemansa tai tehtäviensä takia säännöllisesti saavat sisäpiirintietoa sekä muista henkilöistä, jotka työ- tai muun sopimuksen perusteella työskentelevät tälle ja saavat sisäpiirintietoa. Myös liikkeeseenlaskijan puolesta tai lukuun toimivan olisi pidettävä yrityskohtaista sisäpiirirekisteriä. Yrityskohtainen sisäpiirirekisteri ei, toisin kuin julkinen sisäpiirirekisteri, olisi julkinen.

Laissa kielletäisiin julkisen kaupankäynnin tai arvopaperimarkkinalain 3 luvun 16 §:ssä tarkoitetun kaupankäyntimenettelyn kohteena olevan arvopaperin kurssin vääristäminen.

Rahoitustarkastukselle annettaisiin markkinoiden väärinkäyttöön liittyvä erityinen oikeus saada arvopaperimarkkinalain tai sen nojalla annettujen markkinoiden väärinkäyttöä tai julkisen kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin arvoon vaikuttavien tietojen julkistamista koskevien säännösten noudattamisen valvomiseksi tarpeelliset tiedot. Rahoitustarkastuksella olisi oikeus saada tietoja paitsi valvottavalta ja muulta rahoitusmarkkinoilla toimivalta myös muulta henkilöltä, jolla voidaan perustellusta syystä olettaa olevan tällaista tietoa. Muiden kuin valvottavien

ja muiden rahoitusmarkkinoilla toimivien osalta tietojensaantioikeus koskisi kuitenkin vain yksilöityä liiketointa koskevia tietoja.

Rahoitustarkastus saisi myös markkinoiden väärinkäyttöön liittyvän kuulemisoikeuden. Rahoitustarkastuksella olisi oikeus tarvittaessa kutsua henkilö, jota koskee markkinoiden väärinkäyttöön liittyvä erityinen tietojensaantioikeus, kuultavaksi arvopaperimarkkinalain tai sen nojalla annettujen markkinoiden väärinkäyttöä tai julkisen kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin arvoon vaikuttavien tietojen julkistamista koskevien säännösten noudattamisen valvomiseksi.

Rahoitustarkastuksesta annettuun lakiin 1-sättäisiin säännökset kahdesta uudesta hallinnollisesta seuraamuksesta, rikemaksusta ja seuraamusmaksusta. Rikemaksun Rahoitustarkastus voisi määrätä itse. Seuraamusmaksun määräisi markkinaoikeus Rahoitustarkastuksen hakemuksesta.

Rahoitustarkastus voisi määrätä rikemaksun sille, joka laiminlyö arvopaperimarkkinalaissa säädetyn velvollisuuden ilmoittaa Rahoitustarkastukselle arvopapereita koskevat luovutukset, laiminlyö tai rikkoo arvopaperimarkkinalaissa taikka sijoitusrahastolaissa säädetyn arvopaperien ja rahasto-osuuksien omistuksen julkisuutta koskevan ilmoitusvelvollisuuden tai velvollisuuden pitää sisäpiirirekistereitä taikka rikkoo sijoitusrahastolaissa säädettyjä tai sijoitusrahaston säännöissä määrättyjä varojen sijoittamista koskevia rajoituksia.

Henkilöpiiriä, jolle Rahoitustarkastus voi antaa julkisen huomautuksen, laajennettaisiin. Julkinen huomautus voitaisiin antaa myös muulle henkilölle kuin valvottavalle ja muulle rahoitusmarkkinoilla toimivalle, joka laiminlyö tai rikkoo muulla kuin rikoslaisissa säädetyllä tavalla arvopaperimarkkinalain markkinoiden väärinkäyttöä tai julkisen kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin arvoon vaikuttavien tietojen julkistamista koskevia säännöksiä. Luonnolliselle henkilölle julkinen huomautus voitaisiin antaa, jos tämä menettelee häntä henkilökohtaisesti valvottavien säännösten tai määräysten vastaisesti.

Markkinaoikeus voisi Rahoitustarkastuksen hakemuksesta määrätä seuraamusmaksun valvottavalle ja muulle rahoitusmarkkinoilla toimivalle oikeushenkilölle, joka tahallaan tai

huolimattomuudesta laiminlyö tai rikkoo muulla kuin rikoslaissa tai arvopaperimarkkinalain rangaistussäännöksissä säädetyllä tavalla arvopaperimarkkinalain säännöksiä arvopaperien markkinoinnista, liikkeeseenlaskusta tai tiedonantovelvollisuudesta taikka arvopaperimarkkinalain sisäpiirintiedon käyttöä tai kurssin vääristämistä koskevia säännöksiä. Seuraamusmaksu ei olisi itsenäinen seuraamus, vaan se voitaisiin määrätä julkisen varoituksen ohella, jos menettely tai laiminlyönti on niin moitittavaa, ettei varoitusta yksin ole pidettävä riittävänä. Seuraamusmaksu voitaisiin määrätä maksettavaksi

myös muulle henkilölle, joka laiminlyö tai rikkoo muulla kuin rikoslaissa säädetyllä tavalla arvopaperimarkkinalain sisäpiirintietoa, kurssin vääristämistä tai julkisen kaupan käynnin kohteena olevan arvopaperin arvoon vaikuttavien tietojen julkistamista koskevia säännöksiä.

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 12 päivänä lokakuuta 2004, jolloin direktiivin täytäntöönpanoaika päättyy. Rikemaksu ja seuraamusmaksu voitaisiin määrätä vain e-osta tai laiminlyönnistä, joka on tehty lakien voimaantulon jälkeen.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYSLUETTELO	4
YLEISPERUSTELUT.....	7
1. Johdanto.....	7
2. Nykytila	7
2.1. Lainsäädäntö	7
2.1.1. Arvopaperimarkkinalaki	7
2.1.2. Sijoitusrahastolaki	11
2.1.3. Laki Rahoitustarkastuksesta	12
2.1.4. Rikoslaki.....	15
2.1.5. Laki kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä.....	16
2.1.6. Laki arvo -osuusjärjestelmästä.....	17
2.2. Euroopan unionin lainsäädäntö	17
2.2.1. Yleistä.....	17
2.2.2. Markkinoiden väärinkäyttödirektiivi	18
2.2.3. Komission määritelmädirektiivi.....	22
2.2.4. Komission sijoitussuositusdirektiivi	23
2.2.5. Komission kolmas direktiivi	27
2.3. Nykytilan arviointi.....	28
2.3.1. Arvopaperi, sisäpiirintieto ja kurssin vääristäminen.....	28
2.3.2. Alueellinen soveltamisala.....	29
2.3.3. Sisäpiirintiedon julkistaminen.....	30
2.3.4. Sijoitussuositukset ja epäilyttävät arvopaperikaupat	30
2.3.5. Liikkeeseenlaskijan johdon arvopaperikaupat ja sisäpiirin omistusta koskeva rekisteri	31
2.3.6. Rahoitustarkastuksen toimivaltuudet ja seuraamukset.....	33
3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset	35
3.1. Yleiset tavoitteet	35
3.2. Keskeiset ehdotukset	35
3.2.1. Arvopaperimarkkinalaki	35
3.2.2. Sijoitusrahastolaki	39
3.2.3. Laki Rahoitustarkastuksesta.....	39
3.2.4. Rikoslaki.....	41
3.2.5. Laki kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä.....	42
3.3. Direktiivin säännökset, jotka eivät edellytä muutoksia lainsäädäntöön.....	42
4. Esityksen vaikutukset	44
4.1. Kokonaistaloudelliset vaikutukset	44
4.2. Kustannusvaikutukset	45
4.2.1. Julkisille toimijoille.....	45
4.2.2. Markkinaosapuolille ja liikkeeseenlaskijoille.....	46

4.3.	Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset	48
5.	Asian valmistelu.....	48
6.	Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja	49
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT		50
1.	Lakiehdotusten perustelut.....	50
1.1.	Arvopaperimarkkinalaki	50
1 luku.	Yleisiä säännöksiä.....	50
2 luku.	Arvopaperien markkinointi, liikkeeseenlasku ja tiedonantovelvollisuus 51	
3 luku.	Julkinen kaupankäynti ja muu ammattimaisesti järjestetty kaupankäyntimenettely arvopapereilla.....	57
4 luku.	Arvopaperikauppa ja sijoituspalvelun tarjoaminen	57
4 a luku.	Selvitystoiminta.....	59
5 luku.	Markkinoiden väärinkäyttö.....	59
7 luku.	Arvopaperimarkkinoiden valvonta.....	74
8 luku.	Rangaistussäännökset	75
10 luku.	Erinäisiä säännöksiä.....	75
1.2.	Sijoitusrahastolaki	76
1.3.	Laki Rahoitustarkastuksesta.....	77
4 luku.	Hallinnolliset seuraamukset.....	79
1.4.	Rikoslaki.....	83
51 luku.	Arvopaperimarkkinarikoksista.....	83
1.5.	Laki kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä.....	85
3 luku.	Optioyhteisön toiminta.....	85
5 luku.	Erinäiset säännökset	85
1.6.	Laki sijoituspalveluyrityksistä.....	85
1.7.	Laki luottolaitostoinnasta.....	86
1.8.	Laki arvo -osuusjärjestelmästä.....	86
1.9.	Laki eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä	86
2.	Voimaantulo.....	86
3.	Säätämisyjärjestys	86
LAKIEHDOTUKSET		90
	arvopaperimarkkinalain muuttamisesta.....	90
	sijoitusrahastolain muuttamisesta.....	100
	Rahoitustarkastuksesta annetun lain muuttamisesta.....	102
	rikoslain muuttamisesta.....	106
	kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetun lain muuttamisesta	107
	sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 48 §:n muuttamisesta.....	108
	luottolaitostoinnasta annetun lain 94 §:n muuttamisesta.....	109
	arvo -osuusjärjestelmästä annetun lain 13 §:n muuttamisesta.....	109
	eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain muuttamisesta	110

LIITE	111
RINNAKKAISTEKSTIT	111
arvopaperimarkkinalain muuttamisesta.....	111
sijoitusrahastolain muuttamisesta.....	131
Rahoitustarkastuksesta annetun lain muuttamisesta.....	135
rikoslain muuttamisesta.....	138
kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetun lain muuttamisesta	142
sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 48 §:n muuttamisesta.....	145
luottolaitostoiminnasta annetun lain 94 §:n muuttamisesta.....	146
arvo-osuusjärjestelmästä annetun lain 13 §:n muuttamisesta.....	147
eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain muuttamisesta	148

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Arvopaperimarkkinoiden merkitys yritysten ja koko talouden rahoituksen kannalta kasvaa koko ajan. Arvopaperimarkkinoiden toimivuus edellyttää sijoittajien luottamusta markkinoiden toimintaan ja siihen, että markkinoilla käyttäytyään hyvän tavan mukaisesti. Sijoittajien luottamus ja hyvien tapojen noudattaminen markkinoilla on myös kaikkien markkinaosapuolien edun mukaista. Yleinen luottamus esimerkiksi osakkeiden jälkimarkkinoiden toimintaan on perusedellytys, jotta liikkeeseenlaskijat pystyvät hankkimaan kilpailukykyisesti pääomaa markkinoilta.

Markkinoiden väärinkäytöllä tarkoitetaan tilanteita, joissa sijoittajat ovat suoraan tai epäsuoraan joutuneet epäedulliseen asemaan, koska muut ovat käyttäneet omaksi tai muiden eduksi tietoja, jotka eivät ole yleisesti saatavilla (sisäpiirinkauppa) tai väärinäneet rahoitusvälineiden hinnanmuodostusmekanismeja taikka levittäneet vääriä tai harhaanjohtavia tietoja (kurssin vääristäminen). Markkinoiden väärinkäyttö nostaa sijoituksesta yleisesti vaadittavia riskipreemioita, koska sisäpiirintiedon käyttäjä hyötyy taloudellisesti muiden sijoittajien kustannuksella. Täten markkinoiden väärinkäyttö nostaa yritysten rahoituskustannuksia. Varsinaisen markkinoiden väärinkäytön lisäksi myös tilanne, jossa markkinoilla toimivilla sijoittajilla ei ole yhdenvertaista, tasapuolista ja samanaikaista mahdollisuutta liikkeeseenlaskijoita ja näiden arvopapereita koskevan tiedon saantiin aiheuttaa rahoituskustannusten kasvua. Esityksellä on välillisesti merkittävä vaikutus yritysten rahoitusmahdollisuuksiin ja sitä kautta investointeihin ja talouskasvuun.

Euroopan parlamentin ja neuvoston 28 päivänä tammikuuta 2003 antama direktiivi 2003/6/EY sisäpiirikaupoista ja markkinoiden manipulaatiosta (markkinoiden väärinkäyttö) koskee sekä sisäpiirinkauppaa että kurssin vääristämistä. Uusi direktiivi korvaa vuonna 1989 annetun neuvoston direktiivin 89/592/ETY sisäpiirintiedon väärinkäytön

estämisestä, joka koski vain sisäpiirikauppoja.

Esityksen, kuten direktiivienkin, tärkeimpänä tarkoituksena on parantaa yleistä luottamusta rahoitus markkinoihin ja yhtenäistää normeja koko Euroopan talousalueella markkinoiden väärinkäytön torjumiseksi.

2. Nykytila

2.1. Lainsäädäntö

2.1.1. Arvopaperimarkkinalaki

Arvopaperimarkkinalain (495/1989) soveltamisalasta säädetään lain 1 luvun 1 §:ssä. Laki koskee pykälän 1 momentin mukaan arvopaperien saattamista yleiseen liikkeeseen, yleiseen liikkeeseen saatettujen arvopaperien vaihdantaa ja selvitystoimintaa sekä julkista kaupankäyntiä arvopapereilla. Lisäksi 2 momentin mukaan 2 luvun 9 ja 10 §:ää sovelletaan myös suomalaisen osakeyhtiöön, jonka osake on otettu julkista kaupankäyntiä vastaavan kaupankäynnin kohteeksi Euroopan talousalueella, sekä sanotun osakeyhtiön osakkeenomistajaan ja osakkeenomistajaan sanotun lainkohdan mukaan rinnastettavaan henkilöön. Laki koskee siten pykälän 2 momentissa säädettyä poikkeusta lukuun ottamatta vain Suomessa tapahtuvaa liikkeeseen laskua, vaihdantaa ja selvitystoimintaa sekä julkista kaupankäyntiä.

Arvopaperimarkkinalain 1 luvun 2 §:n mukaan lakia sovelletaan arvopaperiin, joka on vaihdantakelpoinen ja joka on saatettu tai saatetaan yleiseen liikkeeseen useiden samansisältöisistä oikeuksista annettujen arvopaperien kanssa. Säännöksen arvopaperin määritelmä on erittäin laaja. Pykälässä luetellaan esimerkkejä arvopapereista, mutta luettelo ei ole tyhjentävä. Arvopapereita ovat muun muassa todiste, joka annetaan osakkeesta tai muusta osuudesta yhteisön omaan pääomaan tai siihen liittyvästä osinko-, korko- tai muusta tuotto-oikeudesta taikka merkintäoikeudesta, osuudesta joukkovelkakirjalainaan, rahasto-osuudesta sekä muusta oikeudesta, joka perustuu sopimukseen tai s-

toumukseen. Arvopaperimarkkinalain 10 luvussa säädetään lisäksi lain soveltamisesta johdannaissopimuksiin.

Arvopaperimarkkinalain 2 luvun 7 §:ssä säädetään julkisen kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin liikkeeseenlaskijan jatkuvasta tiedonantovelvollisuudesta. Pykälän 1 momentin mukaan julkisen kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin liikkeeseenlaskijan on ilman aiheetonta viivytystä julkistettava ja toimitettava asianomaiselle julkisen kaupankäynnin järjestäjälle tiedoksi kaikki sellaiset päätöksensä sekä liikkeeseenlaskijaa ja sen toimintaa koskevat seikat, jotka ovat omiaan olennaisesti vaikuttamaan sanotun arvopaperin arvoon. Jatkuva tiedonantovelvollisuus ei 2 momentin mukaan koske valtiota, sen keskuspankkia, kuntaa, kuntainliittoa eikä sellaista kansainvälistä julkisyhteisöä, jonka jäsenenä on vähintään kaksi Euroopan talousalueeseen kuuluvaa valtiota, paitsi, milloin ne muualla Euroopan talousalueella julkistavat 1 momentissa tarkoitetun tiedon. Asianomaisen julkisen kaupankäynnin järjestäjän on 3 momentin mukaan ilman aiheetonta viivytystä julkistettava sen tietoon tulleet 1 momentissa tarkoitetut päätökset ja seikat, joita liikkeeseenlaskija ei ole julkistanut eikä hakenut luvun 11 §:ssä tarkoitettua poikkeusta.

Lain 2 luvun 11 §:n mukaan Rahoitustarkastus voi liikkeeseenlaskijan hakemuksesta myöntää poikkeuksen tiedon julkistamisvelvollisuudesta. Edellytyksenä poikkeuksen myöntämiselle on, ettei se vaaranna sijoittajien asemaa ja julkistaminen olisi yleisen edun vastaista tai siitä olisi liikkeeseenlaskijalle olennaista haittaa.

Muun julkisen kaupankäynnin säännöissä voidaan 3 luvun 13 §:n 2 momentin mukaan määrätä, ettei luottolaitoksen tavanomaisen varainhankintansa yhteydessä liikkeeseen laskemaa 1 luvun 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua arvopaperia koskevaan kyseisen luottolaitoksen tekemään kauppaan tai muuhun luovutukseen ole sovellettava 5 luvun 1 §:ssä tarkoitettuja rikoslain (39/1889) säännöksiä.

Selvitysyhteisöön, joka ei toimi ainoastaan omaan lukuunsa, ja siihen 5 luvun 2 §:ssä tarkoitettussa suhteessa olevaan henkilöön sovelletaan 4 a luvun 8 §:n 2 momentin mu-

kaan 5 luvun sisäpiiriä koskevia säännöksiä.

Arvopaperimarkkinalain 4 luvun 4 §:n 2 momentti edellyttää, että arvopaperinvälittäjän on pyrittävä välttämään eturistiriitatilanteita ja niiden syntyessä kohdeltava asiakasta hyvän tavan mukaisesti. Arvopaperinvälittäjän on kohdeltava asiakkaitaan tasapuolisesti. Arvopaperinvälittäjä ei saa antaa toisen asiakkaan, arvopaperin liikkeeseenlaskijan tai oman etunsa vaikuttaa asiakkaalle antamaansa ohjeeseen tai neuvoon taikka toimeksianton suorittamistapaan.

Arvopaperimarkkinalain 5 lukuun sisältyvät sisäpiiriä koskevat säännökset. Luvun 1 §:ään sisältyy viittaussäännös siitä, että rangaistus sisäpiirintiedon väärinkäytöstä säädetään rikoslain 51 luvun 1 ja 2 §:ssä. Luvun 2 §:ssä säädetään julkisen kaupankäynnin kohteena olevan osakkeen ja niihin oikeuttavien arvopaperien omistuksen julkisuudesta. Tällaisten arvopaperien omistus on pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan julkista, jos arvopaperin omistaja on osakkeen liikkeeseen laskeneen yhtiön hallituksen, arvopaperikeskuksen, arvopaperipörssin tai arvopaperinvälittäjän hallituksen tai hallitusneuvoston jäsen, toimitusjohtaja tai toimitusjohtajan varamies taikka tilintarkastaja tai varatilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisön toimihenkilö, jolla on päävastuu yhtiön tilintarkastuksesta. Momentin 2 kohdan mukaan myös meklarin ja arvopaperinvälittäjän palveluksessa olevan henkilön, jonka tehtävänä on tällaisia arvopapereita koskevien toimeksiantojen käsittely tai niitä koskeva sijoitustutkimus sekä 3 kohdan mukaan arvopaperikeskuksen, arvopaperipörssin tai muuta julkista kaupankäyntiä tällaisilla arvopapereilla järjestävän arvopaperinvälittäjän muu kuin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettun toimihenkilön tällaisten arvopaperien omistus on julkista. Pykälän 1 momentin 4 kohdan mukaan myös edellä mainittujen henkilöiden ja heidän perheenjäsentensä määräysvallassa olevien yhteisöjen ja säätiöiden säännöksen tarkoittamien arvopaperien omistukset ovat julkisia.

Lain 1 luvun 5 §:ssä määritellään, mitä laissa tarkoitetaan määräysvallassa olevalla yhteisöllä. Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan osakkeenomistajalla, osakkaalla tai jäsenellä on määräysvalta yhteisössä, kun hänellä on enemmän kuin puolet yhteisön

kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä ja ääntenenemmistö perustuu omistukseen, jäsenyyteen, yhtiöjärjestykseen, yhtiösopimukseen tai niihin verrattaviin sääntöihin taikka oikeus muuhun sopimukseen. Momentin 2 kohdan mukaan mainitulla henkilöllä on määräysvalta lisäksi, jos hänellä on oikeus nimittää tai erottaa enemmistö jäsenistä yhteisön hallituksessa tai siihen verrattavassa toimielimessä taikka toimielimessä, jolla on tämä oikeus, ja nimitys- tai erottamisoikeus perustuu samoihin seikkoihin kuin 1 kohdassa tarkoitettu ääntenenemmistö.

Pykälän 2 momentin mukaan 1 momentissa tarkoitettua ääniosuutta laskettaessa ei oteta huomioon lakiin tai yhteisön yhtiöjärjestykseen, yhtiösopimukseen tai niihin verrattaviin sääntöihin taikka muuhun sopimukseen sisältyvää äänestysrajoitusta. Yhteisön kokonaisäänimäärää laskettaessa vähennetään ne äänet, jotka liittyvät yhteisölle itselleen tai sen määräysvallassa olevalle yhteisölle kuuluviin osakkeisiin tai osuuksiin. Pykälän 3 momentin mukaan, jos osakkeenomistajalla, osakkaalla tai jäsenellä yhdessä hänen määräysvallassaan olevien yhteisöjen kanssa taikka näillä yhteisöillä yhdessä on 1 momentissa tarkoitettu määräysvalta jossakin yhteisössä, myös viimeksi mainittu yhteisö on hänen määräysvallassaan oleva yhteisö. Mitä pykälässä säädetään määräysvallassa olevasta yhteisöstä, koskee 4 momentin mukaan soveltuvin osin määräysvallassa olevaa säätiötä.

Rahoitustarkastus voi 5 luvun 2 §:n 2 momentin nojalla erityisestä syystä myöntää poikkeuksen pykälän 1 momentissa tarkoitusta omistuksen julkisuudesta. Pykälän 3 momentissa viitataan Rahoitustarkastuksen henkilökunnan omistamien arvopaperien julkisuuden osalta rahoitustarkastuslakiin (503/1993). Suomen Pankin henkilökunnan omistamien arvopaperien julkisuudesta säädetään erikseen.

Luvun 3 §:ssä säädetään julkisen kaupankäynnin kohteena olevan osakkeen liikkeen laskeneen yhtiön luottamus- ja toimihenkilöiden osakkeita ja osakkeisiin oikeutuvia arvopapereita koskevien kauppojen ja muiden luovutusten ilmoitusvelvollisuudesta. Tällaisen yhtiön hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenen ja varajäsenen, toimitusjohtajan

ja toimitusjohtajan varamiehen sekä tilintarkastajan, varatilintarkastajan ja tilintarkastusyhteisön sellaisen toimihenkilön, jolla on päävastuu yhtiön tilintarkastuksesta, on pykälän 1 momentin mukaan ilmoitettava tehtävänsä tullessaan yhtiölle vajaavaltainen, jonka edunvalvoja hän on, sekä määräysvallassaan 2 §n 1 momentin 4 kohdan mukaan olevat yhteisöt ja säätiöt. Mainittujen henkilöiden on ilmoitettava myös yhteisöt ja säätiöt, joissa hänellä on pykälän 2 momentissa tarkoitettu huomattava vaikutusvalta.

Pykälän 1 momentin 4 kohdan mukaan yhtiön luottamus- ja toimihenkilön on ilmoitettava julkisen kaupankäynnin kohteena olevan osakkeen liikkeeseen laskeneelle yhtiölle omistamansa sekä vajaavaltaisen, jonka edunvalvoja hän, ja heidän määräysvallassaan olevien yhteisöjen ja säätiöiden omistamat sekä yhtiön ja sen kanssa samaan konserniin kuuluvan yhtiön osakkeet ja osakkeisiin oikeuttavat arvopaperit. Edellä tarkoitettujen luottamus- ja toimihenkilöiden on momentin 5 ja 6 kohdan mukaan lisäksi tehtävässä ollessaan ilmoitettava 4 kohdassa tarkoitetuilla arvopapereilla tekemänsä kaupat ja muut luovutukset sekä 1—5 kohdissa tarkoitetuissa tiedoissa tapahtuvat muutokset.

Henkilöllä on 2 momentin mukaan yhteisössä tai säätiössä huomattava vaikutusvalta, jos hän on siinä 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettussa tai siihen rinnastuvassa asemassa tai jos hän on avoimen yhtiön yhtiömies tai kommandiittiyhtiön vastuunalainen yhtiömies.

Arvopaperipörssin ja muuta julkista kaupankäyntiä järjestävän arvopaperinvälittäjän sekä arvopaperinvälittäjien luottamus- ja toimihenkilöitä koskee 4 §:n mukaan vastaava ilmoitusvelvollisuus.

Jos ilmoitusvelvollisuuden kohteena olevan yhtiön osakkeet on liitetty arvosuusjärjestelmään, ilmoitusten vastaanottaja voi 4 a §:n mukaan järjestää menettelyn, jossa arvopapereiden omistustiedot ja niiden muutokset saadaan suoraan arvosuusjärjestelmästä. Tällöin ei lain edellyttämiä ilmoituksia omistuksesta ja sen muutoksista tarvitse tehdä yhtiölle. Ilmoitusvelvollisen on tällöin ilmoitettava vain etuyhteystietonsa sekä niiden muutokset. Arvopapereiden omistusta ja niiden muutoksia kos-

kevat tiedot saadaan automaattisesti arvo-osuusjärjestelmästä.

Sisäpiirin omistusta koskevasta rekisteristä säädetään 5 §:ssä. Ilmoitusten vastaanottajana toimii pykälän 1 momentin mukaan kunkin ilmoitusvelvollisen työnantaja tai yhteisö, jonka luottamushenkilö hän on. Ilmoitusten vastaanottajina ja rekisterinpitäjinä toimivat siten arvopaperien liikkeeseenlaskijat, arvopaperipörssit, arvopaperikeskukset ja arvopaperinvälittäjät.

Jos ilmoituksissa noudatetaan menettelyä, jossa tiedot saadaan arvo-osuusjärjestelmästä, rekisteri voidaan pykälän 2 momentin mukaan muodostaa kokonaan tai osittain näiden tietojen perusteella. Pykälän 3 momentin mukaan jokaisella on oikeus vaivattomasti tutustua rekistereihin ja saada niistä otteita ja jäljennöksiä kulujen korvaamista vastaan.

Luvun 6 §:ssä säädetään seikoista, joista rahoitustarkastuksella on oikeus antaa määräyksiä. Näitä ovat ilmoitusten tekemiseen, niiden julkisuuteen sekä rekisterinpitoon liittyvät tarkemmat määräykset. Rahoitustarkastus voi siten määrätä muun muassa siitä, milta ajalta omistuksen muutokset ovat julkisia sekä ilmoitettujen tietojen säilytysajoista. Rahoitustarkastus voi antaa määräyksiä myös niissä tilanteissa, joissa rekisterinpitäjä haluaa käyttää hyväkseen 4 a §:n ja 5 §:n 2 momentin mukaisia mahdollisuuksia järjestää ilmoitusmenettely ja rekisterinpito kokonaan tai osittain arvo-osuusjärjestelmästä saatavien tietojen perusteella. Rahoitustarkastus on 17 päivänä lokakuuta 2000 antanut määräyksen Nro 201.5 sisäpiiri-ilmoituksista sekä määräyksen Nro 201.6 sisäpiirirekistereistä.

Sisäpiiri-ilmoituksia koskevassa määräyksessä on määritelty ilmoitusvelvollisuuden täyttämistä koskevat tekniluonteiset menettelytavat. Määräyksen mukaan ilmoitusvelvollisen on kahden viikon kuluessa tehtävissä aloittamisessa ilmoitettava perusilmoituksella tiedot itsestään, vajaanvaltaisesta, jonka edunvalvoja hän on, määräysvaltayhteisöistä sekä vaikutusvaltayhteisöistä. Muutokset mainittuihin tietoihin ilmoitetaan muutosilmoituksella. Ilmoitusvelvollisesta on määräyksen mukaan perusilmoituksessa ilmoitettava nimi, osoite, kotivaltio, kansalaisuus, henkilötunnus tai arvo-osuusyksiöintitunnus.

Määräyksen mukaan henkilötunnus ei ole julkinen. Osoitetietojen julkisuudesta päätösvalta on jätetty rekisterinpitäjälle. Muutokset tiedoissa ilmoitetaan muutosilmoituksella, joka on tehtävä kahden viikon kuluessa muutoksesta.

Arvopaperiomistusilmoituksella puolestaan ilmoitetaan arvopaperiomistukset. Ilmoitus on määräyksen mukaan tehtävä, jos arvopaperiomistus on vähintään 4 000 euroa. Euro-määräinen raja määräytyy kunkin arvopaperilajin kohdalla erikseen. Jos arvopaperiomistusilmoituksessa annetut tiedot muuttuvat, ilmoitusvelvollisen on tehtävä rekisterinpitäjälle omistusmuutosilmoitus. Ilmoitus on tehtävä, kun arvopaperilajin omistus luovutuksen, hankinnan tai muun saannon johdosta muuttuvat vähintään 4 000 euroa aiemmin ilmoitetusta ja muutos johtuu muusta kuin arvopaperin liikkeeseenlaskijasta. Arvopaperiomistusilmoitus ja omistusmuutosilmoitus on tehtävä kahden viikon kuluessa ilmoitusvelvollisuuden alkamisesta.

Määräykseen sisältyy myös poikkeukset ilmoitusvelvollisuudesta. Määräysvalta- ja vaikutusvaltayhteisöinä ei tarvitse ilmoittaa asunto-osakeyhtiöitä, kiinteistöosakeyhtiöitä, aatteellisia yhdistyksiä eikä taloudellisia yhdistyksiä. Ilmoitus on kuitenkin tehtävä, jos yhteisö käy aktiivisesti kauppaa arvopapereilla.

Rahoitustarkastus valvoo lain 7 luvun 1 §:n mukaan lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten sekä arvopapereilla käytävää julkista kauppaa ja muuta 3 luvun 16 §:ssä tarkoitettua kaupankäyntimenettelyä koskevien sääntöjen ja sopimusehtojen noudattamista.

Lain 7 luvun 3 §:n mukaan se, joka mairittussa laissa tarkoitettuja tehtäviä suorittaessaan tai arvopaperipörssin, arvopaperinvälittäjän, selvitysyhteisön, selvitysosapuolen tai 4 a luvun 5 §:n 2 momentissa tarkoitettun yhteisön toimielimen jäsenenä tai varajäsenenä tai toimihenkilönä on saanut tietää arvopaperin liikkeeseenlaskijan tai muun henkilön taloudellista asemaa tai yksityistä olosuhdetta koskevan julkistamattoman seikan tahi liiketäi ammattisalaisuuden, ei saa sitä ilmaista tai muuten paljastaa eikä käyttää hyväksi, jos siitä ei ole säädetty tai asianmukaisessa järjestyksessä määrätty ilmaistavaksi tai ellei se,

jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen.

Lain 8 luvun 3 §:ssä säädetään arvopaperirikkomuksesta. Sen mukaan se, joka tahallaan tai huolimattomuudesta

1) rikkoo 2 luvun 1, 2—4, 4 a, 5, 5 a, 6 tai 6 a §:n taikka 3 luvun 17 §:n säännöksiä,

2) laiminlyö 2 luvun 7—10 tai 10 a §:ssä taikka 11 §:n 3 momentissa säädetyn tiedonantovelvollisuuden,

3) laiminlyö 4 luvun 7 §:ssä tai 5 luvun 2—4 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden taikka 5 luvun 5 §:ssä tarkoitetun velvollisuuden pitää rekisteriä,

4) rikkoo 6 luvun 1 §:ää tai laiminlyö 6 luvun 2 §:n 1 momentissa, 3 §:n 1 momentissa, 4 §:ssä tai 6 §:n 4 momentissa säädetyn julkistamisvelvollisuuden tai

5) julkistaa tarjous- tai listalleottoesitteen tai tarjousasiakirjan ennen kuin rahoitustarkastus on hyväksynyt sen, on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, arvopaperimarkkinarikkomuksesta sakkoon.

2.1.2. Sijoitusrahastolaki

Sijoitusrahastolain (48/1999) 99 §:ssä säädetään rahasto-osuuksien omistuksen julkisuudesta. Pykälän 1 momentin mukaan sijoitusrahaston rahasto-osuuksien omistaminen on julkista, jos rahasto-osuudenomistaja (*ilmoitusvelvollinen*) on:

1) rahastoyhtiön tai säilytisyhteisön hallituksen jäsen, toimitusjohtaja, tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisön sellainen toimihenkilö, jolla on päävastuu rahastoyhtiön tai säilytisyhteisön tilintarkastuksesta;

2) muu rahastoyhtiön palveluksessa oleva henkilö, jolla on mahdollisuus vaikuttaa sijoitusrahaston varojen sijoittamista koskevan päätöksen tekemiseen;

3) muu säilytisyhteisön palveluksessa oleva henkilö, jolla tehtävässään on mahdollisuus saada tietoja sijoitusrahaston sijoitustoiminnasta;

4) henkilö, jonka edunvalvojana on 1-3 kohdassa tarkoitettu henkilö;

5) yhteisö tai säätiö, jossa 1—4 kohdassa tarkoitettulla henkilöllä on yksin tai yhdessä perheenjäsentensä tai toisen 1—4 kohdassa tarkoitetun henkilön taikka tämän perheenjäsenen kanssa määräysvalta kirjanpitolain

1 luvun 5 §:ssä tarkoitetulla tavalla; sekä

6) rahastoyhtiön osakkeenomistaja tai tähän arvopaperimarkkinalain 2 luvun 9 §:n mukaan rinnastettava henkilö.

Pykälän 2 momentin mukaan 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitetun ilmoitusvelvollisen on ilmoitettava rahastoyhtiölle 1 momentin 3—5 kohdassa tarkoitetun olosuhteen olemassaolosta sekä sellainen yhteisö ja säätiö, jossa ilmoitusvelvollisella on huomattava vaikutusvalta siten, että hän on siinä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetussa tai siihen rinnastuvassa asemassa tai hän on avoimen yhtiön yhtiömies tai kommandiittiyhtiön vastuunalainen yhtiömies, sekä edellä mainituissa tiedoissa tapahtuneet muutokset. Henkilön on ilmoitettava myös omistuksessaan sekä 1 momentin 4 ja 5 kohdassa tarkoitetun henkilön omistuksessa olevat osakkeet tai osakkeisiin osakeyhtiölain mukaan oikeuttavat arvopaperit, joihin rahastoyhtiön hallinnoiman sijoitusrahaston varoja voidaan sijoittaa, tällaisten arvopapereiden hankkimista tai luovutusta koskevat sopimukset ja sitoumukset sekä tällaisten arvopapereiden omistuksessa ja niiden hankkimista tai luovutusta koskevissa sopimussuhteissa tapahtuvat, vähintään rahoitustarkastuksen vahvistaman määrän suuruiset muutokset.

Ilmoitus on 3 momentin mukaan tehtävä 14 vuorokauden kuluessa siitä, kun 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitettu henkilö otti vastaan sanotussa lainkohdassa tarkoitetun tehtävän tai 1 momentin 4 tai 5 kohdassa taikka 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettu olosuhde syntyi taikka 1 tai 2 momentissa tarkoitetuissa olosuhteissa tapahtui muutos.

Jos 2 momentin 3 kohdassa tarkoitetut arvopaperit on liitetty arvo-osuusjärjestelmään, rahastoyhtiö voi 4 momentin mukaan järjestää menettelyn, jossa tiedot saadaan arvo-osuusjärjestelmästä. Tällöin ei erillistä ilmoitusta ole tältä osin tehtävä.

Rahastoyhtiön on 100 §:n mukaan pidettävä rekisteriä, josta ilmenevät kunkin ilmoitusvelvollisen kohdalla 99 §:ssä tarkoitetut omistukset ja sopimussuhteet sekä eriteltyinä kaupat ja muut luovutukset.

Jokaisella on oikeus vaivattomasti tutustua tässä pykälässä tarkoitettuihin rekistereihin ja saada kulujen korvaamista vastaan niistä otteita ja jäljennöksiä.

Rahoitustarkastus voi 101 §:n mukaan antaa tarkempia määräyksiä 99 ja 100 §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten tekemisestä, rekisterinpidosta ja rekisterin julkisuudesta sekä 99 §:n 3 momentissa tarkoitettua menettelystä. Rahoitustarkastus voi määrätä, että 99 §:ssä tarkoitettua ilmoitusvelvollisuutta ei sovelleta tiettyihin yhteisöihin tai luottamustoimiin. Rahoitustarkastus on 17 päivänä lokakuuta 2000 antanut säännöksen nojalla määräyksen Nro 205.3 sisäpiiri-ilmoituksista ja määräyksen Nro 205.4 sisäpiirirekistereistä.

Sijoitusrahastorikkomuksesta säädetään lain 146 §:ssä. Sen mukaan se, joka muun muassa rikkoo lain 24, 30 tai 84 §:ssä säädettyä kieltoa taikka laiminlyö rahastoyhtiölle, säilytysyhteisölle tai ilmoitusvelvolliselle 25 §:n 2 momentissa, 26 §:n 1 momentissa, 28 §:ssä, 31 §:n 2 momentissa, 45 §:ssä, 47 §:n 3 momentissa, 49 §:ssä, 52 §:n 1 momentissa, 92—96 §:ssä, 99 §:n 2 ja 3 momentissa, 100 §:ssä ja 118 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyjä velvollisuuksia, on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, sijoitusrahastorikkomuksesta sakkoon.

2.1.3. *Laki Rahoitustarkastuksesta*

Rahoitustarkastuksesta annetun lain (587/2003) 3 §:n mukaan Rahoitustarkastus valvoo sen valvottaviksi säädettyjen ja muiden rahoitusmarkkinoilla toimivien toimintaa niin kuin kyseisessä laissa ja muualla laissa säädetään. Rahoitustarkastus ohjaa lisäksi rahoitusmarkkinoilla toimivia noudattamaan toiminnassaan hyviä menettelytapoja sekä edistää tietämystä rahoitusmarkkinoista. Lain 5 §:ssä säädetään, mitä valvottavalla tarkoitetaan. Valvottavia ovat muiden muassa luottolaitostoiminnasta annetussa laissa (1607/1993) tarkoitettu luottolaitos, sijoitusrahastolaissa tarkoitettu sijoitusrahasto, sijoituspalveluyrityksistä annetussa laissa (579/1996) tarkoitettu sijoituspalveluyritys sekä arvopaperimarkkinalaissa tarkoitettu arvopaperipörssi.

Muu rahoitusmarkkinoilla toimiva määritellään lain 6 §:ssä. Pykälän 1 kohdan nojalla muuna rahoitusmarkkinoilla toimivana pidetään julkisen kaupankäynnin ja muun arvopaperimarkkinalain 3 luvun 16 §:ssä tarkoite-

tun kaupankäyntimenettelyn kohteena olevan arvopaperin liikkeeseenlaskijaa ja muuta, joka on velvollinen julkistamaan arvopaperimarkkinalain 2 luvun 3 §:ssä tarkoitettua esitteen.

Pykälän 2 kohdan nojalla muuna rahoitusmarkkinoilla toimivana pidetään arvopaperimarkkinalain 4 luvun 9 §:ssä tarkoitettua meklaria ja arvopaperinvälittäjän palveluksessa olevaa muuta henkilöä. Kohta kattaa arvopaperimarkkinalain 1 luvun 4 §:n 6 kohdassa tarkoitettua meklarin. Kohta kattaa myös mainitun lain 1 luvun 4 §:n 7 kohdassa tarkoitettua pörssimeklarin. Lisäksi kohta kattaa arvopaperinvälittäjän palveluksessa olevan muun henkilön, jolle arvopaperimarkkinalain 4 luvun 9 §:ssä on säädetty samat mainitun luvun 1—6 §:ssä tarkoitettua velvollisuudet kuin meklarille.

Pykälän 3 kohdan nojalla muuna rahoitusmarkkinoilla toimivana pidetään arvopaperimarkkinalain 3 luvun 4 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettua muuta arvopaperipörssissä toimivaa kuin arvopaperinvälittäjää. Tällaiset muut arvopaperipörssissä toimivat on mainitun lainkohdan mukaan määriteltävä arvopaperipörssin säännöissä. Kohta kattaa lisäksi mainitun luvun 12 a §:ssä tarkoitettua muun julkisen kaupankäynnin muun osapuolen kuin arvopaperinvälittäjän. Kohta kattaa myös kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetun lain 2 luvun 13 §:ssä tarkoitettua ulkomaisen optioyhteisön ja 8 §:n 3 momentissa tarkoitettua muun optioyhteisössä toimivaa.

Pykälän 4 kohdan nojalla muuna rahoitusmarkkinoilla toimivana pidetään niitä luonnollisia henkilöitä, jotka arvopaperimarkkinalain 5 luvun 2 §:ssä kuuluvat julkisen kaupankäynnin kohteena olevan yhtiön sisäpiiriin ja ovat siitä ilmoitusvelvollisia tai joilla sijoitusrahastolain 99 §:n mukaan on vastaava ilmoitusvelvollisuus. Muuna rahoitusmarkkinoilla toimivana ei sitä vastoin pidetä niitä mainitun luvun 3 §:ssä tarkoitettuja henkilöitä, joista tietoja on mainitun pykälän nojalla ilmoitettava.

Pykälän 5 kohdan nojalla muuna rahoitusmarkkinoilla toimivana pidetään arvopaperimarkkinalain 6 luvun 1 §:ssä tarkoitettua julkisen ostotarjouksen tekijää, jolla on mainitun luvun säännösten mukaan velvollisuus

julkistaa ostotarjous ja muun muassa laatia tarjouksesta laissa säädetty vaatimukset täyttävä tarjousasiakirja. Kohdan nojalla muuna rahoitusmarkkinoilla toimivana pidetään myös mainitun luvun 6 §:ssä tarkoitettua lunastusvelvollista samoin kuin niitä mainitun pykälän 2 momentissa mainittuja tahoja, joiden ääniosuus momentin nojalla luetaan lunastusvelvollisen ääniosuuteen ja joita koskee mainitun luvun 7 §:ssä säädetty ilmoitusvelvollisuus.

Pykälän 6 kohdan nojalla muuna rahoitusmarkkinoilla toimivana pidetään sitä, joka arvopaperimarkkinalain 2 luvun 9 tai 10 §:n nojalla on velvollinen julkistamaan osakkeiden tai osuuksien hankinnan (niin sanottu liputusvelvollinen).

Pykälän 7 kohdan nojalla muuna rahoitusmarkkinoilla toimivana pidetään sitä, joka arvopaperimarkkinalain 3 luvun 2 d §:n tai 4 a luvun 3 a §:n, kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä annetun lain 1 luvun 3 a §:n, sijoitusrahastolain 16 §:n, luottolaitostoinnasta annetun lain 18 §:n, sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 14 §:n tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain (44/2002) 8 §:n nojalla on velvollinen tekemään Rahoitustarkastukselle ilmoituksen osakkeiden tai osuuksien hankinnasta tai luovutuksesta.

Rahoitustarkastuksen tarkastus- ja tietojensaantioikeudesta säädetään 15 §:ssä. Rahoitustarkastuksella on pykälän 1 momentin nojalla oikeus saada tarkastettavakseen valvottavan toimipaikassa tehtävänsä suorittamisen kannalta tarpeelliset valvottavaa ja sen asiakasta koskevat asiakirjat ja muut tallenteet sekä saada niistä tarpeelliset jäljennökset. Rahoitustarkastuksella on myös oikeus saada tarkastettavakseen valvottavan tietojärjestelmät sekä kassa- ja muut rahoitusvarat. Rahoitustarkastuksella on lisäksi oikeus saada tarkastettavakseen muun rahoitusmarkkinoilla toimivan yhteisön tai säätiön toimipaikassa tehtävänsä suorittamisen kannalta tarpeelliset yhteisöä tai säätiötä koskevat asiakirjat ja muut tallenteet sekä saada niistä tarpeelliset jäljennökset.

Valvottavan ja muun rahoitusmarkkinoilla toimivan on pykälän 2 momentin mukaan ilman aiheetonta viivytystä toimitettava Rahoitustarkastukselle sen pyytämät valvonnan

kannalta tarpeelliset tiedot ja selvitykset. Rahoitustarkastus voi antaa määräyksiä valvottavan taloudellista asemaa, omistajia, sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa, hallinto- ja valvontaelinten jäseniä ja toimihenkilöitä sekä toimipaikkoja koskevien tietojen säännöllisestä toimittamisesta Rahoitustarkastukselle.

Rahoitustarkastuksella on pykälän 3 momentin nojalla oikeus saada valvottavan ja muun rahoitusmarkkinoilla toimivan yhteisön tai säätiön tilintarkastajalta kaikki tällä olevat näitä koskevat valvonnan kannalta tarpeelliset tiedot sekä saada valvonnan kannalta tarpeelliset jäljennökset tilintarkastajan hallussa olevista valvottavaa tai muuta rahoitusmarkkinoilla toimivaa yhteisöä tai säätiötä koskevistä asiakirjoista ja tallenteista.

Pykälän 4 momentin mukaan, mitä 1—3 momentissa säädetään valvottavasta, sovelletaan myös suomalaiseen yritykseen, joka kuuluu valvottavan kanssa samaan koti- tai ulkomaiseen konserniin tai konsolidointiryhmään taikka joka on valvottavan osakkuusyritys. Rahoitustarkastuksella on lisäksi oikeus saada valvottavalta valvottavan kanssa samaan konserniin tai konsolidointiryhmään kuuluvaa ulkomaista yritystä ja valvottavan ulkomaista osakkuusyritystä koskevat 2 momentissa tarkoitettut tiedot sekä tarkastettavakseen valvottavalla olevat tällaisia tietoja sisältävät asiakirjat ja muut tallenteet ja tarpeelliset jäljennökset niistä. Rahoitustarkastuksen oikeudesta saada tietoja valvottavan kanssa samaan rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluvasta yrityksestä säädetään rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa.

Rahoitustarkastuksella on pykälän 5 momentin mukaan oikeus saada tarkastettavakseen valvonnan kannalta tarpeelliset tiedot sellaisen yrityksen toimipaikassa, joka toimii valvottavan asiamiehenä tai joka valvottavan toimeksiannosta hoitaa tämän kirjanpitoon, tietojärjestelmään taikka riskienhallintaan tai muuhun sisäiseen valvontaan liittyviä tehtäviä.

Rahoitustarkastuksella on lisäksi pykälän 6 momentin mukaan oikeus saada sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitettuja sakkorekisteristä tiedot, jotka ovat tarpeen valvottavan omistajan, hallituksen jäsenen, toimitusjohtajan tai palve-

luksessa olevan laissa säädetyn luotettavuuden selvittämiseksi. Oikeudesta saada tietoja rikosrekisteristä säädetään erikseen.

Rahoitustarkastus voi 19 §:n nojalla kieltää valvottavan tekemän päätöksen tai valvottavan suunnitteleman toimenpiteen toteutuksen tai muun menettelyn, jos se on ristiriidassa rahoitusmarkkinoita koskevien säännösten tai niiden nojalla annettujen määräysten taikka näihin säännöksiin perustuvien valvottavan sääntöjen tai toimiluvan kanssa. Jos valvottava on pannut päätöksen täytäntöön tai toteuttanut muun toimenpiteen tai menettelyn, Rahoitustarkastus voi velvoittaa valvottavan ryhtymään toimenpiteisiin päätöksen täytäntöönpanon taikka toimenpiteen tai menettelyn peruuttamiseksi tai oikaisun aikaansäämiseksi. Tämän momentin soveltamisen edellytyksenä on, että päätöksen täytäntöönpano taikka toimenpiteen tai menettelyn toteuttaminen voisi vaarantaa tallettajien tai muiden velkojien aseman tai rahoitusmarkkinoiden vakauden taikka muuten aiheuttaa vakavia häiriöitä rahoitusmarkkinoilla.

Jos valvottava tai muu rahoitusmarkkinoilla toimiva toiminnassaan laiminlyö noudattaa rahoitusmarkkinoita koskevia säännöksiä tai niiden nojalla annettuja määräyksiä taikka valvottava laiminlyö noudattaa sääntöjään taikka toimilupansa ehtoja, Rahoitustarkastus voi 24 §:n mukaan uhkasakolla velvoittaa valvottavan tai muun rahoitusmarkkinoilla toimivan täyttämään velvollisuutensa, jos laiminlyönti ei ole vähäinen. Rahoitustarkastus voi uhkasakolla velvoittaa valvottavan tai muun rahoitusmarkkinoilla toimivan yhteisön tai säätiön tilintarkastajan ja valvottavan kanssa samaan koti- tai ulkomaiseen konserniin tai konsolidointiryhmään yrityksen taikka yrityksen, joka on valvottavan osakkuusyritys, täyttämään velvollisuutensa, jos nämä laiminlyövät noudattaa, mitä niiden velvollisuudeksi lain 15 §:ssä säädetään ja laiminlyönti ei ole vähäinen. Uhkasakon tuomitsee maksettavaksi Rahoitustarkastus.

Rahoitustarkastuksen käytettävissä olevista hallinnollisista seuraamuksista säädetään lain 4 luvussa.

Julkisesta huomautuksesta säädetään 25 §:ssä. Rahoitustarkastus voi pykälän 1 momentin mukaan antaa valvottavalle ja muulle rahoitusmarkkinoilla toimivalle yh-

teisölle tai säätiölle julkisen huomautuksen, jos tämä tahallaan tai huolimattomuudesta menettelee rahoitusmarkkinoita koskevien säännösten tai niiden nojalla annettujen määräysten vastaisesti taikka jos valvottava tahallaan tai huolimattomuudesta menettelee toimilupansa ehtojen vastaisesti eikä kokonaisuutena harkiten anna aihetta ankarampiin toimenpiteisiin.

Julkisen huomautus voidaan pykälän 2 momentin mukaan lisäksi antaa 1 momentissa säädetyn edellytyksin lain 6 §:ssä tarkoitetulle luonnolliselle henkilölle, jos tämä menettelee häntä henkilökohtaisesti velvoittavien 1 momentissa tarkoitettujen säännösten tai määräysten vastaisesti.

Julkista huomautusta ei pykälän 3 momentin mukaan voida antaa, jos valvottava tai muu rahoitusmarkkinoilla toimiva on välittömästi virheen havaittuaan oma-aloitteisesti ryhtynyt asiassa korjaaviin toimenpiteisiin.

Julkisesta huomautuksesta on pykälän 4 momentin mukaan siitä tiedotettaessa käytävä ilmi, onko sen antamista koskeva päätös lainvoimainen. Jos muutoksenhakuviranomainen kumoaa päätöksen, Rahoitustarkastuksen on tiedotettava muutoksenhakuviranomaisen päätöksestä vastaavalla tavalla kuin se on tiedottanut julkisen huomautuksen antamisesta.

Mitä pykälässä säädetään, ei pykälän 5 momentin mukaan vaikuta Rahoitustarkastuksen velvollisuuteen tuottaa ja jakaa tietoa toiminnastaan siten kuin siitä erikseen säädetään.

Rahoitustarkastus voi antaa julkisen huomautuksen lisäksi myös julkisen varoituksen. Rahoitustarkastus voi 26 §:n mukaan antaa 25 §:ssä mainitulle julkisen varoituksen, jos mainitussa pykälässä tarkoitettu menettely tai laiminlyönti on jatkuvaa tai toistuvaa taikka muuten niin moitittavaa, ettei julkista huomautusta ole pidettävä riittävänä. Julkiseen varoitukseen sovelletaan muuten, mitä 25 §:ssä säädetään julkisesta huomautuksesta.

Rahoitustarkastuksen valvontayhteistyöstä ulkomaan valvontaviranomaisen kanssa säädetään lain 5 luvussa. Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion valvontaviranomaisen ilmoitettua, että suomalainen luottolaitos s-vukonttoristaan tai sijoituspalveluyritys sivu-

liikkeestään tai muutoin palveluja tarjotessaan ei noudata voimassa olevia säännöksiä, Rahoitustarkastuksen on 28 §:n mukaan ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin sen varmistamiseksi, että säännösten vastainen toiminta lopetetaan. Rahoitustarkastuksen on myös ilmoitettava tuon valtion valvontaviranomaiselle niistä toimenpiteistä, joihin se on ryhtynyt.

Lain 29 §:n mukaan Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion valvontaviranomainen voi suorittaa tai suorittaa tuosta valtiosta Suomeen sijoittuneen luotto- tai rahoituslaitoksen sivukonttorissa tai sijoituspalveluyrityksen sivuliikkeessä luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen valvonnan kannalta tarpeellisen tarkastuksen ilmoitettuaan asiasta ensin Rahoitustarkastukselle. Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion valvontaviranomaisen pyynnöstä Rahoitustarkastus voi toimivaltansa puitteissa tehdä tarkastuksen tuosta valtiosta Suomeen sijoittuneen luotto- tai rahoituslaitoksen sivukonttorissa tai sijoituspalveluyrityksen sivuliikkeessä tai muulla tavoin varmistaa sivukonttoria tai sivuliikettä koskevien tietojen oikeellisuuden.

Rahoitustarkastuksen on 30 §:n mukaan ilmoitettava Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion valvontaviranomaiselle, jos tuosta valtiosta Suomeen sijoittuneen tai palveluja tarjoavan luotto- tai rahoituslaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen toiminta on säännösten tai määräysten vastaista eikä se ole ryhtynyt Rahoitustarkastuksen vaatimiin toimenpiteisiin säännösten tai määräysten vastaisen toiminnan lopettamiseksi. Rahoitustarkastuksella on 31 §:n mukaan lisäksi oikeus suorittaa tarkastus Suomessa olevassa yrityksessä, joka kuuluu ulkomaisen luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen konsolidointiryhmään, ja tällaisen yrityksen emoyrityksen Suomessa olevassa tytäryrityksessä, jos kyseisen valtion rahoitustoimintaa valvovalla viranomaisella on toimivalta tarkastaa tällaista yritystä ja viranomainen pyytää tarkastusta konsolidoidun valvonnan suorittamiseksi. Jos toisen valtion rahoitustoimintaa valvovalla viranomaisella on tarvetta tarkastaa Suomessa 1 momentissa tarkoitettua yritystä koskevia konsolidoidun valvonnan kannalta olennaisia tietoja, sen on pyydyttävä Rahoitustarkastukselta tarkastuksen

suorittamista. Rahoitustarkastuksen on täytettävä pyyntö joko suorittamalla tarkastus itse tai antamalla pyynnön esittäneen viranomaisen osallistua viraston suorittamaan tarkastukseen.

Rahoitustarkastuksella on lisäksi 36 §:n mukaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus antaa tietoja sellaiselle yhteisölle, joka kotimaassaan lain nojalla hoitaa vastaavaa tehtävää kuin Rahoitustarkastus. Rahoitustarkastus ei saa luovuttaa toisen valtion valvontaviranomaiselta taikka toisessa valtiossa suoritettua tarkastuksessa saatuja salassa pidettäviä tietoja edelleen, ellei tiedon antanut valvontaviranomainen taikka sen ulkomaa muu asianomainen valvontaviranomainen, jossa tarkastus on suoritettu, ole antanut siihen nimenomaista suostumusta. Näitä tietoja voidaan käyttää ainoastaan Rahoitustarkastuksesta annetun lain mukaisten tehtävien hoitamiseen tai niihin tarkoituksiin, joita varten suostumus on annettu.

Rahoitustarkastuksen päätöksestä saa 37 §:n mukaan valittaa Helsingin hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään valituksen tekemisestä valtioneuvoston ja ministeriön päätökseen, jollei muualla laissa toisin säädetä. Rahoitustarkastuksen antama päätös, josta on valitettu, voidaan muutoksenhausta huolimatta panna täytäntöön, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää tai asiasta muualla laissa toisin säädetä. Rahoitustarkastuksen päätöstä, joka koskee toimiluvan peruuttamista tai sääntöjen vahvistamisen peruuttamista, ei kuitenkaan ole täytäntöönpanokelpoinen ennen kuin se on saanut lainvoiman.

2.1.4. *Rikoslaki*

Sisäpiirintiedon väärinkäytöstä ja kurssin vääristämisestä säädetään rikoslain 51 luvussa. Luvun 1 §:ssä säädetään sisäpiirintiedon väärinkäytöstä. Sen mukaan, joka hankkiakseen itselleen tai toiselle taloudellista hyötyä tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta käyttää julkisen kaupankäynnin tai muun arvopaperien ostajien ja myyjien yhteensaattamiseksi ammattimaisesti järjestetyn yleisön käytettävissä olevan kaupankäyntimenettelyn

kohteena olevaan arvopaperiin liittyvää sisäpiirintietoa hyväksi luovuttamalla tai hankkimalla sellaisen arvopaperin omaan tai toisen lukuun, tai neuvomalla suoraan tai välillisesti toista sellaista arvopaperia koskevassa kaupassa, on tuomittava sisäpiirintiedon väärinkäytöstä sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Sisäpiirintieto määritellään luvun 6 §:n 2 momentissa. Sen mukaan sisäpiirintiedolla tarkoitetaan sellaista julkisen kaupankäynnin tai muun arvopaperien ostajien ja myyjien yhteensaattamiseksi ammattimaisesti järjestetyn yleisön käytettävissä olevan kaupankäyntimenettelyn kohteena olevaan arvopaperiin liittyvää tietoa, jota ei ole julkistettu tai joka ei muuten ole markkinoilla saatavissa ja joka on omiaan olennaisesti vaikuttamaan sanotun arvopaperin arvoon tai hintaan. Sisäpiirintietona ei pidetä julkisesti saatavissa olevia tietoja yhdistämällä yksityisesti käytettäväksi tuotettua tietoa.

Kurssin vääristämisestä säädetään rikoslain 51 luvun 3 §:ssä. Kurssin vääristämisestä tuomitaan se, joka tekee julkisen kaupankäynnin tai muun arvopaperien ostajien ja myyjien yhteensaattamiseksi ammattimaisesti järjestetyn kaupankäyntimenettelyn kohteena olevaa arvopaperia koskevan harhaanjohtavan osto- tai myyntitarjouksen tai näennäiskaupan tai antaa sellaista tarjousta tai kauppaa koskevan toimeksiannon taikka ryhtyy muuhun niihin rinnastettavaan toimenpiteeseen tai antaa sellaista arvopaperiin liittyviä totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja. Rangaistavuuden edellytyksenä on lisäksi, että edellä tarkoitettun toiminnan tarkoituksena on vääristää julkisen kaupankäynnin tai muun arvopaperien ostajien ja myyjien yhteensaattamiseksi ammattimaisesti järjestetyn kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin hintataso ja sitä hyväksikäyttäen hankkia itselleen tai toiselle taloudellista hyötyä.

Arvopaperilla tarkoitetaan rikoslain 51 luvussa sen 6 §:n 1 momentin mukaan sellaista arvopaperia, johon sovelletaan arvopaperimarkkinalakia. Pykälän 3 momentissa säädetään lisäksi, että sisäpiirintiedon väärinkäyttöä koskevia säännöksiä sovelletaan kaikkiin kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetun lain (772/1988) mukai-

siin vakioituihin optioihin ja termiineihin.

2.1.5. *Laki kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä*

Välittäjän on kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetun lain 3 luvun 11 §:n 1 momentin mukaan ilmoitettava optioyhteisölle tai muulle rahoitustarkastuksen määräämälle yhteisölle omistuksessaan olevat osakkeet, jotka ovat optioyhteisössä kaupattavan option tai termiin kohde-etuutena, ja niiden omistuksessa tapahtuvat muutokset. Markkinatakaajan on vastaavasti ilmoitettava omistamansa osakkeet, joihin kohdistuvan option tai termiin markkinatakaajana hän toimii.

Rahoitustarkastus voi pykälän 2 momentin mukaan antaa tarkempia määräyksiä ilmoitusmenettelystä, ilmoitusten ajankohdista ja siitä, kenelle ilmoitus on tehtävä.

Sähköön tai maakaasuun perustuvien optioiden ja termiinien kauppaan osallistuvien on 3 momentin mukaan ilmoitettava optioyhteisölle poikkeukselliset tai muutoin olennaisesti sähkön tai maakaasun tuotantoon, siirtoon ja kulutukseen vaikuttavat rajoitukset siten kuin optioyhteisön säännöissä määrätään.

Optioyhteisön tai muun ilmoitukset vastaanottavan yhteisön on 4 momentin mukaan rahoitustarkastuksen määräämällä tavalla julkistettava tämän pykälän nojalla ilmoitetut tiedot.

Optioyhteisön on 3 luvun 14 §:n mukaan päivittäin ilmoitettava välittäjien omien johdannaistiliasemien sekä niihin perustuvien vastuiden ja niiden edellyttämien vakuuksien muutoksista välittäjän erikseen nimeämälle välittäjän hallituksen jäsenelle tai muulle välittäjän johtoon kuuluvalle toimihenkilölle. Pankkitarkastusvirasto voi velvoittaa välittäjän ilmoittamaan tämän vakavaraisuusvalvonnan alaisen asiakkaan johdannaistiliasemien sekä niihin perustuvien vastuiden ja niiden edellyttämien vakuuksien muutoksista asiakkaan erikseen nimeämälle hallituksen jäsenelle tai muulle asiakkaan johtoon kuuluvalle toimihenkilölle.

Joka laissa tarkoitettuja tehtäviä suorittaessaan tai optioyhteisön tai välittäjän toimihenkilönä on saanut tietää option tai termiin osapuolen tai muun henkilön taloudellista

asemaa tai yksityistä olosuhdetta koskevan julkistamattoman seikan tai liike- tai ammatillisuuden, ei 5 luvun 2 §:n mukaan saa sitä ilmaista tai muuten paljastaa eikä käyttää hyväksi, mikäli sitä ei ole säädetty tai asianmukaisessa järjestyksessä määrätty ilmaista-vaksi, tai ellei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen. Pankkitarkastusviraston oikeudesta antaa tietoja ulkomaiselle johdannaismarkkinoita valvovalle viranomaiselle säädetään pankkitarkastusvirastosta annetussa laissa.

2.1.6. Laki arvo-osuusjärjestelmästä

Arvo-osuusjärjestelmästä annetun lain (826/1991) 13 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan arvopaperikeskuksen tehtävänä on ylläpitää tietojärjestelmiä, joilla voidaan ylläpitää arvopaperimarkkinalain 5 luvussa tarkoitettua sisäpiiriin omistusta koskevaa rekisteriä.

2.2. Euroopan unionin lainsäädäntö

2.2.1. Yleistä

Markkinoiden väärinkäyttöä koskeva sääntely on osa Euroopan unionin tavoitetta saavuttaa yhdenmukainen rahoituspalvelumarkkinat vuoden 2005 loppuun mennessä. Tukholmassa maaliskuussa 2001 kokoontunut Eurooppa-neuvosto hyväksyi paroni Lamfalussin johtaman asiantuntijakomitean raportin Euroopan arvopaperimarkkinoiden sääntelystä. Raportissa ehdotettiin nelitasoista lähestymistapaa arvopaperimarkkinoiden sääntelyyn: yleisperiaatteet (taso 1), täytäntöönpanotoimet (taso 2), sääntelyviranomaisten yhteistyö (taso 3) ja lainsäädännön soveltamisen valvonta (taso 4). Tason 1 tulisi rajoittaa laajoihin yleisperiaatteisiin ja taso 2 sisältää tekniset täytäntöönpanotoimenpiteet, jotka komissio laatii Euroopan arvopaperikomitean avustuksella.

Sisäpiirikaupoista ja markkinoiden manipuloinnista (markkinoiden väärinkäyttö) 28 päivänä tammikuuta 2003 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä

2003/6/EY, jäljempänä *markkinoiden väärinkäyttödirektiivi*, noudatetaan tätä lähestymistapaa ja määritetään yleisperiaatteet markkinoiden väärinkäytön torjunnalle. Direktiivin yhtenäisen soveltamisen varmistamiseksi unionin alueella ja rahoitusmarkkinoiden kehityksen huomioon ottamiseksi, direktiivissä edellytetään, että tarvittavat tekniset täytäntöönpanotoimenpiteet hyväksyy komissio neuvoston päätöksen 1999/468/EY mukaista komiteamenettelyä noudattaen.

Komissio on antanut markkinoiden väärinkäyttödirektiivin nojalla kolme täytäntöönpanodirektiiviä ja yhden täytäntöönpanoasetuksen. Komission direktiivi 2003/124/EY Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/6/EY täytäntöönpanosta sisäpiiritiedon määritelmän ja julkistamisen sekä markkinoiden manipuloinnin määritelmän johdosta, jäljempänä *komission määritelmädirektiivi*, komission direktiivi 2003/125/EY Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/6/EY täytäntöönpanosta sijoitus-suositusten asianmukaisen esittämisen ja eturistiriitoja koskevien tietojen julkistamisen osalta, jäljempänä *komission sijoitus-suositusdirektiivi*, sekä komission asetus (EY) N:o 2273/2003 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/6/EY täytäntöönpanosta takaisinosto-ohjelmille ja rahoitusvälineiden vakauttamiselle myönnettävien poikkeusten osalta, jäljempänä *komission takaisinostoasetus*, annettiin 22 päivänä joulukuuta 2003. Lisäksi 29 päivänä huhtikuuta 2004 annettiin komission direktiivi 2004/72/EY Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/6/EY täytäntöönpanosta hyväksytyjen markkinakäytäntöjen, hyödykejohdannaisia koskevan sisäpiiritiedon määrittelemisen, sisäpiirilueteloiden laatimisen, johtohenkilöiden arvopaperikaupoista ilmoittamisen ja epäilyttävistä arvopaperikaupoista ilmoittamisen osalta, jäljempänä *komission kolmas direktiivi*.

Markkinoiden väärinkäyttödirektiivi ja sen nojalla annetut komission direktiivit on saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöä viimeistään 12 päivänä lokakuuta 2004. Komission takaisinostoasetus tuli voimaan 23 päivänä joulukuuta 2003 ja sitä sovelletaan 12 päivästä lokakuuta 2004.

2.2.2. *Markkinoiden väärinkäyttödirektiivi*

Markkinoiden väärinkäyttödirektiivin 1 artikla sisältää direktiivissä käytettyjen keskeisten käsitteiden määritelmät. Sisäpiiritiedolla tarkoitetaan luonteeltaan täsmällistä ja julkistamatonta tietoa, joka liittyy suoraan tai välillisesti yhteen tai useampaan rahoitusvälineiden liikkeeseenlaskijaan taikka yhteen tai useampaan rahoitusvälineeseen ja jolla, jos se julkistettaisiin, todennäköisesti olisi huomattava vaikutus kyseisten rahoitusvälineiden hintoihin tai niihin liittyvien rahoitusjohdannaissopimusten hintaan (1 kohdan ensimmäinen alakohta). Artikla sisältää lisäksi erityiset hyödykejohdannaissopimuksia ja arvopaperinvälittäjiä koskevat sisäpiiritiedon määritelmät.

Markkinoiden manipuloinnilla tarkoitetaan direktiivissä puolestaan ensinnäkin sellaisia liiketoimia tai kauppaa koskevia toimeksiantoja, jotka antavat tai todennäköisesti antaisivat väärä tai harhaanjohtavia viestejä rahoitusvälineiden tarjonnasta, kysynnästä tai hinnasta, taikka joilla yksi tai useampi yhteistyössä toimiva henkilö varmistaa yhden tai useamman rahoitusvälineen hinnan epätavalliselle tai keinotekoiselle tasolle. Liiketoimi ei kuitenkaan ole markkinoiden manipulointia, jos liiketoimien toteuttaja tai toimeksiantojen antaja osoittaa, että hänen perusteensa tehdä kyseisiä liiketoimia tai toimeksiantoja on oikeutettu ja että liiketoimet ja toimeksiannot ovat kyseisten säänneltyjen markkinoiden hyväksytyjen markkinatapojen mukaisia (2 kohdan a alakohta).

Markkinoiden manipulointia tarkoitetaan myös sellaisia liiketoimia tai kauppaa koskevia toimeksiantoja, joissa käytetään kuvitteellisia keinoja taikka muunlaista vilpillistä menettelyä tai järjestelyä (2 kohdan b alakohta) sekä tiedon levittämistä tiedotusvälineissä, mukaan lukien Internet, tai muulla tavoin, joka antaa tai saattaa antaa väärä tai harhaanjohtavia viestejä rahoitusvälineistä mukaan lukien huhujen ja väärin tai harhaanjohtavien uutisten levittäminen, kun tiedon levittäjä tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää, että tieto oli väärä tai harhaanjohtava (2 kohdan c alakohta). Journalistien osalta, silloin kun he toimivat ammattitehtävissä, tällaisen

tiedonlevityksen arvioinnissa on otettava huomioon heidän ammattikuntansa säännöt, jolleivät kyseiset henkilöt saa joko suoraan tai epäsuorasti etua tai hyötyä kyseessä olevan tiedon levittämisestä. Kohdan toisessa kappaleessa on lisäksi esimerkkejä toimista, jotka voivat olla markkinoiden manipulaatiota.

Artiklan 3 kohdassa määritellään rahoitusväline. Rahoitusvälineellä tarkoitetaan muun muassa sijoituspalveluista arvopaperimarkkinoilla 10 päivänä toukokuuta 1993 annetussa neuvoston direktiivissä 93/22/ETY määriteltyjä arvopapereita, sijoitusrahasto-osuuksia, rahamarkkinavälineitä, erilaisia johdannaissopimuksia ja kaikkia muita välineitä, jotka on otettu kaupankäynnin kohteeksi jäsenvaltiossa sijaitsevilla säännellyillä markkinoilla tai joista on esitetty pyyntö kaupankäynnin kohteeksi ottamisesta kyseisillä markkinoilla.

Hyväksytyillä markkinatavoilla tarkoitetaan artiklan 5 kohdan mukaan käytäntöjä, joita voidaan kohtuudella olettaa olevan yksillä tai useammilla rahoitusmarkkinoilla ja jotka toimivaltainen viranomais hyväksyy komission komitologiamenettelyä noudattaen hyväksymien suuntaviivojen mukaisesti.

Artikla sisältää lisäksi säänneltyjen markkinoiden, henkilön, ja toimivaltaisen viranomaisen määritelmät.

Sisäpiiritiedon, markkinoiden manipuloinnin ja rahoitusvälineen käsitteistä voidaan, jotta rahoitusmarkkinoiden kehitys voidaan ottaa huomioon ja direktiivin yhdenmukainen soveltaminen yhteisössä voidaan varmistaa, antaa komission täytäntöönpanotoimia (kolmas kappale).

Markkinoiden väärinkäyttödirektiivin 2–4 artikloissa edellytetään jäsenvaltioiden kieltävän sisäpiiritietoa hallussaan pitäviä luonnollisia ja oikeushenkilöitä käyttämästä tietoa. Kielto vastaa pääosin voimassa olevan sisäpiiritiedon kieltä, mutta toisin kuin voimassa olevan direktiivin säännös, kielto koskisi niin sanottujen ensisijaisten sisäpiiriläisten osalta myös muuta kuin sisäpiiritiedon tietoista hyväksikäyttöä.

Hyväksikäytön lisäksi myös sisäpiiritiedon ilmaiseminen toiselle on kiellettyä, jollei tämä tapahdu osana kyseisen henkilön työn, ammatin tai tehtävien tavanomaista suorittamista (3 artikla).

Direktiivin 5 artiklassa edellytetään, että myös markkinoiden manipulaatio on kiellettyä.

Jäsenvaltioiden on 6 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaan varmistettava, että rahoitusvälineiden liikkeeseenlaskijat julkistavat kyseisiä liikkeeseenlaskijoita välittömästi koskevan sisäpiiritiedon mahdollisimman nopeasti. Liikkeeseenlaskija voi kuitenkin omalla vastuullaan lykätä sisäpiiritiedon julkistamista ollakseen vaarantamatta oikeutettuja etujaan, jos tiedon julkistamatta jättäminen ei todennäköisesti johda yleisöä harhaan ja liikkeeseenlaskija pystyy takaamaan kyseisen tiedon säilymisen luottamuksellisena. Jäsenvaltiot voivat vaatia, että liikkeeseenlaskijan on viipymättä ilmoitettava toimivaltaiselle viranomaiselle päätöksestä lykätä sisäpiiritiedon julkistamista.

Jos liikkeeseenlaskija tai sen puolesta tai lukuun toimiva henkilö ilmaisee sisäpiiritiedon sivulliselle osana tavanomaisen työnsä, ammatinsa tai tehtäviensä suorittamista, sen on myös julkistettava kyseinen tieto täydellisesti ja tehokkaasti. Julkistaminen on tehtävä samanaikaisesti, jos ilmaiseminen on tarkoituksellista ja viipymättä, jos ilmaiseminen on tahatonta. Tietoa ei kuitenkaan tarvitse julkistaa, jos tiedon saavaa henkilöä koskee luottamuksellisen tiedon salassapitovelvollisuus (6 artiklan 3 kohdan toinen alakohta).

Kohdan kolmas alakohta edellyttää, että liikkeeseenlaskijat ja niiden puolesta tai lukuun toimivat henkilöt laativat luettelon henkilöistä, jotka työskentelevät niille joko työ sopimuksen perusteella tai muuten ja jotka voivat saada sisäpiiritietoja. Liikkeeseenlaskijat ja niiden puolesta tai lukuun toimivat henkilöt päivittävät kyseisen luettelon säännöllisesti ja toimittavat sen toimivaltaiselle viranomaiselle aina tämän sitä pyytäessä.

Liikkeeseenlaskijoiden johtohenkilöiden ja tarvittaessa näiden lähipiiriin kuuluvien henkilöiden on ainakin ilmoitettava toimivaltaiselle viranomaiselle kaikki omaan lukuunsa tekemänsä liiketoimet, jotka koskevat kyseisen liikkeeseenlaskijan osakkeita tai niihin liittyviä rahoitusjohdannaisia tai muita rahoitusvälineitä. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kyseisiä liiketoimia koskevat tiedot ovat helposti ja mahdollisimman nopeasti kaikkien saatavilla ainakin yksittäin (6 artik-

lan 4 kohta).

Henkilöiden, jotka tuottavat tai levittävät rahoitusvälineitä tai rahoitusvälineiden liikkeeseenlaskijoita koskevaa tutkimustietoa tai tuottavat tai jakavat muuta sijoitusstrategioiden suosittamiseen tai ehdottamiseen liittyvää tietoa, joka on tarkoitettu jakelukanaville tai yleisölle, on 6 artiklan 5 kohdan mukaan pyrittävä kohtuudella varmistamaan, että tieto esitetään asianmukaisesti, ja ilmoitettava tiedon kohteena oleviin rahoitusvälineisiin liittyvät etunsa tai eturistiriidat.

Arvopaperinvälittäjien on ilmoitettava viipymättä toimivaltaiselle viranomaiselle, jos hänellä on aihetta epäillä, että liiketoimi saattaa olla sisäpiiririkkomus tai markkinoiden manipulointia (6 artiklan 9 kohta).

Komissio voi 6 artiklan 10 kohdan nojalla antaa rahoitusmarkkinoiden teknisen kehityksen ja direktiivin yhtenäinen soveltamisen varmistamiseksi komitologiamenettelyssä teknisiä täytäntöönpanosäännöksiä, jotka koskevat sisäpiiritiedon asianmukaista julkistamista; sisäpiiritiedon julkistamisen lykäämistä; edellytyksiä, joiden mukaan liikkeeseenlaskijat tai niiden puolesta toimivat tahot laativat sisäpiiriluettelon ja luettelon ajantasaistamista koskevat edellytykset; liikkeeseenlaskijan johdon ja tämän lähipiirin liiketoimien ilmoitusvelvollisuutta; tutkimustiedon ja sijoitusstrategioiden suosittamiseen liittyvän muun tiedon asianmukaista esittämistä ja erityisten etujen tai eturistiriitojen ilmoittamista; sekä epäilyttävistä liiketoimista tehtävää ilmoitusta.

Markkinoiden väärinkäyttödirektiiviä ei sovelleta jäsenvaltion, Euroopan keskuspankkijärjestelmän, kansallisen keskuspankin tai tähän tehtävään virallisesti määrätyn muun toimielimen taikka niiden puolesta ja lukuun toimivan henkilön suorittamiin liiketoimiin, rahapolitiikan, valuuttakurssipolitiikan toteuttamiseksi tai julkisen velan hoitamista koskevan politiikan puitteissa. Jäsenvaltiot voivat ulottaa tämän poikkeuksen koskemaan osavaltioitaan tai vastaavia paikallisviranomaisia, kun kysymys on niiden julkisen velan hoitamisesta (7 artikla).

Direktiivin kiellot eivät 8 artiklan mukaan koske kaupankäyntiä omilla osakkeilla takaisinosto-ohjelmien mukaisesti eikä rahoitusvälineen vakauttamista, jos kyseinen liike-

toimi komission komitologiamenettelyä noudattaen hyväksytyjen täytäntöönpanotimenpiteiden mukaisesti.

Direktiiviä sovelletaan rahoitusvälineisiin, jotka on otettu kaupankäynnin kohteeksi säännellyillä markkinoilla vähintään yhdessä jäsenvaltiossa tai joiden osalta on tehty tällaisilla markkinoilla kaupankäynnin kohteeksi ottamista koskeva hakemus, riippumatta siitä, toteutetaanko itse liiketoimi kyseisillä markkinoilla. Sisäpiiritiedon käyttöä koskevia säännöksiä sovelletaan lisäksi rahoitusvälineisiin, joita ei ole otettu kaupankäynnin kohteeksi säännellyillä markkinoilla jäsenvaltiossa, mutta joiden arvo määräytyy tällaisen rahoitusvälineen perusteella (9 artiklan 1 ja 2 kohdat).

Sisäpiiritiedon julkistamista koskevia säännöksiä ei sovelleta liikkeeseenlaskijoihin, jotka eivät ole pyytäneet tai hyväksyneet rahoitusvälineidensä ottamista kaupankäynnin kohteeksi jonkin jäsenvaltion säännellyillä markkinoilla (9 artiklan 3 kohta).

Direktiivin 10 artiklassa säädetään sen alueellisesta sovellettavuudesta. Direktiivissä säädetty kiellot ja vaatimukset koskevat niin jäsenvaltion alueella kuin ulkopuolella tehtyjä liiketoimia, jotka koskevat sen alueella sijaitsevilla tai toimivilla säännellyillä markkinoilla kaupankäynnin kohteeksi otettuja rahoitusvälineitä tai rahoitusvälineitä, joiden ottamista kaupankäynnin kohteeksi tällaisilla markkinoilla on haettu. Kiellot ja vaatimukset koskevat lisäksi jäsenvaltion alueella tehtyjä liiketoimia, jotka koskevat jossakin jäsenvaltiossa olevilla säännellyillä markkinoilla kaupankäynnin kohteeksi otettuja rahoitusvälineitä tai rahoitusvälineitä, joiden ottamista kaupankäynnin kohteeksi tällaisilla markkinoilla on haettu.

Kunkin jäsenvaltion on 11 artiklan mukaan nimettävä yksi ainoa hallintoviranomainen, jolla on toimivalta varmistaa, että direktiivin mukaisesti hyväksytyt säännöksiä sovelletaan. Vaatimus ei kuitenkaan rajoita oikeusviranomaisten toimivaltaa.

Direktiivin 12 artiklassa säädetään toimivaltaisen viranomaisen toimivaltuuksista. Artiklan 1 kohdan mukaan toimivaltaiselle viranomaiselle on annettava kaikki valvonta- ja tutkintavaltuudet, jotka ovat tarpeen sen tehtävien hoitamiseksi. Viranomainen voi käyt-

tää valtuuksia suoraan, yhdessä muiden viranomaisten kanssa tai markkinoilla toimivien yritysten kanssa, omalla vastuullaan antamalla valtuudet tällaisille viranomaisille tai markkinoilla toimiville yrityksille taikka saattamalla asian toimivaltaisten oikeusviranomaisten käsiteltäväksi.

Toimivaltuuksia käytetään kansallisen lainsäädännön mukaisesti, ja niihin kuuluu artiklan 2 kohdan mukaan vähintään oikeus:

a) saada tutustua kaikkiin asiakirjoihin niiden muodosta riippumatta ja saada jäljennöksiä;

b) vaatia tietoja kaikilta henkilöiltä, myös niiltä, jotka osallistuvat toimeksiantojen lähettämiseen tai asianomaisten liiketoimien toteuttamiseen, sekä heidän päämiehiltään, ja tarvittaessa kutsua henkilö kuultavaksi;

c) tehdä tarkastuksia paikalla;

d) vaatia olemassa olevia tallenteita puhe- ja tietoliikenteestä;

e) vaatia sellaisesta käytännöstä luopumista, joka on ristiriidassa direktiivin nojalla annettujen säännösten kanssa;

f) keskeyttää kaupankäynti kyseisillä rahoitusvälineillä;

g) vaatia omaisuuden jäädyttämistä ja/tai takavarikoimista;

h) vaatia ammattitoiminnan väliaikaista kieltämistä.

Artiklalla ei rajoiteta salassapitovelvollisuutta koskevien kansallisten säännösten soveltamista.

Jäsenvaltioiden on 14 artiklan mukaan varmistettava, että jollei direktiivin nojalla annettuja säännöksiä noudateta, tästä vastuussa olevien henkilöiden suhteen voidaan niiden kansallisen lainsäädännön mukaisesti toteuttaa aiheellisia hallinnollisia toimenpiteitä tai määrätä hallinnollisia seuraamuksia, sanotun kuitenkaan rajoittamatta jäsenvaltioiden oikeutta määrätä rikosoikeudellisia seuraamuksia. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kyseiset toimenpiteet ovat tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia. Komissio voi laatia komitologiamenettelyn mukaisesti suuntaa-antavan luettelon edellä tarkoitettuja hallinnollisista toimenpiteistä ja seuraamuksista.

Jäsenvaltioiden on myös määriteltävä seuraamukset, joita sovelletaan, jos 12 artiklassa tarkoitettussa tutkimuksessa kieltäydytään yh-

teistyöstä. Jäsenvaltioiden on lisäksi määrätävä, että toimivaltainen viranomais voi julkistaa jokaisen toimenpiteen tai seuraamuksen, joka määrätään tämän direktiivin nojalla annettujen säännösten rikkomisesta, jollei julkistaminen vaaranna vakavasti rahoitusmarkkinoita tai aiheuta kohtuutonta vahinkoa osapuolille.

Toimivaltaisen viranomaisen tekemiin päätöksiin on voitava hakea muutosta tuomioistuimessa (15 artikla).

Markkinoiden väärinkäyttödirektiivin 16 artikla sisältää yksityiskohtaiset säännökset toimivaltainen viranomaisten välisestä yhteistyöstä. Toimivaltainen viranomaisten on avustettava muiden jäsenvaltioiden toimivaltainen viranomaisia. Niiden on erityisesti vaihdettava tietoja ja harjoitettava yhteistyötä tutkintatoiminnassaan. Toimivaltainen viranomaisten on pyynnöstä välittömästi toimittava tarvittavat tiedot. Tarvittaessa pyynnön saaneiden toimivaltainen viranomaisten on myös välittömästi toteutettava tarvittavat toimenpiteet kerätäkseen pyydetty tiedot. Jos pyynnön kohteena oleva toimivaltainen viranomais ei pysty toimittamaan pyydettyjä tietoja välittömästi, sen on ilmoitettava pyynnön esittäneelle toimivaltaiselle viranomaiselle syyt tähän.

Artiklassa on säädetty myös perusteista, joilla toimivaltainen viranomaiset voivat kieltäytyä toimittamasta pyydettyjä tietoja. Tällaisia syitä ovat, että tietojen antaminen voisi vaikuttaa haitallisesti pyynnön saaneen jäsenvaltion täysivaltaisuuteen, turvallisuuteen tai yleiseen järjestykseen, pyynnön tarkoittamia toimia ja henkilöitä koskeva oikeudenkäynti on pantu vireille pyynnön saaneessa jäsenvaltiossa sekä pyynnön saaneessa jäsenvaltiossa on jo annettu näitä henkilöitä ja näitä tekoja koskeva lainvoimainen tuomio.

Toimivaltainen viranomais, jonka tietojensaantipyynnöä ei täytetä kohtuullisessa ajassa tai jonka tietojensaantipyynnön täyttämistä kieltäydytään, voi viedä täyttämättä jättämisen Euroopan arvopaperimarkkinavalvojen komiteaan, jossa asiasta keskustellaan nopeaan ja tehokkaaseen ratkaisuun pääsemiseksi.

Toimivaltaisilla viranomaisilla on oikeus käyttää saamiaan tietoja ainoastaan markkinoiden väärinkäyttödirektiivissä tarkoitettu-

jen tehtäviensä hoitamiseen sekä näiden tehtävien hoitoon nimenomaan liittyvän hallinto- tai tuomioistuinmenettelyn yhteydessä. Tiedot antavan toimivaltaisen viranomaisen suostumuksella tiedot vastaanottava viranomais saa kuitenkin käyttää niitä muihinkin tarkoituksiin tai luovuttaa ne edelleen muiden valtioiden toimivaltaisille viranomaisille.

Jäsenvaltion toimivaltainen viranomais voi pyytää, että toisen jäsenvaltion toimivaltainen viranomais suorittaa alueellaan tutkimuksen. Se voi lisäksi pyytää, että sen oman henkilöstön jäsen saa olla läsnä kyseisen toisen jäsenvaltion toimivaltainen viranomaisen henkilöstön suorittaessa tutkimusta.

Tutkimus tapahtuu kuitenkin koko ajan sen jäsenvaltion kokonaisvalvonnassa, jonka alueella se suoritetaan. Toimivaltainen viranomaiset voivat kieltäytyä suorittamasta tutkimusta tai sallimasta toisessa alakohdassa säädettyä toisen jäsenvaltion henkilöstön läsnäoloa sen henkilöstön suorittamien tutkimusten aikana samoin edellytyksin kuin se voi kieltäytyä toimittamasta pyydettyjä tietoja.

Toimivaltainen viranomais, jonka pyyntöä tutkimuksen aloittamisesta tai oman henkilöstönsä läsnäolosta toisen jäsenvaltion toimivaltainen viranomaisen tutkimuksissa ei täytetä kohtuullisessa ajassa tai jonka pyynnön täyttämistä kieltäydytään, voi viedä täyttämättä jättämisen Euroopan arvopaperimarkkinavalvojen komiteaan, jossa asiasta keskustellaan nopeaan ja tehokkaaseen ratkaisuun pääsemiseksi, sanotun kuitenkin rajoittamatta perustamissopimuksen 226 artiklan määräysten soveltamista.

Komissio voi artiklan 5 kohdan nojalla antaa komitologiamenettelyä noudattaen artiklassa tarkoitettuja tiedonvaihtomenettelyjä ja rajat ylittäviä tarkastuksia koskevat täytäntöönpanotoimenpiteet.

Jäsenvaltioiden on saatettava direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 12 päivänä lokakuuta 2004 (18 artikla).

Markkinoiden väärinkäyttödirektiivi kumoaa direktiivin 89/592/ETY ja arvopaperien ottamisesta viralliselle pörssilistalle sekä siihen liittyvästä tiedonantovelvollisuudesta 28 päivänä toukokuuta 2001 annetun Euroopan

parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/34/EY 68 artiklan 1 kohdan ja 81 artiklan 1 kohdan (20 artikla).

2.2.3. *Komission määritelmädirektiivi*

Komission määritelmädirektiivi koskee sisäpiiritiedon määritelmää ja julkistamista sekä markkinoiden manipuloinnin määritelmää. Direktiivin 1 artiklassa täsmennetään, mitä "täsmällisellä tiedolla" ja "hintaan vaikuttavalla tiedolla" tarkoitetaan. Tiedon katsotaan olevan täsmällistä, jos se viittaa ilmenneisiin olosuhteisiin tai olosuhteisiin, joiden voidaan kohtuudella olettaa ilmenevän, tai toteutuneeseen tapahtumaan tai tapahtumaan, jonka voidaan kohtuudella olettaa toteutuvan, ja jos se on riittävän tarkkaa, jotta sen perusteella voidaan tehdä johtopäätös edellä mainittujen olosuhteiden tai edellä mainitun tapahtuman mahdollisesta vaikutuksesta rahoitusvälineiden tai kyseisiin rahoitusvälineisiin liittyvien johdannaisopimusten hintaan (1 artiklan 1 kohta).

Tiedolla, jolla, jos se julkistettaisiin, todennäköisesti olisi huomattava vaikutus rahoitusvälineiden tai niihin liittyvien johdannaisopimusten hintaan tarkoitetaan puolestaan tietoa, jota järkevasti toimiva sijoittaja todennäköisesti käyttäisi yhtenä sijoituspäätöksensä perusteena (1 artiklan 2 kohta).

Sisäpiiritiedon julkistamiskeinoista ja määräajoista säädetään 2 artiklassa. Liikkeeseenlaskijoiden on julkistettava sisäpiiritiedot siten, että ne saadaan nopeasti käyttöön ja että yleisö voi arvioida tietoja tyhjentävästi, virheettömästi ja ajantasaisesti. Liikkeeseenlaskija ei saa yhdistää yleisölle tarkoitettua sisäpiiritiedon tarjontaa toimintonsa markkinointiin tavalla, joka on todennäköisesti harhaanjohtava. Liikkeeseenlaskijoiden katsotaan noudattaneen markkinoiden väärinkäyttödirektiivin julkistamisvelvollisuutta, kun liikkeeseenlaskijat ovat olosuhteiden ilmetessä tai tapahtuman toteutuessa viipymättä tiedottaneet niistä yleisölle, vaikka niitä ei vielä olisi virallistettu. Kaikki merkitävät muutokset jo julkistettuihin sisäpiiritietoihin on julkistettava viipymättä niiden tapahtumisen jälkeen käyttäen sitä tiedotuskanavaa, jonka kautta alkuperäiset tiedot julkistettiin. Liik-

keeseenlaskijoiden on pyrittävä kohtuudella varmistamaan sisäpiiritietojen mahdollisimman samanaikaisen julkistamisen kaikkien sijoittajaryhmien keskuudessa kaikissa niissä jäsenvaltioissa, joissa kyseiset liikkeeseenlaskijat ovat hakeneet rahoitusvälineidensä ottamista tai joissa niiden rahoitusvälineet on otettu kaupankäynnin kohteeksi säännellyillä markkinoilla.

Direktiivin 3 artiklassa on esimerkkiluettelo markkinoiden väärinkäyttödirektiivin 6 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista oikeutetuista eduista, joiden perusteella liikkeeseenlaskijat voivat lykätä sisäpiiritiedon julkistamista. Oikeutetut edut voivat olla muun muassa käynnissä olevat neuvottelut tai niihin liittyvät seikat silloin, kun tietojen julkistaminen todennäköisesti vaikuttaisi neuvottelujen tulokseen tai niiden normaaliin kulkuun, erityisesti jos liikkeeseenlaskijan taloudelliseen elinkelpoisuuteen kohdistuu vakava ja välitön uhka, joka ei kuitenkaan anna aiheutta maksukyvyttömyysmenettelyä koskevan lainsäädännön soveltamiseen. Tietojen julkistamista voidaan lykätä tilapäisesti, jos tietojen julkistaminen saattaisi vakavasti vaarantaa nykyisten ja potentiaalisten osakkeenomistajien edut haittaamalla sellaisten neuvottelujen loppuunsaattamista, joilla pyritään varmistamaan liikkeeseenlaskijan taloudellisen aseman vahvistuminen pitkällä aikavälillä. Oikeutettu etu voi olla myös liikkeeseenlaskijan johtolimen tekemät päätökset tai sopimukset, joiden voimaantulo edellyttää liikkeeseenlaskijan muun elimen hyväksyntää, silloin kun liikkeeseenlaskijan organisaatiossa edellytetään näiden elinten erottamista edellyttäen, että tietojen julkistaminen ennen tämänkaltaista hyväksyntää ja tieto siitä, että hyväksyntää ei ole vielä saatu, todennäköisesti vaarantaisi tietojen asianmukaisen arvioinnin yleisön keskuudessa.

Liikkeeseenlaskijan on valvottava sisäpiiritiedon käyttöoikeuksia voidakseen varmistaa sen säilyminen luottamuksellisena. Liikkeeseenlaskijan on otettava käyttöön tehokkaat järjestelyt varmistaakseen, etteivät sisäpiiritietoja saa käyttöönsä muut kuin niitä tehtäviensä hoitamiseen liikkeeseenlaskijan organisaatiossa tarvitsevat henkilöt. Liikkeeseenlaskijan on toteutettava tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että kaikki sisäpiiritieto-

jen käyttöön oikeutetut henkilöt tunnustavat tähän liittyvät oikeudelliset ja lakisääteiset velvollisuutensa sekä ovat tietoisia sisäpiiritietojen väärinkäytön tai niiden perusteettoman levittämisen seuraamuksista. Liikkeeseenlaskijan on myös sovellettava toimenpiteitä, joiden avulla tiedot voidaan julkistaa välittömästi, jos liikkeeseenlaskija ei ole pystynyt varmistamaan sisäpiiritietojen luottamuksellisuutta.

Markkinoiden manipuloinnin määritelmää täsmennetään määritelmädirektiivin 4 artiklassa. Artiklassa on esimerkkiluettelo väärin tai harhaanjohtaviin signaaleihin sekä hintojen varmistamiseen liittyvistä markkinoiden manipulointisignaaleista, jotka voivat olla merkinä markkinoiden manipulaatiosta. Näitä signaaleja ovat:

a) missä määrin kauppaa koskevat toimeksiannot tai toteutetut transaktiot muodostavat merkittävän osuuden säännellyillä markkinoilla kaupankäynnin kohteeksi otetun rahoitusvälineen transaktioiden päivittäisestä volyyymista etenkin silloin, kun tämänkaltaiset toimet aiheuttavat merkittävän muutoksen kyseisen rahoitusvälineen hinnassa;

b) missä määrin tietyn rahoitusvälineen osalta merkittävän myynti- tai ostoposition omaavien henkilöiden antamat kauppaa koskevat toimeksiannot tai toteuttamat transaktiot aiheuttavat merkittävän muutoksen kyseisen, säännellyillä markkinoilla kaupankäynnin kohteeksi otetun rahoitusvälineen tai siihen liittyvän johdannaissopimuksen tai kohde-etuuden hintaan;

c) johtavatko toteutetut transaktiot säännellyillä markkinoilla kaupankäynnin kohteeksi otetun rahoitusvälineen lopullisen omistajan muuttumiseen;

d) missä määrin kauppaa koskeviin toimeksiantoihin tai toteutettuihin transaktioihin liittyy positioiden muuttumista käänteisiksi lyhyellä aikavälillä, missä määrin kyseiset toimeksiannot tai transaktiot muodostavat merkittävän osuuden rahoitusvälineellä toteutettujen transaktioiden päivittäisestä kaupankäyntivolyyymista kyseisillä säännellyillä markkinoilla ja missä määrin ne voitaisiin liittää säännellyillä markkinoilla kaupankäynnin kohteeksi otetun rahoitusvälineen merkittäviin hinnanmuutoksiin;

e) missä määrin kauppaa koskevat toimek-

siannot sekä toteutetut transaktiot keskittyvät pörssipäivän aikana tietylle lyhyelle ajanjaksolle ja johtavat hinnanmuutokseen, joka jatkossa muuttuu käänteiseksi;

f) missä määrin kauppaa koskevat toimeksiannot muuttavat säännellyillä markkinoilla kaupankäynnin kohteeksi otetun rahoitusvälineen parhaasta osto- tai myyntitarjouksesta annettuja tietoja tai yleisemmällä tasolla markkinatoimijoiden käytössä olevan tarjoukskirjan tietoja sekä missä määrin niitä perustetaan ennen toteuttamista;

g) missä määrin kauppaa koskevia toimeksiantoja annetaan tai transaktioita toteutetaan viitehintojen, tilityshintojen tai arvostusten laskenta-ajankohtana tai lähellä tätä ajankohtaa ja missä määrin ne aiheuttavat edellä mainittuihin hintoihin tai arvostuksiin vaikuttavia hinnanmuutoksia.

Valetointien tai muiden vilpillisten menettelyjen tai järjestelyjen käyttöön liittyvään markkinoiden manipulointiin liittyvistä signaaleista on puolestaan esimerkkiluettelo 5 artiklassa. Markkinoiden manipuloinnista voi olla merkinä se, ovatko kauppaa koskevia toimeksiantoja antaneet tai transaktioita toteuttaneet henkilöt tai kyseisiin henkilöihin yhteydessä olevat henkilöt levittäneet etu- tai jälkikäteen väärää tai harhaanjohtavia tietoja sekä se, ovatko kauppaa koskevia toimeksiantoja antaneet tai transaktioita toteuttaneet henkilöt tai kyseisiin henkilöihin yhteydessä olevat henkilöt tuottaneet tai levittäneet etu- tai jälkikäteen tutkimustuloksia tai sijoittamista koskevia suosituksia, jotka ovat virheellisiä, puolueellisia tai joihin on selkeästi vaikuttanut merkittävä etu.

2.2.4. *Komission sijoitussuositusdirektiivi*

Komission sijoitussuositusdirektiivi koskee sijoitussuositusten asianmukaista esittämistä ja eturistiriitoja koskevien tietojen julkistamista. Direktiivin 1 artikla sisältää määritelmät. Suosituksella tarkoitetaan 1 artiklan 3 kohdan mukaan jakelukanaville tai yleisölle tarkoitettua tutkimustietoa tai muuta suoraan tai epäsuorasti sijoitusstrategiasuosituksia tai -ehdotuksia sisältävää tietoa yhdestä tai useammasta rahoitusvälineestä tai rahoitusvälineiden liikkeeseenlaskijasta, mukaan luettu-

na kaikki arviot tällaisten rahoitusvälineiden nykyisestä tai tulevasta arvosta tai hinnasta.

Tutkimustiedolla tai muulla sijoitusstrategiasuosituksia tai -ehtouksia sisältävällä tiedolla tarkoitetaan puolestaan riippumattoman analyytikon, sijoituspalveluyrityksen, luottolaitoksen tai muun henkilön, jonka pääasiallista liiketoimintaa on suositusten laatiminen, tai niiden palveluksessa työsopimuksen perusteella tai muutoin toimivan luonnollisen henkilön tuottamia tietoja, jotka suoraan tai välillisesti antavat rahoitusvälinettä tai rahoitusvälineen liikkeeseenlaskijaa koskevan erityisen sijoitussuosituksen sekä muiden kuin edellä tarkoitettujen henkilöiden tuottamia tietoja, joissa suoraan suositellaan rahoitusvälinettä koskevan erityisen sijoituspäätöksen tekemistä (1 artiklan 4 kohta).

Asianomaisella henkilöllä artikkelissa tarkoitetaan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka laatii tai levittää suosituksia osana ammatin tai liiketoiminnan harjoittamista (5 kohta), liikkeeseenlaskijalla rahoitusvälineen liikkeeseenlaskijaa, johon suositus suoraan tai välillisesti liittyy (6 kohta), jakelukanavilla kanavia, joita käyttäen tiedot annetaan tai voidaan todennäköisesti antaa yleisesti saataville sekä todennäköisesti yleisesti saataville annettavilla tiedoilla tietoja, jotka lukuisat henkilöt voivat saada käyttöönsä (7 kohta).

Suosituksen laatijan henkilöllisyydestä säädetään 2 artiklassa. Jäsenvaltioiden on huolehdittava asianmukaisesta sääntelystä sen varmistamiseksi, että suosituksessa esitetään selkeästi ja näkyvästi suosituksen laatimisesta vastaavan henkilön henkilöllisyys, erityisesti suosituksen laatineen henkilön nimi ja tehtävä sekä suosituksen laatimisesta vastaavan oikeushenkilön nimi (1 kohta). Jos asianomainen henkilö on sijoituspalveluyritys tai luottolaitos, jäsenvaltioiden on edellytettävä, että asianomainen toimivaltainen viranomaisilmoitetaan. Jos asianomainen henkilö ei ole sijoituspalveluyritys eikä luottolaitos, mutta siihen sovelletaan itsesääntelyä koskevia normeja tai menettelytapasääntöjä, jäsenvaltioiden on varmistettava, että näihin normeihin tai sääntöihin viitataan (2 kohta). Mainittuja vaatimuksia on mukautettava siten, etteivät ne ole kohtuuttomia silloin, kun suositus on annettu muutoin kuin

kirjallisesti. Mukautuksiin voi sisältyä viittaus paikkaan, jossa tiedot ovat suoraan ja helposti yleisön saatavilla, kuten viittaus asianomaisen henkilön Internet-sivuihin. Artiklan 1 ja 2 kohtaa ei sovelleta toimittajiin, joihin sovelletaan jäsenvaltioissa vastaavaa asianmukaista sääntelyä, asianmukainen itsesääntely mukaan luettuna, edellyttäen, että sääntelyn vaikutukset ovat samat kuin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettut.

Jäsenvaltioiden on edellytettävä, että kaikki asianomaiset henkilöt pyrkivät kohtuudella varmistamaan, että tosiasiat erottuvat selvästi tulkinnoista, arvioista, mielipiteistä ja muista kuin tosiseikoista; kaikki lähteet ovat luotettavia, tai jos lähteen luotettavuutta epäillään, tämä mainitaan selvästi; ja että kaikki arviot, ennusteet ja hintatavoitteet on selvästi mainittu sellaisiksi ja että kaikki niitä laadittaessa tai käytettäessä tehdyt merkittävät oletukset on osoitettu (3 artiklan 1 kohta). Vaatimuksia on mukautettava siten, etteivät ne ole kohtuuttomia silloin, kun suositus on annettu muutoin kuin kirjallisesti (2 kohta). Asianomaisten henkilöiden on pyrittävä kohtuudella varmistamaan, että suositusten järjestyys voidaan perustellusti osoittaa, jos toimivaltaiset viranomaiset tätä vaativat (3 kohta). Artiklan 1 ja 3 kohtaa ei sovelleta toimittajiin, joihin sovelletaan jäsenvaltioissa vastaavaa asianmukaista sääntelyä, asianmukainen itsesääntely mukaan luettuna, edellyttäen, että sääntelyn vaikutukset ovat samat kuin 1 ja 3 kohdassa tarkoitettut.

Suosituksen asianmukaista esittämistä koskevista lisävelvoitteista, kun asianomainen henkilö on riippumaton analyytikko, sijoituspalveluyritys, luottolaitos, etuyhteydessä oleva oikeushenkilö tai muu henkilö, jonka pääasiallista liiketoimintaa on suositusten laatiminen, tai niiden palveluksessa työsopimuksen perusteella tai muutoin toimiva luonnollinen henkilö säädetään 4 artiklassa. Tällaisen henkilön on aina pyrittävä kohtuudella vähintään varmistamaan, että kaikki olennaiset ja merkittävät lähteet mainitaan asianmukaisesti, liikkeeseenlaskija mukaan luettuna, lisäksi mainitaan, onko suositus esitetty kyseiselle liikkeeseenlaskijalle ja onko sitä muutettu tämän perusteella ennen sen levittämistä. Arvostusperusteet tai -menetelmä rahoitusvälineen tai rahoitusvälineen liikkee-

seenlaskijan arvioimiseksi tai rahoitusvälineen hintatavoitteen asettamiseksi on tiivistettävä asianmukaisesti. Laadittujen suosituksen, kuten osta-, myy- tai pidä -suositus, joihin voi sisältyä suosituksen kohteena olevan sijoittamisen ajankohta, merkitys selitetään riittäväällä tavalla ja kaikista riskeistä varoitetaan asianmukaisesti, esitettyjä oletuksia koskeva herkkyysoanalyysi mukaan luettuna. Suositusten suunniteltu päivittämistiheys mainitaan, jos päivityksiä tehdään, ja huomattavista muutoksista aikaisemmin esitettyjen toimintaperiaatteiden kattavuuteen ilmoitetaan. Päivämäärä, jolloin suositus annettiin ensimmäistä kertaa levitettäväksi, merkitään selkeästi ja näkyvästi, samoin kuin kaikkien mainittujen rahoitusvälineiden hintojen päivämäärä ja aika. Jos suositus poikkeaa samaa rahoitusvälinettä tai liikkeeseenlaskijaa koskevasta suosituksesta, joka on annettu suosituksen julkistamista välittömästi edeltävän 12 kuukauden aikana, tämä muutos ja aikaisemman suosituksen antamispäivä mainitaan selkeästi ja näkyvästi.

Jos lähteiden, arvostusperusteiden tai suositusten merkityksen mainitseminen olisi kohtuutonta levitetyn suosituksen pituuteen nähden, riittää kun suosituksessa viitataan selvästi ja näkyvästi paikkaan, jossa kyseiset tiedot ovat suoraan ja helposti yleisön saatavilla, kuten suora Internet-linkki kyseisiin tietoihin asianomaisen henkilön Internet-sivuilla. Edellytyksenä tälle on kuitenkin, että käytetyissä arvostusperusteissa tai menetelmässä ei ole tapahtunut muutoksia.

Artiklan vaatimuksia on mukautettava siten, etteivät ne ole kohtuuttomia silloin, kun suositus annetaan muutoin kuin kirjallisesti

Etuja ja eturistiriitoja koskevien tietojen julkistamisesta säädetään 5 artiklassa. Asianomaisten henkilöiden on julkistettava kaikki suhteet ja olosuhteet, joiden voidaan kohtuudella odottaa heikentävän suosituksen objektiivisuutta, erityisesti silloin kun asianomaisilla henkilöillä on merkittäviä taloudellisia etuja yhdessä tai useammassa suosituksen kohteena olevassa rahoitusvälineessä tai merkittäviä eturistiriitoja suhteessa liikkeeseenlaskijaan, johon suositus liittyy. Jos asianomainen henkilö on oikeushenkilö, vaatimusta sovelletaan myös sen palveluksessa työsovimuksen perusteella tai muutoin toi-

miviin oikeushenkilöihin tai luonnollisiin henkilöihin, jotka ovat osallistuneet suosituksen laatimiseen.

Jos asianomainen henkilö on oikeushenkilö, julkistettavien tietojen on sisällettävä vähintään asianomainen henkilön tai etuyhteydessä olevien oikeushenkilöiden edut tai eturistiriidat, joista suosituksen laatimiseen osallistuvat henkilöt voivat saada tietoja tai joista heidän voidaan kohtuudella odottaa voivan saada tietoja sekä asianomainen henkilön tai etuyhteydessä olevien oikeushenkilöiden edut tai eturistiriidat, jotka ovat sellaisten henkilöiden tiedossa, jotka eivät ole osallistuneet suosituksen laatimiseen mutta jotka ovat tutustuneet tai joiden voidaan kohtuudella odottaa voivan tutustua suositukseen ennen sen levittämistä asiakkaille tai yleisölle.

Julkistettavaan suositukseen on sisällytettävä edellä tarkoitettut tiedot. Jos tietojen sisällyttäminen olisi kohtuutonta levitetyn suosituksen pituuteen nähden, riittää kun suosituksessa viitataan selvästi ja näkyvästi paikkaan, jossa kyseiset tiedot ovat suoraan ja helposti yleisön saatavilla, kuten suora Internet-linkki kyseisiin tietoihin asianomaisen henkilön Internet-sivuilla. Vaatimuksia on muutoinkin mukautetaan siten, etteivät ne ole kohtuuttomia silloin, kun suositus on annettu muutoin kuin kirjallisesti.

Toimittajiin, joihin sovelletaan jäsenvaltioissa vastaavaa asianmukaista sääntelyä, asianmukainen itsesääntely mukaan luettuna, ei sovelleta artiklan vaatimuksia edellyttäen, että sääntelyn vaikutukset ovat samat kuin 1, 2 ja 3 kohdassa tarkoitettut.

Riippumattomia analyttikkoja, sijoituspalveluyrityksiä, luottolaitoksia, etuyhteydessä olevia oikeushenkilöitä tai muuta asianomaista henkilöä, jonka pääasiallista liiketoimintaa suositusten laatiminen, koskevista lisävelvoitteista säädetään 6 artiklassa. Tällaisten henkilöiden laatimassa suosituksessa on esitettävä selkeästi ja näkyvästi seuraavat etuja ja eturistiriitoja koskevat tiedot, kuten henkilön tai etuyhteydessä olevan oikeushenkilön ja liikkeeseenlaskijan väliset huomattavat omistussuhteet. Huomattavat omistussuhteet käsittävät ainakin tapaukset, joissa asianomaisen henkilön tai etuyhteydessä olevan oikeushenkilön hallussa oleva omistussuus liikkeeseenlaskijassa ylittää 5 pro-

senttia koko liikkeeseenlasketusta osakepääomasta, asianomaisen henkilön tai etuyhteydessä olevan oikeushenkilön hallussa oleva omistusosuus liikkeeseenlaskijassa ylittää 5 prosenttia koko liikkeeseenlasketusta osakepääomasta sekä muut asianomaisen henkilön tai etuyhteydessä olevan oikeushenkilön merkittävät taloudelliset edut liikkeeseenlaskijassa. Tarvittaessa suosituksessa on oltava selvitys muun muassa siitä, että asianomainen henkilö tai etuyhteydessä oleva oikeushenkilö on liikkeeseenlaskijan rahoitusvälineiden markkinatakaaja tai likviditeetin tarjoaja tai että asianomainen henkilö tai etuyhteydessä oleva oikeushenkilö on toiminut pääjärjestäjänä tai järjestäjänä jossakin liikkeeseenlaskijan rahoitusvälineiden julkistetuissa liikkeeseenlaskussa edeltävän 12 kuukauden aikana.

Eturistiriitojen estämiseksi ja välttämiseksi sijoituspalveluyrityksessä tai luottolaitoksessa käyttöön otettujen organisatoristen ja hallinnollisten järjestelyjen yleispiirteet, mukaan lukien tiedonkulun esteet, on julkistettava suositusten osalta. Lisäksi erityisesti on julkistettava sijoituspalveluyrityksen tai luottolaitoksen palveluksessa työsopimuksen perusteella tai muutoin toimivien ja suositusten laatimiseen osallistuvien luonnollisten tai oikeushenkilöiden osalta, onko tällaisten henkilöiden palkkaus sidottu sijoituspalveluyritysten, luottolaitoksen tai etuyhteydessä olevan oikeushenkilön suorittamiin investointipankkitoiminnan transaktioihin. Jos nämä luonnolliset henkilöt vastaanottavat tai hankkivat liikkeeseenlaskijan osakkeita ennen kyseisten osakkeiden tarjoamista yleisölle, osakkeiden ostohinta ja -päivä on myös julkistettava.

Sijoituspalveluyritysten ja luottolaitosten on julkistettava neljännesvuosittain osta-, pidä- ja myy -suositusten tai vastaavien suositusten osuuden kaikista suosituksista sekä kunkin sellaisen liikkeeseenlaskijan osuuden kussakin luokassa, jolle sijoituspalveluyritys tai luottolaitos on tarjonnut merkittäviä investointipankkipalveluja edeltävän 12 kuukauden aikana.

Jos edellä mainitut vaatimukset olisivat kohtuuttomia levitetyn suosituksen pituuteen nähden, riittää kun suosituksessa viitataan selvästi ja näkyvästi paikkaan, jossa kyseiset tiedot ovat suoraan ja helposti yleisön saata-

villa, kuten suora Internet-linkki kyseisiin tietoihin asianomaisen sijoituspalveluyrityksen tai luottolaitoksen Internet-sivuilla. Vaatimuksia on mukautettava siten, etteivät ne ole kohtuuttomia silloin, kun suositus annetaan muutoin kuin kirjallisesti.

Aina kun asianomainen henkilö levittää omalla vastuullaan kolmannen osapuolen laatimaa suositusta, suosituksessa on mainittava selkeästi ja näkyvästi kyseisen levittäjän henkilöllisyys (7 artikla).

Direktiivin 8 artiklassa säädetään suositusten asianmukainen levittämistavasta. Aina kun kolmannen osapuolen laatimaa suositusta muutetaan olennaisesti tietoa levitettäessä, tällaisen olennaisen muutoksen yksityiskohdat on ilmoitettava levitetyissä tiedoissa selvästi. Jos olennainen muuttaminen merkitsee muutosta suosituksen sisältöön (kuten osta -suosituksen muuttaminen pidä- tai myy -suositukseksi tai päinvastoin), suosituksen levittäjän täytettävä direktiivin suositusten laatijalle asetetut vaatimukset olennaisen muuttamisen osalta. Lisäksi asianomaisilla oikeushenkilöillä, jotka joko itse tai luonnollisten henkilöiden välityksellä levittävät olennaisesti muutettua tietoa, on oltava viralliset kirjalliset toimintaperiaatteet, joiden mukaan tietoja vastaanottavat henkilöt voivat saada tietoonsa suosituksen laatijan henkilöllisyyden, tutustua varsinaiseen suositukseen ja saada suosituksen laatijan etuja ja eturistiriitoja koskevia tietoja, jos ne ovat yleisesti saatavilla. Edellä mainittuja vaatimuksia ei sovelleta sellaiseen uutisointiin kolmansien osapuolten laatimista suosituksista, jossa suosituksen sisältöä ei ole muutettu.

Levitettäessä tiivistelmää kolmannen osapuolen laatimasta suosituksesta tällaista tiivistelmää levittävien asianomaisten henkilöiden on varmistettava, että tiivistelmä on selkeä eikä johda harhaan, siinä on mainittava lähdeasiakirja ja paikka, josta lähdeasiakirjaan liittyvät tiedot ovat suoraan ja helposti yleisön saatavilla edellyttäen, että ne on annettu yleisesti saataville.

Jos sijoitussuosituksen levittäjä on sijoituspalveluyritys tai luottolaitos sen on 7 ja 8 artikloissa säädetyn lisäksi noudatettava 9 artiklan säännöksiä. Näiden on muun muassa mainittava niitä valvova toimivaltainen viranomainen.

2.2.5. *Komission kolmas direktiivi*

Komission kolmas direktiivi koskee hyväksytyjä markkinakäytäntöjä, hyödykejohdannaisia koskevan sisäpiiritiedon määritelmää, sisäpiirilueteloiden laatimista, johtohenkilöiden arvopaperikaupoista ilmoittamista ja epäilyttävistä arvopaperikaupoista ilmoittamista.

Direktiivin 1 artiklaan sisältyy määritelmät. Liikkeeseenlaskijan organisaatiossa johtotehtävissä olevalla henkilöllä tarkoitetaan henkilöä, joka on jäsen liikkeeseenlaskijan hallinto-, johto- tai valvontaelimissä sekä henkilöä, joka on ylemmän tason johtaja, joka ei ole jäsen edellä tarkoitetuissa elimissä, joka saa säännöllisesti sisäpiiritietoja ja jolla on valtuudet tehdä johdolle kuuluvia päätöksiä liikkeeseenlaskijan tulevasta kehityksestä ja liiketoimintanäkymistä (1 artiklan 1 kohta).

Johtotehtävissä olevan henkilön lähipiiriin kuuluvalla henkilöllä tarkoitetaan johtotehtävissä olevan henkilön puolisoa tai kansallisessa lainsäädännössä puolisoa vastaavaa kumppania, huollettavia lapsia ja muita sukulaisia, jotka ovat asuneet kyseisen henkilön kanssa samassa taloudessa vähintään yhden vuoden ajan kyseessä olevan arvopaperikaupan toteuttamispäivänä. Lisäksi lähipiiriin kuuluvat kaikki oikeushenkilöt, trustit tai henkilöyhtiöt, joiden johtotehtäviä hoitaa edellä tarkoitettu henkilö tai jotka ovat tällaisen henkilön välittömässä tai välillisessä määräysvallassa tai jotka on perustettu tällaisen henkilön hyväksi tai joiden taloudelliset edut ovat suuressa määrin samat kuin tällaisen henkilön taloudelliset edut (1 artiklan 2 kohta).

Ammattinsa puolesta liiketoimia järjestävällä henkilöllä tarkoitetaan muun muassa sijoituspalveluyrityksiä ja luottolaitoksia (1 artiklan 3 kohta). Lisäksi artiklaan sisältyy sijoituspalveluyrityksen, luottolaitoksen ja toimivaltaisen viranomaisen määritelmät.

Esimerkkiluettelo tekijöistä, jotka toimivaltaisen viranomaisen on otettava huomioon arvioidessaan, voiko se hyväksyä tietyn markkinatavan sisältyä 2 artiklaan. Näitä seikkoja ovat muiden muassa markkinakäytännön läpinäkyvyys koko markkinoille; tarve turvata markkinavoimien toiminta sekä kysynnän ja tarjonnan moitteeton vuorovai-

kus; kuinka paljon kyseessä oleva markkinakäytäntö vaikuttaa markkinoiden likviditeettiin ja tehokkuuteen; sekä käytäntöön sisältyvä riski kyseessä olevaan rahoitusvälineeseen suoraan tai välillisesti liittyvien, säänneltyjen tai muiden markkinoiden luotettavuudelle koko yhteisössä. Toimivaltaisten viranomaisten on myös tarkasteltava säännöllisesti uudelleen hyväksymiään markkinakäytäntöjä ottaen erityisesti huomioon merkittävät muutokset markkinaolosuhteissa, esimerkiksi kaupankäyntisääntöjen tai markkinarakenteen muutokset. Direktiivin 3 artiklaan sisältyy säännökset markkinatapojen hyväksymistä koskevasta kuulemismenettelystä ja päätösten julkistamisesta.

Direktiivin 4 artikla koskee sisäpiirintietoa hyödykejohdannaisoppimusten osalta. Sen mukaan sellaisten markkinoiden käyttäjien, joilla hyödykejohdannaisilla käydään kauppaa, katsotaan odottavan saavan tietoja, jotka liittyvät suoraan tai välillisesti yhteen tai useampaan tällaiseen johdannaisoppimukseen ja jotka tavanomaisesti annetaan käyttäjille kyseisillä markkinoilla tai on julkistettava lakien tai muiden säädösten, markkinasääntöjen, oppimusten tai kyseisillä hyödykemarkkinoilla tai hyödykejohdannaismarkkinoilla sovellettavien tapojen mukaisesti.

Sisäpiirilueteloista säädetään 5 artiklassa. Sisäpiirilueteloa on pidettävä kaikista henkilöistä, jotka työskentelevät liikkeeseenlaskijalle, sen lukuun tai puolesta ja jotka saavat sisäpiirintietoa. Sisäpiiriluetelossa on ilmoitettava vähintään kaikkien sisäpiiritietoja saavien henkilöiden henkilöllisyys, syy, jonka vuoksi kyseiset henkilöt ovat luettelossa sekä päivämäärä, jolloin sisäpiiriluetelo on laadittu ja päivitetty. Sisäpiirilueteloa on päivitettävä viipymättä aina, kun tapahtuu muutos syyssä, jonka vuoksi henkilö on luettelossa, luetteloon on lisättävä uusi henkilö tai luettelossa jo oleva henkilö ei enää saa sisäpiiritietoa. Sisäpiiriluetelot on säilytettävä vähintään viisi vuotta niiden laatimisesta tai päivittämisestä. Jäsenvaltioiden on myös huolehdittava siitä, että henkilöt, joiden on laadittava sisäpiirilueteloja, toteuttavat tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että kaikki tällaisessa luettelossa mainitut sisäpiiritietoja saavat henkilöt tunnustavat sen mukanaan tuomat oikeudelliset ja sääntelyyn

liittyvät velvoitteet sekä ovat tietoisia seuraamuksista, joita tällaisten tietojen väärinkäytöstä tai asiattomasta levittämisestä aiheutuu.

Johtohenkilöiden ja heidän lähipiirinsä on ilmoitettava kaikista omaan lukuunsa toteuttamistaan arvopaperikaupoista toimivaltaisille viranomaisille 6 artiklassa säädetyt tiedot. Näitä tietoja ovat henkilön nimi ja tarvittaessa tämän lähipiiriin kuuluvan henkilön nimi, syy ilmoitusvelvollisuuteen, kyseessä olevan liikkeeseenlaskijan nimi, kuvaus rahoitusvälineestä, kaupan luonne (hankinta vai luovutus), kaupan päivämäärä ja paikka sekä kaupan hinta ja volyymi. Ilmoituksen tekemisessä noudatetaan sen jäsenvaltion sääntöjä, jossa liikkeeseenlaskija on rekisteröity. Jos liikkeeseenlaskijaa ei ole rekisteröity missään jäsenvaltiossa, ilmoitus on tehtävä sen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, jossa liikkeeseenlaskijan on tehtävä vuosittain ilmoitus arvopapereita koskevista tiedoista direktiivin 2003/71/EY 10 artiklan mukaisesti. Ilmoitus on tehtävä viiden arkipäivän kuluessa kaupantekopäivästä.

Kansallisessa lainsäädännössä voidaan säätää, ettei ilmoitusta tarvitse tehdä, jos kalenterivuoden lopussa arvopaperikauppojen kokonaismäärä on alle 5 000 euroa tai ilmoitusta voidaan lykätä seuraavan vuoden 31 päivään tammikuuta asti. Tämä arvopaperikauppojen kokonaismäärä saadaan laskemalla yhteen 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen henkilöiden omaan lukuunsa toteuttamat arvopaperikaupat ja 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen henkilöiden omaan lukuunsa toteuttamat arvopaperikaupat.

Direktiivin 7—11 artikloissa säädetään epäilyttävistä arvopaperikaupoista ilmoittamisesta. Markkinoiden väärinkäyttödirektiivissä tarkoitettujen henkilöiden on arvioitava tapauskohtaisesti, onko aihetta epäillä, että arvopaperikaupassa on kyse sisäpiirikaupasta tai markkinoiden manipuloinnista. Ilmoitusvelvollisuudessa noudatetaan sen jäsenvaltion sääntöjä, jossa kyseiset henkilöt on rekisteröity tai jossa heillä on pääkonttori, tai sivuliikkeen osalta sen jäsenvaltion sääntöjä, johon sivuliike on sijoittautunut (7 artikla). Direktiivin 8 artikla edellyttää, että kun henkilöt tulevat tietoisiksi tekijöistä tai tiedoista, jotka antavat aihetta epäillä kyseessä olevaa

arvopaperikauppaa, he tekevät ilmoituksen viipymättä.

Ilmoituksen sisältö määritellään 9 artiklassa. Ilmoituksessa on oltava muun muassa kuvaus arvopaperikaupasta, syyt epäilyihin, että kyseiset arvopaperikaupat saattavat olla markkinoiden väärinkäyttöä sekä arvopaperikauppoihin liittyvien henkilöiden tunnistetiedot. Ilmoitus toimivaltaiselle viranomaiselle on mahdollista tehdä postitse, sähköpostitse, faksilla tai puhelimitse, edellyttäen, että jälkimmäisessä tapauksessa toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä lähetetään vahvistuksella tahansa kirjallisella tavalla (10 artikla). Ilmoituksen tekijä ei saa paljastaa ilmoituksen tekemistä henkilöille, joiden puolesta arvopaperikaupat on tehty, tai niihin henkilöihin yhteydessä oleville tahoille. Tämän velvoitteen täyttäminen vilpittömässä mielessä ei aseta ilmoituksen tekijää minkäänlaisen vastuuvollisuuden (11 artikla).

2.3. Nykytilan arviointi

2.3.1. Arvopaperi, sisäpiirintieto ja kursin vääristäminen

Markkinoiden väärinkäyttödirektiivin 1 artiklan 3 kohdassa määritellään rahoitusväline. Rahoitusvälineellä tarkoitetaan sijoituspalveluista arvopaperimarkkinoilla 10 päivänä toukokuuta 1993 annetussa neuvoston direktiivissä 93/22/ETY määriteltyjä arvopapereita, osuuksia yhteissijoitusyrityksissä, rahamarkkinavälineitä, rahoitusfutuurisopimuksia, mukaan lukien vastaavat nettoarvotilitykset, korkotermit, koron-, valuutan- tai osakkeiden vaihtosopimuksia, mainittuihin ryhmiin kuuluvien instrumenttien, mukaan lukien vastaavat nettoarvotilitykset toteutettavat instrumentit, hankkimista tai niiden luovuttamista koskevia optioita (erityisesti valuutta- ja korko-optiot), hyödyke johdannaisopimuksia sekä kaikkia muita välineitä, jotka on otettu kaupankäynnin kohteeksi jäsenvaltiossa sijaitsevilla säännellyillä markkinoilla tai joista on esitetty pyyntö kaupankäynnin kohteeksi ottamisesta kyseisillä markkinoilla. Arvopaperimarkkinalain 1 luvun 2 §:n arvopaperin määritelmä on erittäin laaja. Määritelmä, kun otetaan huomioon lain 10 luvun säännökset

arvopaperimarkkinallain säännösten soveltamisesta johdannaissopimukseen, vastaa markkinoiden väärinkäyttödirektiivin rahoitusvälineen määritelmää eikä direktiivi tältä osin edellytä muutoksia lainsäädäntöön.

Rikoslain sisäpiirintiedon määritelmä vastaa asiallisesti markkinoiden väärinkäyttödirektiivin sisäpiirintiedon määritelmää. Direktiivissä asetetaan arvopaperien liikkeeseenlaskijoille ja arvopaperimarkkinoita valvovalle Rahoitustarkastukselle velvoitteita, jotka liittyvät selvästi arvopaperimarkkinoiden toimintaan ja valvontaan. Lisäksi direktiivin 12 artikla edellyttää nimenomaisesti, että direktiivin nojalla annettujen säännösten noudattamatta jättämisestä voidaan määrätä hallinnollisia seuraamuksia. Tämän johdosta nykytilaa, jossa sisäpiirintieto määritellään ja sen lainvastaista käyttöä säännellään yksinomaan rikoslaisissa, ei voida pitää asianmukaisena. Sääntelyn kannalta olisi luontevampaa, että sisäpiirintiedon määritelmää ja sisäpiirintiedon käyttöä koskevat säännökset sisältyisivät rikoslain sijasta arvopaperimarkkinalakiin, joka muutoinkin sääntelee arvopaperimarkkinoiden toimintaa. Markkinoiden väärinkäyttödirektiivin vaatimusten ja kieltojen voimaan saattaminen yksinomaan rikoslain kautta ei myöskään täytä direktiivissä asetettuja vaatimuksia. Tämäkin puoltaa määritelmän sisällyttämistä arvopaperimarkkinalakiin.

Rikoslain kurssin vääristämistä koskevat säännökset vastaavat pääosin markkinoiden väärinkäyttödirektiiviä. Merkittävin ero on, että direktiivi ei, toisin kuin rikoslaki, edellytä tarkoitusta vääristää arvopaperin kurssia ja siihen liittyvää hyötymistarkoitusta.

Arvopaperimarkkinalaki ei sisällä lainkaan säännöksiä kurssin vääristämisestä. Aivan samoin kuin sisäpiirintiedon väärinkäytön osalta markkinoiden väärinkäyttödirektiivin sääntely kohdistuu myös markkinoiden manipuloinnin kohdalla ensisijassa arvopaperimarkkinoiden toimintaan ja niiden valvontaan. Näin ollen myös kurssin vääristämistä koskeva perussääntely, kuten kurssin vääristämisen määritelmä ja kurssin vääristämistä koskeva kielto, olisi perusteltua sisällyttää arvopaperimarkkinalakiin. Myöskään markkinoiden manipuloitua koskevien säännösten voimaansaattaminen yksinomaan rikoslaisissa

ei vastaa markkinoiden väärinkäyttödirektiivin vaatimuksia, mikä sekin puoltaa kurssin vääristämistä koskevien säännösten sisällyttämistä arvopaperimarkkinalakiin.

Komission määritelmädirektiivissä on tämmennetty markkinoiden väärinkäyttödirektiivin sisäpiirintiedon ja markkinoiden manipuloinnin määritelmiä. Komission direktiivi on varsin yksityiskohtainen ja sisältää markkinoiden manipuloinnin osalta pääasiassa esimerkkejä signaaleista, jotka voivat joissain tapauksissa osoittaa manipuloinnin olevan kyseessä. Komission direktiivin säännökset ovat luonteeltaan sellaista yksityiskohtaista teknisluonteista sääntelyä, joka Suomessa yleensä sisältyy lakiehdotusten perusteluihin tai lakia alemmanasteisiin normeihin.

2.3.2. Alueellinen soveltamisala

Arvopaperimarkkinalakia sovelletaan niin sanottuja liputussäännöksi lukuun ottamatta Suomessa yleiseen liikkeeseen laskettuihin ja Suomessa julkisen kaupankäynnin kohteena oleviin arvopapereihin ja niiden liikkeeseenlaskijoihin. Suomen rikoslain soveltamisalasta säädetään rikoslain 1 luvussa. Luvun 1 §:n mukaan Suomen lakia sovelletaan Suomessa tehtyyn rikokseen. Suomen ulkopuolella tehtyyn rikokseen sovelletaan Suomen lakia, jos rikos on kohdistunut Suomen kansalaiseen, suomalaisen oikeushenkilöön tai Suomessa pysyvästi asuvaan ulkomaalaiseen, jos teosta Suomen lain mukaan saattaa seurata yli kuuden kuukauden vankeusrangaistus (1 luvun 5 §). Luvun 6 §:n mukaan Suomen kansalaisen Suomen ulkopuolella tekemään rikokseen sovelletaan Suomen lakia. Luvun 11 § mukaan, milloin rikos on tehty vieraan valtion alueella, Suomen lain soveltaminen voidaan perustaa 5 §:ään vain, jos rikos myös tekopaikan lain mukaan on rangaistava ja siitä olisi voitu tuomita rangaistus myös tämän vieraan valtion tuomioistuimessa. Rikoksesta ei silloin Suomessa saa tuomita ankarampaa seuraamusta kuin siitä tekopaikan laissa säädetään.

Markkinoiden väärinkäyttödirektiivin alueellinen soveltamisala on voimassa olevaa arvopaperimarkkinalakia ja rikoslakia laajempi. Direktiivin 9 artiklan 1 kohdan mukaan sitä sovelletaan rahoitusvälineisiin, jot-

ka on otettu kaupankäynnin kohteeksi säännellyillä markkinoilla vähintään yhdessä jäsenvaltiossa tai joiden osalta on tehty tällaisilla markkinoilla kaupankäynnin kohteeksi ottamista koskeva hakemus siitä riippumatta, toteutetaanko itse liiketoimi kyseisillä markkinoilla. Lisäksi direktiivin 10 artikla edellyttää, että direktiivissä säädettyjä kieltoja ja vaatimuksia sovelletaan jäsenvaltion alueella tehtyihin liiketoimiin, jotka koskevat jossain jäsenvaltiossa olevilla säännellyillä markkinoilla kaupankäynnin kohteeksi otettuja rahoitusvälineitä tai rahoitusvälineitä, joita hattu otettavaksi tällaisen kaupankäynnin kohteeksi.

Direktiivin sääntely kohdistuu ensisijassa arvopaperimarkkinoiden toimintaan ja niiden valvontaan. Suomen rikoslain soveltamisalaa ei ole perusteltua tai tarkoituksenmukaista laajentaa koskemaan tekoja, joilla ei ole riittävää liittymäkohtaa Suomeen. Direktiivin edellyttämä alueellisen soveltamisalan laajentaminen onkin luontevampaa panna täytäntöön laajentamalla arvopaperimarkkinain soveltamisalaa.

2.3.3. *Sisäpiirintiedon julkistaminen*

Voimassa oleva arvopaperimarkkinain jatkuva tiedonantovelvollisuutta koskeva 2 luvun 7 § vastaa asiallisesti markkinoiden väärinkäyttödirektiivin 6 artiklan 1 kohdan säännöstä sisäpiirintiedon julkistamisesta. Komission määritelmädirektiivissä on täsmennetty sisäpiirin määritelmää. Komission direktiivissä on tarkennettu, mitä tarkoitetaan tiedon täsmällisyydellä sekä tiedolla, jolla todennäköisesti olisi huomattava vaikutus hintaan. Pykälä vastaa asiallisesti myös näitä säännöksiä.

Arvopaperimarkkinain mukainen jatkuva tiedonantovelvollisuus on soveltamisalaltaan laajempi kuin markkinoiden väärinkäyttödirektiivin sisäpiirintiedon julkistamista koskeva vaatimus. Jatkuva tiedonantovelvollisuus koskee kaikkia julkisen kaupankäynnin kohteena olevien arvopaperien liikkeeseenlaskijoita. Velvollisuus koskee siten myös liikkeeseenlaskijoita, joiden arvopaperi on lain 3 luvun 12 §:ssä tarkoitettua muun julkisen kaupankäynnin kohteena ilman liikkeeseenlaskijan antamaa suostumusta tai hyväksyntää.

Markkinoiden väärinkäyttödirektiivin 9 artiklan 3 kohdan mukaan direktiivin sisäpiirintiedon julkistamista koskevia säännöksiä ei sovelleta liikkeeseenlaskijoihin, jotka eivät ole pyytäneet tai hyväksyneet rahoitusvälineensä ottamista kaupankäynnin kohteeksi jonkin jäsenvaltion säännellyillä markkinoilla.

Arvopaperimarkkinainlaki ei direktiivistä poiketen salli liikkeeseenlaskijan omin päätöksin lykätä arvopaperin arvoon vaikuttavan tiedon julkistamista (6 artiklan 2 kohta). Lain 2 luvun 11 §:n mukaan Rahoitustarkastus voi liikkeeseenlaskijan hakemuksesta myöntää poikkeuksen tiedon julkistamisvelvollisuudesta. Edellytyksenä poikkeuksen myöntämiselle on, ettei se vaaranna sijoittajien asemaa ja julkistaminen olisi yleisen edun vastaista tai siitä olisi liikkeeseenlaskijalle olennaista haittaa.

Voimassa oleva poikkeuslupajärjestelmä ei täytä direktiivin vaatimuksia. Direktiivi edellyttää nimenomaisesti, että päätösvalta lykkäämisestä on arvopaperin liikkeeseenlaskijalla. Kansallisessa lainsäädännössä voidaan, niin halutessa, kuitenkin edellyttää, että lykkäämispäätöksestä ilmoitetaan toimivaltaiselle viranomaiselle. Arvopaperimarkkinainlakia onkin muutettava tältä osin. Poikkeuslupan saamisen edellytykset ovat voimassa olevassa laissa erittäin tiukat. Jotta vältetään tilanne, että liikkeeseenlaskijat jättävät tulevaisuudessa julkistamatta tietoja, jotka ne ovat nykyisten säännösten mukaan julkistaneet, on perusteltua edellyttää, että liikkeeseenlaskijan on ilmoitettava lykkäämispäätöksestään Rahoitustarkastukselle. Näin Rahoitustarkastus voi tarvittaessa sillä olevien valvontavaltuuksien nojalla puuttua epäasiallisin perustein tapahtuvaan sisäpiirintiedon julkistamista jättämiseen.

Arvopaperimarkkinainlakiin ei myöskään sisälly markkinoiden väärinkäyttödirektiivin 6 artiklan 3 kohdan säännöstä velvollisuudesta julkistaa sisäpiiritieto, jos liikkeeseenlaskija tai sen lukuun tai puolesta toimiva ilmaisee tiedon toiselle.

2.3.4. *Sijoitusuusitukset ja epäilyttävät arvopaperikaupat*

Henkilöiden, jotka tuottavat tai levittävät rahoitusvälineitä tai rahoitusvälineiden liik-

keeseenlaskijoita koskevaa tutkimustietoa tai tuottavat tai jakavat muuta sijoitusstrategioiden suosittamiseen tai ehdottamiseen liittyvää tietoa, joka on tarkoitettu jakelukanaville tai yleisölle, on markkinoiden väärinkäyttödirektiivin 6 artiklan 5 kohdan mukaan pyrittävä kohtuudella varmistamaan, että tieto esitetään asianmukaisesti, ja ilmoitettava tiedon kohteena oleviin rahoitusvälineisiin liittyvät etunsa tai eturistiriidat.

Arvopaperimarkkinalain 4 luvun 4 §:n 2 momentti edellyttää, että arvopaperinvälittäjän on pyrittävä välttämään eturistiriitatilanteita ja niiden syntyessä kohdeltava asiakasta hyvän tavan mukaisesti. Arvopaperinvälittäjän on kohdeltava asiakkaitaan tasapuolisesti. Arvopaperinvälittäjä ei saa antaa toisen asiakkaan, arvopaperin liikkeeseenlaskijan tai oman etunsa vaikuttaa asiakkaalle antamaansa ohjeeseen tai neuvoon taikka toimeksianton suorittamistapaan. Laki ei sitä vastoin sisällä säännöksiä markkinoiden väärinkäyttödirektiivin 6 artiklan 5 kohdan mukaisista arvopapereita tai niiden liikkeeseenlaskijoita koskevan tutkimustiedon esittämisestä eikä mahdollisten etujen ja eturistiriitojen ilmoittamisesta.

Markkinoiden väärinkäyttödirektiivi edellyttää, että henkilöt, jotka ammittinsa puolesta järjestävät liiketoimia rahoitusvälineillä, ilmoittavat viipymättä toimivaltaiselle viranomaiselle, jos hänellä on aihetta epäillä, että liiketoimi saattaa olla sisäpiiririkkomus tai markkinoiden manipulaatiota. Voimassa oleva laki ei sisällä säännöksiä tällaisesta ilmoitusvelvollisuudesta. Sijoituspalveluyrityksillä ja luottolaitoksilla on kylläkin rahanpesun estämisestä ja selvittämisestä annetun lain (68/1998) nojalla velvollisuus ilmoittaa keskusrikospoliisissa olevalle rahanpesun selvitykeskukselle, jos ne epäilevät liiketoimeen sisältyvien varojen laillista alkuperää. Tämä ilmoitusvelvollisuus ei riitä täyttämään markkinoiden väärinkäyttödirektiivin vaatimusta.

2.3.5. *Liikkeeseenlaskijan johdon arvopaperikaupat ja sisäpiirin omistusta koskeva rekisteri*

Arvopaperimarkkinalain 5 luvun 2 §:n mukaan julkisen kaupankäynnin kohteena ole-

van osakkeen ja siihen oikeuttavien arvopapereiden omistus on julkista, jos arvopaperin omistaja on muun muassa liikkeeseenlaskijan johto- ja hallintoelimen jäsen tai toimitusjohtaja. Markkinoiden väärinkäyttödirektiivin lähestymistapa poikkeaa johdon arvopaperiomistusten osalta arvopaperimarkkinalain sääntelystä. Markkinoiden väärinkäyttödirektiivin 6 artiklan 4 kohdan mukaan liikkeeseenlaskijoiden johtohenkilöiden ja heidän lähipiirinsä on ilmoitettavat toimivaltaisille viranomaisille omaan lukuunsa tekemänsä liikkeeseenlaskijan osakkeita ja osakkeeseen liittyviä arvopapereita koskevat liiketoimet. Lisäksi liiketoimia koskevien tietojen täytyy olla helposti ja mahdollisimman nopeasti kaikkien saatavilla ainakin yksittäin. Säännös koskee, aivan kuten voimassa oleva arvopaperimarkkinalakikin, julkisen kaupankäynnin kohteena olevia osakkeita ja osakkeisiin oikeuttavia arvopapereita. Erona on se, että arvopaperimarkkinalain mukaan tällaisten arvopapereita koskevista liiketoimista ei ilmoiteta viranomaiselle, vaan niiden omistus on julkista. Julkisuus toteutuu lain 5 luvun 5 §:ssä säädetyn sisäpiirin omistusta koskevan rekisterin välityksellä.

Markkinoiden väärinkäyttödirektiivissä säädetyn liiketoimien ilmoitusvelvollisuuden tarkoituksena on ehkäistä markkinoiden väärinkäyttöä lisäämällä liikkeeseenlaskijoiden johdon ja sen lähipiirin liiketoimien avoimuutta. Ilmoitusvelvollisuuden toisena tavoitteena on parantaa sijoittajien mahdollisuuksia saada tarpeellista tietoa liikkeeseenlaskijoista. Sijoittajille voi erityisesti liikkeeseenlaskijan johdon yrityksen liikkeeseenlaskemia arvopapereita koskevilla liiketoimilla olla usein erityistä arvoa. Voimassa oleva arvopaperimarkkinalain osakkeiden ja osakkeeseen oikeuttavien arvopapereiden omistuksen julkisuutta koskeva sääntely palvelee samaa tarkoitusta. Erillinen arvopapereiden hankintoja ja luovutuksia koskeva ilmoitus Rahoitustarkastukselle ei lisäisi tällaisten arvopapereiden omistusmuutosten avoimuutta. Voimassa olevan sääntelytavan voidaanakin katsoa täyttävän direktiivin vaatimukset.

Markkinoiden väärinkäyttödirektiivin 6 artiklan 4 kohtaa on täsmennetty komission kolmannessa direktiivissä. Komission kolmannen direktiivin 1 artiklan 1 kohdassa

määritellään liikkeeseenlaskijan organisaatiossa johtotehtävissä oleva henkilö. Johtotehtävissä olevalla henkilöllä tarkoitetaan henkilöä, joka on jäsen liikkeeseenlaskijan hallinto-, johto- tai valvontaelimissä (a alakohdassa) sekä henkilöä, joka on ylemmän tason johtaja, joka ei ole jäsen edellä tarkoitetuissa elimissä, joka saa säännöllisesti sisäpiiritietoja ja jolla on valtuudet tehdä johdolle kuuluvia päätöksiä liikkeeseenlaskijan tulevasta kehityksestä ja liiketoimintanäkymistä (b alakohdassa). Arvopaperimarkkinalain 5 luvun 2 §:n 1 momentin 1 kohta vastaa komission direktiivin 1 artiklan 1 kohdan a alakohdan määritelmää. Hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenet ja varajäsenet, toimitusjohtaja ja tämän varamies sekä tilintarkastaja ja varatilintarkastaja ovat direktiivissä tarkoitettuja liikkeeseenlaskijan hallinto-, johto- ja valvontaelinten jäseniä. Sen sijaan artiklan 1 kohdan b alakohdan tarkoittamien muuhun ylimpään johtoon kuuluvia ei koske lain tarkoittama arvopaperien omistuksen julkisuus.

Käytännössä myös komission kolmannen direktiivin tarkoittamien ylimpään johtoon kuuluvien henkilöiden omistukset ovat julkisia. Helsingin Pörssi on 28 päivänä lokakuuta 1999 antanut sisäpiiriohjeen. Ohje koskee Helsingin Pörssissä listattuja osakkeen ja osakkeeseen oikeuttavan arvopaperin liikkeeseen laskeneita suomalaisia yhtiötä ja tällaisen yhtiön sisäpiiriläisiä. Ohjeen mukaan yhtiö määrittelee arvopaperimarkkinalain 5 luvussa tarkoitettujen lakisäateisten sisäpiiriläisten lisäksi sisäpiiriläisiksi sellaiset henkilöt, jotka tehtävissään säännöllisesti saavat yhtiön arvopaperin arvoon olennaisesti vaikuttavia tietoja. Määrättyyn sisäpiiriin määrittelemine edellyttää asianomaisen henkilön suostumusta. Tällaisia määrättyjä sisäpiiriläisiä ovat useimmiten yhtiön johtoryhmän jäsenet, tärkeimpien toimialojen vastuuhenkilöt sekä henkilöt, jotka vastaavat muun muassa yhtiön taloudesta, rahoituksesta ja lakiasioista. Määrättyjä sisäpiiriläisiä koskevan sisäpiirirekisterin ylläpito ja määrätyn sisäpiiriläisen ilmoitusvelvollisuus ovat samat kuin lakisäateisillä sisäpiiriläisillä. Arviolta noin 95 prosenttia julkisen kaupankäynnin kohteena olevan osakkeen liikkeeseen laskeneista yhtiöstä noudattaa Pörssin ohjetta tältä osin. Myös Rahoitustarkastus on määräyk-

sessään sisäpiiri-ilmoituksista suosittanut rekisterinpitäjiä merkitsemään rekisteriin ilmoitusvelvollisiksi myös sellaiset muut kuin laissa mainitut henkilöt, jotka tehtäväkuuksensa mukaan tai muuten tosiasiallisesti saavat säännöllisesti haltuunsa sisäpiirintietoa.

Kolmannen direktiivin 1 artiklan 2 kohdan mukaan johtohenkilön lähipiiriin kuuluvat tällaisen henkilön puoliso tai kansallisessa lainsäädännössä puolisoa vastaava kumppani, huollettavat lapset sekä muut sukulaiset, jotka ovat asuneet kyseisen henkilön kanssa samassa taloudessa vähintään yhden vuoden ajan kyseessä olevan arvopaperikaupan toteuttamispäivänä. Lisäksi lähipiiriin kuuluvat kaikki oikeushenkilöt, säätiöt tai henkilöyhtiöt, joiden johtotehtäviä hoitaa liikkeeseenlaskijan johtohenkilö tai tämän lähipiiriin kuuluva henkilö tai jotka ovat tällaisen henkilön välittömässä tai välillisessä määräysvallassa tai jotka on perustettu tällaisen henkilön hyväksi tai joiden taloudelliset edut ovat suuressa määrin samat kuin tällaisen henkilön taloudelliset edut.

Voimassa oleva johdon lähipiiriä koskeva arvopaperimarkkinalain sääntely on osin suppeampi ja osin laajempi kuin komission kolmannen direktiivin lähipiiriin määritelmä. Arvopaperimarkkinalain arvopaperien omistuksen julkisuus ei koske sellaisia liikkeeseenlaskijan ylimpään johtoon kuuluvia, jotka eivät ole hallituksen tai hallintoneuvoston jäseniä taikka toimitusjohtaja tai tämän varamies. Omistuksen julkisuus ei myöskään koske liikkeeseenlaskijan johtoon kuuluvien henkilöiden puolisoitten omistuksia. Omistuksen julkisuus ei myöskään koske alaikäisiä lapsia lukuun ottamatta muita johtohenkilön perheenjäseniä.

Arvopaperimarkkinalain johtohenkilöiden määräysvallassa olevia yhteisöjä koskeva sääntely on puolestaan komission kolmatta direktiiviä laajempi. Arvopaperimarkkinalain 5 luvun 2 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan arvioitaessa määräysvaltaa mukaan otetaan myös ilmoitusvelvollisten perheenjäsenet. Perheenjäsenillä tarkoitetaan henkilöitä, jotka perintökaaren (40/1965) 2 luvun mukaan voivat periä ilmoitusvelvollisen. Tosiasiallisella perimysoikeudella ei ole merkitystä, vaan riittävää on, että henkilö ylipäänsä kuu-

luu perintökaaren 2 luvussa mainittuihin perijöihin. Komission direktiivin mukaan myös määräysvallan muodostuminen on rajoitettu koskemaan puolisoa, huollettavia lapsia sekä vähintään yhden vuoden johtohenkilön kanssa samassa taloudessa asuneita sukulaisia.

Komission kolmannen direktiivin 6 artiklan 1 kohta edellyttää, että arvopaperikauppoja koskeva ilmoituksen tekemisessä noudatetaan sen jäsenvaltion säännöksiä, jossa liikkeeseenlaskijalla on rekisteröity kotipaikka on. Arvopaperimarkkinain mukainen omistuksen julkisuus koskee kaikkia Suomessa julkisen kaupan käynnin kohteena olevien osakkeiden liikkeeseenlaskijoita siitä riippumatta, mikä yhtiön kotivaltio on. Rahoitustarkastus on kuitenkin käytännössä lain 5 luvun 2 §:n 2 momentin nojalla myöntänyt poikkeuksen sellaisille ulkomaisille liikkeeseenlaskijoille, joiden osake on julkisen kaupankäynnin kohteena myös yhtiön kotivaltiossa. Komission kolmannen direktiivin säännös edellyttää kuitenkin voimassa olevan säännöksen muuttamista. Poikkeuslupamahdollisuus ei riitä täyttämään direktiivin vaatimusta.

Komission kolmannen direktiivin 6 artiklassa täsmennetään markkinoiden väärinkäyttödirektiivin säännöstä johdon arvopaperikauppojen ilmoittamisesta. Artiklan 1 kohta edellyttää, että ilmoitus kaupoista on tehtävä viiden työpäivän kuluessa kaupantekopäivästä. Artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltio voi päättää, että ilmoitusta ei tarvitse tehdä ennen kuin arvopaperikauppojen kokonaismäärä ylittää 5 000 euroa kalenterivuoden lopussa tai ilmoitusvelvollisuutta voidaan lykätä seuraan vuoden 31 päivään tammikuuta asti. Ilmoitukseen sisällytettävistä tiedoista säädetään artiklan 3 kohdassa. Rahoitustarkastuksen määräys vastaa pitkälti komission kolmannen direktiivin säännöksiä.

Markkinoiden väärinkäyttödirektiivin 6 artiklan 3 kohdan kolmannen alakohdan mukaan liikkeeseenlaskijoiden ja niiden puolesta tai lukuun toimivien henkilöiden laativat luettelon henkilöistä, jotka työskentelevät niille joko työsopimuksen perusteella tai muuten ja jotka voivat saada sisäpiiritietoja. Liikkeeseenlaskijat ja niiden puolesta tai lukuun toimivat henkilöt päivittävät kyseisen luettelon säännöllisesti ja toimittavat sen

toimivaltaiselle viranomaiselle aina tämän sitä pyytäessä. Sisäpiiriluetteloihin merkittävien henkilöiden ja tietojen tarkempi määrittely sisältyy komission kolmannen direktiivin 5 artiklaan. Voimassa oleva arvopaperimarkkinalaki ei velvoita liikkeeseenlaskijoita pitämään tällaisia sisäpiiriluetteloita.

Helsingin Pörssin sisäpiiriohjeessa kehoitetaan yhtiötä pitämään arvopaperimarkkinain 5 luvussa säädetyn sisäpiirirekisterin lisäksi niin sanottua hankekohtaista sisäpiirirekisteriä. Ohjeessa asetetut velvoitteet vastaavat pitkälti markkinoiden väärinkäyttödirektiivin ja komission kolmannen direktiivin vaatimuksia. Markkinoiden väärinkäyttödirektiivin velvollisuus on kuitenkin laajempi kuin mainitun ohjeen. Direktiivi velvoittaa kaikkia julkisen kaupankäynnin kohteena olevien arvopaperien, ei vain osakkeen, liikkeeseenlaskijoita pitämään sisäpiirilistaa. Velvollisuus koskee myös liikkeeseenlaskijoita, joiden arvopaperia vasta haetaan otettavaksi julkisen kaupankäynnin kohteeksi.

2.3.6. *Rahoitustarkastuksen toimivaltuudet ja seuraamukset*

Rahoitustarkastuksen valvonta- ja muut toimivaltuudet uudistettiin 1 päivänä heinäkuuta 2003 voimaan tulleella lailla Rahoitustarkastuksesta. Lailla täsmennettiin ja laajennettiin Rahoitustarkastuksen valvontavaltuuksia. Lakiin lisättiin Rahoitustarkastuksen valvontatoiminnan tehostamiseksi säännökset Rahoitustarkastuksen oikeudesta määrätä hallinnollisia seuraamuksia valvottaville ja muille rahoitusmarkkinoilla toimiville yhteisöille sekä sellaisille rahoitusmarkkinoilla toimiville luonnollisille henkilöille, kuten meklareille, joille rahoitusmarkkinainsäädännössä on asetettu erityisiä velvollisuuksia.

Uudessa Rahoitustarkastuksessa annetussa laissa ei ollut mahdollista ottaa huomioon markkinoiden väärinkäyttödirektiivin vaatimuksia. Lakia koskeneessa hallituksen esityksessä HE 175/2002 vp todettiin, että Rahoitustarkastukselle esityksessä ehdotettuja toimivaltuuksia joudutaan lähivuosina todennäköisesti täydentämään eräiden Euroopan unionissa parhaillaan valmisteltavana olevien direktiivien, kuten markkinoiden väärinkäyttöä sekä luottolaitosten ja sijoitus-

palveluyritysten pääomavaatimusta koskevien direktiivien johdosta. Markkinoiden väärinkäyttödirektiiviä ei voitu ottaa tuossa esityksessä huomioon, koska sen valmistelu tuolloin oli vielä kesken.

Rahoitustarkastuksen uuden lain mukaiset toimivaltuudet ovat pääosin riittävät markkinoiden väärinkäyttödirektiivin kannalta. Laissa on kuitenkin eräitä puutteita. Rahoitustarkastuksen tiedonsaantioikeus on lain 15 §:ssä rajoitettu vain tiettyihin erikseen laissa nimettyihin tahoihin, valvottaviin ja lain 6 §:ssä määriteltyihin muihin rahoitusmarkkinoilla toimiviin. Rahoitustarkastuksella ei myöskään ole henkilöön liittyvää kuulemis-oikeutta. Myös lain 25 §:n mukaan julkinen huomautus ja 26 §:n mukainen julkinen varoitus voidaan antaa vain valvottavalle ja muulle rahoitusmarkkinoilla toimivalle. Nämä puutteet vaikuttavat sekä arvopaperien liikkeeseenlaskijoiden tiedonantovelvollisuuden että kaupankäynnin valvontaa heikentävästi.

Erityisesti rajausta muuhun rahoitusmarkkinoilla toimivaan sulkee tutkimusoikeuden ja hallinnollisten seuraamusten ulkopuolelle kaikki muut sijoittajat paitsi arvopaperimarkkinalain 5 luvun sekä sijoitusrahastolain 99 ja 100 §:n sisäpiirisäännösten mukaiset ilmoitusvelvolliset sekä arvopaperimarkkinalain 4 luvun 9 §:ssä tarkoitetut meklarit ja arvopaperivälittäjän palveluksessa olevat muut henkilöt. Ulkopuolelle jäävät siten käytännössä suurin osa sellaista henkilöistä, jotka voivat syyllistyä markkinoiden väärinkäyttödirektiivissä tarkoitettujen sisäpiirintiedon käyttöä ja kurssin vääristämistä koskevien säännösten rikkomiseen. Markkinoiden väärinkäyttödirektiivi edellyttää kuitenkin, että valvontaviranomaisen tutkinta- ja sanktiovaltuudet koskevat kaikkia henkilöitä, jotka menettelevät direktiivin ja sen nojalla annettujen säännösten vastaisesti.

Rahoitustarkastuksen riittävät markkinoiden väärinkäyttöä koskevat tutkintavaltuudet parantaisivat sen suorittamien hallinnollisten tutkimusten tehokkuutta ja laatua. Rahoitustarkastuksen aikaisempaa laajemmat tutkintavaltuudet vähentäisivät myös poliisin työ määrää kahdella eri tavalla. Ensinnäkin poliisin ei olisi tarpeen toimittaa esitutkintaa varten epäilyjä, jotka jo Rahoitustarkastuksen

suorittamissa tutkimuksissa osoittautuisivat perusteettomiksi. Toiseksi Rahoitustarkastus kykenisi perusteellisemmin valmistelemaan poliisille tekemänsä tutkintapyynnöt. Rahoitustarkastuksen voimassa olevaa lakia laajemmat tutkintavaltuudet olisivat siten omiaan myös nopeuttamaan tutkittavien asioiden loppuun saattamista ja osaltaan vähentämään poliisin talousrikostutkinnassa esiintyvää jutturuuhkaa. Tämä puolestaan parantaisi erityisesti osapuolten, mukaan lukien epäilyn kohteena olevien, oikeusturvaa.

Rahoitustarkastus ei myöskään ilman riittäviä tiedonsaanti- ja kuulemisvaltuuksia kykene valvomaan niiden aineellisessa lainsäädännössä eri henkilöille säädettyjen velvollisuuksien noudattamista, joita sen rahoitusmarkkinoita valvovana viranomaisena tulisi lain nojalla valvoa. Rahoitustarkastukselle kuuluu myös epäiltyjen sisäpiirintiedon väärinkäyttö -tapausten sekä muiden arvopaperimarkkinarikosten tutkinta.

Rahoitustarkastuksen suorittama jatkuva valvonta perustuu pitkälti tietoihin, joita valvottavat ja muut rahoitusmarkkinoilla toimivat ovat velvollisia toimittamaan Rahoitustarkastukselle joko lain tai Rahoitustarkastuksen määräysten perusteella. Käytännössä esimerkiksi raportointi- ja ilmoitusvelvollisuuksien täyttämässä on jatkuvasti tapahtunut laiminlyöntejä, kuten olennaisia myöhästymisiä sekä sisältövirheitä. Myöhästymisten ja virheiden vuoksi saattaa käydä niin, ettei Rahoitustarkastuksella ole mahdollisuutta ryhtyä riittävän ajoissa tai lainkaan tarpeellisiin valvontatoimenpiteisiin. Tietyiltä osin säännöksissä tarkoitetuista velvollisuuksien rikkomisesta ei nykyisin ole säädetty rangaistusuhkaa ja niiden säännösten osalta, joissa rikkomusluonteinen rangaistusuhka on olemassa, on sen käyttäminen raskaan ja pitkän rikosprosessin myötä osoittautunut käytännössä lähes mahdottomaksi.

Rahoitustarkastuksen käytettävissä olevia seuraamuksia ei kaikilta osin voidakaan pitää riittävinä tai seuraamus ei ole oikeassa suhteessa moitittavaan menettelyyn. Julkisella huomautuksella ja varoituksella ei useinkaan ole todellista merkitystä ei-julkiselle henkilölle tai henkilölle, joka ei ole rahoitusmarkkinoilla toimiva ammattilainen. Rikosoikeudellista seuraamusta tai toimiluvan peruutta-

mista voidaan toisaalta pitää tietyissä tapauksissa liian ankarana seuraamuksena. Viime vuosina lainsäädäntöä on myös yleisesti udistettu siten, että vähäisten rikkomusten kriminalisoinneista on pyritty luopumaan.

Rahoitustarkastuksesta annetusta laista puuttuvat tällä hetkellä täysin välittömät taloudelliset seuraamukset. Taloudellisella seuraamuksella olisi ennaltaehkäisevä merkitys paitsi henkilöille, jotka eivät toimi ammattimaisesti rahoitusmarkkinoilla, myös markkinoilla ammattimaisesti toimiville osapuolille, joiden lain ja säännösten noudattamiseen vaikuttavat keskeisesti myös taloudelliset intressit. Uskottavan, yleisesti hyväksyttävän ja oikeamittaisen seuraamusjärjestelmän saavuttamiseksi pelkkien julkisten huomautusten ja varoitusten käyttöä ilman välitöntä taloudellisen seuraamuksen uhkaa ei voida pitää riittävänä.

3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1. Yleiset tavoitteet

Esityksen tarkoituksena on panna kansallisesti täytäntöön markkinoiden väärinkäyttödirektiivi ja sen nojalla annetut kolme komission direktiiviä. Esityksen, kuten mainittujen direktiivienkin, tavoitteena on varmistaa arvopaperimarkkinoiden luotettavuus ja vahvistaa sijoittajien luottamusta markkinoihin. Esityksellä saatettaisiin ajan tasalle sisäpiirinkauppaa koskevat säännökset, sisällytettäisiin arvopaperimarkkinalakiin markkinoiden manipulointia koskevat säännökset sekä tehostettaisiin Rahoitustarkastuksen markkinoiden väärinkäyttöön liittyviä valvontamahdollisuuksia ja jäsenvaltioiden rahoitusmarkkinoita valvovien viranomaisten yhteistoimintaa direktiivin säännösten noudattamisessa.

Markkinoiden väärinkäyttödirektiivi pantaisiin täytäntöön ensisijassa tarkistamalla arvopaperimarkkinalain 2 luvun säännöksiä julkisen kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin liikkeeseenlaskijan jatkuvasta tiedonantovelvollisuudesta ja 5 luvun sisäpiiritietoa koskevat säännökset sekä tarkistamalla Rahoitustarkastuksesta annettua lakia, erityi-

sesti Rahoitustarkastuksen tietojensaantioikeuden ja hallinnollisten seuraamusten osalta.

3.2. Keskeiset ehdotukset

3.2.1. Arvopaperimarkkinalaki

Arvopaperimarkkinalain soveltamisalaa laajennettaisiin. Lain jatkuvaa tiedonantovelvollisuutta, etujen ja eturistiriitojen ilmoittamista, epäilyttävien liiketoimien ilmoittamista sekä markkinoiden väärinkäyttöä koskevia säännöksiä sovellettaisiin myös suomalaisen liikkeeseenlaskijaan, jonka arvopaperi on julkista kaupankäyntiä vastaavan kaupankäynnin kohteena toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa tai haettu otettavaksi tällaisen kaupankäynnin kohteeksi, sekä tällaiseen arvopaperiin. Lain säännöksiä etujen ja eturistiriitojen ilmoittamisesta sekä epäilyttävien liiketoimien ilmoittamisesta sovellettaisiin lisäksi vastaaviin ulkomaisiin arvopapereihin. Lain sisäpiiritiedon käyttämistä ja kurssin vääristämistä koskevia säännöksiä sovellettaisiin myös ulkomaiseen arvopaperiin, joka on julkista kaupankäyntiä toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa vastaavan kaupankäynnin kohteena, jos arvopaperia koskeva liiketoimi on tehty Suomessa.

Julkisen kaupankäynnin kohteena olevaan arvopaperin liikkeeseenlaskijan jatkuvaa tiedonantovelvollisuutta tarkistettaisiin. Jatkuva tiedonantovelvollisuus koskisi myös liikkeeseenlaskijaa, joka on hakenut arvopaperinsa ottamista julkisen kaupankäynnin kohteeksi. Liikkeeseenlaskija voisi hyväksyttävästä syystä lykätä muutoin julkistettavan tiedon julkistamista ja toimittamista asianomaiselle julkisen kaupankäynnin järjestäjälle, jos tiedon julkistamatta jättäminen ei vaaranna sijoittajien asemaa ja liikkeeseenlaskija pystyy varmistamaan tiedon säilymisen luottamuksellisena. Liikkeeseenlaskijan olisi viipymättä ilmoitettava Rahoitustarkastukselle ja asianomaiselle julki sen kaupankäynnin järjestäjälle päätöksestään lykätä tiedon julkistamista. Rahoitustarkastuksen oikeus myöntää poikkeus jatkuvasta tiedonantovelvollisuudesta kumottaisiin.

Jos liikkeeseenlaskija tai sen lukuun taikka puolesta toimiva ilmaisee toiselle julkistamattoman tiedon, joka on omiaan vaikuttamaan olennaisesti arvopaperin arvoon, tieto olisi välittömästi julkistettava ja toimitettava asianomaiselle julkisen kaupankäynnin järjestäjälle. Jos tiedon ilmaiseminen tapahtuu tahattomasti, tieto olisi julkistettava ja toimitettava asianomaiselle julkisen kaupankäynnin järjestäjälle tiedoksi ilman aiheetonta viivytyksiä. Tiedon julkistamisvelvollisuutta ei kuitenkaan sovellettaisi, jos tiedon saanut henkilö on velvollinen pitämään sen salassa.

Rahoitustarkastus voisi antaa markkinoiden väärinkäyttödirektiivin nojalla komission antamien säädösten täytäntöön panemiseksi tarvittavia tarkempia määräyksiä jatkuvaa tiedonantovelvollisuutta koskevien säännösten soveltamisesta.

Jatkuva tiedonantovelvollisuus ei koskisi muun julkisen kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin liikkeeseenlaskijaa, jos muu kuin pörssi-arvopaperi on ilman liikkeeseenlaskijan suostumusta tai hyväksyntää otettu muun julkisen kaupankäynnin kohteeksi eikä liikkeeseenlaskijaa, jonka muu kuin pörssi-arvopaperi on kaupankäynnin kohteena muuta julkista kaupankäyntiä toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa vastaavassa kaupankäynnissä.

Arvopaperinvälittäjän, joka tuottaa tai levittää julkisen kaupankäynnin tai arvopaperimarkkinalain 3 luvun 16 §:ssä tarkoitetun kaupankäyntimenettelyn kohteena olevia arvopapereita tai niiden liikkeeseenlaskijoita koskevaa tutkimustietoa taikka tuottaa tai levittää muita sijoittajille tai yleisölle tarkoitettuja sijoitussuosituksia, olisi pyrittävä varmistamaan, että tieto esitetään asianmukaisesti. Arvopaperinvälittäjän olisi ilmoitettava tiedon kohteena oleviin arvopapereihin mahdollisesti liittyvät etunsa ja eturistiriidat. Rahoitustarkastus voisi antaa markkinoiden väärinkäyttödirektiivin nojalla annettujen komission säädösten täytäntöön panemiseksi tarvittavia tarkempia määräyksiä säännöksen soveltamisesta.

Etujen ja eturistiriitojen ilmoittamisvelvollisuus koskisi lisäksi muita henkilöitä, jotka ammatti- tai liiketoimintanaan tuottavat tai levittävät julkisen kaupankäynnin tai arvopaperimarkkinalain 3 luvun 16 §:ssä tarkoitetun

kaupankäyntimenettelyn kohteena olevia arvopapereita tai niiden liikkeeseenlaskijoita koskevaa tutkimustietoa taikka tuottavat tai levittävät muita sijoittajille tai yleisölle tarkoitettuja sijoitussuosituksia. Velvollisuus ei kuitenkaan koskisi sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä annetussa laissa (460/2003) tarkoitettuun yleisön saataville toimitetun viestin laatijaa, jos viestin laatija on sitoutunut noudattamaan julkaisu- ja ohjelmatoiminnassa viestejä laativia henkilöitä ammatillisesti edustavan järjestön ammattikuntaa varten taikka julkaisijan tai ohjelmatoiminnan harjoittajan laatimia sääntöjä, jotka vaikutuksiltaan vastaavat markkinoiden väärinkäyttödirektiivin ja sen nojalla komission antamien säännösten vaikutuksia.

Lakiin lisättäisiin myös säännökset arvopaperinvälittäjän velvollisuudesta ilmoittaa Rahoitustarkastukselle epäilyttävistä arvopaperikaupoista. Jos arvopaperinvälittäjällä on syytä epäillä, että liiketoimeen saattaa liittyä arvopaperimarkkinalain 5 luvun tai rikoslain 51 luvun vastaista sisäpiirintiedon käyttöä tai arvopaperin kurssin vääristämistä, sen olisi viipymättä ilmoitettava asiasta Rahoitustarkastukselle. Ilmoituksen tekoa ei saisi paljastaa sille, johon epäily kohdistuu, eikä muulle henkilölle. Arvopaperinvälittäjä olisi velvollinen korvaamaan taloudellisen vahingon, joka asiakkaalle on aiheutunut epäilyttävästä liiketoimesta ilmoittamisesta vain, jos arvopaperinvälittäjä ei ole noudattanut sellaista huolellisuutta, jota siltä olosuhteet huomioon ottaen voidaan kohtuudella vaatia. Arvopaperinvälittäjän korvausvelvollisuudesta olisi muutoin voimassa, mitä vahingonkorvauslaissa (412/1974) säädetään.

Lakiin lisättäisiin myös keskeiset markkinoiden väärinkäyttöön liittyvät säännökset. Sisäpiirintiedolla tarkoitettaisiin laissa julkisen kaupankäynnin tai arvopaperimarkkinalain 3 luvun 16 §:ssä tarkoitetun kaupankäyntimenettelyn kohteena olevaan arvopaperiin liittyvää luonteeltaan täsmällistä tietoa, jota ei ole julkistettu tai joka muuten ei ole ollut markkinoilla saatavissa ja joka on omiaan olennaisesti vaikuttamaan sanotun arvopaperin arvoon.

Sisäpiirintiedon määritelmä koskisi myös arvopaperia, joka on julkista kaupankäyntiä vastaavan kaupankäynnin kohteena toisessa

Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa taikka jota on haettu otettavaksi julkisen kaupankäynnin kohteeksi tai sitä vastaavan kaupankäynnin kohteeksi toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa sekä arvopaperia, jonka arvo määräytyy julkisen kaupankäynnin tai arvopaperimarkkinalain 3 luvun 16 §:ssä tarkoitetun kaupankäyntimenettelyn kohteena olevan arvopaperin perusteella. Sisäpiirintiedon määritelmä koskisi lisäksi arvopaperia, jonka arvo määräytyisi julkista kaupankäyntiä toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa vastaavan kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin tai tällaisen kaupankäynnin kohteeksi haetun arvopaperin perusteella.

Liikkeeseenlaskijan osakkeen omistaja taikka asemansa, toimensa tai tehtävänsä nojalla sisäpiirintietoa saava, ei saisi käyttää tietoa hankkimalla tai luovuttamalla omaan tai toisen lukuun suoraan tai välillisesti arvopaperia, jota tieto koskee, eikä neuvoa suoraan tai välillisesti toista tällaista arvopaperia koskevassa kaupassa. Sisäpiirintiedon käytön kieltö koskisi myös henkilöä, joka on saanut sisäpiirintiedon rikollisen toiminnan kautta. Sisäpiirintietoa ei saisi ilmaista toiselle, jolle se tapahdu osana tiedon ilmaisevan henkilön työn, ammatin tai tehtävien tavanomaista suorittamista. Myös muita kuin edellä tarkoitettuja henkilöitä koskisi samat sisäpiirintiedon käyttöä koskevat vaatimukset, jos henkilö tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää, että hänen saamansa tieto on sisäpiirintietoa.

Julkisen kaupankäynnin kohteena olevien osakkeiden ja osakkeeseen oikeuttavien arvopaperien omistuksen julkisuutta koskevia säännöksiä tarkistettaisiin. Tällaisten arvopaperien omistus olisi julkista, jos niiden omistaja on osakkeen liikkeeseen laskeneen suomalaisen yhtiön hallituksen tai hallintoneuvoston jäsen tai varajäsen, toimitusjohtaja tai toimitusjohtajan varamies taikka tilintarkastaja, varatilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisön toimihenkilö, jolla on päävastuu yhtiön tilintarkastuksesta. Omistus olisi julkista myös, jos arvopaperin omistaja on osakkeen liikkeeseen laskeneen suomalaisen yhtiön sellainen ylimpään johtoon kuuluva henkilö, joka saa säännöllisesti sisäpiirintietoa ja joka voi tehdä yhtiön tulevaa kehitystä ja liiketoiminnan järjestämistä koskevia päätöksiä

taikka ilmoitusvelvollisen puoliso tai ilmoitusvelvollisen kanssa samassa taloudessa vähintään yhden vuoden asunut perheenjäsen.

Arvopaperinvälittäjän, arvopaperikeskuksen ja arvopaperipörssin palveluksessa olevien henkilöiden arvopaperien omistuksen julkisuutta supistettaisiin jonkin verran. Vain sellaisten arvopaperinvälittäjän, arvopaperikeskuksen ja arvopaperipörssin palveluksessa olevien henkilöiden, joiden tehtävänä on edellä tarkoitettuja arvopapereita koskeva sijoitustutkimus tai jotka asemansa tai tehtävänsä johdosta saavat säännöllisesti haltuunsa tällaisia arvopapereita koskevaa sisäpiirintietoa, julkisen kaupankäynnin kohteena olevien osakkeiden ja osakkeeseen oikeuttavien arvopaperien omistus olisi julkista.

Laissa säädettäisiin aikaisempaa tarkemmin ilmoitusvelvollisuuden täyttämisestä, muun muassa ilmoitusten tekemistä koskevista määräajoista, ilmoitettavien kauppojen ja luovutusten suuruudesta sekä poikkeuksista ilmoitusvelvollisuuteen. Lisäksi laissa säädettäisiin julkisen sisäpiirirekisterin pitämisestä ja rekisterinpidon järjestämisestä.

Julkisen kaupankäynnin kohteena olevan osakkeen liikkeeseen laskeneen yhtiön olisi pidettävä julkisen sisäpiirirekisterin sisältämät tiedot yleisön saataville sähköisen tietoverkon kotisivuilla eli internetissä. Sähköisen tietoverkon kotisivuilla olisi pidettävä saatavilla kustakin ilmoitusvelvollisesta tiedot hänen ja hänen lähipiirinsä arvopaperiomistuksista sekä omistuksissa tapahtuneista muutoksista viimeisen 12 kuukauden ajalta. Tiedot olisi päivitettävä ilman aiheetonta viivästystä, kun ilmoitusvelvollinen ilmoittaa muutoksesta tietoihin. Luonnollisen henkilön henkilötunnus ja osoite sekä muun luonnollisen henkilön kuin ilmoitusvelvollisen nimi eivät kuitenkaan olisi julkisia.

Julkisen kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin liikkeeseenlaskijan olisi lisäksi pidettävä yritys kohtaista sisäpiirirekisteriä palveluksessaan olevista henkilöistä, jotka saavat säännöllisesti sisäpiirintietoa sekä muista henkilöistä, jotka työ- tai muun sopimuksen perusteella työskentelevät tälle ja saavat sisäpiirintietoa. Yrityskohtaiseen sisäpiirirekisteriin olisi sisällytettävä tiedot myös liikkeeseenlaskijan toimielimiin kuuluvista henkilöistä, jotka saavat sisäpiirintietoa.

Myös liikkeeseenlaskijan puolesta tai lukuun toimivan olisi pidettävä yrityskohtaista sisäpiirirekisteriä. Yrityskohtainen sisäpiirirekisteri, toisin kuin arvopaperiomistuksia koskeva sisäpiirirekisteri, ei olisi julkinen.

Yrityskohtaisen sisäpiirirekisterin tiedot olisi merkittävä siten, että niitä ei voi jälkikäteen muuttaa tai poistaa. Rekisteripito olisi myös järjestettävä siten, että ainoastaan rekisterin pitämiseen oikeutetut voivat muuttaa tietoja ja rekisterimerkintä olisi tehtävä ilman aiheetonta viivästystä. Yrityskohtaiseen sisäpiirirekisteriin merkitetyille henkilölle olisi ilmoitettava kirjallisesti tai muutoin todisteellisesti hänen merkitsemisestään rekisteriin ja siitä hänelle aiheutuvista velvollisuuksista. Yrityskohtaiseen sisäpiirirekisteriin merkityt tiedot olisi säilytettävä vähintään viisi vuotta siitä lukien, kun peruste tietojen merkitsemiseen rekisteriin on päättynyt.

Yrityskohtainen sisäpiirirekisteri voitaisiin jakaa osarekistereihin siten, että saman määräjän voimassa olevan perusteen omaavat henkilöt merkitään samaan osarekisteriin. Jos yrityskohtainen sisäpiirirekisteri jaetaan osiin, sovellettaisiin kuhunkin osarekisteriin erikseen, mitä laissa säädetään yrityskohtaisesta sisäpiirirekisteristä.

Laissa kiellettäisiin julkisen kaupankäynnin tai arvopaperimarkkinalain 3 luvun 16 §:ssä tarkoitetun kaupankäyntimenettelyn kohteena olevan arvopaperin kurssin vääristäminen. Kurssin vääristämisellä tarkoitettaisiin ensinnäkin julkisen kaupankäynnin tai arvopaperimarkkinalain 3 luvun 16 §:ssä tarkoitetun kaupankäyntimenettelyn kohteena olevaa arvopaperia koskevaa harhaanjohtavaa osto- ja myyntitarjousta, näennäiskauppaa ja muuta vilpillistä toimintatapaa. Kurssin vääristämisestä olisi lisäksi liiketoimet ja muut toimet, jotka antavat vääriä tai harhaanjohtavaa tietoa julkisen kaupankäynnin tai arvopaperimarkkinalain 3 luvun 16 §:ssä tarkoitetun kaupankäyntimenettelyn kohteena olevien arvopaperien tarjonnasta, kysynnästä ja hinnasta sekä liiketoimet ja muut toimet, joilla yksi tai useampi yhteistyössä toimiva henkilö varmistaa julkisen kaupankäynnin tai arvopaperimarkkinalain 3 luvun 16 §:ssä tarkoitetun kaupankäyntimenettelyn kohteena olevien arvopaperien hinnan epätavalliseksi tai keinotekoiselle tasolle.

Kurssin vääristämisenä pidettäisiin myös julkisen kaupankäynnin tai arvopaperimarkkinalain 3 luvun 16 §:ssä tarkoitetun kaupankäyntimenettelyn kohteena olevaa arvopaperia koskevan vääriä tai harhaanjohtavan tiedon julkaisemista tai muuta levittämistä, jos tiedon julkaisija tai levittäjä tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää tiedon olevan vääriä tai harhaanjohtavaa. Tämä ei kuitenkaan koskisi sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä annetussa laissa tarkoitettua yleisön saataville toimitetun viestin laatijaa, joka viestin laadinnassa noudattaa mainitussa laissa tarkoitettussa julkaisu- ja ohjelmatoiminnassa viestejä laativia henkilöitä ammatillisesti edustavan järjestön ammattikuntaa varten tai julkaisu- ja ohjelmatoiminnan harjoittajan laatimia sääntöjä, jotka vaikutuksiltaan vastaavat markkinoiden väärinkäyttödirektiivin ja sen nojalla komission antamien säännösten vaikutuksia. Mainittua kohtaa sovellettaisiin kuitenkin, jos viestin laatija saa itselleen etua tai hyötyä tiedon julkaisemisesta tai levittämisestä.

Liiketoimi tai muu toimi ei olisi kurssin vääristämistä, vaikka se täyttäisikin kurssin vääristämisen tunnusmerkit, jos liiketoimella tai muulla toimella on hyväksyttävä peruste ja se täyttää Rahoitustarkastuksen hyväksymät kyseisessä julkisessa kaupankäynnissä tai arvopaperimarkkinalain 3 luvun 16 §:ssä tarkoitetussa kaupankäyntimenettelyssä noudatettavat markkinatavat.

Sisäpiirintiedon käyttämistä tai arvopaperin kurssin vääristämistä koskevia säännöksiä ei sovellettaisi sellaiseen kaupankäyntiin arvopapereilla, jossa liikkeeseenlaskija hankkii omia osakkeitaan taikka sijoituspalveluyritys tai luottolaitos vakauttaa arvopaperien hintaa komission markkinoiden väärinkäyttödirektiivin 8 artiklan nojalla antamien asetusten mukaisesti.

Lain markkinoiden väärinkäyttöä koskevia säännöksiä sovellettaisiin myös arvopaperiin, jota on haettu otettavaksi julkisen kaupankäynnin kohteeksi, ja tällaisen arvopaperin liikkeeseenlaskijaan.

Rahoitustarkastus voisi antaa markkinoiden väärinkäyttödirektiivin nojalla komission antamien säädösten täytäntöön panemiseksi muita tarvittavia tarkempia määräyksiä lain 5 luvun säännösten soveltamisesta. Rahoitus-

tarkastus voisi lisäksi antaa tarkempia määräyksiä sisäpiirirekistereiden osalta.

Suurin osa voimassa olevassa laissa arvopaperimarkkinarikkomuksena rangaistaviksi säädettyistä teoista dekriminalisoitisiin. Rikosoikeudellisen rangaistuksen korvaisi Rahoitustarkastuksesta annettuun laissa säädettyväksi ehdotetut hallinnolliset seuraamukset. Arvopaperimarkkinarikkomuksina rangaistaviksi jäisivät edelleen 3 luvun 17 §:n vastainen kaupankäynnin markkinointi, 6 luvun 1 §:n vastainen julkisen ostotarjouksen tarkoittamien arvopaperien haltijoiden eriarvoiseen asemaan asettaminen, mainitun luvun julkista ostotarjousta ja lunastusvelvollisuutta koskevien julkistamisvelvollisuuksien laiminlyönti sekä tarjous- tai listalleottoesitteen tai tarjousasiakirjan julkistaminen ennen kuin Rahoitustarkastus on sen hyväksynyt.

3.2.2. *Sijoitusrahastolaki*

Sijoitusrahaston rahasto-osuuksien omistamisen julkisuutta koskevia säännöksiä tarkistettaisiin. Rahasto-osuuden omistaminen olisi julkista, jos rahasto-osuuden omistaja on rahastoyhtiön puolesta tai lukuun toimiva henkilö, jolla on mahdollisuus vaikuttaa sijoitusrahaston varojen sijoittamista koskevan päätöksen tekemiseen. Rahasto-osuuksien omistus olisi julkista myös, jos rahasto-osuuden omistaja on laissa säädetyn ilmoitusvelvollisen puoliso tai muu perheenjäsen, joka on asunut vähintään yhden vuoden samassa taloudessa ilmoitusvelvollisen kanssa.

Laissa säädettäisiin aikaisempaa tarkemmin ilmoitusvelvollisuuden täyttämistä, muun muassa ilmoitusten tekemistä koskevista määräajoista, ilmoitettavien kauppojen ja luovutusten suuruudesta sekä poikkeuksista ilmoitusvelvollisuuteen. Lisäksi laissa säädettäisiin myös sisäpiirirekisterin pitämisestä ja rekisterinpidon järjestämisestä.

3.2.3. *Laki Rahoitustarkastuksesta*

Rahoitustarkastukselle annettaisiin markkinoiden väärinkäyttöön liittyvä erityinen tietojensaantioikeus. Rahoitustarkastuksella olisi salassapitosäännösten estämättä oikeus saada

valvottavalta ja muulta rahoitusmarkkinoilla toimivalta sekä näiden hallituksen jäseneltä, toimitusjohtajalta ja palveluksessa olevalta arvopaperimarkkinain tai sen nojalla annettujen markkinoiden väärinkäyttöä tai julkisen kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin arvoon vaikuttavien tietojen julkistamista koskevien säännösten noudattamisen valvomiseksi tarpeelliset julkisen kaupankäynnin tai arvopaperimarkkinain 3 luvun 16 §:ssä tarkoitetun kaupankäyntimenettelyn kohteena olevaan arvopaperiin sekä tällaisen arvopaperin liikkeeseenlaskijaan, tällaisella arvopaperilla tehtyihin liiketoimiin ja toimeksiantoihin liittyvät sekä muut mainittujen säännösten valvonnan kannalta tarpeelliset tiedot, asiakirjat ja tallenteet sekä jäljennökset asiakirjoista ja tallenteista. Sama tietojensaantioikeus koskisi myös julkisen kaupankäynnin kohteeksi haettuun arvopaperiin ja arvopaperiin, jonka arvo määräytyy julkisen kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin perusteella, sekä tällaisen arvopaperin liikkeeseenlaskijaan liittyviä tietoja.

Rahoitustarkastuksella olisi sama oikeus saada tietoja, asiakirjoja ja tallenteita sekä jäljennöksiä asiakirjoista ja tallenteista valvottavan ja muun rahoitusmarkkinoilla toimivan lukuun tai puolesta toimivalta, julkisen kaupankäynnin tai arvopaperimarkkinain 3 luvun 16 §:ssä tarkoitetun kaupankäyntimenettelyn kohteena olevaa arvopaperia, julkisen kaupankäynnin kohteeksi haettua arvopaperia ja arvopaperia, jonka arvo määräytyy julkisen kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin perusteella koskevaan liiketoimeen tai toimeksiantoon osalliselta sekä muulta henkilöltä, jolla voidaan perustellusta syystä olettaa olevan markkinoiden väärinkäyttöä tai arvopaperin arvoon vaikuttavien tietojen julkistamista koskevien säännösten noudattamisen valvomiseksi tarpeellista tietoa taikka asiakirjoja tai tallenteita. Tämä tietojensaantioikeus koskisi kuitenkin vain yksilöityä liiketoimintaa koskevia tietoja, asiakirjoja ja tallenteita sekä niiden jäljennöksiä.

Oikeudellisissa asioissa avustavien osalta oikeus ei koskisi oikeudenkäyntiavustaja- tai oikeudenkäyntiasiamiestehtävien hoitamisen vuoksi saatuja tietoja, asiakirjoja ja tallenteita. Oikeudenkäyntiavustaja- ja oikeudenkäyntiasiamiestehtäviksi luettaisiin varsinais-

ten oikeudenkäyntiin liittyvien tehtävien lisäksi asiakkaan oikeudellista asemaa esituskinnassa rikoksen johdosta tai asian muussa oikeudenkäyntiä edeltävässä käsittelyvaiheessa sekä oikeudenkäynnin käynnistämistä tai sen välttämistä koskeva oikeudellinen neuvonta.

Rahoitustarkastus saisi myös markkinoiden väärinkäyttöön liittyvän kuulemisoikeuden. Rahoitustarkastuksella olisi oikeus tarvittaessa kutsua henkilö, jota koskee markkinoiden väärinkäyttöön liittyvä erityinen tietojensaantioikeus, kuultavaksi arvopaperimarkkinalain tai sen nojalla annettujen markkinoiden väärinkäyttöä tai julkisen kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin, julkisen kaupankäynnin kohteeksi haettua arvopaperia ja arvopaperia, jonka arvo määräytyy julkisen kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin perusteella, arvoon vaikuttavien tietojen julkistamista koskevien säännösten noudattamisen valvomiseksi.

Rahoitustarkastuksesta annettuun lakiin lisättäisiin kaksi uutta hallinnollista seuraamusta, rikemaksu ja seuraamusmaksu. Rikemaksun Rahoitustarkastus voisi määrätä itse. Seuraamusmaksun määräisi sen sijaan markkinaoikeus Rahoitustarkastuksen hakemuksesta.

Rahoitustarkastus voisi määrätä sille, joka laiminlyö arvopaperimarkkinalaissa säädetyn velvollisuuden ilmoittaa Rahoitustarkastukselle arvopapereita koskevat luovutukset, laiminlyö tai rikkoo arvopaperimarkkinalain 5 luvun 4–11 §:ssä taikka sijoitusrahastolaissa 99 tai 100 §:ssä säädetyn arvopaperien ja rahasto-osuuksien omistuksen julkisuutta koskevan ilmoitusvelvollisuuden tai velvollisuuden pitää sisäpiirirekistereitä, taikka rikkoo sijoitusrahastolain 11 luvussa säädettyjä tai sijoitusrahaston säännöissä määrättyjä varojen sijoittamista koskevia rajoituksia, rikemaksun.

Oikeushenkilölle määrättävä rikemaksu olisi vähintään 500 euroa ja enintään 10 000 euroa ja luonnolliselle henkilölle määrättävä rikemaksu vähintään 50 euroa ja enintään 1 000 euroa. Rikemaksua ei voitaisi määrätä, jos henkilö on välittömästi virheen havaittuaan oma-aloitteisesti ryhtynyt asiassa korjaaviin toimenpiteisiin. Se, jolle rikemaksu on määrätty, voisi saattaa Rahoitustarkastuksen

päätöksen markkinaoikeuden käsiteltäväksi.

Henkilöpiiriä, jolle Rahoitustarkastus voi antaa julkisen huomautuksen, laajennettaisiin. Julkinen huomautus voitaisiin antaa myös muulle henkilölle kuin valvottavalle ja muulle rahoitusmarkkinoilla toimivalle, joka laiminlyö tai rikkoo muulla kuin rikoslain 51 luvussa säädetyllä tavalla arvopaperimarkkinalain tai sen nojalla annettuja markkinoiden väärinkäyttöä tai julkisen kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin arvoon vaikuttavien tietojen julkistamista koskevia säännöksiä. Luonnolliselle henkilölle julkinen huomautus voitaisiin antaa, jos tämä menettelee häntä henkilökohtaisesti velvoittavien säännösten tai määräysten vastaisesti.

Julkiseen huomautukseen haettaisiin muutosta voimassa olevasta laista poiketen Helsingin hallinto-oikeuden sijasta markkinaoikeudesta. Se, jolle julkinen huomautus on määrätty, voisi saattaa Rahoitustarkastuksen päätöksen markkinaoikeuden käsiteltäväksi.

Markkinaoikeus voisi Rahoitustarkastuksen hakemuksesta määrätä seuraamusmaksun valvottavalle ja muulle rahoitusmarkkinoilla toimivalle oikeushenkilölle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö tai rikkoo muulla kuin rikoslain 51 luvussa tai arvopaperimarkkinalain 8 luvussa säädetyllä tavalla arvopaperimarkkinalain 2 luvun säännöksiä tai niiden nojalla annettuja säännöksiä arvopaperien markkinoinnista, liikkeeseenlaskusta tai tiedonantovelvollisuudesta taikka laiminlyö tai rikkoo muulla kuin rikoslain 51 luvussa säädetyllä tavalla arvopaperimarkkinalain 5 luvun 2 tai 12 §:n säännöksiä taikka 15 §:n nojalla annettuja säännöksiä. Seuraamusmaksu ei olisi itsenäinen seuraamus, vaan se voitaisiin määrätä julkisen varoitusten ohella, jos menettely tai laiminlyönti on jatkuvaa, toistuvaa tai suunnitelmallista taikka muuten niin moitittavaa, ettei varoitusta yksin ole pidettävä riittävänä, eikä teko tai laiminlyönti kokonaisuutena arvioiden anna aihetta ankarampiin toimenpiteisiin.

Seuraamusmaksu voitaisiin määrätä maksettavaksi myös muulle henkilölle, joka laiminlyö tai rikkoo muulla kuin rikoslain 51 luvussa säädetyllä tavalla edellä tarkoitettuja arvopaperimarkkinalain tai sen nojalla annettuja sisäpiirintietoa, kurssin vääristämistä tai julkisen kaupankäynnin kohteena olevan ar-

vopaperin arvoon vaikuttavien tietojen julkistamista koskevia säännöksiä.

Seuraamusmaksua ei voitaisi määrätä, jos asia on vireillä esitutkinnassa, syyteharkinnassa tai tuomioistuimessa rikosasiana.

Seuraamusmaksua määrättäessä olisi otettava huomioon menettelyn laatu, laajuus ja suunnitelmallisuus, menettelyllä tavoiteltu hyöty ja sillä aiheutettu vahinko. Oikeushenkilölle määrättävä seuraamusmaksu olisi vähintään 500 euroa ja enintään 200 000 euroa, kuitenkin enintään 10 prosenttia oikeushenkilön seuraamusmaksun määräämistä edeltävän tilikauden liikevaihdosta. Luonnolliselle henkilölle määrättävä seuraamusmaksu olisi vähintään 100 euroa ja enintään 10 000 euroa.

Rikemaksua, julkista huomautusta, julkista varoitusta ja seuraamusmaksua koskeva asia tulisi vireille markkinaoikeudessa Rahoitustarkastuksen tai sen hakemuksella, jolle seuraamus on määrätty. Hakemus olisi tehtävä kirjallisesti. Hakemuksen saavuttua markkinaoikeuteen asia olisi ennen käsittelyä valmisteltava markkinaoikeuden ylituomarin tai markkinaoikeustuomarin johdolla niin, että se voidaan viipymättä ratkaista. Valmistelu ei kuitenkaan olisi tarpeen, jos hakemus jätetään tutkimatta tai hylätään heti perusteettomana.

Asiaa valmisteltaessa olisi asiaan osallisille varattava tilaisuus suullisesti tai kirjallisesti vastata hakemukseen. Markkinaoikeus huolehtisi viran puolesta Rahoitustarkastuksen kuulemiseksi tarpeellisista toimenpiteistä. Valmistelu voitaisiin päättää, vaikka asiaan osallinen ei ole antanut pyydettyä vastausta hakemuksen johdosta.

Markkinaoikeus voisi velvoittaa asianomaisen saapumaan istuntoon sekä esittämään liikekirjeenvaihtonsa, kirjanpitonsa, pöytäkirjansa ja muut asiaa selventävät asiakirjat. Asiakirjojen esittämisvelvollisuus ei kuitenkaan koskisi teknisluonteisia ammatilaisuuksia. Jos velvollisuutta esittää asiakirjat ei täytetä tai asianosainen jää ilman laillista estettä saapumatta istuntoon, asianosainen voitaisiin sakon uhalla velvoittaa esittämään asiakirjat tai saapumaan istuntoon.

Asian käsittelyssä markkinaoikeudessa noudatettaisiin muutoin hakemusasioiden kä-

sittelyä koskevia oikeudenkäymiskaaren 8 luvun säännöksiä. Myös Rahoitustarkastuksella olisi oikeus hakea markkinaoikeuden päätökseen muutosta valittamalla korkeimpaan oikeuteen.

Jos henkilölle tuomitaan rikoslain 51 luvun perusteella rangaistus sisäpiirintiedon väärinkäytöstä, törkeästä sisäpiirintiedon väärinkäytöstä, kurssin vääristämisestä, törkeästä kurssin vääristämisestä tai arvopaperimarkkinoita koskevasta tiedottamisrikoksesta samasta teosta, jonka perusteella hänelle on määrätty seuraamusmaksu, valtiokonttori palauttaisi hakemuksesta jo maksetun seuraamusmaksun.

3.2.4. Rikoslaki

Sisäpiirintiedon väärinkäytön rangaistavuutta arvopaperimarkkinalain 3 luvun 16 §:ssä tarkoitetun kaupankäyntimenettelyn kohteena olevan arvopaperin osalta supistettaisiin. Tällaisen kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperiin liittyvän sisäpiirintiedon käyttö olisi rangaistavaa vain, jos sisäpiirintietoa käytetään hyväksi mainitussa kaupankäyntimenettelyssä. Sisäpiirintiedon väärinkäytön rangaistavuudelta edellytettäisiin muutoin edelleen tahallisuutta tai törkeää huolimattomuutta sekä erillistä hyötymistarkoitusta.

Rikoslaki ei enää sisältäisi omaa sisäpiirintiedon määritelmää. Sisäpiirintiedon ja kurssin vääristämisen määritelmien osalta laissa viitattaisiin arvopaperimarkkinalain määritelmäsäännöksiin. Tämän johdosta myös kurssin vääristämistä koskevasta säännöksestä poistettaisiin teonkuvaukset siltä osin kuin ne sisältyvät arvopaperimarkkinalain määritelmään. Kurssin vääristäminen olisi edelleen rangaistavaa vain, kun se tapahtuu hyötymistarkoituksessa.

Rikoslain sisäpiirintiedon väärinkäyttöä, törkeää sisäpiirintiedon väärinkäyttöä, kurssin vääristämistä ja törkeää kurssin vääristämistä koskevia säännöksiä ei sovellettaisi sellaiseen julkiseen kaupankäyntiin arvopapereilla, jossa liikkeeseenlaskija hankkii omia osakkeitaan taikka sijoituspalveluyritys tai luottolaitos vakauttaa arvopaperien hintaa komission markkinoiden väärinkäyttödirek-

tiivin 8 artiklan nojalla antamien asetusten mukaisesti.

3.2.5. *Laki kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä*

Kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetusta laista poistettaisiin velvollisuus ilmoittaa optioyhteisölle tai muulle Rahoitustarkastuksen määräämälle välittäjän tai markkinatakaajan omistuksessa olevat osakkeet, jotka ovat optioyhteisössä kaupattavan option tai termiinien kohde-etuutena, ja niiden omistuksessa tapahtuvat muutokset sekä velvollisuus ilmoittaa päivittäin välittäjien omien johdannaistilien asemasta erikseen nimetyille välittäjän hallituksen jäsenelle.

Optioyhteisön toimielimen jäsen, varajäsen tai toimihenkilö voisi säädetyn vaihtolovelvollisuuden estämättä ilmaista muutoin salassa pidettävän tiedon henkilölle, joka on Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa sijaitsevan optioyhteisöön rinnastettavan yhteisön palveluksessa tai toimielimen jäsen, jos tiedon ilmaiseminen on tarpeen johdannaisten- tai arvopaperimarkkinoiden tehokkaan valvonnan turvaamiseksi. Edellytyksenä on lisäksi, että henkilöä koskee kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annettu lakia vastaava vaihtolovelvollisuus.

3.3. **Direktiivin säännökset, jotka eivät edellytä muutoksia lainsäädäntöön**

Markkinoiden väärinkäyttödirektiivin 6 artiklan 8 kohdan mukaan julkisten elinten, jotka levittävät sellaisia tilastoja, joilla voi olla huomattava vaikutus rahoitusmarkkinoihin, on levitettävä tilastoja oikeudenmukaisella ja avoimella tavalla. Tilastotoimen järjestämisestä säädetään tilastolaissa (62/1994). Lain 16 §:n mukaan tilastojen on oltava mahdollisimman luotettavia ja niiden on annettava oikea kuva yhteiskuntaoloista ja niiden kehityksestä. Tilastot on julkistettava mahdollisimman pian niiden valmistumisen jälkeen. Tietojen vertailukelpoisuuden varmistamiseksi tilastoja laadittaessa on lisäksi mahdollisuuksien mukaan käytettävä yh-

denmukaisia käsitteitä, määritelmiä ja luokituksia. Suomen Pankista annetun lain (214/1998) 3 §:n 2 momentin 4 kohdan mukaan Suomen Pankin tehtävänä on huolehtia toimintansa kannalta tarpeellisten tilastojen laatimisesta ja julkaisemisesta. Lain 28 §:ssä säädetään maksutasetilastosta. Suomen Pankin tilastotoimintaa sääntelee lisäksi Euroopan keskuspankkijärjestelmän tilastoja koskeva Euroopan yhteisöjen lainsäädäntö.

Markkinoiden väärinkäyttödirektiivin 11 artikla edellyttää, että jäsenvaltiot nimeävät yhden ainoan hallintoviranomaisen, jolla on toimivalta varmistaa, että direktiivin mukaisesti hyväksytyt säännökset sovelletaan. Säännös ei kuitenkaan rajoita oikeusviranomaisten toimivaltaa. Rahoitustarkastuksesta annetun lain 3 §:n mukaan Rahoitustarkastus valvoo sen valvottaviksi säädettyjen ja muiden rahoitusmarkkinoilla toimivien toimintaa niin kuin mainitussa laissa ja muualla laissa säädetään. Arvopaperimarkkinalain 7 luvun 1 §:n mukaan Rahoitustarkastus valvoo lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten sekä arvopapereilla käytävää julkista kauppaa ja muuta 3 luvun 16 §:ssä tarkoitettua kaupankäyntimenettelyä koskevien sääntöjen ja sopimusehtojen noudattamista.

Rahoitustarkastuksen tehtävänä valvojana on myös huolehtia, että markkinoiden toimijat toteuttavat markkinoiden väärinkäyttödirektiivin 6 artiklan 6 kohdan mukaisesti rakenteellisia toimenpiteitä markkinoiden manipulointikäytäntöjen estämiseksi ja havaitsemiseksi.

Markkinoiden väärinkäyttödirektiivin 12 artiklan 2 kohdassa on lueteltu toimivaltuudet, jotka toimivaltaisella viranomaisella on, kansallisen lainsäädännön mukaisesti, annettava. Rahoitustarkastuksella on jo voimassa olevien säännösten mukaan suurin osa mainituista toimivaltuuksista.

Rahoitustarkastuksesta annetun lain 15 §:n nojalla Rahoitustarkastuksella on suorittaa valvottavan luona tai muun rahoitusmarkkinoilla toimivan luona tarkastus (12 artiklan 2 kohdan c luetelmakohta). Rahoitustarkastuksella on myös lain 24 §:n nojalla mahdollisuus, jos valvottava tai muu rahoitusmarkkinoilla toimiva toiminnassaan laiminlyö noudattaa rahoitusmarkkinoita koskevia säännöksiä tai niiden nojalla annettuja määräyk-

siä, uhkasakolla velvoittaa valvottava tai muu rahoitusmarkkinoilla toimiva täyttämään velvollisuutensa, jos laiminlyönti ei ole vähäinen. Säännös soveltuu myös markkinoiden väärinkäyttöä koskevien säännösten vastaiseen toimintaa. Säännöksen voidaan katsoa täyttävän 12 artiklan 2 kohdan e luetelmakohdan vaatimuksen toimivaltaisen viranomaisen oikeudesta vaatia sellaisesta käytännöstä luopumista, joka on ristiriidassa direktiivin nojalla annettujen säännösten kanssa.

Arvopaperipörssin on arvopaperimarkkinain 3 luvun 6 §:n 3 kohdan mukaan saatettava rahoitustarkastuksen tietoon menettely, joka ilmeisesti on vastoin arvopaperipörssin toiminnasta annettuja säännöksiä, sääntöjä ja määräyksiä, jollei menettelyä viipymättä aikaista tai asiointi muutoin korjaannu; menettelystä, jossa säännöksiä, sääntöjä tai määräyksiä on rikottu olennaisesti tai toistuvasti on kuitenkin aina ilmoitettava sekä 5 kohdan mukaan keskeytettävä arvopaperilla käytävä kauppa, kun se on tarpeen arvopaperipörssin toiminnasta annettujen säännösten ja määräysten, arvopaperipörssin sääntöjen tai hyvän tavan vastaisen menettelyn taikka muun arvopaperin hinnanmuodostukseen olennaisesti vaikuttavan seikan vuoksi. Rahoitustarkastus voi luvun 12 §:n 4 momentin mukaan määrätä muun julkisen kaupankäynnin keskeytettäväksi, jos valtiovarainministeriön vahvistamia sääntöjä ei ole noudatettu taikka jos toiminnan jatkamisesta voi aiheutua vakavaa uhkaa sijoittajille tai rahoitusmarkkinoiden toiminnalle. Säännösten perusteella voidaan katsoa, että 12 artiklan 2 kohdan f luetelmakohdan edellyttämä oikeus sisältyy jo voimassa olevaan lainsäädäntöön.

Rahoitustarkastus voi tutkiessaan markkinoiden väärinkäyttöön liittyvää epäilyä pyytää poliisia suorittamaan pakkokeinolain (450/1987) 4 luvussa tarkoitetun takavarikon (12 artiklan 2 kohdan g luetelmakohta).

Rahoitustarkastuksella on luottolaitostoitinnasta annetun lain 12 §:n mukaan oikeus peruttaa luottolaitoksen toimilupa tai määräajaksi rajoittaa luottolaitoksen toimiluvan mukaista toimintaa. Rahoitustarkastuksella on sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 12 §:n mukaan sama oikeus sijoituspalveluyrityksen osalta. Arvopaperipörssin on arvopaperimarkkinain 3 luvun 6 a §:n mukaan pe-

ruutettava määräajaksi tai kokonaan pörssivälittäjän, muun arvopaperipörssissä toimivan ja pörssimeklarin oikeudet, jos rahoitustarkastus arvopaperipörssiä kuultuaan niin painavasta syystä vaatii. Säännökset täyttävät markkinoiden väärinkäyttödirektiivin 12 artiklan 2 kohdan h luetelmakohdan vaatimuksen oikeudesta vaatia ammattitoiminnan väliaikaista kieltämistä.

Artiklan 2 kohdan d luetelmakohdan mukaista oikeutta vaatia olemassa olevia tallenteita puheluista ja tietoliikenteestä ei Rahoitustarkastukselle voida perustuslain mukaan antaa. Perustuslain 10 §:n mukaan kirjeen, puhelun ja muun luottamuksellisen viestin salaisuus on loukkaamaton. Lailla voidaan säätää perusoikeuksien turvaamiseksi tai rikosten selvittämiseksi välttämättömistä kotirauhan piiriin ulottuvista toimenpiteistä. Lailla voidaan säätää lisäksi välttämättömistä rajoituksista viestin salaisuuteen yksilön tai yhteiskunnan turvallisuutta taikka kotirauhaa vaarantavien rikosten tutkinnassa, oikeudenkäynnissä ja turvallisuustarkastuksessa sekä vapaudenmenetyksen aikana.

Markkinoiden väärinkäyttödirektiivin 13 artiklan mukaan salassapitovelvollisuutta sovelletaan kaikkiin, jotka työskentelevät tai ovat työskennelleet toimivaltaisen viranomaisen tai sellaisten muiden viranomaisten tai markkinoilla toimivien yritysten palveluksessa, joille toimivaltainen viranomainen on siirtänyt valtuuksiaan, myös toimivaltaisen viranomaisen määräämiin tilintarkastajiin ja asiantuntijoihin. Salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvaa tietoa ei saa ilmaista toiselle henkilölle eikä viranomaiselle, ellei laissa toisin säädetä. Rahoitustarkastusta koskee viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettu laki. Lain salassapitosäännökset koskevat niin Rahoitustarkastuksen virkamiehiä kuin sen toimeksiannosta toimivia. Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain säännökset vastaavat direktiivissä säädettyä salassapitovelvollisuutta. Rahoitustarkastuksesta annetun lain 36 §:ssä säädetään Rahoitustarkastuksen oikeudesta antaa muutoin salassa pidettäviä tietoja.

Rahoitustarkastuksen valvontayhteistyöstä ulkomaan viranomaisen kanssa säädetään Rahoitustarkastuksesta annetun lain 5 luvussa. Lisäksi lain 36 §:n mukaan Rahoitustar-

kastuksella on oikeus antaa muutoin salassa pidettäviä tietoja sellaiselle yhteisölle, joka kotimaassaan lain nojalla hoitaa vastaavaa tehtävää kuin Rahoitustarkastus. Voimassa olevat säännökset täyttävät markkinoiden väärinkäyttödirektiivin 16 artiklan vaatimukset toimivaltaisten viranomaisten välisestä yhteistyöstä.

4. Esityksen vaikutukset

4.1. Kokonaistaloudelliset vaikutukset

Markkinoiden väärinkäyttödirektiivi on osa komission rahoituspalveluiden toimintasuunnitelmaa. Toimintasuunnitelman keskeisiä tavoitteita on taata arvopaperien Euroopan laajuiset tukkuurmarkkinat, kehittää avoimia ja turvallisia arvopaperien vähittäismarkkinoita sekä taata markkinoiden vakaus. Koko Euroopan talousalueella noudatettavat yhteiset säännöt luovat puitteet tehokkaille ja avoimille arvopaperimarkkinoille.

Arvopaperimarkkinoiden toimivuus edellyttää sijoittajien luottamusta markkinoiden toimintaan ja siihen, että markkinoilla käytäytään hyvän tavan mukaisesti. Sijoittajien luottamus ja hyvien tapojen noudattaminen markkinoilla on myös kaikkien markkinaosapuolien edun mukaista. Yleinen luottamus esimerkiksi osakkeiden jälkimarkkinoiden toimintaan on perusedellytys, jotta liikkeeseenlaskijat pystyvät hankkimaan kilpailukykyisesti osakepääomaa markkinoilta. Markkinoiden väärinkäyttö nostaa sijoituksesta yleisesti vaadittavia riskipreemioita, koska sisäpiirintiedon käyttäjä hyötyy taloudellisesti muiden sijoittajien kustannuksella. Täten markkinoiden väärinkäyttö nostaa yritysten rahoituskustannuksia. Varsinaisen markkinoiden väärinkäytön lisäksi yritysten rahoituskustannukset kasvavat vastaavalla tavalla, jos markkinoilla toimivilla sijoittajilla ei ole yhdenvertaista, tasapuolista ja samanaikaista mahdollisuutta saada liikkeenlaskijoita ja näiden arvopapereita koskevia tietoja. Esityksellä on siten välillisesti merkittävä vaikutus yritysten rahoitusmahdollisuuksiin ja sitä kautta investointeihin ja talouskasvuun. Esityksen tärkeimpänä tarkoituksena on parantaa yleistä luottamusta ra-

hoitusmarkkinoihin ja yhtenäistää normeja koko Euroopan talousalueella markkinoiden väärinkäytön torjumiseksi.

Esitys parantaa arvopaperimarkkinoiden tehokkaan viranomaisvalvonnan edellytyksiä. Muun muassa ehdotetut muutokset julkisen kaupankäynnin kohteena olevien osakkeiden ja osakkeisiin oikeuttavien arvopaperien omistuksen julkisuuden laajentamiseksi koskemaan ilmoitusvelvollisten puolisoita sekä uusien hallinnollisten seuraamusten käyttöönottoaminen ja aikaisempien seuraamusten soveltamisalan laajentaminen ovat omiaan lisäämään valvonnan uskottavuutta ja tehokkuutta, millä voidaan olettaa olevan positiivinen vaikutus koko arvopaperimarkkinoiden uskottavuuteen. Seuraamusjärjestelmän uudistamisen voidaan lisäksi odottaa parantavan myös yleistä markkinakuria.

Markkinoiden väärinkäyttöä sekä tiedonantovelvollisuutta koskevien arvopaperimarkkinalain 2 luvun säännösten rikkomisesta tai laiminlyönnistä olisi mahdollista määrätä julkisen varoituksen ohella seuraamusmaksu. Seuraamusmaksun määräisi markkinaoikeus Rahoitustarkastuksen hakemuksesta, jonka myös tulisi näyttää toteen seuraamusmaksun määräämiseksi tarpeelliset seikat. Samalla arvopaperimarkkinalain 2 luvun tiedonantovelvollisuutta koskevat arvopaperimarkkinarikkomuksina rangaistavat teot dekriminolisoidaisiin. Seuraamusmaksulla voidaan olettaa olevan rikkomuksia ennaltaehkäisevä vaikutus.

Esityksessä ehdotetaan, että pienehköllä rikemaksulla olisi mahdollista puuttua nopeasti ja tehokkaasti omistuksen julkisuuteen liittyviin ilmoitusvelvollisuuden täyttämistä koskeviin rikkomuksiin, sisäpiirirekistereiden ylläpitämiseen liittyviin rikkomuksiin, arvopaperivälittäjän kauppaportointia koskeviin rikkomuksiin ja sijoitusrahastojen varojen sijoittamista koskevien rajoitusten rikkomuksiin. Markkinavalvonnan kannalta on erityisen tärkeää, että esimerkiksi julkisen sisäpiirirekisterin tiedot ovat ajantasaisia. Rikemaksulla on oletettavasti rankaisevan vaikutuksen lisäksi etenkin ohjaava vaikutus nykyistä kurinalaisempaan toimintaan ilmoitusvelvollisuuksien ja julkisen sisäpiirirekisterin ylläpitovelvollisuuksien täyttämiseksi.

Sijoittajien kannalta merkittävä vaikutus on

myös ehdotuksilla, jotka parantavat heidän mahdollisuuksiaan saada sijoituspäätösten tekemisessä tarpeellista tietoa liikkeeseenlaskijoista. Markkinoiden toiminnan kannalta on olennaista, että sijoittajilla on käytettävissään mahdollisimman laajasti kaikki se tieto, jolla voi olla vaikutusta arvopaperin arvoon. Esimerkiksi liikkeeseenlaskijan johtohenkilöiden yrityksen arvopapereilla tekemät liiketoimet voivat joissain tapauksissa olla merkittävä tieto sijoittajille. Esityksessä ehdotetaan, että muun muassa tiedot yhtiön johtohenkilöiden omista ja heidän lähipiirinsä tekemistä kaupoista yhtiön osakkeilla tai niihin liittyvillä arvopapereilla ovat yleisön saatavilla sähköisen tietoverkon kotisivuilla.

Sijoittajille on myös tarpeen, että he voivat luottaa arvopaperivälittäjien tuottaman sijoitustutkimuksen ja sijoitussuosituksen puolueettomuuteen. Esitys tiukentaisikin tältä osin arvopaperinvälittäjiä koskevaa sääntelyä. Arvopaperinvälittäjien olisi julkistaessaan liikkeeseenlaskijaa koskevan analyysin samalla ilmoitettava myös sekä julkaisevan yrityksen että analyysin laatineen analyttikon mahdolliset liikkeeseenlaskijaan liittyvät edut ja eturistiriidat.

Esitykseen sisältyvien ehdotusten voidaan kokonaisuutena arvioida parantavan sijoittajien luottamusta arvopaperimarkkinoiden toimintaan.

4.2. Kustannusvaikutukset

4.2.1. Julkisille toimijoille

Vuosien 1999—2001 aikana Rahoitustarkastus tutki vuosittain keskimäärin noin 40 epäilyä arvo paperimarkkinoiden väärinkäyttötapausta. Vuosina 2002—2003 tutkittavien tapauksien määrä nousi 60—70:een. Tutkimistaan tapauksista Rahoitustarkastus on tehnyt tutkintapyyntöä poliisille vuosittain hieman alle 10 tapauksesta. Vähäisemmissä tapauksissa Rahoitustarkastus on lähettänyt epävirallisia huomautuskirjeitä. Myös näiden osuus on viime vuosina ollut kasvussa. Tutkitut väärinkäyttötapaukset ovat liittyneet sisäpiirintiedon väärinkäyttöön, kurssien väärinäkymiseen sekä tiedottamisrikoksiin ja tiedottamisrikkomuksiin. Kuluvan vuoden ai-

kana tutkittavien tapauksien määrä on edelleen noussut edellisistä vuosista. Poliisilla oli maaliskuun 2004 lopussa tutkittavana tai odottamassa tutkinnan aloittamista yhteensä noin kaksikymmentä Rahoitustarkastuksen tekemää tutkintapyyntöä. Syyttäjällä oli tuolloin syyteharkinnassa muutamia tapauksia kuten myös käräjäoikeuden käsittelyssä.

Rahoitustarkastuksen aikaisempaa laajemat tutkintavaltuudet vähentäisivät poliisin työmäärää kahdella eri tavalla. Ensimmäkin Rahoitustarkastuksella ei enää olisi tarvetta toimittaa poliisille esitutkintaa varten epäilyjä, jotka jo Rahoitustarkastuksen itse suorittamissa tutkimuksissa osoittautuvat perusteettomiksi. Toiseksi Rahoitustarkastus kykenisi perusteellisemmin valmistelemaan poliisille tekemänsä tutkintapyyntöä. Rahoitustarkastuksen voimassa olevaa lakia laajemat tutkintavaltuudet olisivat siten omiaan myös nopeuttamaan tutkittavien asioiden loppuun saattamista ja osaltaan vähentämään poliisin talousrikostutkinnassa esiintyvää jutturuuhkaa. Tämä puolestaan parantaisi osapuolten, erityisesti epäilyn kohteena olevien, oikeusturvaa.

Esityksessä ehdotetaan julkisia huomautuksia ja varoituksia koskeva muutoksenhaku siirrettäväksi Helsingin hallinto-oikeudesta markkinaoikeuteen. Kyseiset seuraamukset ovat olleet käytettävissä vasta alle vuoden ajan eikä yhtään muutoksenhakua ole vielä käsitelty, joten muutoksella ei ole välittömiä vaikutuksia.

Ehdotus parantaa hallinnollisten seuraamusten kohteena olevien henkilöiden oikeusturvaa keskittämällä hallinnollisten seuraamusten käsittelyn markkinaoikeuteen. Rikemaksu ja seuraamusmaksu ovat laadultaan asioita, joiden käsittelyyn markkinaoikeudella on erityisen hyvät edellytykset. Markkinaoikeus käsittelee muutoinkin asioita, jotka koskevat nimenomaisesti elinkeinotoimintaa ja siinä noudatettavia menettelyjä. Lisäksi markkinaoikeuden jutturakenne huomioon ottaen on oletettavissa, että hallinnollisia seuraamuksia koskevat asiat tulevat markkinaoikeudessa käsiteltyä varsin nopeasti. Korkein oikeus antaa rikoslakia koskevat ennakkoratkaisut. Koska markkinoiden väärinkäyttöä koskevien säännösten rikkomisesta ja laiminlyönnistä määrättävien hallinnollisten seu-

raamusten tunnusmerkeillä on välitön yhtymäkohta rikoslain tunnusmerkistöihin, on perusteltua että sama oikeusistuin käsittelee kumpaakin koskevat ennakkoratkaisut. Johdonmukaisuus puoltaa myös sitä, että julkista huomautusta ja varoitusta koskeva muutoksenhaku siirretään markkinaoikeuden ratkaistavaksi. Muutoksesta voidaan olettaa myös ajan mittaan saatavan hieman kustannussäästöjä, kun asioiden käsittelystä markkinaoikeudessa ja korkeimmassa oikeudessa syntyy oikeuskäytäntöä.

Ehdotettu rikemaksu parantaisi Rahoitustarkastuksen mahdollisuuksia puuttua nopeasti ja tehokkaasti pienehköihin rikkomuksiin. Määrättävien rikemaksujen ja seuraamusmaksujen kokonaismäärä tulee kuitenkin todennäköisesti jäämään korkeintaan muutamaa kymmeneentuhanteen euroon vuodessa.

4.2.2. *Markkinaosapuolille ja liikkeeseenlaskijoille*

Esityksen merkittävimmät markkinaosapuolille ja liikkeeseenlaskijoille kustannuksia aiheuttavat ehdotukset liittyvät omistusten julkisuuteen, sisäpiirirekistereiden ylläpitoon, arvopaperikauppojen julkistamiseen ja tiedottamiseen. Julkisen sisäpiirirekisterin ylläpitoon velvollisia on tällä hetkellä 134 osakkeen liikkeeseen laskenutta yritystä. Näillä on yhteensä varsinaisia ilmoitusvelvollisia noin 4 500 henkilöä. Arvopaperipörssin, arvopaperikeskuksen ja niihin liittyvien toimintojen piiristä varsinaisten ilmoitusvelvollisten joukkoon kuuluu 450 henkilöä ja arvopaperivälittäjistä yhteensä noin 6 200 henkilöä. Rahastoyhtiöissä ja säilytysyhteisöissä on yhteensä noin 700 varsinaista ilmoitusvelvollista. Tällä hetkellä varsinaisia ilmoitusvelvollisia on yhteensä 12 440. Olettaen, että jokaisen varsinaisen ilmoitusvelvollisen lähipiiriin kuuluu keskimäärin kolme henkilöä, vaikutus- tai määräysvalta-yhteisöä, niin kokonaisuudessaan ilmoitusvelvollisten joukkoon kuuluu yhteensä noin 50 000 henkilön tai yhteisön tiedot.

Suurin ilmoitusvelvollisten ryhmä on paikallispankkien hallintohenkilöt sekä luottolaitosten sellaiset toimihenkilöt, jotka käsitte-

levät arvopapereita koskevia toimeksiantoja. Näistä suuren osan ei voida lähtökohtaisesti olettaa saavan säännöllisesti sellaista arvopaperin arvoon olennaisesti vaikuttavaa tietoa, jonka perusteella heidät voidaan rinnastaa esimerkiksi toimeksiantoja päätyökseen käsittelevään meklariin. Esitykseen sisältyykin muutos, että arvopaperivälittäjien ja markkinapaikan pitäjän osalta ilmoitusvelvollisuus koskisi vain sellaisia henkilöitä, jotka saavat säännöllisesti haltuunsa julkisen kaupankäynnin kohteena olevia arvopapereita koskevaa sisäpiirintietoa. Voidaan arvioida, että muutoksen vuoksi noin 3 500–4 200 henkilöä poistuisi ilmoitusvelvollisten joukosta.

Esityksessä ilmoitusvelvollisten joukkoa laajennettaisiin koskemaan myös osakkeen liikkeeseen laskeneen yrityksen muuhun ylimpään johtoon kuuluvia henkilöitä, minkä suurin osa yrityksistä on jo Helsingin Pörssin sisäpiiri-ohjeen mukaisesti toteuttanut. Eräät yritykset ovat merkinneet rekisteriin myös sellaisen huomattavan suuren joukon henkilöitä, jotka esityksen johdosta voitaisiin siirtää yritys-kohtaisesti sisäpiirirekistereihin. Tämä ryhmä koostuu sellaisista henkilöistä, kuten johdon sihteereistä, joiden omistustietojen muutokset eivät ole merkittävää tietoa sijoittajille. Julkisen sisäpiirirekisterin tärkein tehtävä on nimenomaan välittää markkinatietoa sijoittajille. Osakkeen liikkeeseen laskeneiden yritysten lakisäateisten ilmoitusvelvollisten määrä nousi muutamilla henkilöillä, mutta todennäköisesti ilmoitusvelvollisten kokonaismäärä ei käytännössä juurikaan muuttuisi.

Esitys merkitsee myös sitä, että ilmoitusvelvollisen lähipiiri laajenisi koskemaan myös aviopuolisoa ja rekisteröidyn parisuhteen osapuolta. Tämä lisäisi lähipiiriin kuuluvien määrää useilla tuhansilla henkilöillä. Osakkeiden liikkeeseenlaskijoiden osalta varsinaisten ilmoitusvelvollisten ja lähipiiriläisten joukko kasvaisi noin 3 000–4 000 ja rahastoyhtiöiden osalta noin 600 henkilöä.

Arvopaperipörssin, arvopaperikeskuksen ja niihin liittyvien toimintojen piiristä sekä arvopaperivälittäjien osalta ilmoitusvelvollisten kokonaismäärä pienentyisi yli kymmenen tuhatta henkilöä tai yhteisöä.

Esitykseen sisältyvien muutosten seurauksena varsinaisiin ilmoitusvelvollisiin ja hei-

dän lähipiiriinsä kuuluisi arviolta yhteensä noin 41 000 henkilöä tai yhteisöä aikaisemman 50 000 henkilön tai yhteisön sijasta. Sijoittajien tiedontarpeen kohteena on ennen muuta osakkeen liikkeeseen laskeneen yhtiön johtohenkilöiden omistus- ja kauppätiedot. Ehdotettujen muutosten jälkeen osakkeita liikkeeseen laskeneiden yhtiöiden osuus julkisissa sisäpiirirekistereissä olevista henkilöistä sekä lukumääräisesti että suhteellisesti kasvavasi nykyiseen verrattuna. Osuus kasvasi 36 prosentista 53 prosenttiin kaikista rekistereihin merkityistä. Arvopaperivälittäjien, arvopaperipörssin ja -keskuksen sekä niiden piiriin kuuluvien osuus laskisi 55 prosentista 35 prosenttiin. Rahastoyhtiöiden ja säilytysyhteisöjen osuus muuttuisi seitsemästä prosentista 10 prosenttiin sekä muiden osuus säilyisi lähes ennallaan, nykyisin kaksi prosenttia ja muutoksen jälkeen kolme prosenttia.

Osakkeiden liikkeeseenlaskijoiden on pidettävä julkisen sisäpiirirekisterin tiedot yleisön saatavilla ylläpitämillään sähköisen viestintäverkon kotisivuilla. Ilmoitusten vastaanottaja voi sopia Arvopaperikeskuksen kanssa järjestelystä, jolla rekisterinpitäjä saisi tiedot suoraan arvo-osuusjärjestelmästä. Tämän järjestelyn etuna on, että järjestelyllä saataisiin tiedot automaattisesti myös ilmoitusvelvollisen lähipiiriin kaupoista, jolloin ei tarvita manuaalista ilmoitusten tekoa ja rekisterinpitäjä vapautuu näiden ilmoitusten käsittelystä. Toisaalta automatisoidun järjestelmän rakentaminen siten, että tiedot päivittyvät internetiin vaatii atk-investointeja sekä Arvopaperikeskuksen että liikkeeseenlaskijoiden järjestelmiin. Investointien lisäksi ehdotus edellyttää järjestelmien uudistamista siten, että säädettävät velvollisuudet voitaisiin täyttää myös muiden kuin arvo-osuusmuotoisten arvopaperien osalta. Tämä puolestaan edellyttäisi, että Arvopaperikeskus uudistaisi SIRE-järjestelmäänsä, liikkeeseenlaskijat loisivat omia uusia järjestelmiä tai ostaisivat palvelun joltakin ulkopuoliselta palveluntarjoajalta. Koska nämä tiedot eivät ole arvo-osuusmuotoisia, tietojen päivittämisen voidaan olettaa edellyttävän erityisesti manuaalista päivittämistä. Tällaisia muita kuin arvo-osuusmuotoisia tietoja ovat esimerkiksi yritysten omat optiojärjestelmät, jotka eivät ole

julkisen kaupankäynnin kohteena sekä vakioidut optiot ja termiinit. Vastaavasti tähän ryhmään kuuluvat esimerkiksi ulkomailla julkisen kaupankäynnin kohteena olevat talletustodistukset ja johdannais sopimukset, joiden arvo riippuu Suomessa julkisessa kaupankäynnin kohteena olevasta osakkeesta.

Ehdotus aiheuttaisi kertaluonteisia investointikustannuksia, jotka tulisivat oletettavasti olemaan suunnilleen samansuuruisia kaikille toimijoille. Kustannukset voisivat nousta yhden toimijan kohdalla kymmeniin tuhansiin euroihin. Kokonaiskustannusten määrää on vaikea arvioida, mutta niiden voidaan olettaa olevan useampi miljoona euroa. Lisäksi jatkuvasta päivittämisvelvoitteesta aiheutuu ylläpitokustannuksia.

Kaikkien julkisen kaupankäynnin kohteena olevien arvopaperien liikkeeseenlaskijoiden on esityksen mukaan pidettävä yrityskohtaisia sisäpiirirekisteriä. Tästä uudesta lakisäätöisestä vaatimuksesta ei kuitenkaan käytännössä juurikaan aiheudu osakkeen tai osakkeeseen oikeuttavan arvopaperin liikkeeseen laskeneille yrityksille lisäkustannuksia, koska ne jo nykyisellään Helsingin Pörssin sisäpiiriohjeen ja Rahoitustarkastuksen suosituksen mukaisesti pitävät niin sanottuja hankekohtaisia sisäpiirirekistereitä. Ehdotettu velvollisuus olisi kuitenkin pörssin sääntelyä laajempi ja velvoittaisi kaikkia arvopaperin julkiseen kaupankäyntiin liikkeeseen laskeneita yrityksiä. Näin ollen se koskisi myös esimerkiksi warranttien tai vastaavien rahoitusvälineiden liikkeeseenlaskijoita, jotka tyypillisesti ovat arvopaperinvälittäjiä. Velvollisuus koskisi myös liikkeeseenlaskijan lukuun toimivia ulkopuolisia tahoja. Käytännössä tämä velvoittaisi esimerkiksi yritysjärjestelyssä mukana olevia asianajotoimistoja, investointipankkeja ja vastaavia pitämään omia yrityskohtaisia sisäpiirirekistereitä.

Esitys supistaisi joukkoa, jota koskee jatkuva tiedonantovelvollisuus. Velvollisuus poistuisi sellaisilta muun julkisen kaupankäynnin kohteena olevien arvopaperien liikkeeseenlaskijoilta, jotka eivät itse ole hakenneet arvopaperinsa ottamista tällaisen kaupankäynnin kohteeksi ja jotka eivät muutoinkaan ole antaneet tälle suostumustaan. Esitys vähentäisi hieman tällaiselle yritykselle aiheutuvia kustannuksia. Tällaisia yrityksiä ei

kuitenkaan tällä hetkellä käytännössä ole.

Jatkuva tiedonantovelvollisuus laajentaisi koskemaan myös niitä, jotka ovat hakeneet arvopaperinsa ottamista julkisen kaupan käynnin kohteeksi. Muutoksella ei käytännössä juurikaan olisi taloudellista merkitystä listausta hakeneille yrityksille, koska velvollisuus koskee vain - normaalioloissa lyhyttä - väliaika listautumishakemuksen jättämisen ja itse listautumisen välissä.

Kokonaisuutena voidaan arvioida, että esityksen kustannusvaikutukset kohdistuisivat ennen kaikkea osakkeen liikkeeseenlaskijoihin. Näille aiheutuisi sekä kertaluonteisia kustannuksia järjestelmien muuttamisesta että velvoitteiden täyttämistä aiheuttavia juoksevia kustannuksia.

4.3. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Esityksellä ei olisi välittömiä julkisen hallinnon organisaatio- tai henkilöstövaikutuksia. Jo nykyisin Rahoitustarkastus tutkii ja valmistelee kaikki markkinoiden väärinkäyttöön liittyvät epäilyt. Sisäpiirintiedon käytön ja kurssin vääristämisen aikaisempaa laajemmalla soveltamisalalla voivat jossain määrin lisätä Rahoitustarkastuksen työmäärää. Toisaalta pienten rikkeiden dekriminialisointi ja uusien hallinnollisten seuraamusten käyttöönottoaminen sekä jo voimassa olevien hallinnollisten seuraamusten soveltamisalan laajentuminen merkitsevät osin mahdollisuutta noudattaa aikaisempaa kevyempiä menettelytapoja. Tämän johdosta esitys ei juurikaan lisäisi Rahoitustarkastuksen henkilöstötarpeita.

Esitys toisi markkinaoikeudelle lisätehtäviä nykyiseen verrattuna. Voidaan arvioida, että markkinaoikeus käsittelee kahdesta kymmeneen Rahoitustarkastuksesta annetussa laissa tarkoitettuun hallinnolliseen seuraamukseen liittyvää asiaa vuodessa. Tämän ei kuitenkaan voida olettaa vaikuttavan markkinaoikeuden henkilöstötarpeisiin. Markkinaoikeuteen voi olla tarpeen määrätä uusia sivutoimisia asiantuntijajäseniä, jotka ovat perehtyneitä erityisesti rahoitusmarkkina-asioihin. Tällaisista sivutoimisista asiantuntijajäsenistä aiheutuvat kustannukset eivät kuitenkaan ole merkittäviä.

5. Asian valmistelu

Valtiovarainministeriö asetti 29 päivänä huhtikuuta 2003 työryhmän, jonka tehtävänä oli valmistella ehdotus markkinoiden väärinkäyttödirektiivin ja kyseisen direktiivin perusteella komission antamien säännösten täytäntöön panemiseksi tarvittavasta lainsäädännöstä. Työryhmässä olivat edustettuina oikeusministeriö, valtiovarainministeriö, keskusrikospoliisi, Rahoitustarkastus, Valtakunnansyyttäjänvirasto, Arvopaperinvälittäjien yhdistys r.y., HEX Oyj ja Suomen Pankkiyhdistys r.y. Työryhmän mietintö valmistui 29 päivänä huhtikuuta 2004.

Luonnoksesta hallituksen esitykseksi saatiin yhteensä 22 lausuntoa. Lausuntonsa antoivat oikeusministeriö, sisäasiainministeriö, keskusrikospoliisi, korkein hallinto-oikeus, markkinatuomioistuimien, Rahoitustarkastus, Suomen Pankki, Valtakunnansyyttäjänvirasto, Arvopaperivälittäjien yhdistys ry, HEX Integrated Markets Oy, Julkisen sanan neuvosto, Keskuskauppakamari, Suomen Asianajajaliitto, Suomen Journalistiliitto, Suomen Pankkiyhdistys ry, Suomen Pörssimeklarit ry, Suomen sijoitusammattilaiset ry, Suomen Sijoitusrahastoyhdistys ry, Taloustoimittajat, Teollisuuden ja Työntantajain Keskusliitto ja Viestinnän keskusliitto. Lausunnoissa esitysluonnokseen suhtauduttiin pääosin myönteisesti. Lausunnot on pyritty ottamaan huomioon esityksen valmistelussa. Jäljempänä esitellään keskeisiä lausunnoissa esitettyjä kannanottoja, joita ei ole voitu ottaa huomioon.

Ehdotuksia uusien hallinnollisten seuraamusten käyttöönottamisesta kannatettiin laajasti. Rahoitustarkastus, Suomen Pankki ja keskusrikospoliisi pitivät kuitenkin ehdotettuja rikemaksun ja seuraamusmaksun määriä alhaisina. Rahoitustarkastus katsoi, että seuraamusmaksun tulisi olla itsenäinen seuraamus tai että sen omaa harkintavaltaa lisääjän. Oikeusministeriö puolestaan piti maksuja huomattavina, joskin hyväksyttävän suuruisina. Ministeriö, kuten myös Suomen Pankkiyhdistys, Arvopaperivälittäjien yhdistys ja Suomen Sijoitusrahastoyhdistys pitivät myös erittäin tärkeänä, että seuraamusmaksun määrää markkinaoikeus eikä Rahoitustarkastus ja että maksun määräämisedellytykset ovat var-

sin tiukat. Oikeusministeriö katsoi lisäksi, että on tärkeää, että sama teko ei voi olla sanktioitu sekä rikoslaissa säädetyllä rangaistuksella että seuraamusmaksulla. Lisäksi oikeusjärjestelmän johdonmukaisuus vaatii, että seuraamusmaksun ei tulisi käytännössäkään olla ankarampi kuin seuraamus kuin rikos oikeudellisen seuraamuksen.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että hallinnollisia seuraamusten määräämiseen ja niitä koskevaan muutoksenhakuun tulisi soveltaa hallintolainkäytön järjestystä. Esityksessä on kuitenkin pitäydytty työryhmän ehdotukseen, että korkein oikeus toimii ennakkoratkaisut antavana tuomioistuimena. Syynä tähän on, että Rahoitustarkastuksesta annetun lain mukainen seuraamusmaksu, sekä eräiltä osin julkinen huomautus ja varoitus, voidaan määrätä vain teoista, jotka eivät ole rikoksia. Näin ollen seuraamusmaksun soveltamisala määräytyy suoraan rikoslain 51 luvun ja arvopaperimarkkinarikkomusta koskevien säännösten tulkinnasta. Tältä osin tilanne poikkeaa esimerkiksi verotusta koskevista asioista, joissa sekä korkein oikeus että korkein hallinto-oikeus ovat toimivaltaisia. Hallinnollinen seuraamus, veronkorotus, on mahdollista määrätä, vaikka verovelvollinen olisi syyllistynyt verorikokseen. Myös oikeusministeriö katsoi lausunnossaan, että vaikka lähtökohtana onkin, että hallinnollisten sanktioiden oikeudellinen kontrolli tulisikin yleensä tapahtua hallinto-oikeudessa, ehdotettu markkinaoikeuden toimivaltaa ja muutoksenhakusäännöksiä voidaan esityksessä esitettyjen perusteluiden nojalla pitää perusteltuina.

Rahoitustarkastuksen uudet toimivaltuudet saivat jonkin verran ristiriitaisen vastaanoton. Rahoitustarkastus itse katsoi, että ehdotus oli osin puutteellinen ja että eräitä uusia toimivaltuuksia, esimerkiksi oikeus saada teletunnistietoja, tulisi lisätä lakiin. Eräät toiset, kuten Suomen Asianajajaliitto, katsoivat, että Rahoitustarkastukselle ei tulisi antaa uusia toimivaltuuksia.

6. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Rahoitustarkastukselle tässä esityksessä ehdotettuja toimivaltuuksia joudutaan lähivuosina todennäköisesti täydentämään eräiden Euroopan unionissa parhaillaan valmistavana olevien direktiivien, kuten luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten pääoma-vaatimusta koskevan direktiivin johdosta. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/39/EY rahoitusvälineiden markkinoista sekä neuvoston direktiivien 85/611/ETY ja 93/6/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/12/EY muuttamisesta ja neuvoston direktiivin 93/22/ETY kumoamisesta annettiin 21 päivänä huhtikuuta 2004. Myös tämä direktiivi edellyttäne muutoksia Rahoitustarkastuksen toimivaltuuksiin. Kyseisiä direktiivejä ei ole voitu ottaa vielä tässä esityksessä huomioon.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/71/EY arvopapereiden yleisölle tarjoamisen tai kaupankäynnin kohteeksi ottamisen yhteydessä julkistettavasta esitteestä ja direktiivin 2001/34/EY muuttamisesta on saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöä viimeistään 1 päivänä heinäkuuta 2005. Direktiivin täytäntöön panemiseksi Suomessa tarvittavaa lainsäädäntöä valmistellaan valtiovarainministeriön asettamassa työryhmässä. Komission kolmannen direktiivin 6 artiklan 1 kohdan mukaan liikkeeseenlaskija, jonka kotipaikka ei ole missään jäsenvaltiossa, tekee johdon arvopaperikauppoja koskevan ilmoituksen sen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, jossa liikkeeseenlaskijan on tehtävä vuosittain ilmoitus arvopapereita koskevista tiedoista direktiivin 2003/71/EY 10 artiklan mukaisesti. Direktiivin 2003/71/EY täytäntöönpanon valmistelu on vasta alkanut. Tämän johdosta tässä esityksessä ei ole mahdollista panna täytäntöön edellä tarkoitettua komission kolmannen direktiivin 6 artiklan 1 kohdan säännöstä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Arvopaperimarkkinalaki

1 luku. Yleisiä säännöksiä

1 §. Markkinoiden väärinkäyttödirektiivin 9 artiklan 1 kohdan mukaan direktiiviä sovelletaan rahoitusvälineisiin, jotka on otettu kaupankäynnin kohteeksi säännellyillä markkinoilla vähintään yhdessä jäsenvaltiossa tai joiden osalta on tehty tällaisilla markkinoilla kaupankäynnin kohteeksi ottamista koskeva hakemus siitä riippumatta, toteutaanko itse liiketoimi kyseisillä markkinoilla. Direktiivin 9 artiklan 2 kohdan mukaan direktiivin 2, 3 ja 4 artiklassa säädettyä sovelletaan myös kaikkiin rahoitusvälineisiin, joita ei ole otettu kaupankäynnin kohteeksi säännellyillä markkinoilla jäsenvaltiossa, mutta joiden arvo on sidoksissa ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuun rahoitusvälineeseen.

Lisäksi direktiivin 10 artikla edellyttää ensinnäkin, että direktiivissä säädettyjä kieltoja ja vaatimuksia sovelletaan jäsenvaltion alueella tehtyihin liiketoimiin, jotka koskevat jossain jäsenvaltiossa olevilla säännellyillä markkinoilla kaupankäynnin kohteeksi otettuja rahoitusvälineitä tai rahoitusvälineitä, joita haettu otettavaksi tällaisen kaupankäynnin kohteeksi. Toiseksi 10 artikla edellyttää sitä, että direktiivissä säädettyjä kieltoja ja vaatimuksia sovelletaan jäsenvaltion alueella tai ulkopuolella tehtyihin liiketoimiin, jotka koskevat sen alueella toimivilla tai sijaitsevilla säännellyillä markkinoilla kaupankäynnin kohteeksi otettuja rahoitusvälineitä tai rahoitusvälineitä, joita haettu otettavaksi tällaisen kaupankäynnin kohteeksi.

Arvopaperimarkkinalakia sovelletaan Suomessa julkisen kaupankäynnin kohteena oleviin arvopapereihin. Markkinoiden väärinkäyttödirektiivin laajempi soveltamisala edellyttää arvopaperimarkkinalain soveltamisalan laajentamista markkinoiden väärinkäyttöä koskevien säännösten osalta. Lain 1

luvun 1 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jolloin aikaisempi 3 momentti siirtyisi uudeksi 4 momentiksi. Sen mukaan 2 luvun 7 ja 7 a §:n säännöksiä jatkuvasta tiedonantovelvollisuudesta, 4 luvun 4 §:n 4 momentin ja 10 §:n säännöksiä etujen ja eturistiriitojen ilmoittamisesta ja 4 luvun 5 b ja 5 c §:n säännöksiä epäilyttävien liiketoimien ilmoittamisesta sekä 5 luvun markkinoiden väärinkäyttöä koskevia säännöksiä sovelletaan myös suomalaiseen liikkeeseenlaskijaan, jonka arvopaperi on julkista kaupankäyntiä vastaavan kaupankäynnin kohteena toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa tai haettu otettavaksi tällaisen kaupankäynnin kohteeksi sekä tällaiseen arvopaperiin. Lain 4 luvun 4 §:n 4 momentin ja 10 §:n säännöksiä etujen ja eturistiriitojen ilmoittamisesta sekä 4 luvun 5 b ja 5 c §:n säännöksiä epäilyttävien liiketoimien ilmoittamisesta sovellettaisiin lisäksi vastaaviin ulkomaisiin arvopapereihin.

Lain 5 luvun säännöksiä sisäpiirintiedon käyttämisestä ja kurssin vääristämisestä sovellettaisiin myös ulkomaiseen arvopaperiin, joka on julkista kaupankäyntiä vastaavan kaupankäynnin kohteena toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa, jos arvopaperia koskeva liiketoimi on tehty Suomessa. Sama koskisi ulkomaista arvopaperia, jota on haettu otettavaksi Euroopan talousalueella tällaisen kaupankäynnin kohteeksi. Liiketoimi on tehty Suomessa, jos esimerkiksi sitä koskeva toimeksianto annetaan Suomessa. Liiketoimi on tehty Suomessa myös silloin, jos tekijä on ilmaissut sisäpiirintiedon toiselle tai käyttänyt sisäpiirintietoa hyväksi neuvomalla toista arvopaperia koskevassa kaupassa ja sisäpiirintiedon ilmaisija tai neuvon antaja on neuvon antaessaan tai tiedon ilmaistessaan ollut Suomessa.

Arvopaperimarkkinalain soveltamisalan laajentaminen merkitsee myös sitä, että Rahoitustarkastuksen Rahoitustarkastuksesta annetun lain mukaiset toimivaltuudet koskivat momentin tarkoittamia tilanteita.

2 luku. Arvopapereiden markkinointi, liikkeeseenlasku ja tiedonantovelvollisuus

7 §. Voimassa olevassa pykälässä säädetään julkisen kaupankäynnin kohteeksi otetun arvopaperin liikkeeseenlaskijan niin sanotusta jatkuvasta tiedonantovelvollisuudesta. Se tarkoittaa liikkeeseenlaskijan velvollisuutta ilman aiheetonta viivytystä julkistaa ja toimittaa asianomaiselle julkisen kaupankäynnin järjestäjälle tiedoksi kaikki sellaiset päätöksensä sekä liikkeeseenlaskijaa ja sen toimintaa koskevat seikat, jotka ovat omiaan olennaisesti vaikuttamaan sen arvopaperin arvoon. Jatkuvalle tiedonantovelvollisuudella pyritään turvaamaan markkinoilla toimivien sijoittajien yhdenvertainen, tasapuolinen ja samanaikainen mahdollisuus tiedon saantiin.

Jatkuva tiedonantovelvollisuus koskee kaikkien julkisen kaupankäynnin kohteeksi otettujen arvopapereiden liikkeeseenlaskijoita riippumatta arvopaperin tyypistä. Velvollisuus ei kuitenkaan koske valtiota, kuntia ja vastaavia julkisoikeudellisia elimiä.

Voimassa olevan 3 momentin mukaan asianomaisen julkisen kaupankäynnin järjestäjän on ilman aiheetonta viivytystä julkistettava sen tietoon tulleet säännöksessä tarkoitetut päätökset ja seikat.

Markkinoiden väärinkäyttödirektiivin 6 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että rahoitusvälineiden liikkeeseenlaskijat julkistavat kyseisiä liikkeeseenlaskijoita välittömästi koskevan sisäpiiritiedon mahdollisimman nopeasti. Jäsenvaltioiden on lisäksi varmistettava, että liikkeeseenlaskijat pitävät Internet-sivuillaan riittävän pitkään kaikki sisäpiiritiedot, jotka niiden on julkistettava.

Sisäpiiritieto määritellään direktiivin 1 artiklan ensimmäisessä alakohdassa. Sen mukaan sisäpiiritiedolla tarkoitetaan luonteeltaan täsmällistä ja julkistamatonta tietoa, joka liittyy suoraan tai välillisesti yhteen tai useampaan rahoitusvälineiden liikkeeseenlaskijaan taikka yhteen tai useampaan rahoitusvälineeseen ja jolla, jos se julkistettaisiin, todennäköisesti olisi huomattava vaikutus kyseisten rahoitusvälineiden hintoihin tai niihin liittyvien rahoitusjohdannaissovimusten hintaan.

Direktiivin mukaan liikkeeseenlaskijan on siten julkistettava sitä välittömästi koskeva, luonteeltaan täsmällinen ja julkistamatonta tieto, jolla, jos se julkistettaisiin, todennäköisesti olisi huomattava vaikutus kyseisen arvopaperin hintaan. Julkistamisen on tapahduttava mahdollisimman nopeasti. Direktiivi yhdistää näin sisäpiiritiedon ja julkistettavan tiedon toisiinsa, mutta kuitenkin sääten vain liikkeeseenlaskijaan välittömästi liittyvän tiedon julkistettavaksi. Sisäpiiritiedon käyttöä koskeva kielto sen sijaan ulottuu kaikkeen suoraan tai välillisesti yhteen tai useampaan rahoitusvälineiden liikkeeseenlaskijaan taikka yhteen tai useampaan rahoitusvälineeseen liittyvään tietoon.

Suomen voimassa oleva sisäpiiritiedon määritelmä on rikoslain 51 luvun 6 §:ssä. Sen mukaan sisäpiiritiedolla tarkoitetaan sellaista julkisen kaupankäynnin kohteena olevaan arvopaperiin liittyvää tietoa, jota ei ole julkistettu tai joka muuten ei ole ollut markkinoilla saatavissa ja joka on omiaan olennaisesti vaikuttamaan sanotun arvopaperin arvoon tai hintaan. Nykylainsäädäntö tekee ajatuksellisesti direktiiviä vastaavan erottelun julkistettavan tiedon ja sisäpiiritiedon välillä. Julkistettavaksi on säädetty liikkeeseenlaskijan päätökset sekä liikkeeseenlaskijaa ja sen toimintaa koskevat olennaiset seikat. Sisäpiiritiedon väärinkäytön kielto sen sijaan koskee kaikkea julkisen kaupankäynnin kohteena olevaan arvopaperiin liittyvää tietoa, jota ei ole julkistettu. Tämä erottelu tulee esiin ainakin niin sanotun markkinatiedon kohdalla. Siinä sisäpiiritietoa voi esimerkiksi olla tieto jonkun institutionaalisen sijoittajan antamasta, kyseistä arvopaperia koskevasta isosta osto- tai myyntitoimeksiannosta, jonka, kun sitä ryhdytään toteuttamaan, voidaan olettaa vaikuttavan olennaisesti sanotun arvopaperin arvoon. Tällainen markkinatieto ei välittömästi liity liikkeeseenlaskijaan eikä liikkeeseenlaskijalle synny voimassa olevan säännöksen eikä myöskään direktiivin edellytysten perusteella julkistamisvelvollisuutta, mutta sitä koskevan tiedon käyttäminen voi olla sisäpiiritiedon väärinkäyttöä.

Voimassa olevan 1 momentin mukaan liikkeeseenlaskijan on ilman aiheetonta viivytystä julkistettava kaikki sellaiset päätöksensä sekä liikkeeseenlaskijaa ja sen toimintaa

koskevat seikat, jotka ovat omiaan olennaisesti vaikuttamaan sen arvopaperin arvoon. Direktiivin 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti jäsenvaltioiden on varmistettava, että rahoitusvälineiden liikkeeseenlaskijat julkistavat kyseisiä liikkeeseenlaskijoita välittömästi koskevan sisäpiiritiedon mahdollisimman nopeasti. Se, mitä ilmaisu mahdollisimman nopeasti tarkoittaa, ei direktiivissä tarkemmin määritellä.

Liikkeeseenlaskijan tiedonantovelvollisuus on säädetty, jotta sijoittajat voisivat tehdä perusteltuja arvioita arvopaperista ja sen liikkeeseenlaskijasta. Sijoittajien tiedontarpeeseen liittyy kaksi pääkriteeriä, jotka voivat olla osin ristiriidassa toistensa kanssa. Yhtäältä sijoittajien on saatava mahdollisimman nopeasti arvopaperin arvoon olennaisesti vaikuttava tieto. Toisaalta saatavan tiedon pitää kuitenkin olla luotettavaa eli miten tahansa epävarmaa tai alkuvaiheessaan olevaa tietoa ei liikkeeseenlaskijan tule julkistaa. Tällä perusteella voidaan sanoa, että huolimatta pykälän 1 momentin voimassa olevan ilmaisen ja direktiivin julkistamisvelvollisuutta koskevan 6 artiklan 1 alakohdan erilaisesta muotoilusta, ne asiallisesti vastaavat toisiaan.

Liikkeeseenlaskijaa koskevan tiedonantovelvollisuuden tavoitteena on luoda liikkeeseenlaskijasta läpinäkyvä kuva. Tämä edellyttää liikkeeseenlaskijan tiedottamispolitiikalta johdonmukaisuutta ja selkeyttä siten, että sijoittajan on mahdollista seurata liikkeeseenlaskijaa ja sen kehitystä luotettavalla tavalla. Tiedottamiselta se edellyttää jatkuvaa ajantasaisen, kattavan, ja myös vertailukelpoisen tiedon antamista liikkeeseenlaskijasta ja sen arvopaperin arvoon vaikuttavista seikoista. Jatkuvalla tiedonantovelvollisuudella on merkittävä rooli näiden tavoitteiden saavuttamisessa.

Pykälän 1 momentissa ehdotetaan nyky sääntelyä vastaavasti, että julkisen kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin liikkeeseenlaskijan on ilman aiheetonta viivytystä julkistettava ja toimitettava asianomaiselle julkisen kaupankäynnin järjestäjälle tiedoksi kaikki sellaiset päätöksensä sekä liikkeeseenlaskijaa ja sen toimintaa koskevat seikat, jotka ovat omiaan olennaisesti vaikuttamaan sanotun arvopaperin arvoon. Lisäksi momentissa esitetään säädettäväksi, että liik-

keeseenlaskijan on pidettävä julkistamansa tiedot yleisön saatavilla.

Julkistamisvelvollisuus koskee liikkeeseenlaskijan päätöksiä ja muita liikkeeseenlaskijan toimintaa koskevia seikkoja, jotka ovat omiaan olennaisesti vaikuttamaan arvopaperin arvoon. Koska säännöksellä ei ole tarkempaa sisältöä, liikkeeseenlaskijan on itse arvioitava, mikä vaikutus eri päätöksillä ja seikoilla voi olla sen arvopaperin arvoon sekä pitäisivätkö markkinoilla toimivat järkevät sijoittajat olennaisen hintavaikutuksen mahdollisuutta yleensä todellisena ja siten todennäköisesti ottaisivat kyseisen tiedon huomioon sijoituspäätöstä tehdessään. Säännös edellyttää päätöksen tai seikan vaikutuksen ennakkoharkintaa, joten päätöksen tai seikan myöhemmällä todellisella vaikutuksella ei ole merkitystä arvioitaessa säännöksen noudattamista. Tukea tiedon olennaisuuden arvioinnille voi myös hakea esimerkiksi siitä, miten sijoittajat tai muut markkinatoimijat ovat aikaisemmin reagoineet liikkeeseenlaskijan tai jonkun toisen liikkeeseenlaskijan julkistamiin vastaavankaltaisiin tietoihin taikka tietoihin, jotka muutoin ovat tulleet julkisiksi. Tiedottamisen johdonmukaisuuden näkökulmasta arvioon tiedon olennaisuudesta voi myös vaikuttaa se, mitä liikkeeseenlaskija on aikaisemmin kertonut itsestään julkisuuteen. Jos liikkeeseenlaskija on esimerkiksi julkistanut tavoitteitaan johonkin liiketoimintaluueeseen liittyen, on yleensä perusteltua julkistaa myös näihin tavoitteisiin pääsemisen edistyminen ja mahdolliset tavoitteiden muutokset.

Julkistettavia päätöksiä voivat olla esimerkiksi yhtiökokouksen ja hallituksen päätökset, jotka koskevat tilinpäätöstä, osakeantia tai osingonjakoa, sekä liikkeeseenlaskijan toiminnan tai organisaation merkittävät järjestelyt, nimitykset ja muut liiketoimet. Liikkeeseenlaskijalle voi syntyä tiedottamisvelvollisuus myös ylimmän johtonsa liikkeeseenlaskijan arvopapereita koskevista kaupoista, jos tällainen kaupankäynti muuttaa merkittävästi johdon arvopaperiomistuksia.

Koska direktiivin 6 artiklan 1 kohdan mukaan sisäpiiritieto on julkistettava mahdollisimman nopeasti, voi julkistamisvelvollisuus edellyttää päätöksen julkistamista, jos päätös on asiallisesti tehty, vaikka sitä ei mahdolli-

sesti olisikaan vielä esimerkiksi muodollisesti hyväksytty. Samoin säännös voi edellyttää esimerkiksi jo riittävän yksityiskohtaisen ja luotettavan esi- tai aiesopimuksen julkistamista. Ennen julkistamista valmisteilla oleva päätös voi olla sisäpiiritietoa. Päätökset, jotka ovat omiaan olennaisesti vaikuttamaan liikkeeseenlaskijan arvopaperin arvoon, on aina julkistettava. Liikkeeseenlaskija ei voi esimerkiksi sopia vastapuolena olevan liikemumpanin kanssa liiketoimen salassa pitämisestä.

Koska säännös koskee myös liikkeeseenlaskijaa tai sen toimintaan vaikuttavia seikkoja, velvoittaisi se julkistamaan liikkeeseenlaskijan toimintaympäristössä esiintyviä tapahtumia, jotka voivat vaikuttaa merkittävästi sen taloudelliseen asemaan ja tulokseen ja ovat siten omiaan olennaisesti vaikuttamaan sen arvopaperin arvoon. Tällainen julkistettava seikka voi esimerkiksi olla liikkeeseenlaskijan merkittävän asiakkaan konkurssi tai valuuttakurssien muutoksesta johtuvat vaikutukset liikkeeseenlaskijaan liikevaihtoon. Julkistettavia seikkoja voivat myös olla liikkeeseenlaskijaa koskevat tuomioistuinten tai viranomaisten päätökset taikka liikkeeseenlaskijan tietoon tulleet sen osakkaiden tekemät liikkeeseenlaskijaa koskevat osakassopimukset, joissa on päätetty äänivallan käyttöön liittyvistä asioista, jos näillä voidaan olettaa olevan olennainen vaikutus arvopaperin arvoon. Voi esiintyä myös tilanteita, joissa kyse ei ole mistään yksittäisestä seikasta tai päätöksestä, vaan useamman tapahtuman summasta, jotka yhdessä ovat omiaan vaikuttamaan olennaisesti liikkeeseenlaskijan arvopaperin arvoon. Tiedonantovelvollisuus voi esimerkiksi syntyä tietyn ajanjakson kuluessa tehdyistä usean yrityskaupan kokonaisuudesta, vaikka yksittäisinä mikään yrityskaupoista ei tiedonantovelvollisuuskynnystä ylittäisikään. Liikkeeseenlaskijaan vaikuttaviin seikkoihin voidaan lukea myös tilanteet, joissa liikkeeseenlaskijan tuloksen tai taloudellisen aseman kehittyminen poikkeavat merkittävästi siitä, mitä liikkeeseenlaskija on aikaisemmin julkisesti ennakoanut tai mitä voidaan perustellusti liikkeeseenlaskijan aikaisemmin julkistamasta tiedosta päätellä. Tällöin liikkeeseenlaskijalle voi syntyä velvollisuus julkistaa tietoja kehityssuunnastaan tai

uusi arvio siitä niin sanottuna tulosvaroitukseksi.

Julkistamisvelvollisuuden syntymisen osalta liikkeeseenlaskija saattaa joutua myös arvioimaan sitä koskevan seikan ilmeisyyttä. Tällainen tilanne voi syntyä esimerkiksi edellä mainitun liikkeeseenlaskijan taloudellisen aseman kehittymisen osalta. Jos liikkeeseenlaskija on esimerkiksi antanut arvionsa tilikauden tuloksesta, sen täytyy myös tilikauden aikana arvioida, käykö jossain vaiheessa todennäköiseksi, että arvioitua tulosta ei saavuteta tai se ylitetään. Tällöin voi olla syytä julkistaa uusi arvio jo huomattavasti ennen tilikauden päättymistä, jos tilikauden aikaisemmasta kehityksestä voidaan perustellusti päätellä, että tulos tulee merkittävästi poikkeamaan aikaisemmin ennakoitusta. Samalla tavalla voidaan joutua arvioimaan esimerkiksi aikaisemmin annettuja arvioita yksittäisen tilauksen, yrityskaupan tai muun liiketoimen vaikutuksesta liikkeeseenlaskijan tulokseen ja taloudelliseen asemaan.

Seikkoja koskevien tietojen julkistamiseen liikkeeseenlaskijan olisi ryhdyttävä ilman aiheutonta viivytystä siitä, kun seikka on tullut sen tietoon. Liikkeeseenlaskijan tietoon on seikan katsottu tulleen, kun se on tullut liikkeeseenlaskijan hallituksen jäsenen tai toimitusjohtajan tietoon. Täten esimerkiksi toimitusjohtajan on tiedon saatuaan ryhdyttävä toimenpiteisiin, jotka johtavat ilman aiheutonta viivytystä tapahtuvaan tiedon julkistamiseen.

Aiheellinen viivytys tiedon julkistamisessa voi olla esimerkiksi tilanne, jossa tiedon todenperäisyys on varmistettava. Samoin voi syntyä tilanne, jossa tiedotettava asia edellyttää yhtiön hallituksen käsittelyä ja aiheellinen viivytys voi tällöin olla se, että hallitus pitää esimerkiksi puhelinkokouksen ennen tiedon julkistamista. Aiheellisella viivytyksellä tarkoitetaan käytännössä suhteellisen lyhyttä aikaa, jota asian tiedottamiskuntoon saattaminen vaatii. Siten aiheellinen viivytys poikkeaa 2 momentissa esitettävästä tiedon julkistamisen lykkäämisestä, jossa kyse on liikkeeseenlaskijan tietoisesta päätöksestä olla julkistamatta jotain asiaa tiettyyn aikaan.

Olennaisen tiedon julkistamisen on esityksen mukaan tapahduttava myös julkisen kaupankäynnin järjestäjän kautta eli pörsstitiedot-

teena. Siten ei riitä pelkästään tiedon julkistaminen esimerkiksi liikkeeseenlaskijan sähköisen tietoverkon kotisivuilla eli internetsivuilla tai lehdistötiedotteena. Viralliset julkistamismenetelmät ovat lisäksi aina ajallisesti etusijassa. Siten liikkeeseenlaskijan on julkistettava olennainen tieto aina ensisijaisesti virallisten julkistamiskanavien kautta eikä tiedon julkistaminen pörssitiedotteena vasta lehdistötiedotteen tai sähköisessä tietoverkossa julkaisemisen jälkeen ole riittävää.

Julkiseen kaupankäyntiin rinnastetaan ehdotetun 1 luvun 1 §:n nojalla sitä Euroopan talousalueella vastaava kaupankäynti, johon liikkeeseenlaskija on hakenut arvopapereitaan kaupankäynnin kohteeksi. Liikkeeseenlaskijan on siten toimitettava julkistettava tieto myös tällaisen kaupankäynnin järjestäjälle.

Ehdotuksen mukaan liikkeeseenlaskijan on julkistettava vain tiedot, jotka voivat olennaisesti vaikuttaa sen arvopaperin arvoon. Säännös ei kuitenkaan sinänsä estä julkistamasta myös sellaisia tietoja, joilla ei oletettavasti ole olennaista vaikutusta, jos liikkeeseenlaskija päättää näin tehdä. Tiedonantovelvollisuuden yleinen johdonmukaisuus kuitenkin edellyttää, että myös tällaiset olennaisia tietoja vähämerkityksellisemmät tiedot annetaan samoja tiedon sisältöä koskevia periaatteita noudattaen. Olennaisten tietojen merkityksellinen muuttuminen on julkistettava alkupe räisiä tietoja vastaavasti.

Julkistamisvelvollisuus säännellään esityksen mukaisesti hyvin yleisellä tasolla. Yleisyys tekee säännöksestä joustavan ja jättää tilaa tapauskohtaiselle tulkinnalle. Säännöksen tulkintaa on edesauttanut Helsingin Pörssin säännöt, joissa luetellaan yksittäisiä päätöksiä ja seikkoja, jotka listayhtiön on julkistettava. Helsingin Pörssin säännöistä voidaan saada kuvaa siitä, mitä yksityiskohtaisia tietoja kuuluu pykälän piiriin. Helsingin Pörssin säännöissä asetetaan kuitenkin myös lakia ankarampia vaatimuksia, joten suoraa vertausta pörssin sääntöjen ja pykälän välillä ei voi tehdä.

Direktiivin 6 artiklan 1 kohdan toisen kappaleen mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että liikkeeseenlaskijat pitävät julkistettuja sisäpiiritiedot yleisön nähtävillä internetsivuillaan riittävän kauan. Ensimmäisen momentin viimeisessä virkkeessä ehdotetaan

tämän vuoksi, että liikkeeseenlaskijan on pidettävä julkistamansa tiedot yleisön saatavilla sähköisen tietoverkon kotisivuilla. Jos liikkeeseenlaskijalla on omat sivut sähköisessä tietoverkossa, kuten käytännössä kaikilla listatuilla yhtiöillä, tiedot on pidettävä ainakin siellä.

Esitetyn 2 momentin mukaan liikkeeseenlaskija voi hyväksyttävästä syystä lykätä tiedon julkistamista ja toimittamista asianomaiselle julkisen kaupankäynnin järjestäjälle, jos tiedon julkistamatta jättäminen ei vaaranna sijoittajien asemaa ja liikkeeseenlaskija pystyy varmistamaan tiedon säilymisen luottamuksellisena. Esityksen mukaan liikkeeseenlaskijan on myös viipymättä ilmoitettava Rahoitustarkastukselle ja asianomaiselle julkisen kaupankäynnin järjestäjälle päätöksensä lykätä tiedon julkistamista.

Direktiivin 6 artiklan 2 kohdassa säädetään, että liikkeeseenlaskija voi omalla vastuullaan lykätä 1 kohdassa tarkoitetun sisäpiiritiedon julkistamista ollakseen vaarantamatta oikeutettuja etujaan, jos tiedon julkistamatta jättäminen ei todennäköisesti johda yleisöä harhaan ja liikkeeseenlaskija pystyy takaamaan kyseisen tiedon säilymisen luottamuksellisena. Jäsenvaltiot voivat vaatia, että liikkeeseenlaskijan on viipymättä ilmoitettava toimivaltaiselle viranomaiselle päätöksestä lykätä sisäpiiritiedon julkistamista.

Tämän lisäksi tiedon julkistamisen lykäämisestä säädetään komission määritelmädirektiivissä. Direktiivin 3 artiklan 1 kohdan mukaan markkinoiden väärinkäyttödirektiivin 6 artiklan 2 kohdan oikeutetut edut voivat liittyä muun muassa käynnissä oleviin neuvotteluihin tai niihin liittyviin seikkoihin silloin, kun tietojen julkistaminen todennäköisesti vaikuttaisi neuvottelujen tulokseen tai niiden normaaliin kulkuun. Lisäksi määritelmädirektiivin mukaan jäsenvaltioiden on edellytettävä, että liikkeeseenlaskija valvoo sisäpiiritiedon käyttöoikeuksia voidakseen varmistaa sen säilyminen luottamuksellisena. Erityisesti tähän kuuluu se, että liikkeeseenlaskija on ottanut käyttöön tehokkaat järjestelyt varmistaakseen, etteivät kyseisiä tietoja saa käyttöönsä muut kuin niitä tehtäviensä hoitamiseen liikkeeseenlaskijan organisaatiossa tarvitsevat henkilöt. Samoin edellytetään, että liikkeeseenlaskija on toteuttanut

tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että kaikki kyseisten tietojen käyttöön oikeutetut henkilöt tunnustavat tähän liittyvät oikeudelliset ja lakisääteiset velvollisuutensa sekä ovat tietoisia kyseisten tietojen väärinkäytön tai niiden perusteettoman levittämisen seuraamuksista. Lopuksi edellytetään, että liikkeeseenlaskija soveltaa toimenpiteitä, joiden avulla tiedot voidaan julkistaa välittömästi, jos liikkeeseenlaskija ei ole pystynyt varmistamaan sisäpiiritietojen luottamuksellisuutta.

Markkinoiden väärinkäyttödirektiivin ja komission määritelmädirektiivin perusteella voidaan tiedon lykkäämiselle asettaa kolme eri edellytystä. Ensinnäkin on arvioitava, onko lykkäyspäätökseen olemassa hyväksyttävä syy, kuten käynnissä olevat neuvottelut tai niihin liittyvät seikat silloin, kun tietojen julkistaminen todennäköisesti vaikuttaisi neuvottelujen tulokseen tai niiden normaaliin kulkuun. Toiseksi on arvioitava sitä, johtaisiko tiedon julkistamatta jättäminen todennäköisesti yleisöä harhaan. Jos näin on, ei tiedon julkistamista voi lykätä. Kolmanneksi liikkeeseenlaskijan on pystyttävä varmistamaan tiedon säilymisen luottamuksellisena. Tämä tarkoittaa sitä, että liikkeeseenlaskijalla on oltava riittävän tehokkaat sisäpiiritiedon hallintamenetelmät ja tieto on kyettävä julkistamaan välittömästi, jos liikkeeseenlaskija ei ole pystynyt varmistamaan sisäpiiritietojen luottamuksellisuutta. Tiedon luottamuksellinen luonne katoaa esimerkiksi, jos tieto vuotaa laajemmalle henkilöpiirille kuin on tarkoitus. Viitteitä tiedon luottamuksellisuuden menettämisestä voivat olla esimerkiksi liikkeeseenlaskijan arvopaperin arvon merkittävä nousu tai lasku taikka kaupankäyntivolyymien nousu ilman loogista selitystä.

Momentissa ehdotetaan lisäksi, että liikkeeseenlaskijan on viipymättä ilmoitettava Rahoitustarkastukselle ja asianomaiselle julkisen kaupankäynnin järjestäjälle päätöksensä lykätä tiedon julkistamista. Ilmoituksesta olisi käytävä ilmi myös lykkäämispäätöksen hyväksyttävä syy sekä se, miten liikkeeseenlaskija katsoo, että tiedon julkistamisen lykkääminen ei todennäköisesti johda yleisöä harhaan. Tiedon lykkääminen ei kuitenkaan enää edellyttäisi Rahoitustarkastuksen poikkeuslupaa kuten voimassa olevassa sääntelyssä. Siten liikkeeseenlaskija vastaa itse pää-

töksen tekemisestä ja sitä kautta myös mahdollisista myöhemmistä asiaan liittyvistä seuraamuksista ja vaateista.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että jos liikkeeseenlaskija tai sen lukuun taikka puolesta toimiva ilmaisee toiselle julkistamattoman tiedon, joka on omiaan vaikuttamaan olennaisesti arvopaperin arvoon, tieto on välittömästi julkistettava ja toimitettava asianomaiselle julkisen kaupankäynnin järjestäjälle. Jos tiedon ilmaiseminen tapahtuu tahattomasti, tieto on julkistettava ja toimitettava asianomaiselle julkisen kaupankäynnin järjestäjälle tiedoksi ilman aiheutonta viivytystä. Mitä momentissa säädetään, ei sovelleta, jos tiedon saanut henkilö on velvollinen pitämään sen salassa.

Ehdotus perustuu markkinoiden väärinkäyttödirektiivin 6 artiklan 3 kohtaan. Sen mukaan jäsenvaltioiden on vaadittava, että aina kun liikkeeseenlaskija tai sen puolesta tai lukuun toimiva henkilö ilmaisee sisäpiiritiedon sivulliselle osana tavanomaisen työssä, ammatinsa tai tehtäviensä suorittamista 3 artiklan a alakohdan mukaisesti, sen on myös julkistettava kyseinen tieto täydellisesti ja tehokkaasti. Tieto on julkistettava samanaikaisesti, jos ilmaiseminen on tarkoituksellista ja viipymättä, jos ilmaiseminen on tahatonta. Julkistamisvelvollisuutta ei kuitenkaan ole, jos tiedon saavaa henkilöä koskee luottamuksellisen tiedon salassapitovelvollisuus riippumatta siitä, perustuuko tämä velvoite lakiin, sääntöihin, yhtiöjärjestykseen vai sopimukseen.

Ehdotuksen mukaan liikkeeseenlaskijan olisi julkistettava sen arvopaperin arvoon olennaisesti vaikuttava julkistamaton tieto, jos se tai sen lukuun taikka puolesta toimiva ilmaisee toiselle tällaisen tiedon. Tiedon julkistaminen voi olla tarkoituksellista tai tahatonta. Jos tieto ilmaistaan tarkoituksellisesti, se on julkistettava samanaikaisesti normaalilla tavalla. Jos ilmaiseminen on tahatonta, tieto on julkistettava vastaavasti niin pian kuin mahdollista tiedon tahattoman ilmaisemisen jälkeen. Tiedon ilmaiseminen voi tapahtua esimerkiksi analyytikko- tai sijoittajatapaamisissa, emission myyntitilaisuudessa tai vaikka yhtiökokouksessa. Tieto voi myös koostua useammasta yksittäisestä seikasta, joiden perusteella kuulijalle syntyy käsitys

tietokokonaisuuden olennaisuudesta.

Ilmaistua tietoa ei tarvitse julkistaa, jos sen saaja tai saajat ovat velvollisia pitämään tiedon salassa. Salassapitovelvollisuus voi perustua lakiin tai sopimukseen taikka muuhun vastaavaan velvoitteeseen. Tiedon ilmaisemiseen saattaa kuitenkin soveltua ehdotetun 5 luvun 2 pykälän 3 momentissa oleva sisäpiiritiedon ilmaisukielto, joka kieltää ilman hyväksyttävää syytä sisäpiiritiedon levittämisen. Sisäpiiritiedon ilmaiseminen on hyväksyttävää vain ehdotetun 5 luvun 2 §:n 1 momentissa tarkoitettujen sisäpiiriläisten kohdalla ja edellyttäen, että tiedon ilmaiseminen tapahtuu osana kyseisten henkilöiden työn, ammatin tai tehtävien tavanomaista suorittamista.

Pykälän 4 momentissa ehdotetaan säädettäväksi pysyvistä poikkeuksista tiedonantovelvollisuudesta. Sen mukaan 1 momenttia ei sovelleta, jos liikkeeseenlaskija on valtio, sen keskuspankki, kunta, kuntayhtymä tai Euroopan keskuspankki taikka sellainen kansainvälinen julkisyhteisö, jonka jäsenenä on vähintään kaksi Euroopan talousalueeseen kuuluvaa valtiota, paitsi, jos ne muualla Euroopan talousalueella julkistavat 1 momentissa tarkoitettua tiedon. Ehdotettu momentti vastaa asiallisesti voimassa olevaa 2 momenttia.

Pykälän 5 momentissa esitetyn mukaan asianomaisen julkisen kaupankäynnin järjestäjän on ilman aiheutonta viivytystä julkistettava sen tietoon tulleet 1 ja 3 momentissa tarkoitettut päätökset ja seikat, joita liikkeeseenlaskija ei ole julkistanut. Myös tämä momentti vastaa asiallisesti voimassa olevaa lakia.

Pykälän 6 momentin mukaan Rahoitustarkastus voisi antaa markkinoiden väärinkäyttödirektiivin nojalla komission antamien sääntöjen täytäntöön panemiseksi tarvittavia tarkempia määräyksiä pykälän sääntöjen soveltamisesta. Rahoitustarkastus voisi tarvittaessa muun muassa täsmentää, mitä 2 momentissa tarkoitetaan hyväksyttävällä syyllä lykätä tiedon julkistamista.

7 a §. Arvopaperi voidaan 3 luvun 12 §:n mukaan ottaa muun julkisen kaupankäynnin kohteeksi myös ilman arvopaperin liikkeeseenlaskijan suostumusta tai hyväksyntää. Voimassa olevan lain mukaan myös tällaista

liikkeeseenlaskijaa koskee 7 §:n mukainen jatkuva tiedonantovelvollisuus. Uuden 7 a §:n mukaan 7 §:ssä säädetty jatkuva tiedonantovelvollisuus ei kuitenkaan koskisi sellaista muun julkisen kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin liikkeeseenlaskijaa, jonka liikkeeseen laskema muu kuin pörssi-arvopaperi on ilman liikkeeseenlaskijan suostumusta tai hyväksyntää otettu kyseisen kaupankäynnin kohteeksi. Pörssi-arvopaperilla tarkoitetaan lain 1 luvun 3 §:n mukaan arvopaperia, jolla käydään julkisesti kauppaa arvopaperipörssin pörssilistalla. Jos liikkeeseenlaskijan pörssi-arvopaperi otetaan ilman liikkeeseenlaskijan suostumusta tai hyväksyntää muun julkisen kaupankäynnin kohteeksi, tällainen rinnakkainen kaupankäynti ei poistaisi liikkeeseenlaskijan jatkuvaa tiedonantovelvollisuutta. Säännös perustuu markkinoiden väärinkäyttödirektiivin 9 artiklan 3 kohtaan, jonka mukaan direktiivin 6 artiklan 1-3 kohtia ei sovelleta liikkeeseenlaskijoihin, jotka eivät ole pyytäneet tai hyväksyneet rahoitusvälineidensä ottamista kaupankäynnin kohteeksi jonkin jäsenvaltion säännellyllä markkinoilla.

7 b §. Markkinoiden väärinkäyttödirektiivin säännöksiä sovelletaan myös arvopapereihin, joiden osalta on tehty hakemus säännellyillä markkinoilla kaupankäynnin kohteeksi ottamisesta (9 artiklan 1 kohta). Uuden 7 b §:n mukaan tiedonantovelvollisuutta koskevia säännöksiä sovelletaan myös liikkeeseenlaskijaan, joka on hakenut arvopaperinsa ottamista julkisen kaupankäynnin kohteeksi. Tiedonantovelvollisuus alkaisi siitä, kun liikkeeseenlaskijan hakemus arvopaperin ottamisesta kaupankäynnin kohteeksi on jätetty asianomaiselle julkisen kaupankäynnin järjestäjälle.

Arvopaperin liikkeeseenlaskijan olisi viivymättä julkistettava tieto siitä, että se on jättänyt hakemuksen arvopaperinsa ottamisesta julkisen kaupankäynnin kohteeksi. Hakemukselta koskevan tiedon julkistaminen on perusteltua, koska hakemushetkeen liittyy liikkeeseenlaskijaa, sijoittajia, Rahoitustarkastusta ja eräitä muita tahoja koskevia oikeusvaikutuksia. Hakemuksen jättämishetkestä lähtien liikkeeseenlaskijaan sovellettaisiin jatkuvaa tiedonanto velvollisuutta koskevien velvoitteiden lisäksi myös velvoitteiden täyttämisen

valvontaa. Samoin liikkeeseenlaskijaan, sen sisäpiiriläisiin ja arvopaperiin sovellettaisiin ehdotetun 5 luvun 14 §:n mukaisesti sisäpiirintiedon käytön kieltoa sekä kurssin vääristämistä ja sisäpiirirekistereitä koskevia säännöksiä. Yhdenmukaisesti jatkuvaa tiedonantovelvollisuutta koskevan sääntelyn kanssa, asianomaisen julkisen kaupankäynnin järjestäjän olisi ilman aiheetonta viivytystä julkistettava hakemuksen saapuminen, jota liikkeeseenlaskija ei ole julkistanut.

11 §. Pykälässä säädetään muun muassa Rahoitustarkastuksen oikeudesta hakemuksesta myöntää poikkeus liikkeeseenlaskijan velvollisuudesta julkistaa tieto, joka on omiaan vaikuttamaan julkisen kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin arvoon. Koska 7 §:n 2 momentissa ehdotetaan, että liikkeeseenlaskijalla olisi oikeus hyväksyttävästä syystä lykätä tällaisen tiedon julkistamista, hakemuksesta myönnettävä poikkeus ei enää olisi tarpeellinen. Tämän johdosta pykälän 1 ja 2 momentista ehdotetaan poistettavaksi mahdollisuus myöntää poikkeus 7 §:ssä säädetystä tiedonantovelvollisuudesta.

3 luku. **Julkinen kaupankäynti ja muu ammattimaisesti järjestetty kaupankäyntimenettely arvopapereilla**

13 §. Sisäpiirintiedon väärinkäyttöä koskeva viittaus rikoslakiin ehdotetaan esityksessä siirrettäväksi 5 luvusta 8 luvun 1 §:ään. Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin tästä johtuva säännösviittausta koskeva tarkistus.

14 §. Sisäpiirintiedon väärinkäyttöä koskeva viittaus rikoslakiin ehdotetaan esityksessä siirrettäväksi 5 luvusta 8 luvun 1 §:ään. Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin tästä johtuva säännösviittausta koskeva tarkistus.

4 luku. **Arvopaperikauppa ja sijoituspalvelun tarjoaminen**

3 §. Voimassa olevassa pykälän 1 momentissa on kurssin vääristämistä koskeva viittaussäännös rikoslakiin ja 2 momentissa säännös, joka sallii arvopaperinvälittäjän, joka tarjoaa markkinatakausta tai arvopaperikaupintaa, tehdä tällaista toimintaa koskevan

sopimuksen, jonka tarkoituksena on vaikuttaa arvopaperin hintaan. Rikoslakia koskeva viittaussäännös ehdotetaan sisällytettäväksi lain rangaistussäännöksiä koskevaan 8 lukuun, sen 1 §:ään, ja 2 momentin säännös 5 lukuun, sen 14 §:n 5 momenttiin, joissa muutoinkin säänneltäisiin kyseisiä asiakokonaisuuksia. Tämän vuoksi pykälä ehdotetaan kumottavaksi.

4 §. Pykälään lisättäisiin uusi 4 momentti, jolloin nykyiset 4 ja 5 momentit siirtyisivät uusiksi 5 ja 6 momenteiksi. Säännös perustuu markkinoiden väärinkäyttödirektiivin 6 artiklan 5 kohtaan. Mainittua direktiivin säännöstä on täsmennetty komission sijoitussuositusdirektiivissä. Momentin mukaan arvopaperinvälittäjän, joka tuottaa tai levittää julkisen kaupankäynnin kohteena olevia arvopapereita tai niiden liikkeeseenlaskijoita koskevaa tutkimustietoa tai kka tuottaa tai levittää muita sijoittajille tai yleisölle tarkoitettuja sijoitussuosituksia, on pyrittävä varmistamaan, että tieto esitetään asianmukaisesti.

Tiedon asianmukainen esittäminen edellyttää ainakin, että suosituksesta käy ilmi sen laatijan henkilöllisyys. Suositusta laadittaessa olisi myös pyrittävä varmistamaan mahdollisimman pitkälle, että tosiasiat erottuvat selvästi tulkinnoista, arvioista ja mielipiteistä. Suositusten laadinnassa käytettävien lähteiden luotettavuus pitäisi myös varmistaa niin hyvin kuin se suosituksen laatijan käytettävissä olevin keinoin on kohtuudella mahdollista.

Arvopaperinvälittäjän olisi myös ilmoitettava tiedon kohteena oleviin arvopapereihin mahdollisesti liittyvät etunsa ja eturistiriidat. Arvopaperinvälittäjän olisi ilmoitettava sellaiset suhteensa liikkeeseenlaskijaan ja muut olosuhteet, joiden voidaan olettaa heikentävän suosituksen objektiivisuutta. Tällaisia ilmoitettavia seikkoja olisivat muun muassa suosituksen antajan arvopaperia koskeva takaisinostositoumus taikka suosituksen laatijan tai tämän perheenjäsenen merkittävät taloudelliset edut liikkeeseenlaskijan arvopapereissa, kuten huomattavat omistukset. Eturistiriitoja voisivat puolestaan olla suosituksen laatijan tai tämän perheenjäsenen merkittävät omistukset liikkeeseenlaskijan kilpailijassa tai suosituksen laatijan ja suosituksen kohteena olevan arvopaperin liikkeeseenlaskijan

välinen oikeudenkäynti.

Arvopaperimarkkinalain 4 luvun 9 §:n mukaan, mitä 4 luvun 1—6 §:ssä säädetään arvopaperinvälittäjästä, koskee soveltuvin osin myös meklaria ja arvopaperinvälittäjän palveluksessa olevaa henkilöä, jonka tehtävänä on julkisen kaupankäynnin kohteena olevia arvopapereita koskevien toimeksiantojen käsittely tai näitä arvopapereita koskeva sijoitustutkimus. Tämän vuoksi momentissa säädettyvät velvollisuudet koskevat arvopaperinvälittäjän lisäksi myös erikseen tämän palveluksessa olevaa meklaria ja muuta mainitussa lainkohdassa tarkoitettua henkilöä. Tämän mukaisesti suosituksessa olisi mainittava myös sen laaturen luonnollisen henkilön nimi. Samoin olisi ilmoitettava laatijan tiedon kohteena oleviin arvopapereihin mahdolliset liittyvät edut ja ristiriidat.

Komission sijoitussuositusdirektiivi sisältää varsin yksityiskohtaisia ja teknisluonteisia säännöksiä sijoitus suositusten esittämisestä, joiden sisällyttäminen lakiin ei ole tarkoituksenmukaista. Tämän vuoksi ehdotetaan, että Rahoitustarkastus voisi antaa markkinoiden väärinkäyttödirektiivin nojalla annettujen Euroopan yhteisöjen komission antamien säädösten täytäntöön panemiseksi tarvittavia tarkempia määräyksiä pykälän soveltamiseksi.

5 b §. Pykälässä säädettäisiin arvopaperinvälittäjän velvollisuudesta ilmoittaa Rahoitustarkastukselle epäilyttävistä liiketoimista. Säännös perustuu markkinoiden väärinkäyttödirektiivin 6 artiklan 5 kohtaan. Arvopaperinvälittäjän olisi 1 momentin mukaan tehtävä ilmoitus Rahoitustarkastukselle, jos sillä on syytä epäillä, että liiketoimeen saattaa liittyä ehdotetun 5 luvun tai rikoslain 51 luvun vastaista sisäpiirintiedon väärinkäyttö tai arvopaperin kurssin vääristämistä.

Arvopaperinvälittäjälle on asetettu useissa säännöksissä velvollisuus tuntea asiakkaansa ja tämän liiketoimien tarkoitus. Tällaisia säännöksiä on muun muassa sijoituspalveluyrityksistä annetussa laissa ja rahanpesun estämisestä ja selvittämisestä annetussa laissa (68/1998). Lisäksi arvopaperimarkkinalain 4 luvun 3 a §:ssä arvopaperinvälittäjälle on asetettu erityinen asiakasta koskeva selontotovelvollisuus. Suojautuminen erilaisilta väärinkäytöksiltä, markkinoiden väärinkäyttö

mukaan lukien, kuuluu myös arvopaperinvälittäjän riskienhallintaan. Arvopaperinvälittäjän epäily voidaan katsoa aiheelliseksi, jos se katsoo, että asiakkaan toimenpiteessä on arvopaperinvälittäjän toiminnan yleisten kokemusten perusteella tavanomaisesta poikkeavaa. Säännös ei edellytä, että arvopaperinvälittäjä erityisesti tutkisi liiketoimia, vaan riittävää on, että se toiminnassaan noudattaa sille muutoin jo asetettuja vaatimuksia. Ilmoitusvelvollisuuden täyttämiseksi on myös aina kyse tapauskohtaisesta harkinnasta, liittykö yksittäiseen liiketoimeen siitä ilmenevien seikkojen perusteella epäilyä markkinoiden väärinkäytöstä.

Ilmoitusvelvollisen olisi lähtökohtaisesti keskeytettävä liiketoimi tai kieltäydyttävä siitä, jos se epäilee siihen liittyvän kiellettyä sisäpiirintiedon käyttöä tai kurssin vääristämistä. Jos liiketoiminta ei voida jättää toteuttamatta taikka jos liiketoimen keskeyttäminen tai siitä kieltäytyminen todennäköisesti vaikeuttaisi asian selvittämistä, voidaan liiketoimi kuitenkin suorittaa, minkä jälkeen asiasta on välittömästi tehtävä ilmoitus Rahoitustarkastukselle. Liiketoimien arviointi tapahtuisi automatisoitujen kaupankäyntimenettelyjen takia käytännössä pääsääntöisesti liiketoimen toteuttamisen jälkeen.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin myös kiellosta paljastaa sille, johon epäily kohdistuu, tai muulle henkilölle, että ilmoitus epäilyttävästä liiketoimesta on tehty Rahoitustarkastukselle. Kielto perustuu komission kolmannen direktiivin 11 artiklan 1 kohtaan.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin tiedoista, jotka on sisällytettävä ilmoitukseen. Ilmoituksessa olisi oltava ainakin tiedot ilmoituksen tekijästä, epäilyttävästä liiketoimesta ja liiketoimeen liittyvistä henkilöistä. Lisäksi ilmoituksessa olisi oltava ilmoituksen tekijällä olevat tiedot, joilla voi olla merkitystä epäilyn selvittämisessä. Momentti perustuu komission kolmannen direktiivin 9 artiklaan.

Rahoitustarkastus voisi 4 momentin mukaan antaa tarkempia määräyksiä ilmoituksen sisällöstä ja tekoavasta. Rahoitustarkastus voisi esimerkiksi määrätä tarkemmin, kuinka ilmoitus on tehtävä. Komission direktiivin 10 artiklan mukaan ilmoitus voidaan tehdä postitse, sähköpostilla tai telefaxilla taikka puhelimella edellyttäen, että viranomaisen vaati-

muksesta ilmoitus toimitetaan kirjallisesti.

5 c §. Kun arvopaperinvälittäjä tekee 5 b §:ssä säädetyn ilmoituksen Rahoitustarkastukselle, se noudattaa sille laissa säädettyä velvollisuutta. Tämän vuoksi ei ole asianmukaista, että se voisi joutua vastuuseen siitä, että Rahoitustarkastuksen tarkemmissa tutkimuksissa ilmoitus todettaisiin aiheettomaksi. Tämän vuoksi pykälässä säädettäisiin, että arvopaperinvälittäjä on velvollinen korvaamaan taloudellisen vahingon, joka asiakkaalle on aiheutunut epäilyttävästä liiketoimesta ilmoittamisesta vain, jos se ei ole noudattanut sellaista huolellisuutta, jota häneltä olosuhteet huomioon ottaen voidaan kohtuudella vaatia. Arvopaperinvälittäjän korvausvelvollisuudesta olisi muutoin voimassa, mitä vahingonkorvauslaissa (412/1974) säädetään. Säännös vastaa rahanpesun estämisestä ja selvittämisestä annetun lain vastaavaa säännöstä.

Sijoitussuositusten esittäminen

10 §. Markkinoiden väärinkäyttödirektiivin arvopapereita ja niiden liikkeeseenlaskijoita koskevan tutkimustiedon tuottamista sekä sijoitussuositusten esittämistä koskevat säännökset koskevat kaikkia tällaista toimintaa harjoittavia (6 artiklan 5 kohta). Luvun 4 §:ään ehdotettu uusi 4 momentti sääntelee toimintaa arvopaperinvälittäjän osalta. Uusi 10 § ulottaisi 4 §:n 4 momentin säännöksen koskemaan muitakin henkilöitä, jotka ammatti- tai liiketoimintanaan tuottavat tai levittävät julkisen kaupankäynnin kohteena olevia arvopapereita tai niiden liikkeeseenlaskijoita koskevaa tutkimustietoa taikka tuottavat tai levittävät muita sijoittajille tai yleisölle tarkoitettuja sijoitussuosituksia. Tällaisia henkilöitä voivat olla esimerkiksi itsenäiset analyytikot ja toimittajat. Pykälän eteen lisättäisiin myös uusi väliotsikko.

Toimittajiin 4 §:n 4 momenttia ja sen nojalla annettavia säännöksiä sovellettaisiin kuitenkin vain poikkeustapauksissa. Tästä säädettäisiin pykälän 2 momentissa. Komission sijoitussuositusdirektiivin mukaan sijoitussuositusten laatijan henkilöllisyyttä (2 artiklan 4 kohta), suositusten asianmukaista esitystapaa (3 artiklan 4 kohta) sekä etuja ja eturistiriitoja koskevien tietojen julkistamista

(5 artiklan 5 kohta) koskevia kyseisen direktiivin säännöksiä ei sovelleta toimittajiin, joihin sovelletaan vastaavaa asianmukaista sääntelyä, itsesääntely mukaan lukien. Edellytyksinä kuitenkin on, että itsesääntelyn vaikutukset ovat samat kuin direktiivin muotoon edellyttämät.

Pykälän 2 momentin mukaan toimittajiin ei sovellettaisi pykälän tarkoittamia tutkimustietoa ja sijoitussuosituksia koskevia säännöksiä, jos toimittajia ammatillisesti edustava järjestö on laatinut ammattikuntaa varten laadittavat säännöt vastaavat vaikutuksiltaan markkinoiden väärinkäyttödirektiiviä ja komission sijoitussuositusdirektiivin vaatimuksia. Lisäksi edellytyksenä olisi, että toimittaja on sitoutunut noudattamaan mainittuja itsesääntelyssä laadittuja sääntöjä. Suomessa esimerkiksi Taloustoimittajat ry. on laatinut taloustoimittajia varten ohjeita. Itsesääntely voisi olla myös yksittäisen lehden taikka radio- tai televisioyhtiön laatima.

Jotta itsesääntelyä voitaisiin pitää lain sääntelyä vastaavana, sääntelyyn olisi sisällyttävä määräykset etujen ja eturistiriitojen ilmoittamisesta sekä asianmukaiset määräykset seuraamuksista, jos toimittaja ei noudata kyseisiä itsesääntelyllä annettuja määräyksiä. Seuraamus voi olla esimerkiksi itsesääntelyn antaneen tahon asianomaiselle toimittajalle antama huomautus, joka julkistetaan.

4 a luku. **Selvitystoiminta**

8 §. Selvitysosapuolen, joka ei toimi ainoastaan omaan lukuunsa, on voimassa olevan lain mukaan pidettävä 5 luvun mukaista sisäpiirinrekisteriä. Pykälän 2 momentin pykäläviittauksiin tehtäisiin 5 luvun muutosten edellyttämät tarkistukset.

5 luku. **Markkinoiden väärinkäyttö**

Lukuun ehdotetaan sisällytettäväksi keskeiset sisäpiirin kauppaa ja markkinoiden manipulaatiota koskevat säännökset. Tämän johdosta luvun otsikko ehdotetaan muutettavaksi.

Sisäpiirintieto

1 §. Pykälään ehdotetaan sisällytettäväksi

sisäpiirintiedon määritelmä. Sisäpiirintieto on nykyisin määritelty rikoslain 51 luvun 6 §:n 2 momentissa. Ehdotetun pykälän määritelmä vastaa pitkälti voimassa olevaa rikoslain määritelmää. Markkinoiden väärinkäyttödirektiivistä ja komission määritelmädirektiivistä aiheutuvat muutokset voimassa olevaan sisäpiirintiedon määritelmään kohdistuvat erityisesti tiedon olennaisuudelle ja tiedon täsmällisyydelle asetettaviin vaatimuksiin. Tiedon täsmällisyys edellyttää ensinnäkin sitä, että tieto viittaa olosuhteisiin tai tapahtumaan, jotka ovat jo ilmenneet tai tapahtuneet taikka joiden voidaan kohtuudella olettaa ilmenevän tai toteutuvan. Kyseisen vaatimuksen tarkoitus on ennen kaikkea tehdä ero sisäpiirintiedon ja toisaalta epävarmoihin seikkoihin tai markkinahuhuihin perustuvan tiedon välillä. Tiedon täsmällisyydeltä ei edellytetä, että se viittaa olosuhteisiin tai tapahtumaan, joiden voidaan todennäköisesti olettaa tulevaisuudessa ilmenevän tai tapahtuvan. Sisäpiirintiedon täsmällisyyttä koskevan edellytyksen voidaan katsoa täyttyvän jo silloin, kun kyseisten olosuhteiden tai tapahtuman ilmenemiseen tai toteutumiseen on objektiivisesti arvioituna tosiasiallinen mahdollisuus. Olosuhteiden tai tapahtuman tosiasialliseen myöhempään ilmenemiseen tai toteutumiseen liittyvät epävarmuustekijät eivät siten vähennä tiedon täsmällisyyttä, jos olosuhteiden tai tapahtuman ilmenemiseen tai toteutumiseen on kuitenkin ollut tosiasiallinen mahdollisuus.

Toiseksi tiedon täsmällisyydeltä edellytetään sitä, että kyseinen tieto on riittävän tarkka, jotta sen perusteella voidaan tehdä johtopäätös tällaisten olosuhteiden tai tapahtuman mahdollisesta vaikutuksesta rahoitusvälineiden tai näihin liittyvien johdannaisrahoitusvälineiden hintoihin. Tiedon täsmällisyydeltä ei siten lähtökohtaisesti edellytetä mahdollisen hintavaikutuksen suunnan ennakoitavuutta. Tiedon vaikutuksen suunnan ennakoitavuus voidaan kuitenkin huomioida arvioitaessa sitä, miten järkevä sijoittaja olisi käyttänyt kyseistä tietoa. Käytännössä markkinoiden reagointi ei kuitenkaan ole etukäteen ennakoitavissa ja tietyn tiedon julkistamisesta seuraavan hintavaikutuksen suunnan arviointi voi etukäteen olla epävarmaa. Osavuosikatsausten tai tilinpäätöstietojen osalta

esimerkiksi markkinoiden ennako-odotusten mukaista tietoa on pidettävä markkinoiden kannalta tärkeänä tietona. Sisäpiiriläisen tehdessä arvopaperikaupan kyseisen yhtiön tulosta koskevan varman, vaikkakin ennako-odotusten mukaisen tiedon nojalla, on hän paremmassa asemassa suhteessa toisiin markkinaosapuoliin, joilla kyseistä varmaa tietoa ei ole. Pelkän hintavaikutuksen riittävyttä ilman sen suunnan ennakoitavuutta voidaan perustella myös sillä, että johdannaismarkkinoilla jo sisäpiirintiedon pelkän oletettavan hintavaikutuksen perusteella voidaan tietoa käyttää hyväksi, siitä riippumatta, mihin suuntaan rahoitusvälineen hinta tulee muuttamaan. Esimerkiksi tietoa tulevasta yrityskaupasta voidaan hyödyntää muodostamalla johdannaispositio, jonka seurauksena saadaan hyötyä sekä tilanteessa, jossa rahoitusvälineen hinta yrityskaupan julkistamisen seurauksena laskee että tilanteessa, jossa hinta nousee.

Tiedon olennaisuuden osalta direktiivien määritelmät vastaavat pääpiirteissään jo nyt voimassa olevaa olennaisuuden edellytystä. Olennaisen hintavaikutuksen tosiasiallista mahdollisuutta olisi siten yhä pidettävä riittävänä edellytyksenä tiedon olennaisuudelle.

Tiedon olennaisuuden ja sen mahdollisen hintavaikutuksen arviointi on lähtökohtaisesti tehtävä objektiivisin kriteerein. Komission määritelmädirektiivissä tiedon olennaisuuden arviointia täsmennetään sen oletetun hintavaikutuksen ohella kuitenkin myös sijoituspäätöstä tekevän sijoittajan näkökulmasta suoritettavan arvion nojalla. Tiedon olennaisuuden arvioinnissa on direktiivin mukaan otettava huomioon se, olisiko järkevä sijoittaja todennäköisesti käyttänyt kyseistä tietoa yhtenä sijoituspäätöksensä perusteena. Arviointi siitä, olisiko kyseinen järkevästi toimiva sijoittaja todennäköisesti ottanut sijoituspäätöstä tehdessään huomioon kyseisen tiedon, on tehtävä kaiken kyseisellä sijoittajalla e-kohdetkellä käytettävissä olleen tiedon perusteella. Kokonaisarvioinnissa on otettava huomioon kyseisen tiedon oletettu vaikutus suhteessa kyseisen liikkeen enlaskijan toimintaan kokonaisuudessaan, tiedon lähteen luotettavuus sekä muut mahdolliset markkinatekijät, jotka ovat omiaan vaikuttamaan kyseisen rahoitusvälineen hintaan kyseisissä

olosuhteissa.

Tiedon olennaisuuden edellytyksenä on siten se, olisiko järkevästi toimiva sijoittaja tekoheikellä pitänyt olennaisen hintavaikutuksen mahdollisuutta objektiivisesti arvioiden todellisena ja siten toden-näköisesti ottanut kyseisen tiedon huomioon sijoituspäätöstä tehdessään.

Edellytys tiedon liittymisestä suoraan tai välillisesti yhteen tai useampaan rahoitusvälineiden liikkeeseenlaskijaan taikka yhteen tai useampaan rahoitusvälineeseen on yhtenevä nykyisen rikoslain sisäpiirintiedon määritelmän kanssa. Markkinoiden väärinkäyttödirektiivin mukaan myös muita rahoitusvälineitä kuin osakkeita ja vastaavia instrumentteja koskeviin toimeksiantoihin liittyvä olennainen tieto voi olla sisäpiirintietoa. Direktiivin mukaan edellytyksenä tiedon olennaisuuden ohella on kuitenkin myös se, että kyseisen asiakkaan antama toimeksiantoa koskeva tieto on riittävän tarkka. Näin ollen esimerkiksi tieto toimeksiantoja koskevista yleisistä suunnitelmista ei vielä riitä täyttämään tämmällisyyden vaatimusta. Asiakkaan antama tieto toimeksiantoa koskevista suunnitelmista voi kuitenkin olla sisäpiirintieto, jos tieto on riittävän yksilöity. Voimassa olevan rikoslain määritelmäsäännöksen perusteluissa on jo mainittu, että tieto markkinoiden kannalta vaikuttavassa asemassa olevan toimeksiantajan suunnitelmista voi olla sisäpiirintietoa. Direktiivin edellytys sisäpiirintiedon julkistamattomuudesta ei myöskään aiheuta muutoksia nykyisen määritelmäsäännöksen sisältöön, jonka edellytyksenä on, että tietoa ei ole julkistettu tai ettei se muuten ole ollut markkinoilla saatavissa.

Nykyinen rikoslain määritelmä sisältää myös sisäpiirintiedon käsitettä koskevan erityisen rajoituksen, jonka mukaan sisäpiirintietona ei pidetä julkisesti saatavissa olevia tietoja yhdistämällä yksityisesti käytettäväksi tuotettua tietoa. Voimassa olevan rikoslain määritelmäsäännöksen mukaan sijoitusanalyysin tai –tutkimusten käyttötarkoitusta voidaan pitää ratkaisevana tekijänä arvioitaessa analyysin sisäpiirintiedon luonnetta. Direktiivin mukaan kyseiset julkisesti saatavilla olevien tietojen perusteella tehdyt analyysit ja tutkimukset eivät ole sisäpiirintietoa niiden käyttötarkoituksesta riippumatta.

Sisäpiirintiedon määritelmä koskisi 2 momentin mukaan myös arvopapereita, jotka ovat julkista kaupankäyntiä vastaavan kaupankäynnin kohteena toisessa Euroopan talusalueeseen kuuluvassa valtiossa tai joita on haettu otettavaksi tällaisen kaupankäynnin kohteeksi. Samoin määritelmä koskisi arvopapereita, joiden arvo määräytyy julkisen kaupankäynnin kohteena tai sitä toisessa Euroopan talusalueeseen kuuluvassa valtiossa vastaavan kaupankäynnin kohteena olevien arvopaperien perusteella. Säännöksessä tarkoitettuja arvopapereita olisivat siten esimerkiksi warrantit, vaihtovelkakirjat, optio-oikeudet ja muut johdannaistyyppiset arvopaperit, joiden arvo määräytyy julkisen kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperien tai sitä vastaavan kaupankäynnin kohteena toisessa Euroopan talusalueeseen kuuluvassa valtiossa olevien arvopaperien arvon perusteella. Säännös perustuu markkinoiden väärinkäyttödirektiivin 9 artiklan 1 ja 2 kohtiin. Lain 10 luvun 1, 1 a ja 1 b §:ssä on erikseen varsinaisia johdannaissopimuksia koskevat säännökset.

Sisäpiirintiedon käyttö

2 §. Pykälän 1 momentissa kielletäisiin sitä, joka arvopaperin liikkeeseenlaskijan osakkeen omistajana taikka asemansa, toimensa tai tehtävänsä nojalla on saanut sisäpiirintietoa, käyttämästä kyseistä tietoa. Kiellettyinä tekotapoina olisi nykyistä rikoslain säännöstä vastaavat arvopaperin hankkiminen ja luovuttaminen omaan tai toisen lukuun sekä toisen neuvominen suoraan tai välillisesti arvopaperia koskevassa kaupassa. Ilmaisu suoraan tai välillisesti ei muuttaisi rikoslain nykyistä kieltoa hankkia tai luovuttaa arvopaperia omaan tai toisen lukuun.

Markkinoiden väärinkäyttödirektiivistä johtuva merkittävin ero verrattuna rikoslain sisäpiirintiedon väärinkäyttösäännökseen koskee teon syyksiluettavuudelle asetettavia edellytyksiä. Markkinoiden väärinkäyttödirektiivi ei edellytä teon syyksiluettavuudelta tahallisuutta tai törkeää huolimattomuutta. Direktiivin 2 artiklan mukaan niin sanotuilla ensisijaisilla sisäpiirintietoina, joilla on hallussaan sisäpiirintietoa, on yksinkertaisesti kielletty käyttämästä kyseistä tietoa. Sisäpiirintiedon

käyttö on ensisijaisten sisäpiiriläisten osalta siten perusolettama, jos heillä tekohetkellä on ollut sisäpiirintietoa hallussaan. Kyseinen olettama tuottamuksesta voitaisiin kuitenkin vastanäytöllä kumota.

Ehdotetun 1 momentin mukaan kiellettyä olisi myös toisen neuvominen suoraan tai välillisesti arvopaperia koskevassa kaupassa. Myöskään tämän ensisijaisille sisäpiiriläisille asetetun neuvomiskiellon soveltamisen edellytyksenä ei olisi se, että neuvominen tapahtuisi tahallisesti tai törkeästi huolimattomuudesta.

Pykälän 1 momentin kiellot koskisivat myös henkilöä, joka on saanut sisäpiirintiedon rikollisen toiminnan kautta. Sisäpiirikaupoissa on mahdollista, että sisäpiirintiedon lähteenä ei ole ammatti tai tehtävä, vaan rikollinen toiminta, jonka valmistelulla tai täytäntöönpanolla voisi olla huomattava vaikutus yhden tai useamman rahoitusvälineen hintoihin tai säänneltyjen markkinoiden hintojen muodostumiseen. Tällainen voi olla esimerkiksi valmisteilla oleva terrori-isku. Sisäpiirintieto voi myös olla saatu tai hankittu rikollisen toiminnan seurauksena, kuten esimerkiksi anastamisen, lahjomisen, lahjuksen antamisen, luottamusaseman väärinkäyttämisen, tietomurron tai yritysvakoilun seurauksena.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin nykyiseen rikoslakiin verrattuna uudesta, sisäpiirintiedon ilmaisua koskevasta tekoavasta. Momentin mukaan sisäpiirintietoa ei saisi ilmaista toiselle, jollei se tapahdu osana tiedon ilmaisevan henkilön työn, ammatin tai tehtävien tavanomaista suorittamista. Jos sisäpiirintiedon ilmaisijana on liikkeeseenlaskija tai sen lukuun taikka puolesta toimiva, tieto on kuitenkin pääsääntöisesti julkistettava välittömästi. Tietoa ei kuitenkaan ole julkistettava silloin, jos tiedon saanut henkilö on velvollinen pitämään sen salassa. Säännöksen tarkoituksena on ehkäistä jo ennalta riskiä sisäpiirintiedon mahdollisesta hyväksikäyttämisestä. Sisäpiirintiedon ilmaisemisen sallimista osana henkilön tavanomaisen työn, ammatin tai tehtävien suorittamista voidaan pitää perusteltuna, sillä yhtiölle tai sen edustajille on tietyissä tilanteissa sallittava yhtiön toimintaa koskevien sisäpiirintietojen ilmaiseminen myös ulkopuolisille. Tietojen ilmai-

semiselle on kuitenkin oltava yhtiön toiminnan kannalta hyväksyttävä syy ja tiedon vastaanottajan on tiedostettava saamansa tiedon luottamuksellisuus. Säännöksen mukainen salassapitovelvollisuus voi perustua esimerkiksi yhtiön käymiin sopimusneuvotteluihin, joiden yhteydessä yhtiön edustajat joutuvat antamaan yhtiöstä sisäpiirintiedoksi katsottavaa tietoa sopimuksen toiselle osapuolelle. Kyseisten sopimusneuvottelujen yhteydessä laaditut salassapitovelvoitteet poistavat tällöin yhtiön velvollisuuden julkistaa tieto myös markkinoille.

Ilmaisukiello käytännössä tiukentaa esimerkiksi yhtiön hallituksessa olevan merkittävän osakkeenomistajan aloitteesta valitun henkilön velvollisuutta olla kertomatta yhtiön sisäpiiriin kuuluvia asioita tällaiselle osakkeenomistajalle. Nykyisen rikoslain säännöksen ei sinänsä voida katsoa rajoittavan yhtiön hallituksen jäsentä kertomasta sisäpiirintietoa yhtiölle, jonka aloitteesta hänet on valittu yhtiön hallitukseen, jos kyseistä tietoa ei käytetä hyväksi sisäpiirintiedon väärinkäyttösäännöksessä edellytetyllä tavalla. Ilmaisukiello ei kuitenkaan koske esimerkiksi samaan konserniin kuuluvia yrityksiä, koska tiedon ilmaisemisen voidaan tällöin katsoa tapahtuvan osana henkilön tehtävien hoitamista.

Pykälän 3 momentissa sisäpiirintiedon käytön ja sen ilmaisemisen kiello ulotettaisiin koskemaan myös jokaista muuta henkilöä, joka tiesi tai jonka olisi pitänyt tietää, että hänen saamansa tieto on sisäpiirintietoa. Tekijäpiiriä ei siten olisi miltään osin rajoitettu. Erona edellä selostetuille niin sanotulle ensisijaisille sisäpiiriläisille asetettuihin kielloihin olisi kuitenkin se, että kyseinen henkilö tiesi tai hänen olisi tullut tietää saamansa tiedon olleen sisäpiirintietoa. Näiden niin sanottujen toissijaisten sisäpiiriläisten osalta sisäpiirintiedon käyttö ja ilmaiseminen olisi siten, toisin kuin rikoslain sisäpiirintiedon väärinkäytön kiellossa, kielletty myös tavallises- ta huolimattomuudesta tehtynä.

Direktiivissä määriteltyä sisäpiiriläisten erottelua ensisijaisiin ja toissijaisiin sisäpiiriläisiin voidaan perustella sillä, että ensisijaiset sisäpiiriläiset saavat sisäpiirintiedon suoraan sen lähteeltä ja heillä on myös tarvittava asiantuntemus arvioida tiedon olennaisuutta.

Toiseksi heidän odotetaan ymmärtävän toissijaisia sisäpiiriläisiä paremmin sisäpiirintiedon väärinkäytön mahdolliset seuraukset. Tästä syystä heidän sisäpiirintiedon käyttöönsä on suhtauduttava toissijaisia sisäpiiriläisiä ankarammin. Toissijaisten sisäpiiriläisten osalta toiminnan syyksiluettavuuden edellytys on siten asetettu tiukemmaksi kuin ensisijaisten sisäpiiriläisten osalta. Heidän osaltaan sisäpiirintiedon käytön kieltö sekä ilmaisu- ja suosituskieltö koskee ainoastaan henkilöitä, joilla on hallussaan sisäpiirintietoa, jos kyseinen henkilö tietää tai hänen olisi pitänyt tietää tiedon olevan sisäpiirintietoa. Myös tältä osin syyksiluettavuuden edellytys on kuitenkin voimassa olevaa rikoslain sisältämää syyksiluettavuuden edellytystä alhaisemmaksi. Arvioitaessa sitä, oliko henkilö tiennyt tai olisiko henkilön pitänyt tietää hallussaan olleen tiedon olevan sisäpiirintietoa, on harkittava, mitä kyseisissä olosuhteissa tavallinen ja järkevä henkilö tietäisi tai mitä hänen olisi pitänyt tietää.

Markkinoiden väärinkäyttödirektiivin merkittävänä erona voimassa olevaan rikoslain sisäpiirintiedon väärinkäyttösäännökseen on myös rahoitusvälineiden hankkimisen ja luovuttamisen osalta se, ettei direktiivi edellytä teolta erityistä hyötymistarkoitusta. Arvopaperien kaupassa on luonnollisesti aina kyse hyötymistarkoituksesta. Direktiivin 2 ja 3 artiklat asettavat ainoastaan kiellon käyttää sisäpiirintietoa ja ilmaista sisäpiirintietoa toiselle henkilölle. Nimenomaista hyötymistarkoitusta ei siten edellytetä rahoitusvälineiden luovutuksen ja hankinnan eikä sen ilmaise-
misen tai suosittelamisen osalta. Rikoslaisissa säädetyn sisäpiirintiedon väärinkäytön rangaistavuus edellyttää sen sijaan aina erillistä hyötymistarkoitusta. Rangaistavuuden edellytyksenä on tällöin tarkoitus hankkia hyötyä nimenomaan sisäpiirintietoa hyväksikäyttämällä.

Sisäpiirintiedon kielletyn käytön ei myöskään pidettäisi pelkästään sitä, että sisäpiirintietoa hallussaan pitävät markkinatakaajat, vastapuolina toimimaan oikeutetut tahot tai henkilöt, joilla on lupa toteuttaa toimeksiantoja kolmansien lukuun, harjoittavat laillista rahoitusvälineiden myynti- tai ostotoimintaansa tai toteuttavat toimeksiannon moitteettomasti. Siten esimerkiksi omaisuu-

denhoitajana toimiva välittäjä voi toteuttaa asiakkaaltaan tulleen toimeksiannon, vaikka hänellä olisikin hallussaan sisäpiirintietoa. Kyseinen tilanne ei luonnollisestikaan vapauta sisäpiirintietoa käyttänyttä asiakasta, jos tämä tosiasiaa on neuvonut omaisuudenhoitajaansa tekemään tietyn kaupan sisäpiirintietonsa nojalla.

Koska rahoitusvälineiden hankinta tai luovutus välttämättä edellyttää tällaiseen liiketoimeen ryhtyvältä etukäteen tehtyä hankinta- tai luovutus päätöstä, kyseisen hankinnan tai luovutuksen toteuttamista ei pidettäisi sinänsä sisäpiirintiedon kielletynä käyttämisenä. Yhtiöiden sisäpiiriläiset voivat esimerkiksi eri tavoin pyrkiä välttämään sisäpiirintiedon käyttämisen erillisten yhtiön arvopapereita koskevien hankintaohjelmien avulla. Hankintaohjelman tarkoituksena voi erottaa ajallisesti toisistaan omien osakkeiden hankinnasta päättäminen ja hankinnan suorittaminen. Tällöin mahdollisen sisäpiirintiedon käytön arviointi kytketään lähtökohtaisesti siihen hetkeen, jolloin osakkeiden hankinnasta päätetään eikä varsinaiseen osakkeiden hankintahetkeen. Sisäpiiriläinen voi esimerkiksi laatia kirjallisen ja ehdoiltaan sitovan ohjelman yhtiönsä osakkeiden hankkimiseksi. Sisäpiirintiedon kielletyn käytön välttämiseksi yhtiön sisäpiiriläisen on kuitenkin laadittava osakkeiden hankintaohjelma ja annettava toimeksianto välittäjälle ajankohtana, jolloin hänellä ei ole hallussaan sisäpiirintiedoksi katsottavaa tietoa yhtiön arvopapereista. Sama periaate soveltuu vastaavasti hankintaohjelman tai toimeksiannon mahdolliseen muuttamiseen. Hankintaohjelman tai toimeksiannon muuttaminen tai sen toteuttamiseen liittyvien lisäohjeiden antaminen on tulkittava uudeksi päätökseksi ja toimeksiantoksi.

Sisäpiirintiedon kielletystä käytöstä ei myöskään ole kyse johdannaissopimuksesta johtuva velvoitteen täyttäminen, vaikka henkilöllä olisi sopimusta täyttäessään hallussaan sisäpiirintietoa. Sisäpiirintiedon käytöstä on kuitenkin kyse silloin, jos henkilöllä jo johdannaissopimuksen solmiessaan on ollut hallussaan sisäpiirintietoa. Johdannaissopimuksen toteutumisen perusteella hankittujen arvopaperien edelleen myyntiä markkinoille arvioidaan kuitenkin luonnollisesti myynti-

hetkenä henkilöllä olevien tietojen perusteella. Näin ollen esimerkiksi termiinisopimuksen toteutumisen perusteella saatujen osakkeiden myynnissä voi täytyä sisäpiirintiedon käytön tunnusmerkistö, jos henkilöllä myyntihetkellä on hallussaan sisäpiirintiedoksi katsottavaa tietoa.

Sisäpiirintiedon kielletystä käytöstä ei vastaavasti ole kyse tilanteessa, jossa sisäpiirintietoa hallussaan pitävä henkilö merkitsee osakkeita optio-oikeuksillaan ennalta sovitun optioehtojen mukaisesti. Jos kyseinen henkilö on kuitenkin hankkinut kyseiset optio-oikeudet markkinoilta, edellytyksenä on kuitenkin se, ettei kyseisellä henkilöllä optio-oikeudet hankkiessaan ollut sisäpiirintietoa hallussaan. Sisäpiirintietoa merkintähetkellä hallussaan pitävä henkilö ei sitä vastoin voi sisäpiirintiedon käytön kieltoa koskevan säännöksen estämättä myydä optio-oikeuksiaan esimerkiksi saadakseen varat osakkeiden merkitsemiseksi. Kyseinen "myy ja merkitse" -järjestely voi täyttää sisäpiirintiedon käytön teonkuvaukseen sisältyvän tiedon käyttämisen kiellon, jos henkilöllä on myyntihetkellä hallussaan kyseisten arvopaperien kohdeyhtiön kannalta myönteistä sisäpiirintietoa.

Sisäpiirintiedon kielletystä käytöstä ei olisi kyse tilanteessa, jossa pörssissä tai pörssin ulkopuolella toteutettavan sopimuskaupan kummallakin osapuolella on sama sisäpiirintiedoksi määriteltävä tieto kaupan kohteena olevasta arvopaperista. Vastaavasti sisäpiirintiedon kielletynä käyttönä ei myöskään tulisi pitää toisesta yhtiöstä saatujen sisäpiirintietojen käyttämistä julkisten ostotarjousten yhteydessä määräysvallan hankkimiseksi kyseisessä yhtiössä tai sulauttamista koskevan ehdotuksen tekemiseksi. Esimerkiksi liikkeeseenlaskijaa koskevan ostotarjouksen valmistelun yhteydessä tarjouksen kohteesta saatavaa tietoa saa käyttää tarjoushinnan määrittämiseksi ja tarjouksen valmistelemiseksi. Kyseiset tarjoushinnan määrittämiseksi saadut tiedot joudutaan myös julkistamaan myöhemmin julkistettavassa ostotarjousta koskevassa tarjousasiakirjassa.

Omistuksen julkisuus

3 §. Pykälässä lueteltaisiin ne henkilöt, yh-

teisöt ja säätiöt, joiden julkisen kaupankäynnin kohteena olevien osakkeiden ja osakkeeseen oikeuttavien arvopaperien, tällaisiin arvopapereihin oikeuttavien muiden arvopaperien sekä arvopaperien, joiden arvo määräytyy edellä tarkoitettujen arvopaperien perusteella, omistus on julkista ja joita koskee velvollisuus ilmoittaa etuyhteystietonsa ja arvopapereita koskeviin hankintoihin ja luovutuksiin liittyvät tiedot. Pykälä vastaa pääosin voimassa olevaa 2 §:ää. Voimassa olevan pykälän 1 momentti jaettaisiin kuitenkin kahdeksi erilliseksi momentiksi. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin varsinaisista ilmoitusvelvollisista ja 2 momentissa ilmoitusvelvollisten lähipiiristä. Säännöksen soveltamisalaan kuuluvien arvopaperien laatua ehdotetaan myös täsmennettäväksi. Pykälän 1 ja 2 momenttien johdantokappaleissa mainittaisiin nimenomaisesti, että omistuksen julkisuus koskee myös arvopapereita, joiden arvo määräytyy julkisen kaupankäynnin kohteena olevien osakkeiden ja osakkeisiin oikeuttavien arvopaperien perusteella. Tällaiset arvopaperit, kuten johdannaissopimukset, joiden kohde-etuutena on julkisen kaupankäynnin kohteena oleva osake, on jo voimassa olevan säännöksen mukaan tarkoitettu kuuluvan sen soveltamisalaan. Sen sijaan rahasto-osuudet eivät ole säännöksen tarkoittamia arvopapereita. Ehdotetulla muutoksella vain selkeytetään voimassa olevan lain ilmaisuja.

Markkinoiden väärinkäyttödirektiivin 6 artiklan 4 kohdassa säädetään, että liikkeeseenlaskijoiden johtohenkilöt ja heidän lähipiirinsä ilmoittavat toimivaltaisille viranomaisille omaan lukuunsa tekemänsä liikkeeseenlaskijan osakkeita ja osakkeeseen liittyviä arvopapereita koskevat liiketoimet. Esityksessä ei ehdoteta, että pykälässä tarkoitettujen henkilöiden olisi tehtävä erillinen ilmoitus liiketoimista Rahoitustarkastukselle. Rahoitustarkastus saa direktiivin ja sen nojalla annetun komission kolmannen direktiivin edellyttämät tiedot suositetuista liiketoimista omistuksen julkisuuden ja 7 §:n mukaisen julkisen sisäpiirirekisterin kautta, joten sen voidaan katsoa täyttävän direktiivin vaatimuksen.

Pykälän tarkoittama ilmoitusvelvollisten joukko on pääsin sama kuin voimassa olevassa laissa. Pykälän 1 momentin 1 kohta vastaa pääosin voimassa olevaa lakia. Julki-

sen kaupankäynnin kohteena olevan osakkeen liikkeeseen laskeneen yhtiön osalta ilmoitusvelvollisten joukkoa kuitenkin supistettaisiin jonkin verran. Omistuksen julkisuus rajoitettaisiin kohdassa koskemaan vain suomalaisten yhtiöiden hallituksen tai hallintoneuvoston jäsentä tai varajäsentä, toimitusjohtajaa tai toimitusjohtajan varamiestä taikka tilintarkastajaa, varatilintarkastajaa tai tilintarkastusyhteisön toimihenkilöä, jolla on päävastuu yhtiön tilintarkastuksesta. Muutos johtuu komission kolmannesta direktiivistä. Direktiivin 6 artiklan 1 kohdan mukaan johtohenkilöiden arvopaperikauppoja koskeva ilmoituksen tekemiseen noudatetaan sen jäsenvaltion sääntöjä, jossa liikkeeseenlaskija on rekisteröity.

Momentin 2 kohta olisi uusi ja siinä omistuksen julkisuus ulotettaisiin koskemaan suomalaisen yhtiön muita ylimpään johtoon kuuluvia henkilöitä, jotka eivät kuulu 1 kohdassa tarkoitettuihin ilmoitusvelvollisiin. Ilmoitusvelvollisuuden edellytyksenä olisi kuitenkin, että henkilö saa säännöllisesti sisäpiirintietoa ja että hänellä on oikeus tehdä yhtiön tulevaa kehitystä ja liiketoiminnan järjestämistä koskevia päätöksiä. Lisäys perustuu komission kolmannen direktiivin 1 artiklan 1 kohdan b alakohtaan.

Kohdan tarkoittamia ylimpään johtoon kuuluvia henkilöitä voivat olla esimerkiksi yhtiön johtoryhmän jäsenet ja keskeisten toimialojen vastuuhenkilöt. Tällaiset henkilöt on jo nykyisin Helsingin Pörssin sisäpiiriin mukaan tullut määrittellä niin sanotuiksi määrättyiksi sisäpiiriläisiksi. Kohdan soveltamisala on kuitenkin suppeampi kuin pörssin ohjeen määrättyjä sisäpiiriläisiä koskeva määrittelmä, koska säännös edellyttää, että henkilöllä on oikeus tehdä yhtiötä koskevia merkittäviä päätöksiä. Yhtiö on määriteltävä henkilöt, jotka kuuluvat kohdan tarkoitamiin ylimpään johtoon kuuluviin henkilöihin.

Momentin 3 kohta vastaa pääosin voimassa olevaa 2 kohtaa. Ilmoitusvelvollisten joukkoa kuitenkin supistettaisiin jonkin verran. Voimassa olevan lain mukaan arvopaperinvälittäjän palveluksessa olevat henkilöt, joiden tehtävänä on pykälässä tarkoitettuja arvopapereita koskevien toimeksiantojen käsittely tai niitä koskeva sijoitustutkimus, ovat velvollisia ilmoittamaan pykälän tarkoittamien

arvopaperien omistukset. Ehdotuksen mukaan ilmoitusvelvollisia olisivat, kuten nykyisinkin, meklarit ja sijoitustutkimusta tekevät henkilöt. Lisäksi ilmoitusvelvollisia olisivat muut toimihenkilöt, jotka asemansa tai tehtäviensä johdosta saavat säännöllisesti haltuunsa pykälän tarkoittamia arvopapereita koskevaa sisäpiirintietoa. Vastaava muutos tehtäisiin myös momentin 4 kohtaan arvopaperikeskuksen, arvopaperipörssin ja muuta julkista kaupankäyntiä järjestävän arvopaperinvälittäjän toimihenkilöiden osalta. Kohtien tarkoittamien tahojen arvopaperien omistuksen julkisuuden tarkoituksena on osaltaan edistää luottamusta arvopaperimarkkinoihin sekä suojata perusteettomilta epäilyistä sisäpiirintiedon väärinkäytöstä. Sellaisten mainittujen tahojen palveluksessa olevien henkilöiden, jotka eivät tehtäviensä tai asemansa puolesta säännöllisesti saa sisäpiirintietoa, omistuksen julkisuudella ei ole tällaista perustetta.

Pykälän 2 momentissa säädetään eräistä luottolaitoksia koskevista poikkeuksista. Luottolaitoksen hallintoneuvoston jäsen ja varajäsen, hallituksen varajäsen sekä tilintarkastaja, varatilintarkastaja ja sellaisen tilintarkastusyhteisön toimihenkilö, joka on päävastuussa luottolaitoksen tilintarkastuksesta, on ilmoitusvelvollinen vain, jos hän tosiasiallisesti säännöllisesti saa tietoa, jonka perusteella hän voi päätellä arvopaperin tai arvopaperimarkkinoiden kehityssuunnan. Oikeus vastaa voimassa olevaa Rahoitustarkastuksen määräystä sisäpiiri-ilmoituksista.

Pykälän 3 momentin 1 kohdassa säädetään ilmoitusvelvollisen lähipiiristä. Lähipiiriin kuuluvien henkilöiden pykälässä mainittujen arvopapereiden omistus olisi julkista. Lähipiiriin kuuluisi ensinnäkin ilmoitusvelvollisen puoliso. Tämä perustuu komission kolmannen direktiivin 1 artiklan 2 kohdan a alakohtaan. Puolisolla tarkoitettaisiin aviopuolisoa ja rekisteröidystä parisuhteesta annetussa laissa (950/2001) tarkoitettua rekisteröidyn parisuhteen osapuolta. Lähipiiriin kuuluisi, kuten voimassa olevan lainkin mukaan, vajaavaltainen, jonka edunvalvoja ilmoitusvelvollinen on. Lähipiiriin kuulisivat myös komission kolmannen direktiivin 1 artiklan 2 kohdan c alakohdan mukaisesti ilmoitusvelvollisen sellaiset perheenjäsenet,

jotka ovat asuneet samassa taloudessa ilmoitusvelvollisen kanssa vähintään yhden vuoden. Kohdan tarkoittamia perheenjäseniä olisivat perintökaaren 2 luvussa tarkoitetut sukulaiset, esimerkiksi lapset, lapsenlapset ja vanhemmat. Tämä vastaa korkeimman hallinto-oikeuden voimassa olevan lain määräysvaltayhteisöä koskevaa perheenjäsenen tulkintaa (7 päivänä huhtikuuta 2004 annettu päätös, taltionumero 778, diaarinumero 4044/2/02).

Momentin 2 kohdassa säädetään niin sanotuista määräysvaltayhteisöistä, joissa ilmoitusvelvollisella tai hänen lähipiiriin kuuluvilla henkilöillä on määräysvalta. Säännös vastaa voimassa olevaa sääntelyä. Säännöksen perusteella olisi ilmoitettava myös Suomen lainsäädännössä tuntemattomat yhteisöt ja järjestelyt, kuten common law -oikeuteen kuuluvat trust -järjestelyt.

Pykälän 4 momentin säännös Rahoitustarkastuksen ja Suomen Pankin henkilökunnan omistamien arvopaperien julkisuudesta vastaa voimassa olevaa 2 §:n 2 momenttia.

Ilmoitettavat tiedot

4 §. Pykälässä säädettäisiin julkisen kaupankäynnin kohteena olevan osakkeen liikkeeseen laskeneen yhtiön luottamus ja toimihenkilöiden arvopapereita koskevien hankintojen ja luovutusten ilmoitusvelvollisuudesta. Ehdotus vastaa asiallisesti voimassa olevaa 3 §:ää. Pykälään tehtäisiin 3 §:ään ehdotettuja muutoksia vastaavat tarkistukset. Lisäksi pykälää täsmennettäisiin säätämällä laintasolla ilmoitettavien muutosten suuruudesta sekä ilmoitettavista tiedoista, ilmoitusvelvollisuuden ajankohdasta ja poikkeuksista ilmoitusvelvollisuudesta, jotka nykyisin on määritelty Rahoitustarkastuksen määräyksessä.

Pykälän 1 momentin mukaan ilmoitusvelvollisen olisi tehtävä arvopapereita koskeva perusilmoitus neljäntoista päivän kuluessa tehtävään tultuaan ja muutosilmoitus tehtävässä ollessaan seitsemän päivän kuluessa arvopaperin hankinnasta tai luovutuksesta. Rahoitustarkastuksen voimassa olevien määräysten mukaan perus- ja muutosilmoitukset on tehtävä neljäntoista vuorokauden kuluessa tehtävään tulosta tai omistuksen muutoksesta. Komission kolmas direktiivi edellyttää

omistuksen muutosten ilmoittamista viiden työpäivän kuluessa. Omistuksen muutoksia koskevan ilmoituksen määräajan kuluminen alkaisi kaupantekopäivästä. Määräaikoihin sovellettaisiin säädettyjen määräaikain laskemisesta annettua lakia (150/1930). Siten jos määräaika päättyisi arkilauantaina, ilmoitus voitaisiin tehdä ensimmäisenä sitä seuraavana arkipäivänä. Muutosilmoituksille ehdotettu seitsemän päivän määräaika vastaa asiallisesti komission kolmannen direktiivin mukaista viittä työpäivää.

Tehtävään tulolla tarkoitetaan säännöksessä ajankohtaa, jolloin henkilö ryhtyy tosiasiallisesti hoitamaan tehtävää. Velvollisuus tehdä pykälän tarkoittamia ilmoituksia kestää puolestaan niin kauan kuin henkilö on pykälän tarkoittamassa tehtävässä. Ilmoitusvelvollisuus päättyy, kun työvelvoite päättyy.

Pykälän 1 momentin 6 kohdan mukaan muutosilmoitus olisi tehtävä, kun arvopaperilla tehdyt hankinnat ja luovutukset muuttavat arvopaperikohtaista omistusta vähintään viidellätuhannella eurolla. Pykälän 2 momentin mukaan muutosilmoitus on tehtävä myös, jos omistuksen muutos kalenterivuoden aikana on pienempi kuin viisituhatta euroa. Tällöin ilmoitus on tehtävä viimeistään seuraavan vuoden tammikuun 31 päivänä. Ehdotettu euromäärä ja alle viidentuhannen euron määräisiä omistusmuutoksia koskeva ilmoitusvelvollisuus perustuvat komission kolmanteen direktiiviin (6 artiklan 2 kohta).

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin poikkeuksista ilmoitusvelvollisuuteen. Poikkeukset vastaavat Rahoitustarkastuksen voimassa olevaa määräystä ja Rahoitustarkastuksen noudattamaa tulkintakäytäntöä. Ilmoitusvelvollisten ei tarvitse ilmoittaa määräysvalta- tai vaikutusvaltayhteisöinä osakkeen liikkeeseen laskeneen yhtiön tytäryrityksiä. Käytännössä on varsin yleistä, että julkisen kaupankäynnin kohteena olevan osakkeen liikkeeseen laskeneen yrityksen johtohenkilöt kuuluvat yhtiön tytäryritysten hallituksiin. Tällaisen ilmoitusvelvollisen olisi ilmoitettava tytäryritys määräysvalta- tai vaikutusvaltayhteisönä. Tytäryritykset eivät kuitenkaan osakeyhtiölain mukaan saa hankkia emoyrityksensä osakkeita. Näin ollen ei ole perusteltua vaatia liikkeeseenlaskijan tytäryritysten ilmoittamista.

Ilmoitusvelvollisuus ei myöskään koski asunto-osakeyhtiöitä, kiinteistöosakeyhtiöitä tai aatteellisia ja taloudellisia yhdistyksiä. Tällaiset yhteisöt eivät yleensä omista merkittävässä määrin arvopapereita tai käy kauppaa arvopapereilla, joten niitä koskevien tietojen ilmoittaminen ei myöskään ole perusteltua. Jos mainitut yhteisöt kuitenkin käyvät säännöllisesti kauppaa arvopapereilla, myös näitä yhteisöjä koskevat tiedot on ilmoitettava.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin tietoista, jotka olisi sisällytettävä ilmoituksiin. Tällaisia tietoja olisivat ilmoitusvelvollisen sekä muiden asianomaisten henkilöiden sekä yhteisöjen ja säätiöiden yksilöimiseksi tarvittavat tiedot sekä arvopapereita koskevat tiedot. Henkilöiden yksilöimiseksi tarvittavia tietoja olisivat muun muassa nimi, osoite sekä henkilö- tai yhteisötunnus. Henkilötunnuksen käsittely sisäpiirirekisterissä täyttää sinänsä henkilötietolain (523/1999) 13 §:ssä säädetyt vaatimukset. Henkilötunnuksen käsittely on välttämätöntä, jotta ilmoitusvelvollinen voidaan yksiselitteisesti yksilöidä rekisteröidyn tai rekisterinpitäjän oikeuksien ja velvollisuuksien toteuttamiseksi. Yksiselitteinen yksilöiminen on erittäin tärkeää, koska ilmoitusvelvolliselle voitaisiin Rahoitustarkastuksesta annetun lain mukaan määrätä hallinnollisia seuraamuksia säädetyin ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönnistä.

Rahoitustarkastus voisi 15 §:n mukaan antaa tarkempia määräyksiä ilmoituksen sisällyttämisestä ja tekotavasta. Määräyksenantovaltuus koskisi kuitenkin vain teknisluonteista tämentämistä.

Pykälän 5 momentissa määritellään, milloin henkilöllä on pykälässä tarkoitettu huomattava vaikutusvalta yhteisössä. Säännös vastaa pääosin voimassa olevaa lakia. Komission kolmannen direktiivin 1 artiklan 2 kohdan d alakohdan vuoksi huomattava vaikutusvalta syntyisi myös, jos henkilö on sellainen yhteisön tai säätiön ylimpään johtoon kuuluva henkilö, joka saa sisäpiirintietoa ja voi tehdä yhteisön tai säätiön tulevaa kehitystä ja toimintanäkymiä koskevia päätöksiä.

5 §. Pykälässä säädettäisiin arvopaperikeskuksen, arvopaperipörssin ja arvopaperinvälittäjän luottamus ja toimihenkilöiden ilmoitusvelvollisuudesta. Säännös vastaa asialli-

sesti voimassa olevaa 4 §:ää. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi vastaavat muutokset kuin ehdotettuun 4 §:ään.

Arvo-osuusjärjestelmään liitetyt arvopaperit

6 §. Jos ilmoitusvelvollisuuden alaiset arvopaperit on liitetty arvo-osuusjärjestelmään, ilmoitusten vastaanottaja voi järjestää menettelyn, jossa tiedot saadaan arvo-osuusjärjestelmästä. Tällöin ei erillisiä ilmoituksia olisi tehtävä. Säännös vastaa voimassa olevaa 4 a §:ää.

Sisäpiirin omistusta koskeva julkinen rekisteri

7 §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi sisäpiirin omistusta koskevasta julkisesta rekisteristä. Ehdotus vastaa pääosin voimassa olevan lain 5 §:n mukaista rekisteriä. Ilmoitusten vastaanottajana toimii pykälän 1 momentin mukaan kunkin ilmoitusvelvollisen työnantaja tai yhteisö, jonka luottamushenkilö hän on. Ilmoitusten vastaanottajina ja rekisterinpitäjinä toimivat siten osakkeiden liikkeenlaskijat, arvopaperipörssit, arvopaperikeskus ja arvopaperinvälittäjät.

Jos ilmoituksissa noudatetaan ehdotetun 6 §:n mukaista menettelyä, jossa tiedot saadaan arvo-osuusjärjestelmästä, rekisteri voitaisiin pykälän 2 momentin mukaan muodostaa kokonaan tai osittain näiden tietojen perusteella.

Rahoitustarkastuksella on voimassa olevan 6 §:n mukaan oikeus antaa tarkempia määräyksiä ilmoitusten tekemisestä, niiden julkistamisesta sekä rekisterinpidosta eikä laissa ole tarkempia säännöksiä rekisterinpidosta. Näin pitkälle menevää norminannon delegointiin perustuvaa sääntelyä ei voida pitää toivottavana, kun kyse on henkilörekisteristä. Pykälän 3 momentin mukaan sisäpiirirekisterin tiedot olisi merkittävä siten, että niitä ei voi jälkikäteen muuttaa tai poistaa. Rekisteripito olisi lisäksi järjestettävä siten, että annoastaan rekisterin pitämiseen oikeutetut voivat muuttaa tietoja. Rekisterimerkintä on tehtävä ilman aiheutortta viivästystä. Sisäpiirirekisteriin merkityt tiedot olisi säilytettävä vähintään viisi vuotta tiedon merkitsemisestä. Määräaika palvelee erityisesti Rahoitus-

tarkastuksen markkinoiden väärinkäyttö-säännösten valvontaa.

Pykälän 4 momentin mukaan jokaisella olisi oikeus vaivattomasti tutusta sisäpiirirekistereihin ja saada niistä kulujen korvaamista vastaan otteita ja jäljennöksiä. Oikeus saada tietoja kattaisi sekä tietojen pyyntöhetken rekisteritiedot että rekisterien historiatiedon sillä ajalta, kun ne on säilytettävä. Säännös vastaa tältä osin voimassa olevaa lakia. Momentin mukaan luonnollisen henkilön henkilötunnus ja osoite eivät kuitenkaan olisi julkisia. Henkilötunnus ei nykyisinkään ole julkinen, mutta tästä ei ole säädetty laissa vaan Rahoitustarkastuksen määräyksessä. Ilmoitusvelvollisen osoitteen julkisuus on Rahoitustarkastuksen määräyksessä jätetty rekisterinpitäjän harkintaan. Myöskään muun luonnollisen henkilön kuin ilmoitusvelvollisen nimi ei ehdotuksen mukaan olisi julkinen. Ilmoitusvelvollisen lähipiiriin kuuluvan luonnollisen henkilön nimi ei ole sijoittajien kannalta merkityksellistä tietoa. Lisäksi tällaisen henkilön yksityisyydensuoja puoltaa sitä, ettei nimi ole julkinen.

Julkisella sisäpiirirekisterillä pyritään turvaamaan sijoittajille mahdollisuus saada ajantasaista tietoa julkisen kaupankäynnin kohteena olevan osakkeen omistuksesta silloin, kun omistajina ovat tällaisen arvopaperin liikkeeseenlaskijan keskeiset toimi- ja luottamushenkilöt lähipiireineen. Voimassa oleva sääntely, jonka mukaan kuka tahansa voi tutustua sisäpiiriin omistusta koskevaan rekisteriin, ei täytä kovinkaan hyvin tätä tavoitetta. Omistuksiin tutustuminen on usein hankalaa, koska rekisteriä pidetään usein fyysisessä muodossa. Tällöin rekisteriin tutustuminen edellyttää useimmiten joko liikkeeseenlaskijan pääkonttorissa tai muussa nähtävillä pitopaikassa käyntiä taikka muuta erillistä henkilökohtaista yhteydenottoa liikkeeseenlaskijaan. Pykälän 4 momentissa ehdotetaan lisäksi, että julkisen kaupankäynnin kohteena olevan osakkeen liikkeeseen laskeneen yhtiön on pidettävä sisäpiirirekisterin sisältämät tiedot yleisön saatavilla sähköisen tietoverkon kotisivuilla eli internetissä. Tällainen käytäntö on jo enenevässä määrin muutoinkin yleistynyt.

Sijoittajien tiedontarpeen kannalta ei kuitenkaan sähköisen tietoverkon kotisivuilla

ole tarpeellista pitää tietoja arvopaperien omistuksissa tapahtuneista muutoksista 3 momentin mukaista viittä vuotta. Sijoittajien kannalta merkityksellisenä tietona voidaan pitää viimeisten 12 kuukauden aikana tapahtuneita omistusten muutoksia. Tämän mukaisesti momentissa säädettäisiin, että arvopaperien omistuksessa tapahtuneita muutoksia koskevat tiedot olisi pidettävä yleisön saatavilla 12 kuukauden ajan muutoksesta. Omistusmuutosten pitämisen yleisön saatavilla edellyttäisi myös arvopaperien omistajia koskevien tietojen saatavilla pitoa esimerkiksi tilanteessa, jossa ilmoitusvelvollisen perhesuhteita tai määräysvaltasuhteita koskevat tiedot muuttuvat. Säännös lisäisi merkittävästi omistuksen julkisuutta, koska arvopaperien omistusta koskevien tietojen tarkistaminen ei enää olisi aikaan tai paikkaan sidottua. Jotta yleisön saatavilla olevat tiedot myös olisivat ajan tasalla, momentissa edellytettäisiin, että ilmoitusten vastaanottajan olisi päivitettävä tiedot ilman aiheetonta viivästystä, kun ilmoitusvelvollinen on ilmoittanut muutoksesta.

Yrityskohtainen sisäpiirirekisteri

8 §. Pykälässä säädettäisiin yrityskohtaisesta sisäpiirirekisteristä. Pykälä perustuu markkinoiden väärinkäyttödirektiivin 6 artiklan 3 kohtaan. Yrityskohtaisen sisäpiirirekisterin tarkoituksena on helpottaa niin liikkeeseenlaskijan kuin viranomaisten suorittamaa sisäpiirintiedon käytön valvontaa. Voimassa oleva laki ei edellytä liikkeeseenlaskijoita pitämään muuta kuin julkista sisäpiirirekisteriä. Helsingin Pörssi on antanut sisäpiiriohjeen pörssissä kaupankäynnin kohteena olevien osakkeiden ja osakkeeseen oikeuttavien arvopaperien liikkeeseenlaskijoille. Ohje sisältää myös määräyksiä niin sanotusta hankekohtaisesta sisäpiirirekisteristä. Ohjeen tarkoittama hankekohtainen rekisteri vastaa pitkälti ehdotettua sisäistä sisäpiirirekisteriä. E-sääntelyssä olisi vastaisuudessakin mahdollista täydentää lain yrityskohtaista sisäpiirirekisteriä koskevaa sääntelyä.

Pykälän 1 momentin mukaan julkisen kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin liikkeeseenlaskijan olisi pidettävä sisäpiirirekisteriä kaikista palveluksessaan olevista

henkilöistä, jotka asemansa tai tehtäviensä takia saavat säännöllisesti sisäpiirintietoa sekä muista henkilöistä, jotka työ- tai muun sopimuksen perusteella työskentelevät liikkeenlaskijalle ja saavat sisäpiirintietoa.

Velvollisuus yrityskohtaiseen sisäpiirirekisteriin merkitsemisestä koskisi ensinnäkin liikkeeseenlaskijan palveluksessa olevia, jotka asemansa tai tehtäviensä takia saavat säännöllisesti sisäpiirintietoa. Tällaisia henkilöitä voivat olla muun muassa yhtiön johtoryhmän jäsenet, tärkeimpien toimialojen vastuhenkilöt, toimitusjohtajan ja muun ylimmän johdon sihteerit sekä henkilöt, jotka vastaavat yhtiön taloudesta, rahoituksesta, lakiasioista, tutkimus- ja kehitystyöstä ja viestinnästä.

Rekisteriin merkittäisiin myös muut toimihenkilöt, jotka osallistuvat erilaisiin hankkeisiin, kuten yritys- ja toimialajärjestelyiden valmisteluun, taikka jotka muutoin saavat sisäpiirintietoa. Tällaisista hankkeista voitaisiin 11 §:n mukaan pitää erillisiä osarekistereitä. Merkityksellistä sen arvioinnissa, onko henkilö merkittävä rekisteriin, ei ole hänen muodollinen asemansa yhtiössä, vaan se, saako hän tehtäviensä hoidon yhteydessä sisäpiirintietoa.

Yhtiön olisi merkittävä yrityskohtaiseen sisäpiirirekisteriin myös sen lukuun sopimuksen perusteella toimivat henkilöt. Tällaisia henkilöitä voisivat olla muun muassa yhtiön käyttämät asianajajat ja konsultit.

Yrityskohtaiseen sisäpiirirekisteriin olisi merkittävä myös yhtiön luottamushenkilöt. Tästä säädettäisiin pykälän 2 momentissa. Yrityskohtaiseen sisäpiirirekisteriin olisi sisällytettävä tiedot sellaisista liikkeeseenlaskijan toimielimiin kuuluvista henkilöistä, jotka saavat sisäpiirintietoa. Käytännössä rekisteriin olisi yleensä merkittävä hallituksen jäsenet ja varajäsenet, toimitusjohtaja ja toimitusjohtajan varamies sekä tilintarkastajat. Säännöksen perusteella rekisteriin merkittäisiin useimmiten myös hallituneuvoston jäsenet ja varajäsenet.

Liikkeeseenlaskijat käyttävät usein erilaisen hankkeiden, kuten yritysjärjestelyjen, valmistelussa apunaan yhtiön ulkopuolisia tahoja, erityisesti asianajajia, konsultteja ja tilintarkastajia. Tällainen yhtiön ulkopuolinen henkilö saa tehtävänsä hoitamisen yh-

teydessä toimeksiantajaansa koskevaa sisäpiirintietoa. Yleensä tällainen sisäpiirintietoa saava ulkopuolinen henkilö ei toimi tehtävässä yksin, vaan hänen kanssaan tai apunaan työskentelee useampia muitakin henkilöitä. Myös nämä muut henkilöt saattavat saada sisäpiirintietoa. Sopimuksen perusteella liikkeeseenlaskijalle työskentelevien tahojen olisi 3 momentin mukaan myös pidettävä yrityskohtaista sisäpiirirekisteriä.

Yrityskohtainen sisäpiirirekisteri ei olisi julkinen. Tämä johtuu rekisterin luonteesta. Yrityskohtaiseen sisäpiirirekisteriin merkitään henkilöt, jotka saavat sisäpiirintietoa, esimerkiksi tietystä hankkeesta, kuten yritysjärjestely. Henkilöitä lisätään ja poistetaan rekisteristä aina tarpeen mukaan. Jos rekisteri olisi julkinen, siitä voitaisiin suoraan päätellä, minkälaisia hankkeita liikkeeseenlaskijassa kulloinkin vireillä. Tämä puolestaan olisi vastoin liikkeeseenlaskijalle luvun 2 §:ssä asetettavaa velvollisuutta olla ilmaiseematta sisäpiirintietoa. Rekisterin julkisuus heikentäisi myös merkittävästi liikkeeseenlaskijan toimintaedellytyksiä, esimerkiksi mahdollisuuksia toteuttaa yritysjärjestelyjä.

Sellaisia liikkeeseenlaskijan palveluksessa olevia henkilöitä, jotka asemansa tai tehtävänsä takia saavat säännöllisesti sisäpiirintietoa, koskevat tiedot voitaisiin kuitenkin julkistaa. Julkistamisen edellyttää kuitenkin asianomaisen henkilön suostumusta. Säännös vastaa asiallisesti Pörssin sisäpiiriohjeen määrättyjä sisäpiiriläisiä koskevaa sääntelyä.

9 §. Pykälässä säädettäisiin yrityskohtaiseen sisäpiirirekisteriin merkittävistä tiedoista. Säännös perustuu komission kolmannen direktiivin 5 artiklaan. Yrityskohtaiseen sisäpiirirekisteriin merkittäisiin 1 momentin mukaan rekisterin perustamispäivä, rekisteröitävän henkilön yksilöimiseksi tarpeelliset tiedot, peruste, miksi henkilö merkitään rekisteriin, ajankohta, jolloin henkilölle on annettu tai jona hän on saanut sisäpiirintietoa, sekä ajankohta, jolloin peruste ylläpitää yrityskohtaista sisäpiirirekisteriä lakkasi.

Yrityskohtaista sisäpiirirekisteriä olisi 2 momentin mukaan päivitettävä aina, kun peruste henkilön merkitsemiseksi rekisteriin muuttuu, uusi henkilö merkitään rekisteriin tai henkilö, joka on merkitty rekisteriin, ei enää saa sisäpiirintietoa. Rekisterin päivittä-

minen voisi perustua esimerkiksi siihen, että hanke päättyy, rekisteriin merkityn henkilön työsuhde liikkeeseenlaskijaan päättyy tai henkilö siirtyy toisiin tehtäviin, jossa hän ei enää saa sisäpiirintietoa.

Rahoitustarkastus voisi 15 §:n mukaan antaa tarkempia määräyksiä rekisterin sisällöstä ja tietojen merkintätavasta. Määräyksenantovaltuus koskisi kuitenkin vain teknisiä tasmentamista.

10 §. Pykälässä säädettäisiin yrityskohtaisen sisäpiirirekisterin pitämisestä. Rekisterin on oltava luotettava niin sisäpiirintiedon käyttöä koskevan valvonnan kuin rekisteriin merkittävien henkilöiden oikeusturvan kannalta. Tämän vuoksi pykälän 1 momentissa edellytettäisiin, että yrityskohtaisen sisäpiirirekisterin tiedot on merkittävä siten, ettei niitä ole jälkikäteen mahdollista muuttaa tai poistaa. Samasta syystä rekisterinpito olisi järjestettävä siten, että vain erikseen rekisterin pitämiseen oikeutetut henkilöt voivat muuttaa rekisterin tietoja. Rekisterin luotettavuus edellyttää myös, että rekisteri on mahdollisimman hyvin ajan tasalla. Rekisterimerkinnot olisivatkin tehtävä ilman aiheetonta viivästystä.

Yrityskohtaiseen sisäpiirirekisteriin merkittäisiin ehdotetun 5 luvun 8 §:n 1 momentin mukaan tiedot henkilöistä, jotka saavat sisäpiirintietoa. Ehdotettu 5 luvun 2 § kieltää sisäpiirintiedon käytön. Kiellon vastainen sisäpiirintiedon käyttö on ehdotettu sanktioitavaksi viime kädessä jopa rikoslain 51 luvussa säädettyin rangaistuksin. Tämän vuoksi on tärkeää, että yrityskohtaiseen sisäpiirirekisteriin merkitty henkilö on tietoinen siitä, että hänet on merkitty rekisteriin ja niistä velvollisuksista, jotka hänellä rekisteriin merkittämisestä aiheutuu. Tästä ehdotetaan säädettäväksi 2 momentissa.

Yrityskohtaiseen sisäpiirirekisteriin merkityt tiedot olisi 3 momentin mukaan säilytettävä vähintään viisi vuotta siitä, kun peruste tietojen rekisteriin merkittämiselle on päätynyt. Vaatimus perustuu komission kolmannen direktiivin 5 artiklan 4 kohtaan.

11 §. Liikkeeseenlaskija voisi jakaa yrityskohtaisen sisäpiirirekisterin osarekistereihin siten, että saman määräajan voimassa oleva perusteen omaavat henkilöt merkitään samaan osarekisteriin. Jos yrityskohtainen si-

säpiirirekisteri jaetaan osiin, sovellettaisiin kuhunkin osarekisteriin, mitä yrityskohtaisesti sisäpiirirekisteristä säädetään. Säännös mahdollistaisi sen, että yrityskohtainen sisäpiirirekisteri voitaisiin tarvittaessa jakaa esimerkiksi pysyvistä sisäpiiriläisistä pidettävään osarekisteriin ja erillisiin hankekohtaisiin osarekistereihin.

Kurssin vääristäminen

12 §. Pykälän 1 momentissa asetettaisiin kieltö vääristää julkisen kaupankäynnin tai arvopaperimarkkinalain 3 luvun 16 §:ssä tarkoitetun kaupankäyntimenettelyn kohteena olevan arvopaperin kurssia. Kurssin vääristäminen on nykyisin kielletty ja säädetty rangaistavaksi rikoslain 51 luvun 3 ja 4 §:ssä. Markkinoiden väärinkäyttödirektiivin merkittävin ero verrattuna rikoslaisiin nykyisiin säädettyyn kurssin vääristämisen kieltoon koskee teon syyksiluettavuudelle asetettavia edellytyksiä. Rikoslaisissa säädetyn kurssin vääristämisen rangaistavuus edellyttää tahallisuutta. Tekijältä edellytetään siten tietoista kurssin vääristämistarkoitusta sekä tarkoitusta hankkia hyötyä vääristyneestä kurssista hyväksikäyttäen. Korkeaa syyksiluettavuuden astetta perusteltiin rikossäännöksiä uudistettaessa erityisesti kurssin vääristämistä koskevan tunnusmerkistön avoimuudella ja tulinnanvaraisuudella, jonka katsottiin edellyttävän tiukkaa tahallisuusvaatimusta. Korkeaa näyttökynnystä pidettiin tärkeänä myös oikeusturvan kannalta. Markkinoiden väärinkäyttödirektiivi ei sen sijaan edellytä tekijältä tarkoitusta vääristää kurssitasoa eikä myöskään erityistä hyötymistarkoitusta. Ehdotetun säännöksen mukaan kiellettyinä kurssin vääristämisinä olisi siten pidettävä pykälän 2 momentin 1—3 kohdissa tarkoitettujen kurssin vääristämistä osoittavien harhaanjohtavien toimenpiteiden suorittamista sinänsä.

Pykälän 2 momentissa määriteltäisiin kurssin vääristämistä osoittavat tekotavat. Kurssin vääristämistä koskevassa rikoslain tunnusmerkistössä tekotapoina on nykyisin mainittu harhaanjohtaviin toimenpiteisiin ryhtyminen sekä arvopaperiin liittyvien totuuden vastaisten tai harhaanjohtavien tietojen antaminen. Pykälän 2 momentin 1—3 kohdissa ehdotetut tekotavat vastaisivat pitkälti rikos-

lain nykyisiä harhaanjohtavia toimenpiteitä. Pykälän 2 momentin 4 kohdassa ehdotettu tekotapa väärien tai harhaanjohtavien tietojen julkaisemisesta tai muusta levittämisestä vastaisi pääosin rikoslain nykyistä säännöstä totuudenvastaisten ja harhaanjohtavien tietojen antamisesta. Markkinoiden väärinkäyttödirektiivistä ja komission määritelmädirektiivistä aiheutuvat muutokset nykyisiin rikoslaisissa mainittuihin tekotapoihin kohdistuvat erityisesti tekotapojen yksityiskohtaisempaan ja esimerkinomaiseen määrittelyyn.

Ehdotetun pykälän 2 momentin 1 kohdan mukaan kurssin vääristämisellä tarkoitettiin julkisen kaupankäynnin tai arvopaperimarkkinalain 3 luvun 16 §:ssä tarkoitettua kaupankäyntimenettelyn kohteena olevaa arvopaperia koskevaa harhaanjohtavaa osto- ja myyntitarjousta, näennäiskauppaa ja muuta vilpillistä toimintatapaa. Momentin 2 kohdan mukaan kurssin vääristämisellä tarkoitettiin liiketoimia ja muita toimia, jotka antavat vääriä tai harhaanjohtavaa tietoa julkisen kaupankäynnin kohteena olevien tai muiden säännöksessä tarkoitettujen arvopaperien tarjonnasta, kysynnästä ja hinnasta. Momentin 3 kohdan mukaan kurssin vääristämisellä tarkoitettiin liiketoimia ja muita toimia, joilla yksi tai useampi yhteistyössä toimiva henkilö varmistaa julkisen kaupankäynnin tai arvopaperimarkkinalain 3 luvun 16 §:ssä tarkoitettua kaupankäyntimenettelyn kohteena olevien arvopaperien hinnan epätavalliselle tai keinotekoiselle tasolle.

Markkinoiden väärinkäyttödirektiivissä on annettu esimerkkejä kurssin vääristämisen perusmääritelmästä. Esimerkkinä on mainittu yhden tai useamman yhteistyössä toimivan henkilön toimet määräävän asemansa varmistamiseksi rahoitusvälineiden tarjonnassa tai kysynnässä siten, että se suoraan tai välillisesti johtaa osto- tai myyntihintojen tai muiden, kohtuuttomien kaupankäyntinehtojen määräytymiseen. Käytännössä tällöin voi olla kyse esimerkiksi arvopaperin likviditeettiin liittyvästä manipuloinnista, jossa tekijä määräävää markkina-asemaansa hyväksikäyttäen vaikuttaa arvopaperin kysyntään tai tarjontaan. Esimerkkinä on lisäksi mainittu markkinoiden sulkeutuessa tapahtuva rahoitusvälineiden ostaminen tai myyminen siten, että johdetaan harhaan sijoittajia, jotka toimivat

kyseisen hinnan perusteella. Manipulatiivisia toimia voivat siten olla esimerkiksi kaupat tai toimeksiannot, jotka vaikuttavat olennaisesti arvopaperin päätöskurssiin tai jotka antavat vaikutelman arvopaperin lisääntyneestä kysynnästä tai tarjonnasta. Osakkeilla tai johdannaisopimuksilla voidaan esimerkiksi toteuttaa kauppa hetkeä ennen kaupankäynnin sulkeutumista aiemmasta kurssitasosta poikkeavaan hintaan.

Komission määritelmädirektiivissä säädetään seikoista, jotka on otettava huomioon manipulatiivisia menettelytapoja tutkittaessa. Kyseisten seikkojen ilmeneminen ei kuitenkaan sinänsä tarkoita menettelyn määrittelyä kurssin vääristämiseksi. Määritelmädirektiivissä mainittuja seikkoja ei ole pidettävä tyhjentävänä luettelona, vaan ne ovat yleisiä ominaisuuksia, joita manipulatiivisiin menettelytapoihin tyypillisesti voi liittyä. Vääriin tai harhaanjohtaviin signaaleihin sekä hintojen varmistamiseen liittyvän kursien vääristämisen osalta on otettava huomioon useita manipulatiivisia tekijöitä. Arvioinnissa on otettava huomioon a) se, missä määrin toimeksiannot tai kaupat muodostavat merkittävän osuuden kyseisen rahoitusvälineen päivittäisestä volyymista etenkin silloin, kun kyseiset toimet aiheuttavat merkittävän hintamuutoksen; b) se, missä määrin tietyn rahoitusvälineen osalta merkittävän myynti- tai ostoposition omaavien henkilöiden antamat toimeksiannot tai kaupat aiheuttavat merkittävän muutoksen kyseisen, säännellyillä markkinoilla kaupankäynnin kohteeksi otetun rahoitusvälineen tai siihen liittyvän johdannaisopimuksen tai kohde-etuuden hintaan; c) se, johtavatko toteutetut transaktiot säännellyillä markkinoilla kaupankäynnin kohteeksi otetun rahoitusvälineen lopullisen omistajan muuttumiseen; d) positioiden muuttaminen käänteiseksi lyhyellä aikavälillä kun kyseiset kaupat tai toimeksiannot samalla muodostavat merkittävän osuuden päivävolyymista ja voivat samalla johtaa merkittäviin hintamuutoksiin e) se, missä määrin kauppaa koskevat toimeksiannot sekä toteutetut transaktiot keskittyvät pörssipäivän aikana tietyille lyhyelle ajanjaksolle ja johtavat hetkelliseen hinnanmuutokseen; f) rahoitusvälineen parhaan osto- tai myyntitarjouksen muutos tai yleisemmällä tasolla tarjouskirjan

markkinaosapuolille antaman kuvan muutos sellaisten toimeksiantojen johdosta, jotka myöhemmin perutaan; g) se, missä määrin kauppaa koskevia toimeksiantoja annetaan tai transaktioita toteutetaan viitehintojen, tilityshintojen tai arvostusten laskenta-ajankohtana tai lähellä tätä ajankohtaa ja missä määrin ne aiheuttavat edellä mainittuihin hintoihin tai arvostuksiin vaikuttavia hinnannuutoksia. Tällaisesta manipulatiivisesta toiminnasta saattaa olla kyse esimerkiksi silloin kun kaupoilla tai toimeksiannoilla pyritään vaikuttamaan eri indeksien, johdannais-sarjojen, omaisuudenhoitosalkkujen tai rahastojen arvoon niiden arvonnaskentahetkellä.

Valetoimien tai muiden vilpillisten menettelyjen tai järjestelyjen käytön osalta on otettava huomioon toimeksiantojen antajien, niitä toteuttaneiden tai kyseisiin henkilöihin yhteydessä olevien henkilöiden levittämät harhaanjohtavat tiedot ennen tai jälkeen kyseisiä toimeksiantoja tai kauppvoja. Lisäksi on otettava huomioon toimeksiantojen antaminen tai kauppojen toteuttaminen ennen tai jälkeen sen, kun kyseiset henkilöt tai heihin yhteydessä olevat henkilöt ovat tuottaneet tai levittäneet virheellisiä, puolueellisia tai merkittävän intressiedun vaikuttamia sijoitustutkimuksia tai sijoitussuosituksia. Käytännössä tämän kaltaiset manipulatiiviset toimet on helpointa toteuttaa sellaisilla arvopapereilla, joiden vaihto on vähäistä. Kyseisen kaltaises-sa toiminnassa kauppojen myyjä- ja ostajata-hoina voivat olla samat tai samaan intressipiiriin kuuluvat henkilöt, jotka toimillaan pyrkivät aluksi nostamaan tietyn arvopaperin kurssia, esimerkiksi julkaisemalla arvopaperin kohteena olevasta yhtiöstä myönteisiä artikkeleita tai analyysyjä. Tietojen julkistaminen voi tapahtua yhtiön itsensä suorittamana virallisena pörssitiedottamisena tai esimerkiksi lehtiartikkelien taikka internet-sivuilla julkistettavien tietojen muodossa. Kun riittävä kysyntä ja arvopaperin kurssinousu on saatu luotua, henkilöt myyvät kyseiset arvopaperit markkinoille.

Pykälän 2 momentin 4 kohdan mukaan kurssin vääristämisellä tarkoitettaisiin julkisen kaupankäynnin tai arvopaperimarkkinalain 3 luvun 16 §:ssä tarkoitetun kaupankäynninnettelyn kohteena olevaa arvopaperia

koskevan väärän tai harhaanjohtavan tiedon julkaisemista tai muuta levittämistä, jos tiedon julkaisija tai levittäjä tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää tiedon olevan väärää tai harhaanjohtavaa. Esimerkkinä kyseisestä perusmääritelmästä direktiivissä on mainittu lausuntojen antaminen rahoitusvälineestä tai liikkeeseenlaskijasta tiedotusvälineissä sen jälkeen, kun on tehty tätä rahoitusvälinettä koskevia osto- tai myyntisitoumuksia, ja tämän rahoitusvälineen hintaa koskevien lausuntojen vaikutuksesta hyötymistä, ilman että eturistiriidasta on samalla asianmukaisesti ilmoitettu yleisölle. Kurssin vääristämistä koskevan säännöksen täyttyminen edellyttäisi siten tietoisuutta tai tuottamuksellisuutta levitetyn tiedon vääryydestä tai harhaanjohtavuudesta. Menettely voi myös tulla arvioitavaksi arvopaperimarkkinoita koskevana tiedottamisrikoksena, jos totuudenvastaisten tai harhaanjohtavien tietojen levittäjänä on liikkeeseenlaskijan edustaja.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin toimittajia koskevasta rajoituksesta. Momentin mukaan 2 momentin 4 kohtaa ei sovelleta sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä annetussa laissa tarkoitettuun yleisön saataville toimitetun viestin laatijaan, joka viestin laadinnassa on sitoutunut noudattamaan mainitussa laissa tarkoitettussa julkaisija ohjelmatoiminnassa viestejä laativia henkilöitä ammatillisesti edustavan järjestön ammattikuntaa varten tai julkaisu- ja ohjelma-toiminnan harjoittajan laatimia sääntöjä, jotka vaikutuksiltaan vastaavat markkinoiden väärinkäyttödirektiivin ja sen nojalla komission antamien säännösten vaikutuksia.

Toimittajiin ei sovellettaisi 2 momentin 4 kohtaa, jos toimittajia ammatillisesti edustavan järjestön ammattikuntaa varten laatimat säännöt vastaavat vaikutuksiltaan markkinoiden väärinkäyttödirektiiviä ja komission direktiivin nojalla antamien säännösten vaatimuksia. Näiden itsesääntelysääntöjen tulisi erityisesti koskea toimittajien arvopaperien liikkeeseenlaskijoihin liittyvien etujen ja eturistiriitojen ilmoittamista. Lisäksi edellytyksenä olisi, että toimittaja on sitoutunut noudattamaan mainittuja itsesääntelyssä laadittuja sääntöjä. Suomessa esimerkiksi Taloustoimittajat ry. on laatinut taloustoimittajia varten ohjeita. Itsesääntely voisi olla myös

yksittäisen lehden taikka radio- tai televisioyhtiön laatima.

Jotta itsesääntelyä voitaisiin pitää lain sääntelyä vastaavana, sääntelyyn olisi sisällyttävä määräykset etujen ja eturistiriitojen ilmoittamisesta sekä asianmukaiset määräykset seuraamuksista, jos toimittaja ei noudata kyseisiä itsesääntelyllä annettuja määräyksiä. Seuraamus voi olla esimerkiksi itsesääntelyn antaneen tahon asianomaiselle toimittajalle antama huomautus, joka julkistetaan.

Mainittua kohtaa sovelletaan kuitenkin, jos viestin laatija saa itselleen etua tai hyötyä tiedon julkaisemisesta tai levittämisestä. Saatava hyöty voi olla suoraa tai välillistä. Kohta tulisi sovellettavaksi esimerkiksi silloin, jos toimittaja levittää virheellistä tietoa tietoisena sen virheellisyydestä ja kyseisen tiedon vuoksi hän voi myydä tai ostaa arvopapereita edullisemmalla kurssilla kuin muutoin.

Pykälän 4 momentin mukaan 2 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa liiketoimi tai muu toimi ei kuitenkaan olisi kurssin vääristämistä, jos liiketoimella tai muulla toimella on hyväksyttävä peruste ja se täyttää Rahoitustarkastuksen hyväksymät kyseisessä julkisessa kaupankäynnissä noudatettavat markkinatavat. Kyseisessä momentissa on siten kyse säännöksestä, jota noudattamalla sinänsä kurssin vääristymistä aiheuttavaa menettelytapaa voidaan pitää hyväksyttävänä. Markkinoiden väärinkäyttödirektiivin mukaan hyväksytyillä markkinatavoilla tarkoitetaan käytäntöjä, joita voidaan kohtuudella olettaa olevan yksillä tai useammilla rahoitusmarkkinoilla ja jotka toimivaltainen viranomaisena hyväksyy komission direktiivin mukaisesti. Kyseessä ei kuitenkaan ole ehdoton säännös, sillä valvoja voi osoittaa, että kyseiseen liiketoimeen tai muuhun toimeen oli toinen, oikeudeton peruste. Tällöin kyseessä voidaan katsoa olevan kielletystä toiminnasta siitä huolimatta, että menettely lähtökohtaisesti olisi ollut hyväksytyjen markkinatapojen mukainen.

Helsingin Pörssi on osana itsesääntelyä antanut julkisen kaupankäynnin kohteena oleville yhtiöille ja pörssivälittäjille ohjeen, jossa määritetään omien osakkeiden hankinnassa sallittuja menettelytapoja. Ohje sääntelee samoja asioita kuin luvun 13 §:n 1 kohdassa tarkoitettu komission takaisinostoasetus. Oh-

je on kuitenkin monilta osin kattavampi kuin mainittu asetus. Toisaalta joidenkin seikkojen osalta, kuten suurin sallittu hankintamäärä pörssikaupankäynnin tietyssä aikana, poikkeaa asetuksesta. Ohjetta saattaa olla tarpeen osin tarkistaa komission takaisinostoasetuksen johdosta. Uudistettua ohjetta voidaan pitää markkinoiden väärinkäyttödirektiivin tarkoitettuna markkinatapana. Rahoitustarkastuksen hyväksytyä ohjeen se olisi 4 momentin tarkoittama hyväksytty markkinatapa.

Pykälän 5 momentin mukaan arvopaperinvälittäjä, joka tarjoaa sijoituspalveluna markkinatakausta tai arvopaperikaupintaa liikkeeseen laskemallaan, 1 luvun 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettulla arvopaperilla, saa tehdä tällaista toimintaa koskevan sopimuksen, jonka tarkoituksena on vaikuttaa arvopaperin hintatasoon. Säännös vastaa voimassa olevaa 4 luvun 3 §:n 2 momenttia.

Rajoitussäännös

13 §. Markkinoiden väärinkäyttödirektiivin 8 artiklan mukaan direktiivissä säädetyt kielletot eivät koske kaupankäyntiä omilla osakkeilla takaisinosto-ohjelmien mukaisesti eikä rahoitusvälineiden vakauttamista, jos liiketoimi tapahtuu komission direktiivin mukaisesti antamien täytäntöönpanotoimenpiteiden mukaisesti. Komissio on 23 päivänä joulukuuta 2003 antanut ensimmäisen mainitun artiklan mukaisen täytäntöönpanotoimen, komission takaisinostoasetuksen. Komission asetus on suoraan sovellettavaa oikeutta. Selkeyden vuoksi ja tulkintaongelmien välttämiseksi on kuitenkin tarpeen erikseen mainita, että luvun sisäpiirintiedon käyttöä ja kurssin vääristämistä koskevia säännöksiä ei sovelleta sellaiseen kaupankäyntiin arvopapereilla, jossa liikkeeseenlaskija hankkii omia osakkeitaan taikka sijoituspalveluyritys tai luottolaitos vakauttaa arvopaperien hintaa komission markkinoiden väärinkäyttödirektiivin 8 artiklan nojalla antamien asetusten mukaisesti.

Se, että julkisen kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin liikkeeseen laskenut yhtiö ostaa omia osakkeitaan muissa kuin komission asetuksessa tarkoitetuissa tapauksissa, ei itsessään tee osakkeiden hankkimista

sisäpiirintiedon kielletyksi käytöksi tai kurssin vääristämiseksi. Suomessa on varsin yleistä, että yhtiö hankkii omia osakkeitaan käyttäkseen niitä myöhemmin yritysjärjestyksessä. Komission takaisinostoasetus ei sisällä tällaista käyttötarkoitusta. Tällainen omien osakkeiden hankinta on komission asetukselta riippumatta edelleen mahdollista. Tällaisia omia osakkeita koskevia kauppvoja arvioidaan samoilla kriteereillä kuin muitakin arvopapereilla tehtäviä liiketoimia. Liiketoimi on siten sisäpiirintiedon kiellettyä käyttöä tai kurssin vääristämistä vain, jos se täyttää mainittujen tekojen laissa säädetty tunnusmerkit.

Julkisen kaupankäynnin kohteeksi haetut arvopaperit

14 §. Markkinoiden väärinkäyttödirektiivin säännöksiä sovelletaan myös arvopapereihin, joiden osalta on tehty hakemus säännellyillä markkinoilla kaupankäynnin kohteeksi ottamisesta (9 artiklan 1 kohta). Uuden 14 §:n mukaan markkinoiden väärinkäyttöä koskevan 5 luvun säännöksiä sovellettaisiin myös arvopaperiin, jota on haettu otettavaksi julkisen kaupankäynnin kohteeksi, ja tällaisen arvopaperin liikkeeseenlaskijaan. Säännösten soveltaminen alkaisi siitä, kun liikkeeseenlaskijan hakemus arvopaperin ottamisesta kaupankäynnin kohteeksi on jätetty asianomaiselle kaupankäynnin järjestäjälle. Liikkeeseenlaskijan olisi ehdotetun 2 luvun 7 b §:n mukaan julkistettava tieto arvopaperin hakemisesta julkisen kaupankäynnin kohteeksi.

Tarkemmat määräykset

15 §. Ehdotetun 12 §:n 4 momentin mukaan liiketoimi tai toimeksianto ei ole kurssin vääristämistä, jos liiketoimella tai toimeksiannolla on hyväksyttävä peruste ja ne täyttävät Rahoitustarkastuksen hyväksymät kyseisessä julkisessa kaupankäynnissä tai arvopaperimarkkinalain 3 luvun 16 §:ssä tarkoitettua kaupankäyntimenettelyssä noudatettavat markkinatavat. Komission kolmannen direktiivin 2 artiklassa määritellään seikat, jotka on otettava huomioon tarkasteltaessa markkinatavan hyväksyttävyyttä ja 3 artiklassa menettelyt, joita toimivaltaisen viranomaisen

on noudatettava hyväksyessään markkinatavan. Komission direktiivin 2 artikla sisältää suuren joukon erittäin yksityiskohtaisia ja teknisluonteisia esimerkkejä tekijöistä, jotka toimivaltaisten viranomaisten on harkinnassaan otettava huomioon. Direktiivin säännökset ovat luonteeltaan sellaisia, ettei niiden sisällyttämistä lakiin voida pitää tarkoituksenmukaisena.

Markkinoiden väärinkäyttödirektiivin nojalla on mahdollista antaa direktiivin säännöksiä täsmentäviä säännöksiä komitologiamenettelyä noudattaen. Komissio on jo antanut kolme markkinoiden väärinkäyttödirektiiviä täsmentävää direktiiviä, komission määritelmädirektiivin, komission sijoitus-suositusdirektiivin ja komission kolmannen direktiivin. Kukin komission direktiiveistä sisältää varsin yksityiskohtaisia ja teknisluonteisia säännöksiä, joiden sisällyttäminen lakiin ei ole perusteltua tai tarkoituksenmukaista. Komitologiamenettelyssä on mahdollista antaa vielä uusia säännöksiä sekä muuttaa jo annettuja direktiivejä.

Pykälässä ehdotetaan, että Rahoitustarkastus voisi antaa Euroopan yhteisöjen komission markkinoiden väärinkäyttödirektiivin nojalla antamien säädösten täytäntöön panemiseksi tarvittavia tarkempia määräyksiä 5 luvun säännösten soveltamisesta. Rahoitustarkastus voisi lisäksi antaa tarkempia teknisluonteisia määräyksiä 4 §:ssä tarkoitettua ilmoituksen sisällöstä ja tekotavasta, 6 §:ssä ja 7 §:n 2 momentissa tarkoitettua menettelyä sekä 9 §:ssä tarkoitettua rekisterin sisällöstä ja tietojen merkintätavasta.

7 luku. Arvopaperimarkkinoiden valvonta

3 §. Pykälän 1 momentin mukaan se, joka arvopaperipörssin toimielimen jäsenenä tai varajäsenenä tai toimihenkilönä on saanut tietää arvopaperin liikkeeseenlaskijan tai muun henkilön taloudellista asemaa tai yksityistä olosuhdetta koskevan julkistamattoman seikan tahi liike- tai ammattisalaisuuden, ei saa sitä ilmaista tai muuten paljastaa eikä käyttää hyväksi, jos siitä ei ole säädetty tai asianmukaisessa järjestyksessä määrätty ilmaista tai ellei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostu-

mustaan sen ilmaisemiseen. Momentti vastaa voimassa olevaa lakia.

Arvopaperipörssillä on julkiseen kaupankäyntiin ja sen asianmukaisen toiminnan varmistamiseen liittyviä tehtäviä. Julkisen kaupankäynnin kansainvälistymisen ja erityisesti pörssien rajat ylittävien omistusjärjestelyiden johdosta on tarpeen, että arvopaperipörssin toimielimen jäsen, varajäsen tai toimihenkilö voi salassapi tosäännösten estämättä ilmaista tiedon henkilölle, joka on muussa valtiossa toimivan julkista kaupankäyntiä vastaavaa kaupankäyntiä järjestävän ja viranomaisen valvonnassa olevan yhteisön palveluksessa tai toimielimen jäsen, jos tiedon ilmaiseminen on tarpeen arvopaperimarkkinoiden tehokkaan valvonnan turvaamiseksi. Tästä säädettäisiin pykälän uudessa 2 momentissa. Edellytyksenä olisi lisäksi, että henkilöä, jolle tieto ilmaistaan koskee 1 momenttia vastaava vaitiolovelvollisuus.

Rahoitustarkastuksella on 3 momentin Rahoitustarkastuksesta annetun lain nojalla oikeus antaa edellä tarkoitettuja tietoja toiselle valvontaviranomaiselle. Momentti vastaa asiallisesti voimassa olevaa 2 momenttia. Säännökseen tehtäisiin vain vuonna 2003 voimaan tulleesta uudesta laista johtuva säädösviittausta koskeva tarkistus.

8 luku. Rangaistussäännökset

Sisäpiirintiedon väärinkäyttö ja kurssin vääristäminen

1 §. Voimassa olevassa laissa viittaus rikoslain sisäpiirintiedon väärinkäyttösäännökseen on 5 luvun 1 §:ssä ja kurssin vääristämistä koskeva viittaus 4 luvun 3 §:ssä. Säännösteknisesti on johdonmukaisempaa, että nämä viittaukset ovat lain rangaistussäännöksiä koskevassa 8 luvussa. Lukuun ehdotetaan lisättäväksi siitä aikaisemmin kumotun 1 §:n tilalle uusi 1 §, johon mainitut viittaukset rikoslakiin sisällytettäisiin.

Markkinoiden väärinkäyttödirektiivi edellyttää sekä sisäpiirintiedon käytön että kurssin vääristämisen sääntelyä myös hallinnollisesti. Tämän vuoksi viittaussäännöksiä täsmennettäisiin sisällyttämällä viittauksiin rikoslain asianomaisissa säännöksissä edelly-

tetty syyksiluettavuus. Pykälän edelle lisättäisiin myös uusi väliotsikko.

3 §. Pykälässä säädetään arvopaperimarkkinarikkomuksesta. Esityksessä ehdotetaan dekriminisoitavaksi suurin osa voimassa olevassa laissa arvopaperimarkkinarikkomuksena rangaistavista teoista. Rikosoikeudellisen rangaistuksen korvaisi Rahoitustarkastuksesta annetussa laissa säädettäväksi ehdotetut hallinnolliset seuraamukset. Arvopaperimarkkinarikkomuksena jäisi edelleen rangaistavaksi 3 luvun 17 §:n vastainen arvopaperin julkisen kaupankäynnin tai muun luvussa tarkoitetun ammattimaisesti järjestetyn kaupankäyntimenettelyn markkinointi, 6 luvun 1 §:n vastaisesti julkisen ostotarjouksen tarkoittamien arvopaperien haltijat eriarvoiseen asemaan asettaminen, mainitun luvun julkista ostotarjousta ja lunastusvelvollisuutta koskevien julkistamisvelvollisuuksien laiminlyönti sekä tarjous- tai listalleottoesitteen tai tarjousasiakirjan julkistaminen ennen kuin Rahoitustarkastus on sen hyväksynyt.

10 luku. Erinäisiä säännöksiä

1 §. Pykälässä säädetään arvopaperimarkkinain säännösten soveltamisesta kaupankäynnistä vakioiduilla optiolla ja termiineillä annetun lain mukaiseen optioon ja termiiniin. Pykälän viittaussäännöksiä tarkistettaisiin siten, että tällaisiin optioihin ja termiineihin sovellettaisiin samoja markkinoiden väärinkäyttödirektiivin täytäntöönpanosta johtuvia säännöksiä kuin arvopapereihin. Pykälän 2 momenttia muutettaisiin lisäksi siten, että sisäpiirintietoa ja sen käyttöä sekä kurssin vääristämistä koskevia 5 luvun säännöksiä sovelletaan johdannaissopimuksiin, joiden kohde-etuus on raaka-aine tai muu hyödyke.

1 a §. Pykälässä säädetään arvopaperimarkkinain säännösten soveltamisesta johdannaissopimukseen, joka on kaupankäynnin ja selvityksen kohteena muulla säänneltyllä ja viranomaisen valvonnassa olevalla markkinalla kuin kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä annetussa laissa tarkoitettussa optioyhteisössä. Pykälään tehtäisiin vastaavat tarkistukset kuin 1 §:ään. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin lisäksi siten, että sisäpiirintietoa ja sen käyttöä sekä kurs-

sin vääristämistä koskevia 5 luvun säännöksiä sovelletaan johdannaissopimuksiin, joiden kohde-etuus on raaka-aine tai muu hyödyke.

1 b §. Pykälässä säädetään arvopaperimarkkinalain säännösten soveltamisesta johdannaissopimukseen, joka ei ole kaupankäynnin tai selvityksen kohteena kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetussa laissa tarkoitettussa optioyhteisössä tai 1 a §:ssä tarkoitettulla muulla säännellyllä ja viranomaisen valvonnassa olevalla markkinalla. Pykälään tehtäisiin vastaavat tarkistukset kuin 1 a §:ään.

Voimaantulosäännös. Sisäpiirirekisteriä koskevat muutokset edellyttävät muutoksia Rahoitustarkastuksen voimassa oleviin määräyksiin. Jotta muutokset voisivat tulla voimaan yhtäaikaaisesti lain kanssa, voimaantulosäännöksen 2 momentin mukaan ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Ilmoitusvelvollisia, joiden julkisen kaupankäynnin kohteena olevien osakkeiden ja niihin oikeuttavien arvopaperien omistus on julkista sekä heidän lähipiirinsä määräytymistä koskevaa sääntelyä ehdotetaan muutettavaksi. Ilmoitusvelvollisuuden nojalla ilmoitusten vastaanottajat pitävät yllä julkisia sisäpiirirekistereitä. Julkisen sisäpiirirekisterin pitäjille on varattava kohtuullinen aika päivittä olemassa olevat sisäpiirirekisterit ehdotettujen muutosten mukaisiksi. Tämän johdosta 3 momentissa ehdotetaan, että 5 luvun 7 §:ssä tarkoitettujen julkisen sisäpiirirekisterin tiedot olisi saatettava lain mukaisiksi kuuden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta.

Julkisen sisäpiirirekisterin tietojen pitäminen yleisön saatavilla sähköisen viestintäverkon kotisivuilla edellyttää osakkeen liikkeeseen laskeneelta yhtiöltä varsin perusteellista valmistautumista ja teknisten sovellusten toteuttamista. Tämän johdosta 4 momentin mukaan julkisen kaupankäynnin kohteena olevan osakkeen liikkeeseenlaskijan olisi vuoden kuluessa lain voimaantulosta saatettava sisäpiirirekisterin tiedot ehdotetun 5 luvun 7 §:n 4 momentin mukaisesti yleisön saataville.

Julkisen kaupankäynnin kohteena olevien arvopaperien liikkeeseenlaskijoilla ei ole ol-

lut lakiin perustuvaa velvollisuutta pitää yrityskohtaista sisäpiirirekisteriä. Useimmat osakkeiden liikkeeseenlaskijat ovat kuitenkin Helsingin Pörssin sisäpiiriohjeen mukaisesti pitäneet yrityskohtaista sisäpiirirekisteriä vastaavaa hankekohtaista sisäpiirirekisteriä. Arvopaperien liikkeeseenlaskijoille on kuitenkin varattava kohtuullinen aika perustaa yrityskohtainen sisäpiirirekisteri ja saattaa se ehdotetun lain mukaiseksi. Tämän vuoksi voimaantulosäännöksen 5 momentissa ehdotetaan, että 5 luvun 8 §:ssä tarkoitettu yrityskohtainen sisäpiirirekisteri olisi perustettava ja saatettava lain mukaiseksi kuuden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta.

1.2. Sijoitusrahastolaki

99 §. Pykälässä säädetään rahastosuukien omistamisen julkisuudesta. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi pääosin vastaavat muutokset kuin arvopaperimarkkinalain arvopaperien omistusta koskeviin 5 luvun 3 ja 4 §:ään.

Pykälän 1 momentin 2 kohtaa muutettaisiin lisäksi siten, että rahasto-osuuksien omistamisen julkisuutta laajennettaisiin koskemaan myös sellaisia henkilöitä, jotka toimivat rahastoyhtiön puolesta tai lukuun ja joilla on mahdollisuus vaikuttaa sijoitusrahaston varojen sijoittamista koskevan päätöksen tekemiseen. Tällaisia henkilöitä olisivat rahastoyhtiölle salkunhoitoa tarjoavat. Tällainen salkunhoito on viime vuosina lisääntynyt huomattavasti eikä voida pitää perusteltuna, että rahasto-osuuksien omistamisen julkisuus laajentuisi vain sillä, että rahastoyhtiö ulkoistaa toiminnon, jossa voidaan vaikuttaa sijoitusrahaston varojen sijoittamiseen.

100 §. Sisäpiirirekisterin pitämistä koskeviin säännöksiin tehtäisiin pääosin arvopaperimarkkinalain 5 luvun 7 §:ää vastaavat muutokset. Sisäpiirirekisteriin sisältyviä tietoja ei kuitenkaan, toisin kuin arvopaperimarkkinalain mukaisen rekisterin tietoja, tarvitsisi pitää yleisön saatavilla sähköisen tietoverkon kotisivuilla. Sijoitusrahastolain mukaisen sisäpiirirekisterin tiedoilla ei ole samalaista informaatiomerkitystä sijoittajille kuin julkisen kaupankäynnin kohteena olevan osakkeen liikkeeseen laskeneen yhtiön sisäpiirirekisterin tiedoilla. Sijoitusrahastolain sisä-

piirirekisteri palveleekin ensisijassa valvonallisia tarpeita. Myös sijoitusrahastolain mukainen sisäpiirirekisteri olisi kuitenkin edelleen julkinen ja jokaisella olisi oikeus vaivattomasti tutustua siihen. Luonnollisen henkilön henkilötunnus ja osoite sekä alaikäisen lapsen nimi eivät olisi julkisia.

101 §. Pykälässä säädetään ilmoitettavista tiedoista. Pykälä vastaisi tältä osin arvopaperimarkkinalain 5 luvun 4 §:n 4 momenttia. Rahoitustarkastuksella olisi lisäksi oikeus antaa tekniluonteisia tarkempia määräyksiä ilmoituksen sisällöstä ja tekotavasta.

146 §. Pykälässä säädetään sijoitusrahastorikkomuksesta. Esityksessä ehdotetaan, että Rahoitustarkastus voisi Rahoitustarkastuksesta annetun lain uuden 26 a §:n nojalla määrätä julkisen varoituksen ohella seuraamusmaksun muun muassa, jos sijoitusrahastolain 11 luvun varojen sijoittamista koskevia säännöksiä rikotaan. Tämän johdosta pykälän 1 kohdasta ehdotetaan poistettavaksi viittaus mainittuun lukuun sisältyvästä 84 §:stä.

Rahoitustarkastuksesta annettuun lakiin lisättäväksi ehdotetaan uuden 24 a §:n mukaan sijoitusrahastolain rahasto-osuuksien omistuksen julkisuuteen liittyvien ilmoitusten ja sisäpiirirekisterin pitämisvelvollisuuden läminlyönnistä voitaisiin seuraamuksena määrätä rikemaksu. Ei ole perusteltua, että tällaiset rikemaksulla sanktoidut teot olisivat samanaikaisesti myös rikosoikeudellisesti sanktioituja. Tämän vuoksi pykälän 2 kohdasta poistettaisiin viittaukset lain 99 ja 100 §:ään.

Voimaantulosäännös. Sisäpiirirekisteriä koskevat muutokset edellyttävät muutoksia Rahoitustarkastuksen voimassa oleviin määräyksiin. Jotta muutokset voisivat tulla voimaan yhtäaikaaisesti lain kanssa, voimaantulosäännöksen 2 momentin mukaan ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Ilmoitus velvollisia, joiden rahasto-osuuksien omistus on julkista, sekä heidän lähipiirinsä määräytymistä koskevaa sääntelyä ehdotetaan muutettavaksi. Ilmoitusvelvollisten tekemien ilmoitusten perusteella ilmoitusten vastaanottajat pitävät yllä sisäpiirirekistereitä. Sisäpiirirekisterin pitäjille on varattava kohtuullinen aika päivittää olemassa olevat sisäpiirirekisterit ehdotettujen muutos-

ten mukaisiksi. Tämän johdosta ehdotetaan, että 100 §:ssä tarkoitettujen sisäpiirirekisterin tiedot olisi saatettava lain mukaisiksi kuuden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta.

1.3. Laki Rahoitustarkastuksesta

6 §. *Muu rahoitusmarkkinoilla toimiva.* Pykälässä määritellään, mitä laissa tarkoitetaan muulla rahoitusmarkkinoilla toimivalla. Pykälän 1 kohdan mukaan tällainen muu rahoitusmarkkinoilla toimiva on julkisen kaupankäynnin ja muun arvopaperimarkkinalain 3 luvun 16 §:ssä tarkoitettujen kaupankäyntimenettelyn kohteena olevan arvopaperin liikkeeseenlaskija. Arvopaperimarkkinalain jatkuva tiedonantovelvollisuutta ja markkinoiden väärinkäyttöä koskevia säännöksiä sovellettaisiin myös liikkeeseenlaskijaan, joka on hakenut arvopaperinsa ottamista julkisen kaupankäynnin kohteeksi. Tämän vuoksi kohtaan ehdotetaan lisättäväksi maininta liikkeeseenlaskijasta, joka on hakenut arvopaperinsa ottamista julkisen kaupankäynnin kohteeksi.

12 §. *Johtajan tehtävät.* Ehdotuksen mukaan Rahoitustarkastuksen johtaja päättäisi muiden tehtäviensä lisäksi uuden rikemaksun määräämisestä ja seuraamusmaksun määräämistä koskevan hakemuksen tekemisestä markkinaoikeudelle. Yhdenmukaisesti julkisen huomautuksen ja varoituksen antamisen kanssa johtajan olisi ennen päätöksen tekemistä vietävä rikemaksua ja seuraamusmaksua koskeva asia johtokunnan käsiteltäväksi.

15 a §. *Markkinoiden väärinkäyttöön liittyvä erityinen tietojensaantioikeus.* Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, joka koskisi Rahoitustarkastuksen erityistä markkinoiden väärinkäyttöön liittyvää tietojensaantioikeutta. Säännös perustuu markkinoiden väärinkäyttödirektiivin 12 artiklan 2 kohdan a ja b alakohtiin.

Pykälän 1 momentti koskisi valvottavia ja muita rahoitusmarkkinoilla toimivia. Momentin mukaan Rahoitustarkastuksella olisi salassapitosäännösten estämättä oikeus saada valvottavalta ja muulta rahoitusmarkkinoilla toimivalta arvopaperimarkkinalain tai sen nojalla annettujen markkinoiden väärinkäyttöä tai julkisen kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin arvoon vaikuttavien tietojen jul-

kistamista koskevien säännösten noudattamisen valvomiseksi tarpeelliset julkisen kaupankäynnin tai arvopaperimarkkinain 3 luvun 16 §:ssä tarkoitetun kaupankäyntimenettelyn kohteena olevaan arvopaperiin ja sen liikkeeseenlaskijaan, tällaisella arvopaperilla tehtyihin liiketoimiin ja toimeksiantoihin liittyvät sekä muut mainittujen säännösten valvonnan kannalta tarpeelliset tiedot, asiakirjat ja tallenteet sekä jäljennökset asiakirjoista ja tallenteista.

Rahoitustarkastuksella on jo voimassa olevan lain 15 §:n mukaan varsin laajat tietojensaantioikeudet valvottavilta ja muilta rahoitusmarkkinoilla toimivilta. Pykälän mukaan Rahoitustarkastus saa tiedot tarkastettavakseen. Uudessa 15 a §:ssä ei olisi tällaista rajoitusta.

Ehdotettu 2 momentti koskisi Rahoitustarkastuksen oikeutta saada tietoja muilta kuin valvottavilta ja muilta rahoitusmarkkinoilla toimivilta. Säännöksen mukaan Rahoitustarkastuksella olisi pykälän 1 momenttia vastaava oikeus saada tietoja, asiakirjoja ja tallenteita sekä jäljennöksiä asiakirjoista ja tallenteista valvottavan ja muun rahoitusmarkkinoilla toimivan hallituksen jäseneltä ja toimitusjohtajalta sekä näiden palveluksessa olevalta ja lukuun tai puolesta toimivalta, julkisen kaupankäynnin tai arvopaperimarkkinain 3 luvun 16 §:ssä tarkoitetun kaupankäyntimenettelyn kohteena olevaa arvopaperia koskevaan liiketoimeen tai toimeksiantoon osalliselta sekä muulta henkilöltä, jolla voidaan perustellusta syystä olettaa olevan 1 momentissa tarkoitettua tietoa taikka asiakirjoja tai tallenteita. Momentin tietojensaantioikeus olisi kuitenkin rajoitettu yksilöityä liiketointa koskeviin tietoihin.

Lainvastaiseen sisäpiiritiedon käyttöön ja kurssin vääristämiseen voi syllistyä kuka tahansa. Lisäksi kuka tahansa voi periaatteessa olla tietoinen seikoista, jotka ovat merkityksellisiä markkinoiden väärinkäyttöpäilyjen selvittämisessä. Jotta Rahoitustarkastus voisi selvittää mahdollisimman tehokkaasti markkinoiden väärinkäyttöpäilyt, sillä olisi oltava mahdollisuus saada tietoja myös muilta kuin valvottavilta ja muilta rahoitusmarkkinoilla toimivilta. Myös Rahoitustarkastuksen valvonta ja selvitystoimien kohteena olevien henkilöiden oikeusturva edellyttää,

että Rahoitustarkastus pystyy tekemään päätöksensä asianmukaisten ja paikkansapitävien tietojen perusteella.

Sisäpiiritiedon käyttöä ja julkisia sisäpiirirekisteriä koskevia säännöksiä sovelletaan esityksen mukaan myös arvopapereihin, joita on haettu julkisen kaupankäynnin kohteeksi, sekä arvopapereihin, joiden arvo määräytyy julkisen kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin perusteella. Vastaavasti myös jatkuvaa tiedonantovelvollisuutta koskevat säännökset soveltuvat myös liikkeeseenlaskijaan, jonka arvopaperia on haettu julkisen kaupankäynnin kohteeksi. Tämän takia julkisen kaupankäynnin kohteena olevaan arvopaperiin liittyvät Rahoitustarkastuksen tietojensaantioikeudet ehdotetaan ulotettavaksi myös arvopapereihin, joita on haettu julkisen kaupankäynnin kohteeksi sekä arvopapereihin, joiden arvo määräytyy julkisen kaupankäynnin tai arvopaperimarkkinain 3 luvun 16 §:ssä tarkoitetun kaupankäyntimenettelyn kohteena olevan arvopaperin perusteella.

Oikeudenkäyntiavustajan ja oikeudenkäyntiasiamiehen luottamuksellinen suhde asiakkaaseensa on turvattava myös markkinoiden väärinkäyttöön liittyvien Rahoitustarkastuksen tehtävien hoidon yhteydessä. Tämän vuoksi 3 momentissa säädettäisiin, että oikeudellisissa asioissa avustavien osalta 2 momentissa tarkoitettu oikeus ei koske oikeudenkäyntiavustaja- tai oikeudenkäyntiasiamiestehtävien hoitamisen johdosta saatuja tietoja, asiakirjoja ja tallenteita. Oikeudenkäyntiavustaja- ja oikeudenkäyntiasiamiestehtäviksi luettaisiin varsinaisten oikeudenkäyntiin liittyvien tehtävien lisäksi asiakkaan oikeudellista asemaa esitutkinnassa rikoksen vuoksi tai asian muussa oikeudenkäyntiä edeltävässä käsittelyvaiheessa sekä oikeudenkäynnin käynnistämistä tai sen välttämistä koskeva oikeudellinen neuvonta.

15 b §. *Markkinoiden väärinkäyttöön liittyvä kuuleminen*. Rahoitustarkastuksella olisi oikeus tarvittaessa kutsua henkilö, jota koskee uudessa 15 a §:ssä tarkoitettu erityinen tietojensaantioikeus, kuultavaksi arvopaperimarkkinain tai sen nojalla annettujen markkinoiden väärinkäyttöä tai julkisen kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin arvoon vaikuttavien tietojen julkistamista koskevien säännösten noudattamisen valvomi-

seksi. Säännös on laissa uusi ja perustuu markkinoiden väärinkäyttödirektiivin 12 artiklan 2 kohdan b alakohtaan.

Yhdenmukaisesti 15 a §:n kanssa julkisen kaupankäynnin tai arvopaperimarkkinalain 3 luvun 16 §:ssä tarkoitetun kaupankäyntimennettelyn kohteena olevaan arvopaperiin liittyvä kuulemisoikeus koskisi myös tapauksia, jotka liittyvät arvopapereihin, joita on haettu julkisen kaupankäynnin kohteeksi sekä arvopapereihin, joiden arvo määräytyy julkisen kaupankäynnin tai arvopaperimarkkinalain 3 luvun 16 §:ssä tarkoitetun kaupankäyntimennettelyn kohteena olevan arvopaperin perusteella.

Kuultavaksi kutsutulla henkilöllä ei säännöksen perusteella kuitenkaan olisi velvollisuutta saapua Rahoitustarkastuksen kuultavaksi. Se, että henkilö asiallista syytä ilmoittamatta jättää saapumatta Rahoitustarkastuksen kuultavaksi, antaa yleensä aiheen katsoa, että mahdollinen markkinoiden väärinkäyttöä koskeva epäily on aiheellinen, minkä vuoksi Rahoitustarkastus voi ryhtyä asiassa lisätoimenpiteisiin. Tällaisia lisätoimenpiteitä voivat tilanteesta ja epäilyn luonteesta riippuen olla asian saattaminen poliisille esitutkintaa tai hallinnollisen seuraamuksen määrääminen.

Rahoitustarkastuksen kuultavaksi saapuneella henkilöllä ei olisi erityistä lakiin perustuvaa velvollisuutta pysyä totuudessa, vaan henkilöllä on sama totuudessa pysymisvelvollisuus kuin muutoinkin viranomaisten kanssa asioidessaan. Valvottavilla ja muilla rahoitusmarkkinoilla toimivilla sekä niiden palveluksessa olevilla on kuitenkin rikoslain 16 luvun 8 §:n nojalla totuudessa pysymisvelvollisuus, jos Rahoitustarkastus suorittaa kuulemisen tarkastustoimintansa yhteydessä.

15 c §. *Johdannaissopimuksia koskeva tietojensaantioikeus ja kuuleminen.* Markkinoiden väärinkäyttödirektiiviä sovelletaan myös johdannaissopimuksiin. Tämän johdosta pykälässä ulotettaisiin 15 a §:n mukainen Rahoitustarkastuksen markkinoiden väärinkäyttöön liittyvä erityinen tietojensaantioikeus ja 15 b §:n mukainen markkinoiden väärinkäyttöön liittyvä kuulemisoikeus koskemaan myös kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetun lain mukaista vakioitua optiota ja termiiniä, vakioituun optioon

tai termiiniin rinnastettavaa johdannaissopimusta sekä muuta johdannaissopimusta, johon sovelletaan arvopaperimarkkinalain säännöksiä.

4 luku. Hallinnolliset seuraamukset

24 a §. *Rikemaksu.* Lakiin lisättäväksi ehdotetussa uudessa pykälässä säädettäisiin uudesta hallinnollisesta seuraamuksesta, rikemaksusta. Rikemaksu olisi lievin Rahoitustarkastuksen käytettävissä olevista hallinnollista seuraamuksista. Maksu määrättäisiin maksettavaksi valtiolle.

Rahoitustarkastus voisi 1 momentin mukaan määrätä sille, joka laiminlyö arvopaperimarkkinalaissa säädetyn velvollisuuden ilmoittaa Rahoitustarkastukselle arvopapereita koskevat luovutukset, laiminlyö tai rikkoo arvopaperimarkkinalain 5 luvun 4–11 §:ssä taikka sijoitusrahastolaissa 99 tai 100 §:ssä säädetyn arvopaperien ja rahasto-osuuksien omistuksen julkisuutta koskevan ilmoitusvelvollisuuden tai velvollisuuden pitää rekistereitä taikka rikkoo sijoitusrahastolain 11 luvussa säädettyjä tai sijoitusrahaston säännöissä määrättyjä varojen sijoittamista koskevia rajoituksia, rikemaksun.

Arvopaperimarkkinalain 4 luvun 7 §:n mukaan arvopaperinvälittäjän on tehtävä ilmoitus kaikista pörssi- ja markkina-arvopapereilla tekemistään kaupoista ja muista luovutuksista, jos se tarjoaa näitä arvopapereita koskevaa sijoituspalvelua Suomessa. Lisäksi arvopaperinvälittäjän, jolla on kiinteä toimipaikka Suomessa, on tehtävä vastaava ilmoitus niistä arvopapereista, jotka ovat julkista kaupankäyntiä vastaavan kaupankäynnin kohteena Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa ja joita koskevaa sijoituspalvelua sillä on oikeus tarjota tuossa valtiossa. Mainitut arvopaperimarkkinalain 5 luvun säännökset ja sijoitusrahastolain 99 ja 100 § koskevat julkisen kaupankäynnin kohteena olevien osakkeiden sekä rahasto-osuuksien omistuksen julkisuuteen liittyvää ilmoitusvelvollisen ilmoitusvelvollisuutta sekä velvollisuutta pitää julkista ja yrityskehästä sisäpiirirekisteriä. Sijoitusrahastolain 11 luvussa on varsin yksityiskohtaiset ja tarkat säännökset sijoitusrahaston varojen sijoit-

tamisesta. Tyypillinen rikemaksulla sanktioitava laiminlyönti olisi se, että ilmoitusvelvollinen tekee sisäpiiri-ilmoituksen myöhässä.

Momentissa mainitut teot ja laiminlyönnit ovat voimassa olevassa laissa sanktioitu rikosoikeudellisesti arvopaperimarkkinarikomuksena tai sijoitusrahastorikkomuksena. Kyseiset teot ja laiminlyönnit ehdotetaan arvopaperimarkkinalakiin ja sijoitusrahastolakiin tehtävillä muutoksilla dekriminalisoitaviksi.

Rahoitustarkastuksella olisi oikeus määrätä laiminlyönnistä tai rikkeestä rikemaksu. Maksua ei kuitenkaan määrättäisi automaattisesti jokaisesta rikkeestä. Jos rike tai laiminlyönti on hyvin lievä ja vähäinen, maksua ei määrättäisi. Esimerkiksi jos ilmoitusvelvollisen ilmoituksessa on vähäisiä puutteita. Rikemaksua ei myöskään voitaisi määrätä, jos asianomaisella henkilöllä on hyväksyttävä syy laiminlyönnille tai rikkeelle, kuten sairaus, joka on estänyt ilmoituksen tekemisen määräajassa, tai tietojen päivittäminen sisäpiirirekistereihin viivästyä muutamalla päivällä tilanteessa, jossa ilmoituksia tulee samanaikaisesti poikkeuksellisen paljon.

Oikeushenkilölle määrättävä rikemaksu olisi 2 momentin vähintään 500 euroa ja enintään 10 000 euroa. Luonnolliselle henkilölle määrättävät maksut olisivat vähintään 50 euroa ja enintään 1 000 euroa. Rikemaksun suuruus määräytyisi laiminlyönnin tai rikkeen vakavuuden, toistuvuuden, jatkuvuuden ja keston perusteella. Rahoitustarkastuksen olisi perusteltua laatia ohjeellinen taulukko erilaisista laiminlyönneistä ja rikkeistä määrättävän rikemaksun suuruudesta. Taulukon tulisi myös olla julkinen, jolloin se osaltaan edistäisi Rahoitustarkastuksen toiminnan avoimuutta sekä valvottavien ja muiden Rahoitustarkastuksen toimien kohteiden tasapuolista kohtelua. Taulukko olisi rikemaksun määräämistä koskevana asiana 12 §:n 2 momentin 3 kohdan perusteella käsiteltävä johtokunnassa ennen sen lopullista vahvistamista.

Pykälän 3 momentin mukaan rikemaksua ei voisi määrätä, jos ilmoitusvelvollinen tai rekisterinpitoon velvollinen taikka rahastoyhtiö on välittömästi virheen havaittuaan omaaloitteisesti ryhtynyt asiassa korjaaviin toimiin. Vastaava virheen korjaamismahdollisuus

on jo voimassa olevassa laissa julkisen huomautuksen ja varoituksen osalta. Jos korjaaviin toimenpiteisiin on ryhdytty vasta Rahoitustarkastuksen tai jonkin muun ulkopuolisen tahon kiinnitettyä asiaan huomiota, kyse ei ole säännöksen tarkoittamasta virheen oma-aloitteisesta korjaamisesta.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin rikemaksua koskevasta muutoksenhausta. Momentin mukaan se, jolle rikemaksu on määrätty, voisi saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa Rahoitustarkastuksen päätöksestä tiedon saatuaan. Muutoin päätös jäisi pysyväksi. Pykälän 5 momentin mukaan rikemaksua koskevaa Rahoitustarkastuksen päätöstä ei saa panna täytäntöön ennen kuin se on saanut lainvoiman.

25 §. *Julkinen huomautus.* Pykälään lisättäisiin uusi momentti, jonka mukaan Rahoitustarkastus voisi eräissä tapauksissa määrätä julkisen huomautuksen myös muulle kuin valvottavalleen tai muulle rahoitusmarkkinoilla toimivalle. Uuden 3 momentin mukaan julkinen huomautus voitaisiin antaa myös muulle henkilölle, joka laiminlyö tai rikkoo muulla kuin rikoslain 51 luvussa säädetyllä tavalla arvo-paperimarkkinalain tai sen nojalla annettuja markkinoiden väärinkäyttöä tai julkisen kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin arvoon vaikuttavien tietojen julkistamista koskevia säännöksiä.

Luonnolliselle henkilölle julkinen huomautus voitaisiin antaa, jos tämä menettelee häntä henkilökohtaisesti velvoittavien säännösten tai määräysten vastaisesti. Tällaisia ovat muun muassa arvopaperimarkkinalain 5 luvun 2 §:ssä säädetty kielto käyttää sisäpiiritietoa ja 12 §:ssä säädetty kurssin vääristämistä koskeva kielto.

Rikoslain 51 luvussa sisäpiirintiedon väärinkäytön rangaistavuus edellyttää tahallisuutta tai törkeää tuottamusta sekä kurssin vääristäminen tahallisuutta. Lisäksi kummasakin tapauksessa edellytetään, että teko on tehty hyötymistarkoituksessa. Arvopaperimarkkinalain 5 luvussa säädettävä sisäpiirintiedon käyttö ja kurssin vääristäminen eivät edellytä tahallisuutta tai törkeää huolimattomuutta. Säännökset eivät myöskään edellytä hyötymistarkoitusta. Tämä ero arvopaperimarkkinalain ja rikoslain syyksiluettavuudessa määrittää myös sen, milloin Rahoitustar-

kastus voi määrätä momentin nojalla julkisen huomautuksen.

Voimassa olevan lain 37 §:n mukaan muutosta julkiseen huomautukseen haetaan valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen. Uuden 7 momentin mukaan muutosta haettaisiin markkinaoikeudelta. Yhdenmukaisesti uuden rikemaksua koskevan säännöksen kanssa se, jolle julkinen huomautus on määrätty, voisi saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa Rahoitustarkastuksen päätöksestä tiedon saatuaan. Muutoin päätös jäisi pysyväksi. Lain 37 §:n mukaan julkinen huomautus olisi edelleen täytäntöönpanokelpoinen muutoksenhausta huolimatta, jollei markkinaoikeus kieltäisi sen täytäntöönpanoa.

26 a §. *Seuraamusmaksu.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi uudesta hallinnollisesta seuraamuksesta, seuraamusmaksusta. Seuraamusmaksu voitaisiin 1 momentin mukaan määrätä valvottavalle ja muulle rahoitusmarkkinoilla toimivalle. Seuraamusmaksu määrättäisiin valvottavalle tai muulle rahoitusmarkkinoilla toimivalle oikeushenkilölle, jos teko tai laiminlyönti on tehty oikeushenkilön puolesta tai hyväksi ja tekijä kuuluu oikeushenkilön johtoon tai on työsuhhteessa oikeushenkilöön taikka on toiminut oikeushenkilön edustajalta saamansa toimeksiannon perusteella. Seuraamusmaksun määrääminen edellyttäisi lisäksi, että oikeushenkilön johto on tiennyt tai sen olisi pitänyt tietää teosta tai laiminlyönnistä.

Seuraamusmaksu ei olisi itsenäinen seuraamus, vaan se voitaisiin määrätä julkisen varoituksen ohella, jos varoitusta ei voida yksin pitää riittävänä, mutta menettely tai laiminlyönti ei ole niin moitittava, että ankarampi seuraamus, kuten toiminnan rajoittaminen tai toimiluvan peruuttaminen, olisi tarpeen. Seuraamusmaksun määrätymisen edellytyksenä olisi, että menettely tai laiminlyönti on jatkuvaa, toistuvaa, suunnitelmallista tai muuten erityisen moitittavaa. Menettelyä pidettäisiin jatkuvana, jos Rahoitustarkastuksen tietoon tulee samanaikaisesti useampia tekoja ennen kuin yhdestäkään näistä teoista on määrätty seuraamusta. Se, että sama henkilö usein toimii vastoin pykälän 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja säännöksiä, ei ole seuraamusmaksun suuruuteen vaikuttava

seikka vaan se muodostaa seuraamuksen valintaperusteen. Seuraamuksen suuruus puolestaan määräytyisi 4 momentissa säädettävien perusteiden mukaan.

Seuraamusmaksu voitaisiin määrätä momentin 1 kohdan mukaan, jos valvottava tai muu rahoitusmarkkinoilla toimiva laiminlyö tai rikkoo muulla kuin rikoslain 51 luvussa tai arvopaperimarkkinalain 8 luvussa säädetyllä tavalla arvopaperimarkkinalain 2 luvun säännöksiä tai niiden nojalla annettuja säännöksiä arvopaperien markkinoinnista, liikkeeseenlaskusta tai tiedonantovelvollisuudesta. Toinen seuraamusmaksun määräämisperuste olisi se, että valvottava tai muu rahoitusmarkkinoilla toimiva laiminlyö tai rikkoo muulla kuin rikoslain 51 luvussa säädetyllä tavalla arvopaperimarkkinalain 5 luvun 2 tai 12 §:n säännöksiä taikka 15 §:n nojalla annettuja säännöksiä.

Aivan kuten julkista huomautusta koskevaan 25 §:ään lisättäväksi ehdotetun uuden 3 momentin kohdalla ratkaisevana tekijänä siinä, milloin seuraamusmaksu voidaan määrätä, olisi tekojen erilainen syyksiluettavuus rikoslaisissa ja arvopaperimarkkinalaisissa. Jos Rahoitustarkastus asiaa selvittäessään päätyy siihen, että sillä on perusteltua ähettä epäillä teon tai laiminlyönnin tapahtuneen hyötymistarkoituksessa, seuraamusmaksua ei voitaisi määrätä vaan asia olisi saatettava poliisille esitutkintaa varten.

Pykälän 2 momentin mukaan seuraamusmaksu voitaisiin määrätä yhdenmukaisesti julkisen huomautuksen kanssa maksettavaksi myös muulle henkilölle, joka laiminlyö tai rikkoo muulla kuin rikoslain 51 luvussa säädetyllä tavalla 1 momentissa tarkoitettuja arvopaperimarkkinalain tai sen nojalla annettuja sisäpiirintietoa, kurssin vääristämistä tai julkisen kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin arvoon vaikuttavien tietojen julkistamista koskevia säännöksiä. Seuraamusmaksu voitaisiin määrätä sekä oikeushenkilölle että luonnolliselle henkilölle samasta teosta tai laiminlyönnistä. Pääsääntö olisi kuitenkin, että maksu määrätään oikeushenkilölle. Teosta tai laiminlyönnistä, josta määrätään seuraamusmaksu oikeushenkilölle, ei luonnolliselle henkilölle kuitenkaan määrättäisi seuraamusmaksua kuin poikkeustapauksissa. Kummallekin maksun määrääminen

olisi perusteltua, jos luonnollinen henkilö on toiminut erityisen moitittavasti.

Seuraamusmaksu olisi mahdollista määrätä vain teosta tai laiminlyönneistä, joka ei ole rikos. Tämän vuoksi 3 momentissa säädettäisiin, että seuraamusmaksua ei voi määrätä, jos asia on vireillä esitutkinnassa, syyteharkinnassa tai tuomioistuimessa rikosasiانا. Tästä seuraamusmaksun määräämisen edellytyksestä seuraa myös, että jos syyttäjä on tehnyt asiassa syyttämättä jättämistä koskevan päätöksen oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 7 tai 8 §:n nojalla, samasta teosta ei voi määrätä seuraamusmaksua. Tilanne on sama, jos tuomioistuin on jättänyt rangaistuksen tuomitsematta rikoslain 3 luvun 5 §:n nojalla.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin seuraamusmaksun suuruudesta. Oikeushenkilölle määrättävä seuraamusmaksu olisi vähintään 500 euroa ja enintään 200 000 euroa, kuitenkin enintään 10 prosenttia oikeushenkilön seuraamusmaksun määräämistä edeltävän tilikauden liikevaihdosta. Luonnolliselle henkilölle määrättävä seuraamusmaksu olisi vähintään 100 euroa ja enintään 10 000 euroa. Seuraamusmaksua määrättäessä olisi otettava huomioon menettelyn laatu, laajuus ja suunnitelmallisuus ja sillä aiheutettu vahinko. Menettelyllä tavoiteltu hyöty olisi myös otettava huomioon maksua määrätessä. Tavoiteltu hyöty voidaan kuitenkin sisäpiirintiedon käytön ja kurssin vääristämisen kohdalla ottaa huomioon vain, jos kyse on tavallisesta tai lievästä huolimattomuudesta tehdystä teosta tai laiminlyönneistä. Tämä johtuu siitä, että kyseisten tekojen osalta tahallisesti tai törkeästi huolimattomuudesta tapahtuva hyödyn tavoittelu on säädetty rangaistavaksi rikoslain 51 luvussa eikä niistä siten voida määrätä seuraamusmaksua. Seuraamusmaksun suuruutta harkittaessa Rahoitustarkastuksen olisi myös otettava huomioon, minkälaisia seuraamuksia asianomaiselle henkilölle aikaisemmin on annettu.

Seuraamusmaksun määräisi 5 momentin mukaan markkinaoikeus Rahoitustarkastuksen hakemuksesta. Maksu määrättäisiin suoritettavaksi valtiolle.

26 b §. *Asian vireillepano ja valmistelu.* Pykälässä, joka on uusi, säädettäisiin Rahoitustarkastuksesta annetussa laissa tarkoitettu-

jen asioiden vireillepanosta ja valmistelusta markkinaoikeudessa. Sääntely vastaa kilpailunrajoitusasioiden sääntelyä. Pykälän 1 momentin mukaan rikemaksua, julkista huomautusta, julkista varoitusta ja seuraamusmaksua koskeva asia tulisi vireille markkinaoikeudessa Rahoitustarkastuksen tai sen hakemuksella, jolle seuraamus on määrätty. Hakemus olisi tehtävä kirjallisesti.

Hakemuksen saavuttua markkinaoikeuteen asia olisi 2 momentin mukaan ennen käsitteilyä valmisteltava markkinaoikeuden ylituomarin tai markkinaoikeustuomarin johdolla niin, että se voidaan viipymättä ratkaista. Valmistelu ei kuitenkaan olisi tarpeen, jos hakemus jätetään tutkimatta tai hylätään heti perusteettomana.

Pykälän 3 momentin mukaan asiaa valmisteltaessa olisi asiaan osallisille varattava tilaisuus suullisesti tai kirjallisesti vastata hakemukseen. Markkinaoikeus huolehtisi Rahoitustarkastuksen kuulemiseksi tarpeellisista toimenpiteistä. Valmistelu voidaan päättää, vaikka asiaan osallinen ei olisi antanut pyydettyä vastausta hakemuksen johdosta.

26 c §. *Asian selvittäminen.* Pykälä olisi uusi ja siinä säädettäisiin markkinaoikeuden toimivallasta velvoittaa asianosainen saapumaan asian istuntoon sekä osallistumaan muutoin asian selvittämiseen. Pykälän mukaan markkinaoikeus voisi velvoittaa asianomaisen saapumaan istuntoon ja esittämään liikekirjeenvaihtonsa, kirjapitonsa, pöytäkirjansa sekä muut asiaa selvittävät asiakirjat. Asiakirjojen esittämisvelvollisuus ei kuitenkaan koskisi teknisluonteisia ammattisalauksia.

26 d §. Ehdotetun 26 e §:n mukaan Rahoitustarkastuksesta annetussa laissa tarkoitettujen hallinnollisten seuraamusten käsittelyssä markkinaoikeudessa noudatettaisiin muutoin hakemusasioiden käsittelyä koskevia oikeudenkäymiskaaren 8 luvun säännöksiä. Hakemusasioissa sen, joka tekee tuomioistuimelle hakemuksen, on myös näytettävä toteen hakemuksessa esitetyt seikat. Koska hallinnolliset seuraamukset ovat rangaistulluonteisia, on kuitenkin perustellumpaa, että niiden kohdalla noudatetaan samaa toteennäytämisyjärjestystä kuin rikosasioiden käsittelyssä, jossa syyttäjän on näytettävä syyte toteen. Tämän mukaisesti pykälän 1 momentissa eh-

dotetaan, että hallinnollisia seuraamuksia koskevia hakemuksia markkinaoikeudessa käsiteltäessä Rahoitustarkastuksen tulee näyttää toteen seuraamuksen määräämiseksi tarpeelliset seikat.

Pykälän 2 momentin mukaan markkinaoikeus voisi katsoessaan muun seuraamuksen liian ankaraksi määrätä julkisen varoituksen sijasta julkisen huomautuksen tai jättää seuraamuksen määräämättä. Lain mukaan julkisen huomautuksen määrääminen kuuluu Rahoitustarkastukselle. Ehdotettu säännös mahdollistaa sen, että myös markkinaoikeus voi määrätä seuraamukseksi julkisen huomautuksen. Selvyyden vuoksi säädettäisiin lisäksi, että markkinaoikeus voi jättää seuraamuksen kokonaan määräämättä.

26 e §. *Asian käsittely*. Pykälässä säädettäisiin asian käsittelystä markkinaoikeudessa. Pykälän mukaan asian käsittelyssä noudatettaisiin muutoin hakemusasioiden käsittelyä koskevia oikeudenkäymiskaaren 8 luvun säännöksiä. Myös Rahoitustarkastuksella olisi oikeus hakea markkinaoikeuden päätökseen muutosta valittamalla korkeimpaan oikeuteen, jos korkein oikeus oikeudenkäymiskaaren 30 luvun 3 §:n nojalla myöntää valitusluvan. Myös muutoksenhaku eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain mukaisesti markkinaoikeuden päätöksiin edellyttää korkeimman oikeuden valituslupaa.

37 §. *Muutoksenhaku*. Pykälässä säädetään muutoksenhausta Rahoitustarkastuksen päätöksiin. Pykälän 1 momentin mukaan Rahoitustarkastuksen päätöksiin haetaan muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen. Koska esityksessä ehdotetaan, että muutoksenhakuviranomaisena Rahoitustarkastuksen määräämien hallinnollisten seuraamusten kohdalla toimii markkinaoikeus, momenttiin ehdotetaan lisättäväksi selkeyden vuoksi maininta, että Rahoitustarkastuksen päätöksestä, joka voidaan saattaa markkinaoikeuden käsiteltäväksi, ei saa valittaa Helsingin hallinto-oikeuteen.

37 a §. *Seuraamusmaksun palauttaminen*. Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jonka mukaan valtiokonttori palauttaisi hakemuksesta jo maksetun seuraamusmaksu, jos henkilö myöhemmin tuomittaisiin rikoslain 51 luvun 1—5 §:n nojalla rangaistukseen samasta te-

osta, josta seuraamusmaksu on määrätty. Seuraamusmaksun palauttaminen koskisi tilanteita, jossa henkilö tuomittaisiin rangaistukseen sisäpiirintiedon väärinkäytöstä tai törkeästä sisäpiirintiedon väärinkäytöstä, kurssin vääristämisestä tai törkeästä kurssin vääristämisestä taikka tiedottamisrikoksesta. Hakemus voitaisiin tehdä, kun rikostuomio on saanut lainvoiman.

Voimaantulosäännös. Rikemaksu ja seuraamusmaksu olisivat uusia seuraamuksia. Niitä ei voitaisi määrätä kuin sellaisista teoista, jotka on tehty lain voimaantulon jälkeen. Jos ennen lain voimaantuloa alkanut teko tai laiminlyönti jatkuu lain voimaantulon jälkeen, voitaisiin rikemaksu tai seuraamusmaksu määrätä tällaisesta teosta tai laiminlyönnistä. Tällöin laissa säädetyn määräajan katsottaisiin kuitenkin alkavan lain voimaantulosta. Esimerkiksi jos arvopaperimarkkina-laissa tarkoitettu ilmoitusvelvollinen ei lain voimaan tullessa ole tehnyt määräajassa sisäpiiri-ilmoitusta, alkaa uuden lain mukainen ilmoitusvelvollisuuden täyttämiseksi säädetty määräaika, neljätoista tai seitsemän päivää, kulua lain voimaantulosta. Kun lain voimaantulosta alkanut uusi määräaika on kulunut umpeen, Rahoitustarkastus voisi tarvittaessa ryhtyä toimenpiteisiin rikemaksun määräämiseksi.

1.4. Rikoslaki

51 luku. Arvopaperimarkkinarikoksista

1 §. *Sisäpiirintiedon väärinkäyttö*. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin julkisen kaupankäynnin kohteena olevaan arvopaperiin liittyvästä rangaistavasta sisäpiirintiedon väärinkäytöstä. Säännös vastaa tältä osin voimassa olevaa lakia.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin rangaistavasta sisäpiirintiedon väärinkäytöstä arvopaperimarkkinalain 3 luvun 16 §:ssä tarkoitetun kaupankäyntimenettelyn kohteena olevaan arvopaperin osalta. Tällaisen kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperiin liittyvän sisäpiirintiedon käyttö olisi rangaistavaa vain, jos sisäpiirintietoa käytetään hyväksi mainitussa kaupankäyntimenettelyssä. Tällaisen kaupankäynnin osalta ehdotus supistaisi rangaistavan käyttäytymisen alaa.

Voimassa oleva laki ei tee ero julkisen kaupankäynnin ja tässä momentissa tarkoitettun kaupankäyntimenettelyn välillä.

Pykälän 3 momentin mukaan tahallisen rikoksen yritys olisi rangaistava. Säännös vastaa voimassa olevaa 2 momenttia.

3 §. *Kurssin vääristäminen.* Pykälässä säädettäisiin, kuten voimassa olevassakin laissa, rangaistavasta kurssin vääristämisestä. Kurssin vääristämisen määritelmä ehdotetaan sisällytettäväksi luvun 6 §:n määritelmä säännökseen. Tämän vuoksi pykälästä poistettaisiin kurssin vääristämisen teon kuvaukset siltä osin kuin ne sisältyvät määritelmään. Kurssin vääristäminen olisi edelleen rangaistavaa vain, jos se tapahtuu hyötymistarkoituksessa.

6 §. *Määritelmät.* Pykälään sisältyy luvussa käytettyjen käsitteiden määritelmät. Pykälän 1 momentissa on arvopaperin määritelmä. Määritelmä on sama kuin voimassa olevassa laissa.

Pykälän 2 momentissa säädetään sisäpiirintiedon määritelmästä. Sisäpiirintiedon määritelmä ehdotetaan markkinoiden väärinkäyttödirektiivissä säädettyjen velvoitteiden täyttämiseksi sisällytettäväksi arvopaperimarkkinalain 5 luvun 1 §:ään. Pykälän 2 momentissa viitattaisiin arvopaperimarkkinalain 5 luvun 1 §:n 1 momenttiin. Näin sisäpiirintieto koskisi vain Suomessa julkisen kaupankäynnin tai arvopaperimarkkinalain 3 luvun 16 §:ssä tarkoitettun kaupankäyntimenettelyn kohteena olevaan arvopaperiin liittyvää tietoa.

Kurssin vääristämistä koskeva määritelmä kytkettäisiin myös arvopaperimarkkinalakiin. Kurssin vääristämisen pidettäisiin arvopaperimarkkinalain 12 §:ssä tarkoitettua kurssin vääristämistä.

Sekä sisäpiirintiedon että kurssin vääristämisen määritelmät sisältäisivät lisäksi viittauksen arvopaperimarkkinalain 5 luvun 15 §:ään. Pykälän nojalla Rahoitustarkastus voisi antaa markkinoiden väärinkäyttödirektiivin nojalla komission antamien säädösten täytäntöönpanemiseksi tarvittavia tarkempia määryksiä mainitun luvun säännösten soveltamisesta. Sisäpiirintiedon ja kurssin vääristämisen kannalta erityisen merkityksellinen tätä osin on komission määritelmädirektiivi, jolla täsmennetään markkinoiden väärinkäyttödirektiivin säännöksiä.

Koska rikoslain sisäpiirintiedon ja kurssin vääristämisen määritelmät määräytyvät arvopaperimarkkinalain vastaavien määritelmien perusteella, ne muuttuisivat automaattisesti aina, kun arvopaperimarkkinalain vastaavat määritelmät muuttuvat taikka Rahoitustarkastuksen kyseisiä määritelmiä tarkentavat määräykset muuttuvat.

Pykälän 4 momentissa on johdannaisopimuksia koskeva säännös. Se vastaa pääosin voimassa olevaa 3 momenttia ja siihen on tehty teknisiä muutoksia, jotta se kattaisi myös hyödykejohdannaisopimukset.

7 §. *Rajoitussäännös.* Markkinoiden väärinkäyttödirektiivin 8 artiklan mukaan direktiivissä säädetyt kiellot eivät koske kaupankäyntiä omilla osakkeilla takaisinosto-ohjelmien mukaisesti eikä rahoitusvälineiden vakauttamista, jos liiketoimi tapahtuu komission direktiivin mukaisesti antamien täytäntöönpanotoimenpiteiden mukaisesti. Komissio on 23 päivänä joulukuuta 2003 antanut ensimmäisen mainitun artiklan mukaisen täytäntöönpanotoimen, komission takaisinostoasetuksen. Komission asetuksella ei ole suora vaikutusta rikoslain säännösten soveltamisalaan, mutta ei voida pitää rikosoikeudellisten periaatteiden kannalta asianmukaisena, että toiminta, joka komission asetuksen mukaan on hyväksyttävää ja johon siten ei voitaisi soveltaa arvopaperimarkkinalain mukaisia hallinnollisia seuraamuksia, olisi kuitenkin rangaistavaa. Tämän vuoksi pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jonka mukaan luvun sisäpiirintiedon väärinkäyttö ja kurssin vääristämistä koskevia säännöksiä ei sovelleta, jos liikkeeseenlaskija hankkii omia osakkeitaan taikka sijoituspalveluyritys tai luottolaitos vakauttaa arvopaperien hintaa komission markkinoiden väärinkäyttödirektiivin 8 artiklan nojalla antamien asetusten mukaisesti.

Se, että julkisen kaupankäynnin kohteena olevan osakkeen liikkeeseen laskenut yhtiö ostaa omia osakkeitaan muissa kuin komission asetuksessa tarkoitetuissa tapauksissa, ei itsessään tee osakkeiden hankkimista sisäpiirintiedon väärinkäytöksi tai kurssin vääristämiseksi. Tällaisia omia osakkeita koskevia kauppia arvioidaan, aivan kuten tälläkin hetkellä, kuten muitakin arvopapereilla tehtäviä liiketoimia. Liiketoimi on siten sisäpiiri-

rintiedon väärinkäyttöä tai kurssin vääristämistä vain, jos se täyttää mainittujen rikosten laissa säädetty tunnusmerkit.

1.5. Laki kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä

3 luku. Optioyhteisön toiminta

11 §. *Tiedonantovelvollisuus.* Pykälästä ehdotetaan poistettavaksi velvollisuus ilmoittaa optioyhteisölle tai muulle Rahoitustarkastuksen määräämälle välittäjän tai markkinatakaaajan omistuksessa olevat osakkeet, jotka ovat optioyhteisössä kaupattavan option tai termiinin kohde-etuutena, ja niiden omistuksessa tapahtuvat muutokset. Arvopaperimarkkinalakiin ehdotettujen sisäpiirintietoa koskevan sääntelyn muutosten takia kohde-etuutena devia osakkeita koskevaa erillistä tiedonantovelvollisuussäännöstä ei enää voida pitää tarpeellisena.

14 §. *Ilmoitusvelvollisuus.* Voimassa olevan lain 3 luvun 14 § ehdotetaan kumottavaksi. Pykälän mukaan optioyhteisö on velvollinen ilmoittamaan päivittäin välittäjien omien johdannaistilien asemasta erikseen nimetyille välittäjän hallituksen jäsenelle. Rahoitustarkastus voi lisäksi määrätä välittäjän ilmoittamaan vakavaraisuusvalvonnassa olevan asiakkaan vastaavat tiedot. Tällaisten tilien ja niiden muutosten seuraaminen on osa välittäjien riskienhallintaa. Johdannaistilejä ja niiden asemaa koskeva riskienhallintaa ei ole perusteltua erottaa muusta arvopaperinvälittäjän riskienhallinnasta.

5 luku. Erinäiset säännökset.

2 §. *Vaitiovelvollisuus.* Pykälän 1 momentin säännös vaitiovelvollisuudesta vastaa voimassa olevan lain 1 momenttia. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti. Säännös vastaa arvopaperipörssiä koskevaa arvopaperimarkkinalain 7 luvun 3 §:n uutta 2 momenttia. Pykälän 3 momentissa viittaukset pankkitarkastusvirastoon ja siitä annettuun lakiin korvattaisiin viittauksella Rahoitustarkastukseen ja Rahoitustarkastuksesta annettuun lakiin.

4 §. *Johdannaismarkkinarikkomus.* Pykälään tehtäisiin 3 luvun 11 §:ään ehdotetusta muutoksesta ja mainitun luvun 14 §:n kumoamisesta johtuvat tarkistukset.

1.6. Laki sijoituspalveluyrityksistä

48 §. *Salassapitovelvollisuus.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 7 momentti, jonka mukaan sijoituspalveluyrityksellä olisi oikeus antaa pykälän 1 momentissa tarkoitettuja muutoin salassa pidettäviä tietoja myös arvopaperimarkkinalaissa tarkoitettulle julkisen kaupankäynnin järjestäjälle, kuten arvopaperipörssille, sekä kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä annetussa laissa tarkoitettulle optioyhteisölle, jotka ovat välttämättömiä niille säädetyn valvontatehtävän turvaamiseksi. Kyseisille yhteisöille on asetettu laissa velvollisuus valvoa sitä, että niiden ylläpitämään kaupankäyntiin osallistuvat osapuolet, eli sijoituspalveluyritykset ja luottolaitokset, toimivat lain, kyseisten yhteisöjen sääntöjen ja hyvän tavan mukaisesti.

Julkisen kaupankäynnin järjestäjien ja optioyhteisöjen valvontavelvollisuutta täsmennettiin ja täydennettiin 1 päivänä tammikuuta 2002 voimaan tulleilla arvopaperimarkkinalain ja kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä annetun lain muutoksilla. Arvopaperimarkkinoiden tehokkaan valvonnan kannalta on olennaista, että Rahoitustarkastuksen lisäksi myös julkisen kaupankäynnin järjestäjät pyrkivät valvonnallaan ja muilla toimillaan ehkäisemään ja selvittämään tapauksia, joissa kaupankäynnin osapuolten epäillään esimerkiksi syyllistyneen kurssin vääristämiseen tai joissa on aihetta epäillä arvopaperin kurssi- tai vaihtokehityksen perusteella tai muun syyn takia sisäpiirintiedon väärinkäyttöä. Säännös tekisi mahdolliseksi sen, että kaupankäynnin järjestäjät voivat riittävän perusteellisesti selvittää epäiltyjä väärinkäytöksiä. Joissain tilanteissa valvonta voi edellyttää, että kauppojen toimeksiantajien henkilöllisyys saadaan selville. Säännös tukee yleisesti direktiivin tavoitteita, kun se tekee mahdolliseksi sen, että kaupankäynnin järjestäjä voisi riittävän perusteellisesti esimerkiksi erilaisten transaktioiden taustaa.

Ehdotus vastaa Rahoitustarkastuksesta annetun lain 36 §:ää, jonka mukaan myös Ra-

hoitustarkastus voi antaa tietoja julkisen kaupankäynnin järjestäjälle ja optioyhteisölle Rahoitustarkastuksen virkamiehiä koskevan salassapitovelvollisuuden estämättä.

Säännös koski vain sijoituspalveluyritystä, mutta ei esimerkiksi sen konsolidointiryhmään kuuluvaa yritystä, sillä käytännössä vain sijoituspalveluyritys tai luottolaitos voi olla osapuolena kyseessä olevassa kaupankäynnissä.

1.7. Laki luottolaitostoiminnasta

94 §. *Salassapitovelvollisuus*. Pykälään lisättäisiin uusi 8 momenttia, jonka mukaan luottolaitoksella olisi oikeus antaa pykälän 1 momentissa tarkoitettuja muutoin salassa pidettäviä tietoja myös arvopaperimarkkinalaissa tarkoitettulle julkisen kaupankäynnin järjestäjälle, kuten arvopaperipörssille sekä kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetussa laissa tarkoitettulle optioyhteisölle. Säännös vastaa sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 48 §:n uutta 7 momenttia. Säännös koski vain luottolaitosta, mutta ei esimerkiksi sen konsolidointiryhmään kuuluvaa yritystä, sillä käytännössä vain luottolaitos tai sijoituspalveluyritys voi olla osapuolena kyseessä olevassa kaupankäynnissä.

1.8. Laki arvo-osuusjärjestelmästä

13 §. *Arvopaperikeskuksen tehtävät*. Voimassa olevan pykälän 1 momentin 4 kohdan mukaan arvopaperikeskuksen tehtävänä on ylläpitää tietojärjestelmiä, joilla voidaan ylläpitää arvopaperimarkkinalain 5 luvussa tarkoitettua sisäpiirin omistusta koskevaa rekisteriä. Arvopaperimarkkinalain 5 lukuun ehdotetaan sisällytettäväksi säännökset uudesta yrityskohtaisesta sisäpiirirekisteristä. Yrityskohtaisilla sisäpiirirekistereillä ei ole liittymäkohtaa arvo-osuusjärjestelmään, joten ei voida pitää perusteltuna, että arvopaperikeskuksen lakisäätöisenä tehtävänä olisi ylläpitää tietojärjestelmiä, jotka liittyvät yrityskohtaisen sisäpiirirekisterin ylläpitämiseen. Kohdetaan ehdotetaan muutettavaksi siten, että arvopaperikeskuksella olisi velvollisuus ylläpitää

vain julkisen sisäpiirirekisterin ylläpitämiseksi tarvittavia tietojärjestelmiä.

1.9. Laki eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä

2 §. *Markkinaoikeudelliset asiat*. Rahoitustarkastuksesta annettuun lakiin ehdotettujen muutosten mukaan muutosta Rahoitustarkastuksen määräämään rikemaksuun sekä julkiseen huomautukseen ja varoitukseen haettaisiin markkinaoikeudelta. Lisäksi markkinaoikeus määräisi Rahoitustarkastuksen hakemuksesta seuraamusmaksun. Tämän vuoksi pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 17 a kohta, jonka mukaan markkinaoikeus käsittelee asiat, jotka säädetään sen toimivaltaan Rahoitustarkastuksesta annetussa laissa.

3 §. *Asian vireille pano*. Pykälässä säädetään asioiden vireille tulosta markkinaoikeudesta. Pykälään 1 momenttiin lisättäisiin uusi 9 kohta, jonka mukaan Rahoitustarkastuksesta annetun lain nojalla käsiteltävä asia tulisi markkinaoikeudessa vireille Rahoitustarkastuksen tai sen hakemuksesta, johon päätös kohdistuu.

17 a §. Rahoitustarkastuksesta annetussa laissa säädettäisiin mainitussa laissa tarkoitettujen hallinnollisten seuraamusten käsittelystä markkinaoikeudessa. Tämän takia eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 17 a §, jonka mukaan Rahoitustarkastuksesta annetussa tarkoitettujen asioiden käsittelystä säädetään erikseen.

2. Voimaantulo

Markkinoiden väärinkäyttödirektiivi ja sen nojalla annetut komission määritelmädirektiivi, komission sijoitussuositusdirektiivi ja komission kolmas direktiivi on saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöä viimeistään 12 päivänä lokakuuta 2004. Tämän vuoksi ehdotetaan, että lait tulisivat voimaan mainittuna päivänä.

3. Säättämisyjärjestys

Ehdotus sisältää eräitä uusia norminantovaltuussäännöksiä. Arvopaperimarkkinalain

2 luvun 7 §:n 6 momentin ja 4 luvun 4 §:n 4 momentin mukaan Rahoitustarkastus voi antaa markkinoiden väärinkäyttödirektiivin nojalla komission antamien säädösten täytäntöön panemiseksi tarvittavia tarkempia määräyksiä edellä mainittujen säännösten soveltamisesta sekä 5 luvun 15 §:n mukaan mainitun luvun säännösten soveltamisesta ja antaa tarkempia määräyksiä luvun 4 §:ssä tarkoitettujen ilmoituksen sisällöstä ja tekotavasta, 6 §:ssä ja 7 §:n 2 momentissa tarkoitettua menettelyä sekä 9 §:ssä tarkoitettua rekisterin sisällöstä ja tietojen merkintätavasta. Lisäksi Rahoitustarkastuksella olisi 4 luvun 5 b §:n 4 momentin mukaan oikeus antaa tarkempia määräyksiä pykälässä säädetyn ilmoituksen sisällöstä ja tekotavasta.

Arvopaperimarkkinalain 5 luvun 15 §:ään sisältyvät norminantovaltuudet, lukuun ottamatta luvun 9 §:ää ja 12 §:n 4 momenttia koskevia valtuutuksia, sekä sijoitusrahastolain 101 §:ään sisältyvä valtuus on aikoinaan säädetty perustuslakivaliokunnan myötvaiikutuksella. Rahoitustarkastuksen norminantoa kyseisten säännösten osalta on entisestään supistettu, kun mainittuihin lakeihin ehdotetaan sisällytettäväksi perussäännökset sisäpiirirekistereihin merkittävistä tiedoista sekä säännökset tietojen julkisuudesta ja rekisterinpidosta sekä poikkeuksista ilmoitettaviin tietoihin.

Perustuslain 80 §:n 2 momentin mukaan myös muu viranomainen kuin ministeriö voidaan lailla valtuuttaa antamaan oikeussääntöjä, jos siihen on sääntelyn kohteeseen liittyviä erityisiä syitä eikä sääntelyn asiallinen merkitys edellytä, että asiasta säädetään lailla tai asetuksella. Tällaisiin valtuutuksiin sisältyy asetuksenantovaltuuksiin verrattuna yleistä tarkkarajaisuutta koskeva pidemmälle menevä vaatimus, jonka mukaan valtuuden kattamat asiat on määriteltävä tarkasti laissa. Valtuutuksen tulee lisäksi perustuslain nimenomaisen säännöksen mukaan olla soveltamisaltaan täsmällisesti rajattu. Muiden viranomaisten norminantovalta on perustuslain näkökulmasta poikkeuksellista. Perustuslakiuudistuksen yhteydessä mainittiin esimerkkinä viranomaisen norminantovallasta tekninen ja vähäisiä yksityiskohtia koskeva sääntely, johon ei liity merkittävää harkintavallan käyttöä (HE 1/1998 vp, s. 133/II).

Ehdotetut uudet norminantovaltuudet ovat joko teknisluonteisia yksityiskohtia koskevia tai luonteeltaan täytäntöönpanosäännöksiä. Norminanto on pääosin sidottu komission markkinoiden väärinkäyttödirektiivin mukaiseen norminantoon. Komission norminanto on markkinoiden väärinkäyttödirektiivissä rajattu koskemaan vain direktiivissä erikseen määriteltyjen säännösten täytäntöönpanoa koskevia säännöksiä.

Perustuslakivaliokunta on käytännössään pitänyt mahdollisena ehdotetun kaltaisten norminantovaltuuksien antamista Rahoitustarkastukselle (PeVL 24/2002 vp, s. 3–4, PeVL 67/2002 vp, s. 6). Säänneltävään toimintaan liittyy runsaasti sellaisia ammatillisia erityispiirteitä, joita on pidettävä perustuslain 80 §:n 2 momentissa tarkoitettuina sääntelyn kohteeseen liittyvinä erityisinä syinä. Valtuudet ovat lain säännöksiin riittävän tarkasti sidottuja, kun otetaan huomioon sääntelyn kohteena olevan toiminnan luonne ja erityispiirteet. Perustuslakivaliokunta on myös vakiintuneesti katsonut, että valtuutusten täsmentämiseksi on valtiosäännön kannalta riittävää esimerkiksi sitoa niiden käyttäminen laissa siihen, mikä on tarpeen direktiiveissä tai muissa unionin säännöksissä asetettujen vaatimusten täyttämiseksi (esim. PeVL 12 ja 13/1996 vp sekä PeVL 17/2003 vp, s. 3). Rahoitustarkastuksen norminantoa rajoittaa lisäksi itsessään perustuslain 80 §:n 2 momentti (PeVL 24/2002 vp, s. 3/II).

Edellä esitetyillä perusteilla voidaan katsoa, että ehdotettu määräystenantovaltuus täyttää perustuslain 80 §:n 2 momentissa asetetut vaatimukset.

Rahoitustarkastus saisi ehdotetun Rahoitustarkastuksesta annetun lain 15 a §:n mukaan erityisen markkinoiden väärinkäyttöön liittyvän kuulemisoikeuden. Säännös vastaa pitkälti Rahoitustarkastuksen yleistä tietojensaantioikeutta koskevassa lain 36 §:ssä omaksuttua sääntelyä. Sääntely on kuitenkin osin tarkempaa kuin 36 §:ssä. Rahoitustarkastuksen tietojensaantioikeus koskisi tietoja, jotka ovat tarpeellisia arvopaperimarkkinalain tai sen nojalla annettujen markkinoiden väärinkäyttöä ja julkisen kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin arvoon vaikuttavien tietojen julkistamista koskevien säännösten valvomiseksi. Toisaalta pykälän 2 momentin

nojalla Rahoitustarkastuksella olisi oikeus saada tietoja myös muilta kuin valvottavilta ja muilta rahoitusmarkkinoilla toimivilta. Näiden osalta tietojensaantioikeus olisi rajatumpi kuin valvottavien ja muiden rahoitusmarkkinoilla toimivien kohdalla. Tietojensaantioikeus koskisi vain yksilöityä liiketoimintaa.

Perustuslakivaliokunta on arvioinut Rahoitustarkastuksesta annetun lain 36 §:ää valtiosääntöoikeudelliselta kannalta (PeVL 67/2002 vp). Valiokunta totesi, että esitykseen (HE 175/2002 vp) sisältyvät säännökset Rahoitustarkastuksen tietojen saamisesta ja luovuttamisesta liittyvät yleensä välittömästi rahoitusmarkkinoiden valvontaan. Tällaista rajattua erityistarkoitusta koskevassa sääntely-yhteydessä valiokunta pitää hyväksyttävänä eräitä poikkeamia valiokunnan yleisestä tulkintalinjasta etenkin, kun kysymykseen tulevat tiedot eivät lähtökohtaisesti ole perustuslain 10 §:ssä tarkoitettuja henkilötietoja. Siten valiokunnalla ei ollut 36 §:n säännöksistä huomauttamista valtiosääntöoikeudellisista syistä, vaikka niissä on luonnehdittu änoastaan yleisellä tasolla luovutettavien tietojen sisältö eikä luovuttamista ole rajattu vain luovutuksensaajan tarkoituksen kannalta välttämättömiin tietoihin.

Sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 48 §:n uuden 7 momentin ja luottolaitostoiminnasta annetun lain 94 §:n uuden 8 momentin mukaan sijoituspalveluyrityksellä ja luottolaitoksella olisi oikeus antaa muutoin salassa pidettäviä asiakkaan tai muun sen toimintaan liittyvän henkilön taloudellista asemaa tai yksityisen henkilökohtaisia oloja koskevaa seikkaa taikka liike- tai ammatillisuutta koskevia tietoja arvopaperimarkkinalaissa tarkoitettulle julkisen kaupankäynnin järjestäjälle ja kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetussa laissa tarkoitettulle optioyhteisölle, jotka ovat välttämättömiä niille säädetyin valvontatehtävän turvaamiseksi. Rahoitustarkastuksella on voimassa olevan Rahoitustarkastuksesta annetun lain 36 §:n 2 momentin nojalla samanlainen tietojen luovuttamisoikeus.

Perustuslakivaliokunta katsoi Rahoitustarkastuksesta annettua lakia koskeneesta esityksestä (HE 175/2002 vp) antamassaan lausunnossa, että mainitun 36 §:n 2 momentin

säännökseen sisältyy rajausta luovutuksensaajan tarkoituksen kannalta välttämättömiin tietoihin, koska tietojensaajina ovat selvästi yksityiset tahot. Ehdotetuissa uusissa sijoituspalveluyrityksistä annetun lain ja luottolaitostoiminnasta annetun lain säännöksissä on tällainen rajausta.

Perustuslain 12 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on sananvapaus. Sananvapauteen sisältyy oikeus ilmaista, julkistaa ja vastaanottaa tietoja, mielipiteitä ja muita viestejä kenenkään ennakolta estämättä. Tarkempia säännöksiä sananvapauden käyttämisestä annetaan lailla. Arvopaperimarkkinalain säännösten, jotka liittyvät arvopaperin liikkeenlaskijaan ja sen liikkeeseen laskemaan arvopaperiin liittyvien etujen ja eturistiriitojen ilmoittamiseen sijoitusuusostusten yhteydessä (4 luvun 10 §:n 2 momentti) sekä kurssin vääristämisen määritelmää (5 luvun 12 §:n 3 momentti) on arvioitava mainitun perustuslain sananvapaussäännöksen kannalta.

Lain 4 luvun 10 §:n 2 momentin mukaan ehdotettuja etujen ja eturistiriitojen ilmoittamista koskevia säännöksiä ei sovelleta sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä annetussa laissa tarkoitettuun yleisön saataville toimitetun viestin laatijaan, jos laatija on sitoutunut noudattamaan julkaisu- ja ohjelmatoiminnassa viestejä laativia henkilöitä ammatillisesti edustavan järjestön ammattikuntaa varten taikka julkaisijan tai ohjelmatoiminnan harjoittajan laatimia sääntöjä, jotka vaikutuksiltaan vastaavat markkinoiden väärinkäyttödirektiivin sekä sen nojalla komission antamien säännösten vaikutuksia. Vastaavasti väärin tai harhaanjohtavien tietojen levittämistä ei lain 5 luvun 12 §:n 3 momentin mukaan pidettäisi kurssin vääristämisenä, jos yleisön saataville toimitetun viestin laatija on sitoutunut noudattamaan julkaisu- ja ohjelmatoiminnassa viestejä laativia henkilöitä ammatillisesti edustavan järjestön ammattikuntaa varten tai julkaisu- ja ohjelmatoiminnan harjoittajan laatimia sääntöjä, jotka vaikutuksiltaan vastaavat markkinoiden väärinkäyttödirektiivin ja sen nojalla komission antamien säännösten vaikutuksia, paitsi jos viestin laatija saa itselleen etua tai hyötyä tiedon julkaisemisesta tai levittämisestä. Markkinoiden väärinkäyttödirektiivin ja sen nojalla annetun komission sijoitus-

suositusdirektiivin sijoitussuositusten esittämistä koskevia säännöksiä sovelletaan myös toimittajiin. Direktiivit sallivat, että toimittajien osalta asianmukainen sääntely voidaan toteuttaa myös itsesääntelyllä.

Perustuslakivaliokunta on perusoikeusudistuksen yhteydessä tarkastellut perusoikeusmyönteisen läntulkinnan periaatetta ja katsonut sen sisältävän muun muassa vaatimuksen, jonka mukaan perusteltavissa olevista tulkintavaihtoehdoista on valittava perusoikeuksien tarkoituksen toteuttamista parhaiten edistävä vaihtoehto (PeVM 25/1994 vp, s. 4/I). Tähän liittyy yleinen vaatimus perusoikeuksiin puuttuvien toimenpiteiden oikeasuhtaisuudesta. Niiden tulee rajoittua siihen, mikä on lain perusteella kussakin tapaukses-

sa hyväksyttävän tarkoituksen saavuttamiseksi välttämätöntä. Esityksessä onkin pyritty sääntelemään mahdollisimman vähän toimittajien ja tiedotusvälineiden toimintaa. Tämän mukaisesti esityksessä ehdotetaan, että direktiivien täytäntöönpanon edellyttämä sääntely tältä osin tapahtuisi alan itsesääntelynä.

Edellä olevan perusteella lakiehdotukset voitaisiin hallituksen käsityksen mukaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä. Hallitus pitää kuitenkin suotavana, että ehdotuksesta saataisiin perustuslakivaliokunnan kannanotto.

Edellä olevan perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**arvopaperimarkkinalain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 26 päivänä toukokuuta annetun arvopaperimarkkinalain (495/1989) 4 luvun 3 §, sellaisena kuin se on laissa 476/1999,

muutetaan 2 luvun 7 § ja 11 §:n 1 ja 2 momentti, 3 luvun 13 §:n 2 momentti ja 14 §:n 2 momentti, 4 a luvun 8 §:n 2 ja 5 momentti, 5 luku, 7 luvun 3 §, 8 luvun 3 § ja 10 luvun 1, 1 a ja 1 b §,

sellaisina kuin niistä ovat 2 luvun 7 § laissa 740/1993, 2 luvun 11 §:n 1 momentti laissa 105/1999, 2 luvun 11 §:n 2 momentti, 3 luvun 14 §:n 2 momentti ja 8 luvun 3 § laissa 1517/2001, 3 luvun 13 §:n 2 momentti ja 10 luvun 1, 1 a ja 1 b § laissa 970/1999, 4 a luvun 8 §:n 2 ja 5 momentti laissa 797/2000, 5 luku siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen sekä 7 luvun 3 § mainitussa laissa 1517/2001 ja laissa 581/1996, sekä

lisätään 1 luvun 1 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 740/1993 sekä laeissa 751/1993 ja 321/1998, uusi 3 momentti, jolloin aikaisempi 3 momentti siirtyy uudeksi 4 momentiksi, 2 lukuun uusi 7 a ja 7 b §, 4 luvun 4 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 522/1998 ja mainitussa laissa 1517/2001, uusi 4 momentti, jolloin aikaisemmat 4 ja 5 momentit siirtyvät uusiksi 5 ja 6 momenteiksi, 4 lukuun uusi 5 b ja 5 c § sekä luvusta aikaisemmin mainitulla lailla 581/1996 kumotun 10 §:n tilalle uusi 10 § ja pykälän eteen uusi väliotsikko sekä 8 lukuun siitä aikaisemmin mainitulla lailla 476/1999 kumotun 1 §:n tilalle uusi 1 §, seuraavasti:

1 luku

Yleisiä säännöksiä*Soveltamisala*

1 §

Tämän lain 2 luvun 7 ja 7 a §:ää, 4 luvun 4 §:n 4 momenttia, 5 b, 5 c ja 10 §:ää sekä 5 lukua sovelletaan myös suomalaisen liikkeenlaskijaan, jonka arvopaperi on julkista kaupankäyntiä vastaavan kaupankäynnin kohteena Euroopan talousalueella tai jota on haettu otettavaksi tällaisen kaupankäynnin kohteeksi sekä tällaiseen arvopaperiin. Lisäksi 4 luvun 4 §:n 4 momenttia, 5 b, 5 c ja 10 §:ää sovelletaan ulkomaiseen arvopaperiin, joka on julkista kaupankäyntiä vastaavan kaupankäynnin kohteena Euroopan talousalueella tai jota on haettu otettavaksi tällaisen kaupankäynnin kohteeksi. Lain 5 luvun

2, 12 ja 13 §:n säännöksiä sovelletaan myös ulkomaiseen arvopaperiin, joka on julkista kaupankäyntiä vastaavan kaupankäynnin kohteena Euroopan talousalueella tai jota on haettu otettavaksi tällaisen kaupankäynnin kohteeksi, kun arvopaperia koskeva liiketoimi suoritetaan Suomessa.

2 luku

Arvopaperien markkinointi, liikkeenlasku ja tiedonantovelvollisuus*Arvopaperin arvoon vaikuttavat tiedot*

7 §

Julkisen kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin liikkeenlaskijan on ilman äheetonta viivytystä julkistettava ja toimitettava asianomaiselle julkisen kaupankäynnin

järjestäjälle tiedoksi kaikki sellaiset päätöksensä sekä liikkeeseenlaskijaa ja sen toimintaa koskevat seikat, jotka ovat omiaan olennaisesti vaikuttamaan sanotun arvopaperin arvoon. Liikkeeseenlaskijan on pidettävä julkistamansa tiedot yleisön saatavilla.

Liikkeeseenlaskija voi hyväksyttävästä syystä lykätä tiedon julkistamista ja toimitamista asianomaiselle julkisen kaupankäynnin järjestäjälle, jos tiedon julkistamatta jättäminen ei vaaranna sijoittajien asemaa ja liikkeeseenlaskija pystyy varmistamaan tiedon säilymisen luottamuksellisena. Liikkeeseenlaskijan on viipymättä ilmoitettava Rahoitustarkastukselle ja asianomaiselle julkisen kaupankäynnin järjestäjälle päätöksensä lykätä tiedon julkistamista ja sen syistä.

Jos liikkeeseenlaskija tai sen lukuun taikka puolesta toimiva ilmaisee toiselle julkistamattoman tiedon, joka on omiaan olennaisesti vaikuttamaan arvopaperin arvoon, tieto on välittömästi julkistettava ja toimitettava asianomaiselle julkisen kaupankäynnin järjestäjälle. Jos tiedon ilmaiseminen tapahtuu tahattomasti, tieto on ilman aiheutonta viivytystä julkistettava ja toimitettava asianomaiselle julkisen kaupankäynnin järjestäjälle tiedoksi. Mitä tässä momentissa säädetään, ei sovelleta, jos tiedon saanut henkilö on velvollinen pitämään sen salassa.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta, jos liikkeeseenlaskija on valtio, sen keskuspankki, kunta, kuntayhtymä tai Euroopan keskuspankki taikka sellainen kansainvälinen julkisyhteisö, jonka jäsenenä on vähintään kaksi Euroopan talousalueeseen kuuluvaa valtiota, paitsi, jos ne muualla Euroopan talousalueella julkistavat 1 momentissa tarkoitettua tiedon.

Asianomaisen julkisen kaupankäynnin järjestäjän on ilman aiheutonta viivytystä julkistettava sen tietoon tulleet 1 ja 3 momentissa tarkoitettut päätökset ja seikat, joita liikkeeseenlaskija ei ole julkistanut.

Rahoitustarkastus voi antaa sisäpiirikapoiasta ja markkinoiden manipulaatiosta (markkinoiden väärinkäyttö) annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/6/EY (markkinoiden väärinkäyttödirektiivi) nojalla Euroopan yhteisöjen komission antamien säädösten täytäntöön panemiseksi tarvittavia tarkempia määräyksiä tämän py-

kälän säännösten soveltamisesta.

7 a §

Mitä 7 §:ssä säädetään, ei koske

1) muun julkisen kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin liikkeeseenlaskijaa, jos liikkeeseenlaskijan muu kuin pörssi-arvopaperi on ilman liikkeeseenlaskijan suostumusta tai hyväksyntää otettu muun julkisen kaupankäynnin kohteeksi;

2) liikkeeseenlaskijaa, jos liikkeeseenlaskijan muu kuin pörssi-arvopaperi on ilman liikkeeseenlaskijan suostumusta tai hyväksyntää otettu kaupankäynnin kohteeksi muuta julkista kaupankäyntiä toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa vastaavassa kaupankäynnissä.

7 b §

Mitä 7 §:ssä säädetään, sovelletaan myös liikkeeseenlaskijaan, joka on hakenut arvopaperinsa ottamista julkisen kaupankäynnin kohteeksi. Liikkeeseenlaskijan on viipymättä julkistettava tieto siitä, että se on jättänyt hakemuksen arvopaperinsa ottamiseksi julkisen kaupankäynnin kohteeksi. Asianomaisen julkisen kaupankäynnin järjestäjän on ilman aiheutonta viivytystä julkistettava hakemuksen saapuminen, jota liikkeeseenlaskija ei ole julkistanut.

Poikkeusten myöntäminen

11 §

Tässä luvussa, lukuun ottamatta sen 7 §:ssä, ja 6 luvussa säädetystä tiedonantovelvollisuudesta voidaan hakemuksesta myöntää poikkeus, joka ei vaaranna sijoittajien asemaa. Valtiovarainministeriön asetuksella säädetään poikkeuksen myöntämisestä silloin, kun Euroopan yhteisön direktiivien mukaan jäsenvaltio voi sallia poikkeuksen tiedonantovelvollisuudesta. Valtiovarainministeriön asetuksella voidaan lisäksi säätää tiedonantovelvollisuutta koskevan vastaavan poikkeuksen myöntämisestä silloin, kun direktiivejä ei niiden soveltamisalan vuoksi sovelleta arvopaperiin. Valtiovarainministeriön asetuksella voidaan säätää myös poikkeuksis-

ta tiedonantovelvollisuudesta silloin, kun arvopapereita tarjotaan yleisesti hyödyllisen, pääasiassa muun kuin voittoa tavoittelevan toiminnan rahoittamiseksi. Poikkeuksen myöntää Rahoitustarkastus, kirjanpitolautakunta tai Vakuutusvalvontavirasto siten kuin 2—5 momentissa säädetään.

Rahoitustarkastus voi myöntää poikkeuksen 10 §:ssä säädetystä julkistamisvelvollisuudesta, jos julkistaminen olisi yleisen edun vastaista tai jos siitä olisi liikkeeseenlaskijalle olennaista haittaa. Poikkeusta on haettava välittömästi velvollisuuden synnyttyä. Poikkeus 10 §:stä voidaan myöntää vain 9 §:n 1 momentissa tarkoitetulle yhtiölle.

3 luku

Julkinen kaupankäynti ja muu ammattimaisesti järjestetty kaupankäyntimenettely arvopapereilla

Muun julkisen kaupankäynnin säännöt

13 §

Säännöissä voidaan määrätä, ettei luottolaitoksen tavanomaisen varainhankintansa yhteydessä liikkeeseen laskemaa 1 luvun 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua arvopapereita koskevaan kyseisen luottolaitoksen tekemään kauppaan tai muuhun luovutukseen ole sovellettava 8 luvun 1 §:ssä tarkoitettuja rikoslain (39/1889) säännöksiä.

14 §

Suomen Pankin 1 luvun 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuilla arvopapereilla käymään kauppaan ei sovelleta, mitä 2 luvun 7 §:n 4 momentissa, 8 luvun 1 §:ssä tarkoitetuissa rikoslain säännöksissä tai 9 luvun 2 §:ssä säädetään. Sama koskee tällaisilla arvopapereilla käytävää kauppaa, jonka säännöissä on määrätty, ettei yleisöllä ole oikeutta suoraan tai välillisesti osallistua kaupan

käyntiin.

4 luku

Arvopaperikauppa ja sijoituspalvelun tarjoaminen

Arvopaperinvälittäjän toiminta

4 §

Arvopaperinvälittäjän, joka tuottaa tai levittää julkisen kaupankäynnin kohteena olevia arvopapereita tai niiden liikkeeseenlaskijoita koskevaa tutkimustietoa taikka tuottaa tai levittää muita sijoittajille tai yleisölle tarkoitettuja sijoitussuosituksia, on kohtuullisin keinoin pyrittävä varmistamaan, että tieto esitetään asianmukaisesti. Arvopaperinvälittäjän on ilmoitettavat tiedon kohteena oleviin arvopapereihin mahdollisesti liittyvät etunsa ja eturistiriidat. Rahoitustarkastus voi antaa markkinoiden väärinkäyttödirektiivin nojalla Euroopan yhteisöjen komission antamien säädösten täytäntöön panemiseksi tarvittavia tarkempia määräyksiä tämän pykälän soveltamisesta.

5 b §

Jos arvopaperinvälittäjällä on syytä epäillä, että liiketoimeen saattaa liittyä 5 luvun tai rikoslain 51 luvun vastaista sisäpiirintiedon käyttöä tai arvopaperin kurssin vääristämistä, sen on viipymättä ilmoitettava asiasta Rahoitustarkastukselle. Ilmoitusvelvollisen on lisäksi keskeytettävä liiketoimi tai kieltäydyttävä siitä. Jos liiketoiminta ei voida jättää toteuttamatta taikka jos liiketoimen keskeyttäminen tai siitä kieltäytyminen todennäköisesti vaikeuttaisi asian selvittämistä, voidaan liiketoimi kuitenkin suorittaa, minkä jälkeen asiasta on välittömästi tehtävä ilmoitus Rahoitustarkastukselle.

Ilmoituksen tekoa ei saa paljastaa sille, johon epäily kohdistuu, eikä muulle henkilölle.

Ilmoituksen on sisällettävä ainakin tiedot ilmoituksen tekijästä, epäilyttävästä liiketoimesta ja siihen liittyvistä henkilöistä sekä ilmoituksen tekijällä olevat tiedot, joilla saattaa olla merkitystä epäilyn selvittämiseksi.

Rahoitustarkastus voi antaa tarkempia määräyksiä ilmoituksen sisällöstä ja tekotavasta.

5 c §

Arvopaperinvälittäjä on velvollinen korvaamaan taloudellisen vahingon, joka asiakkaalle on aiheutunut epäilyttävästä liiketoimesta ilmoittamisesta vain, jos arvopaperinvälittäjä ei ole noudattanut sellaista huolellisuutta, jota siltä olosuhteet huomioon ottaen voidaan kohtuudella vaatia.

Arvopaperinvälittäjän korvausvelvollisuudesta on muutoin voimassa, mitä vahingo- nkorvauslaissa (412/1974) säädetään.

Sijoitussuosituksen esittäminen

10 §

Mitä 4 §:n 4 momentissa säädetään arvopaperinvälittäjän velvollisuudesta, sovelletaan myös muuhun henkilöön, joka ammattitai liiketoimintanaan tuottaa tai levittää momentissa tarkoitettua tietoa.

Mitä tässä pykälässä säädetään, ei sovelleta sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä annetussa laissa (460/2003) tarkoitettuun yleisön saataville toimitetun viestin laatijaan, jos laatija on sitoutunut noudattamaan julkaisu- ja ohjelmatoiminnassa viestejä laativia henkilöitä ammatillisesti edustavan järjestön ammattikuntaa varten taikka julkaisijan tai ohjelmatoiminnan harjoittajan laatimia sääntöjä, jotka vaikutuksiltaan vastaavat markkinoiden väärinkäyttödirektiivin sekä sen nojalla Euroopan yhteisöjen komission antamien säännösten vaikutuksia.

4 a luku

Selvitystoiminta

Selvitysosapuoli

8 §

Selvitysyhteisö saa lisäksi myöntää selvitysosapuolen oikeudet arvopaperinvälittäjältä Suomessa edellytettyä toimilupaa vastaavan toimiluvan viranomaiselta Euroopan talousalueelta saaneelle ulkomaiselle arvopaperinvälittäjälle, jolla ei ole kiinteää toimipaikkaa Suomessa ja joka täyttää 1 momentin 2—5

kohdassa asetetut vaatimukset. Valtiovarainministeriön määräämin ehdoin voidaan myös muulle 1 momentin 2—5 kohdan ja riittävät vakavaraisuutta sekä riskien hallintaa koskevat edellytykset täyttävälle suomalaiselle tai ulkomaiselle yhteisölle myöntää selvitysosapuolen oikeudet. Valtiovarainministeriön määräämien ehtojen lisäksi 5 luvun 6—7 §:ää sovelletaan yhteisöön, joka ei toimi ainoastaan omaan lukuunsa. Tämän lain 5 luvun 3 ja 5 §:ää sovelletaan myös kyseiseen yhteisöön 5 luvun 3 §:n 1 momentin 1, 3 tai 4 kohdassa mainitussa suhteessa olevaan henkilöön sekä hänen kanssaan 5 luvun 3 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettussa suhteessa olevaan yhteisöön tai säätiöön. Tämän lain 5 luvun 15 §:ää sovelletaan kyseiseen yhteisöön ja siihen edellä mainitussa suhteessa oleviin tahoihin.

Mitä 4 luvun 5 a §:ssä säädetään arvopaperinvälittäjän velvollisuudesta pitää asiakasvat erillään ja välittäjän tekemistä lainaus- ja takaisinostosopimuksista, koskee myös selvitysosapuolta. Mitä 4 luvun 4 §:n 1, 3 ja 6 momentissa sekä 5 b ja 5 c §:ssä säädetään arvopaperinvälittäjän toiminnasta ja Rahoitustarkastuksen määräyksenantovaltuudesta, koskee myös selvitysosapuolta.

5 luku

Markkinoiden väärinkäyttöä koskevat säännökset

Sisäpiirintieto

1 §

Sisäpiirintiedolla tarkoitetaan julkisen kaupankäynnin tai 3 luvun 16 §:ssä tarkoitettun kaupankäyntimenettelyn kohteena olevaan arvopaperiin liittyvää luonteeltaan täsmällistä tietoa, jota ei ole julkistettu tai joka muuten ei ole ollut markkinoilla saatavissa ja joka on omiaan olennaisesti vaikuttamaan sanotun arvopaperin arvoon.

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös arvopaperiin,

1) joka on julkista kaupankäyntiä vastaavan kaupankäynnin kohteena toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa;

2) jota on haettu otettavaksi julkisen kaupankäynnin kohteeksi tai sitä vastaavan kaupankäynnin kohteeksi toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa; tai

3) jonka arvo määräytyy julkisen kaupankäynnin tai 3 luvun 16 §:ssä tarkoitetun kaupankäyntimenettelyn kohteena olevan arvopaperin taikka 1 tai 2 kohdassa tarkoitetun arvopaperin perusteella.

Sisäpiirintiedon käyttö

2 §

Joka julkisen kaupankäynnin tai 3 luvun 16 §:ssä tarkoitetun kaupankäyntimenettelyn kohteena olevan arvopaperin liikkeeseenlaskijan osakkeen omistajana taikka asemansa, toimensa tai tehtävänsä nojalla on saanut sisäpiirintietoa, ei saa käyttää tietoa hankkimalla tai luovuttamalla omaan tai toisen lukuun suoraan tai välillisesti arvopaperia, jota tieto koskee, eikä neuvoa suoraan tai välillisesti toista tällaista arvopaperia koskevassa kaupassa. Mitä tässä momentissa säädetään, sovelletaan myös henkilöön, joka on saanut sisäpiirintiedon rikollisen toiminnan kautta.

Sisäpiirintietoa ei saa ilmaista toiselle, jollei se tapahdu osana tiedon ilmaisevan henkilön työn, ammatin tai tehtävien tavanomaista suorittamista.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, koskee myös muuta henkilöä, joka tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää, että hänen saamansa tieto on sisäpiirintietoa.

Mitä tässä pykälässä säädetään, ei rajoita oikeutta hankkia tai luovuttaa 3 luvun 16 §:ssä tarkoitetun kaupankäyntimenettelyn kohteena olevaa arvopaperia tällaisen kaupankäyntimenettelyn ulkopuolella.

Mitä tässä pykälässä säädetään, ei rajoita henkilön oikeutta käydä kauppaa arvopapereilla, jos arvopaperien hankinta tai luovutus perustuu sopimukseen, joka on tehty ennen kuin henkilö sai kyseistä arvopaperia koskevaa sisäpiirintietoa.

Omistuksen julkisuus

3 §

Julkisen kaupankäynnin kohteena olevien osakkeiden ja osakkeeseen oikeuttavien arvopaperien, tällaisiin arvopapereihin oikeut-

tavien muiden arvopaperien sekä arvopaperien, joiden arvo määräytyy edellä tarkoitettujen arvopaperien perusteella, omistus on julkista, jos arvopaperin omistaja (*ilmoitusvelvollinen*) on:

1) tällaisen osakkeen liikkeeseen laskeneen suomalaisen yhtiön, arvopaperikeskuksen, arvopaperipörssin tai arvopaperinvälittäjän hallituksen tai hallintoneuvoston jäsen tai varajäsen, toimitusjohtaja tai toimitusjohtajan varamies taikka tilintarkastaja, varatilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisön toimihenkilö, jolla on päävastuu yhtiön tilintarkastuksesta;

2) tällaisen osakkeen liikkeeseen laskeneen suomalaisen yhtiön muu ylimpään johtoon kuuluva henkilö, joka saa säännöllisesti sisäpiirintietoa ja jolla on oikeus tehdä yhtiön tulevaa kehitystä ja liiketoiminnan järjestämisestä koskevia päätöksiä;

3) meklari ja arvopaperinvälittäjän palveluksessa oleva henkilö, jonka tehtävänä on tällaisia arvopapereita koskeva sijoitustutkimus tai muu toimihenkilö, joka asemansa tai tehtäviensä johdosta saa säännöllisesti haltuunsa tällaisia arvopapereita koskevaa sisäpiirintietoa;

4) arvopaperikeskuksen, arvopaperipörssin tai muuta julkista kaupankäyntiä tällaisilla arvopapereilla järjestävän arvopaperinvälittäjän muu toimihenkilö, joka asemansa tai tehtäviensä johdosta saa säännöllisesti haltuunsa tällaisia arvopapereita koskevaa sisäpiirintietoa.

Luottolaitoksen hallintoneuvoston jäsen ja varajäsen, hallituksen varajäsen sekä tilintarkastaja, varatilintarkastaja ja sellaisen tilintarkastusyhteisön toimihenkilö, joka on päävastuussa luottolaitoksen tilintarkastuksesta, on ilmoitusvelvollinen vain, jos hän saa säännöllisesti tietoa, jonka perusteella hän voi päätellä arvopaperin tai arvopaperimarkkinoiden kehityssuunnan.

Julkisen kaupankäynnin kohteena olevien osakkeiden ja osakkeeseen oikeuttavien arvopaperien, tällaisiin arvopapereihin oikeuttavien muiden arvopaperien sekä arvopaperien, joiden arvo määräytyy edellä tarkoitettujen arvopaperien perusteella, omistus on julkista myös, jos arvopaperin omistaja on:

1) ilmoitusvelvollisen puoliso, vajaanvalta-

on, taikka muu perheenjäsen, joka on asunut vähintään yhden vuoden samassa taloudessa ilmoitusvelvollisen kanssa;

2) yhteisö tai säätiö, jossa tässä pykälässä tarkoitettulla henkilöllä yksin tai yhdessä perheenjäsentensä tai toisen tässä pykälässä tarkoitettun henkilön tai tämän perheenjäsenen kanssa on suoraan tai välillisesti määräysvalta.

Rahoitustarkastuksen henkilökunnan omistamien arvopaperien omistuksen julkisuudesta säädetään Rahoitustarkastuksesta annetussa laissa (587/2003). Suomen Pankin henkilökunnan omistamien arvopaperien julkisuudesta säädetään erikseen.

Ilmoitettavat tiedot

4 §

Julkisen kaupankäynnin kohteena olevan osakkeen liikkeeseen laskeneeseen yhtiöön 3 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettussa suhteessa olevan ilmoitusvelvollisen on tehtävään tullessaan neljäntoista päivän kuluessa ilmoitettava yhtiölle:

- 1) puoliso;
- 2) vajaanvaltainen, jonka edunvalvoja hän on, sekä muu vähintään yhden vuoden samassa taloudessa asunut perheenjäsen;
- 3) 3 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettu yhteisö tai säätiö;
- 4) yhteisö tai säätiö, jossa hänellä, hänen puolisoillaan tai muu vähintään yhden vuoden samassa taloudessa asuneella perheenjäsenellä yksin tai yhdessä on huomattava vaikutusvalta;
- 5) omistamansa, puolionsa, 2 kohdassa tarkoitettun henkilön sekä 3 kohdassa tarkoitettun yhteisön tai säätiön omistamat yhtiön osakkeet ja osakkeisiin oikeuttavat arvopaperit, tällaisiin arvopapereihin oikeuttavat muut arvopaperit sekä arvopaperit, joiden arvo määräytyy edellä tarkoitettujen arvopaperien perusteella; sekä tehtävässä ollessaan seitsemän päivän kuluessa
- 6) edellä 5 kohdassa tarkoitetuilla arvopapereilla tehdyt hankinnat ja luovutukset, kun omistuksen muutos on vähintään 5 000 euroa; sekä
- 7) muut tässä pykälässä tarkoitetuissa tiedoissa tapahtuvat muutokset.

Jos kalenterivuoden aikana tehtyjen kauppojen ja luovutusten yhteismäärä jää alle 5 000 euron, ilmoitus on tästä huolimatta tehtävä viimeistään seuraavan kalenterivuoden tammikuun 31 päivänä.

Ilmoitusvelvollisuus ei koske yhteisöjä, jotka ovat liikkeeseenlaskijan tytäryrityksiä. Ilmoitusvelvollisuus ei myöskään koske asunto-osakeyhtiöitä, kiinteistöosakeyhtiöitä, aatteellisia yhdistyksiä tai taloudellisia yhdistyksiä. Jos toisessa virkkeessä tarkoitettu yhteisö käy säännöllisesti kauppaa arvopapereilla, myös niitä koskevat tiedot on kuitenkin ilmoitettava.

Ilmoitukseen on sisällytettävä asianomaisen henkilön tai yhteisön taikka säätiön yksilöimiseksi tarvittavat tiedot sekä arvopapereita koskevat tiedot.

Henkilöllä on yhteisössä tai säätiössä huomattava vaikutusvalta, jos hän on siinä 3 §:n 1 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettussa tai siihen rinnastuvassa asemassa tai jos hän on avoimen yhtiön yhtiömies tai kommandiittiyhtiön vastuunalainen yhtiömies.

5 §

Arvopaperikeskukseen, arvopaperipörssiin ja muuta julkista kaupankäyntiä järjestävään arvopaperinvälittäjään 3 §:n 1 momentin 1 tai 4 kohdassa tarkoitettussa suhteessa olevan ilmoitusvelvollisen on tehtävään tullessaan neljäntoista päivän kuluessa ilmoitettava arvopaperikeskukselle, arvopaperipörssille tai arvopaperinvälittäjälle puolionsa, vajaanvaltainen, jonka edunvalvoja hän on, sekä muu vähintään yhden vuoden samassa taloudessa asunut perheenjäsen sekä 3 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettu yhteisö tai säätiö sekä seitsemän päivän kuluessa tiedoissa tapahtuvat muutokset. Ilmoitusvelvollisen on liitettävä ilmoitukseensa 4 §:n 1 momentin 5–7 kohdassa tarkoitettut tiedot.

Arvopaperinvälittäjään 3 §:n 1 momentin 1 tai 3 kohdassa tarkoitettussa suhteessa olevan ilmoitusvelvollisen on tehtävään tullessaan neljäntoista päivän kuluessa ilmoitettava välittäjälle puolionsa, vajaanvaltainen, jonka edunvalvoja hän on, sekä muu vähintään yhden vuoden samassa taloudessa asunut perheenjäsen sekä 3 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettu yhteisö tai säätiö sekä seitsemän

päivän kuluessa tiedoissa tapahtuvat muutokset. Ilmoitukseen on liitettävä 4 §:n 1 momentin 5—7 kohdassa tarkoitetut tiedot.

Arvo-osuusjärjestelmään liitetyt arvopaperit

6 §

Jos 4 tai 5 §:ssä tarkoitetut arvopaperit on liitetty arvo-osuusjärjestelmään, ilmoitusten vastaanottaja voi järjestää menettelyn, jossa tiedot saadaan arvo-osuusjärjestelmästä. Tällöin ei erillisiä ilmoituksia ole tehtävä.

Sisäpiirin omistusta koskeva julkinen rekisteri

7 §

Edellä 4 ja 5 §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten vastaanottajan on pidettävä rekisteriä, josta ilmenevät kunkin ilmoitusvelvollisen kohdalla hänen, hänen puolisonsa, vajaanvaltaisen, jonka edunvalvoja hän on, muun vakituisesti samassa taloudessa asuvan henkilön ja 3 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetun yhteisön ja säätiön omistamat arvopaperit sekä eriteltyinä kaupat ja muut luovutukset (*sisäpiirirekisteri*). Rekisterissä on vastaavasti oltava kunkin ilmoitusvelvollisen kohdalla tiedot 4 ja 5 §:ssä tarkoitetuista henkilöistä, yhteisöistä ja säätiöistä.

Jos ilmoitukset tehdään 6 §:n mukaisesti, rekisteri voidaan tältä osin muodostaa arvo-osuusjärjestelmästä saatavista tiedoista.

Sisäpiirirekisterin tiedot on merkittävä siten, että niitä ei voi jälkikäteen muuttaa tai poistaa. Rekisterinpito on järjestettävä siten, että ainoastaan rekisterin pitämiseen oikeutetut voivat muuttaa tietoja. Rekisterimerkintä on tehtävä ilman aiheutonta viivästystä. Sisäpiirirekisteriin merkityt tiedot on säilytettävä vähintään viisi vuotta tiedon merkitsemisestä.

Jokaisella on oikeus vaivattomasti tutustua sisäpiirirekistereihin ja saada kulujen korvaamista vastaan niistä otteita ja jäljennöksiä. Luonnollisen henkilön henkilötunnus ja osoite sekä muun luonnollisen henkilön kuin ilmoitusvelvollisen nimi eivät kuitenkaan ole julkisia. Julkisen kaupankäynnin kohteena olevan osakkeen liikkeeseen laskeneen yhtiön on lisäksi pidettävä sisäpiirirekisterin s-

sältämät tiedot yleisön saatavilla sähköisen viestintäverkon kotisivuilla. Arvopapereiden omistuksessa tapahtuneita muutoksia koskevat tiedot on pidettävä sähköisen viestintäverkon kotisivuilla 12 kuukauden ajan muutoksesta. Tiedot on päivitettävä ilman aiheutonta viivästystä, kun ilmoitusvelvollinen ilmoittaa muutoksesta tietoihin.

Yrityskohtainen sisäpiirirekisteri

8 §

Julkisen kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin liikkeeseenlaskijan on lisäksi pidettävä sisäpiirirekisteriä palveluksessaan olevista henkilöistä, jotka asemansa tai tehtävänsä johdosta saavat säännöllisesti sisäpiirintietoa sekä muista henkilöistä, jotka työ- tai muun sopimuksen perusteella työskentelevät tälle ja saavat sisäpiirintietoa (*yrityskohtainen sisäpiirirekisteri*).

Yrityskohtaiseen sisäpiirirekisteriin on sisällytettävä tiedot myös liikkeeseenlaskijan toimielimiin kuuluvista henkilöistä, jotka saavat sisäpiirintietoa.

Mitä tässä pykälässä säädetään liikkeeseenlaskijan velvollisuudesta pitää yrityskohtaista sisäpiirirekisteriä, koskee myös liikkeeseenlaskijan puolesta tai lukuun toimivaa.

Yrityskohtainen sisäpiirirekisteri ei ole julkinen. Liikkeeseenlaskijan palveluksessa olevaa henkilöä, joka asemansa tai tehtävänsä takia saa säännöllisesti sisäpiirintietoa, koskevat tiedot saadaan kuitenkin asianomaisen henkilön suostumuksella julkistaa.

9 §

Yrityskohtaiseen sisäpiirirekisteriin merkitään seuraavat tiedot:

- 1) rekisterin perustamispäivä;
- 2) henkilön yksilöimiseksi tarpeelliset tiedot;
- 3) peruste, miksi henkilö merkitään rekisteriin;
- 4) ajankohta, jolloin henkilölle on annettu tai jona hän on saanut sisäpiirintietoa;
- 5) ajankohta, jolloin peruste ylläpitää yrityskohtaista sisäpiirirekisteriä lakkasi.

Yrityskohtaista sisäpiirirekisteriä on päivitettävä aina, kun

- 1) peruste henkilön merkitsemiseksi rekisteriin muuttuu;

- 2) uusi henkilö merkitään rekisteriin;
 3) henkilö, joka on merkitty rekisteriin, ei enää saa sisäpiirintietoa.

10 §

Yrityskohtaisen sisäpiirirekisterin tiedot on merkittävä siten, että niitä ei voi jälkikäteen muuttaa tai poistaa. Rekisteripito on järjestettävä siten, että ainoastaan rekisterin pitämiseen oikeutetut voivat muuttaa tietoja. Rekisterimerkintä on tehtävä ilman aiheutonta viivästystä.

Yrityskohtaiseen sisäpiirirekisteriin merkitylle henkilölle on ilmoitettava kirjallisesti tai muutoin todisteellisesti hänen merkitsemisestään rekisteriin ja siitä hänelle aiheutuvista velvollisuuksista.

Yrityskohtaiseen sisäpiirirekisteriin merkityt tiedot on säilytettävä vähintään viisi vuotta siitä lukien, kun peruste tietojen merkitsemiseen rekisteriin on päättynyt.

11 §

Liikkeeseenlaskija voi jakaa yrityskohtaisen sisäpiirirekisterin osarekistereihin siten, että saman määräajan voimassa oleva perusteen omaavat henkilöt merkitään samaan osarekisteriin. Jos yrityskohtainen sisäpiirirekisteri jaetaan osiin, sovelletaan kuhunkin osarekisteriin erikseen, mitä 8—10 §:ssä säädetään yrityskohtaisesta sisäpiirirekisteristä.

Kurssin vääristäminen

12 §

Julkisen kaupankäynnin tai 3 luvun 16 §:ssä tarkoitetun kaupankäyntimenettelyn kohteena olevan arvopaperin kurssia ei saa vääristää.

Kurssin vääristämisellä tarkoitetaan

- 1) julkisen kaupankäynnin tai 3 luvun 16 §:ssä tarkoitetun kaupankäyntimenettelyn kohteena olevaa arvopaperia koskevaa harhaanjohtavaa osto- ja myyntitarjousta, näennäiskauppaa ja muuta vilpillistä toimintatapaa;
- 2) liiketoimia ja muita toimia, jotka antavat vääriä tai harhaanjohtavaa tietoa julkisen kaupankäynnin tai 3 luvun 16 §:ssä tarkoitetun kaupankäyntimenettelyn kohteena olevien arvopaperien tarjonnasta, kysynnästä tai hinnasta;

3) liiketoimia ja muita toimia, joilla yksi tai useampi yhteistyössä toimiva henkilö varmistaa julkisen kaupankäynnin tai 3 luvun 16 §:ssä tarkoitetun kaupankäyntimenettelyn kohteena olevien arvopaperien hinnan epätavalliseksi tai keinotekoiselle tasolle; tai

4) julkisen kaupankäynnin tai 3 luvun 16 §:ssä tarkoitetun kaupankäyntimenettelyn kohteena olevaa arvopaperia koskevan vääriä tai harhaanjohtavan tiedon julkaisemista tai muuta levittämistä, jos tiedon julkaisija tai levittäjä tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää tiedon olevan vääriä tai harhaanjohtavaa.

Mitä 2 momentin 4 kohdassa säädetään, ei sovelleta sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä annetussa laissa tarkoitettuun yleisön saataville toimitetun viestin laatijaan, joka viestin laadinnassa on sitoutunut noudattamaan mainitussa laissa tarkoitettua julkaisu- ja ohjelmatoiminnassa viestejä laativia henkilöitä ammatillisesti edustavan järjestön ammattikuntaa varten tai julkaisu- ja ohjelmatoiminnan harjoittajan laatimia sääntöjä, jotka vaikutuksiltaan vastaavat markkinoiden väärinkäyttödirektiivin ja sen nojalla Euroopan yhteisöjen komission antamien säännösten vaikutuksia. Mainittua kohtaa sovelletaan kuitenkin, jos viestin laatija saa itselleen etua tai hyötyä tiedon julkaisemisesta tai levittämisestä.

Edellä 2 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa liiketoimi tai toimeksianto ei kuitenkaan ole kurssin vääristämistä, jos liiketoimella tai toimeksiannolla on hyväksyttävä peruste ja ne täyttävät Rahoitustarkastuksen hyväksymät kyseisessä julkisessa kaupankäynnissä tai 3 luvun 16 §:ssä tarkoitetussa kaupankäyntimenettelyssä noudatettavat markkinatavat.

Arvopaperinvälittäjä, joka tarjoaa sijoituspalveluna markkinatakausta tai arvopaperikaupintaa liikkeeseen laskemallaan, 1 luvun 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetulla arvopaperilla, saa tehdä tällaista toimintaa koskevan sopimuksen, jonka tarkoituksena on vaikuttaa arvopaperin hintatasoon.

Rajoitussäännös

13 §

Mitä tässä luvussa säädetään sisäpiirintiedon käyttämisestä tai kurssin vääristämisestä,

ei sovelleta sellaiseen kaupankäyntiin arvopapereilla, jossa

1) liikkeeseenlaskija hankkii omia osakkeitaan Euroopan yhteisöjen komission markkinoiden väärinkäyttödirektiivin 8 artiklan nojalla antamien asetusten mukaisesti;

2) sijoituspalveluyritys tai luottolaitos vakuuttaa arvopaperien hintaa Euroopan yhteisöjen komission markkinoiden väärinkäyttödirektiivin 8 artiklan nojalla antamien asetusten mukaisesti.

Julkisen kaupankäynnin kohteeksi haetut arvopaperit

14 §

Mitä tässä luvussa säädetään julkisen kaupankäynnin kohteena olevasta arvopaperista ja sen liikkeeseenlaskijasta, sovelletaan arvopaperiin, jota on haettu otettavaksi julkisen kaupankäynnin kohteeksi, ja sen liikkeeseenlaskijaan.

Tarkemmat määräykset

15 §

Rahoitustarkastus voi antaa markkinoiden väärinkäyttödirektiivin nojalla Euroopan yhteisöjen komission antamien säädösten täytäntöön panemiseksi tarvittavia tarkempia määräyksiä tämän luvun säännösten soveltamisesta. Rahoitustarkastus voi lisäksi antaa tarkempia määräyksiä 4 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen sisällöstä ja tekoavasta, 6 §:ssä ja 7 §:n 2 momentissa tarkoitetusta menettelystä sekä 9 §:ssä tarkoitetun rekisterin sisällöstä ja tietojen merkintätavasta.

7 luku

Arvopaperimarkkinoiden valvonta

Vaitiolovelvollisuus

3 §

Joka tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä suorittaessaan tai arvopaperipörssin, arvopaperinvälittäjän, selvitysyhteisön, selvitysosapuolen tai 4 a luvun 5 §:n 2 momentissa tarkoitetun yhteisön toimielimen jäsenenä tai varajäsenenä tai toimihenkilönä on saanut tietää arvopaperin liikkeeseenlaskijan tai

muun henkilön taloudellista asemaa tai yksityistä olosuhdetta koskevan julkistamattoman seikan tahi liike- tai ammattisalaisuuden, ei saa sitä ilmaista tai muuten paljastaa eikä käyttää hyväksi, jos siitä ei ole säädetty tai asianmukaisessa järjestyksessä määrätty ilmaista tai ellei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen.

Arvopaperipörssin toimielimen jäsen, varajäsen tai toimihenkilö voi 1 momentin estämättä ilmaista säännöksessä tarkoitetun tiedon henkilölle, joka on muussa valtiossa toimivan julkista kaupankäyntiä vastaavaa kaupankäyntiä järjestävän ja viranomaisen valvonnassa olevan yhteisön palveluksessa tai toimielimen jäsen, jos tiedon ilmaiseminen on tarpeen arvopaperimarkkinoiden tehokkaan valvonnan turvaamiseksi. Edellytyksenä on lisäksi, että henkilöä koskee 1 momenttia vastaava vaitiolovelvollisuus.

Rahoitustarkastuksen oikeudesta antaa tietoja ulkomaiselle arvopaperimarkkinoita valvovalle viranomaiselle säädetään Rahoitustarkastuksesta annetussa laissa (587/2003).

8 luku

Rangaistussäännökset

Sisäpiirintiedon väärinkäyttö ja kurssin vääristäminen

1 §

Rangaistus tahallisesta tai törkeästä huolimattomuudesta hyötymistarkoituksessa tapahtuvasta sisäpiirintiedon väärinkäytöstä säädetään rikoslain 51 luvun 1 ja 2 §:ssä.

Rangaistus hyötymistarkoituksessa tapahtuvasta kurssin vääristämisestä säädetään rikoslain 51 luvun 3 ja 4 §:ssä.

Arvopaperimarkkinarikkomus

3 §

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

- 1) rikkoo 3 luvun 17 §:n säännöksiä,
- 2) rikkoo 6 luvun 1 §:ää tai laiminlyö 6 luvun 2 §:n 1 momentissa, 3 §:n 1 momentissa, 4 §:ssä tai 6 §:n 4 momentissa säädetyn julkistamisvelvollisuuden, tai

3) julkistaa tarjous- tai listalleottoesitteen tai tarjousasiakirjan ennen kuin Rahoitustarkastus on hyväksynyt sen, on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *arvopaperimarkkinarikkomuksesta* sakkoon.

10 luku

Erinäisiä säännöksiä

Johdannaissopimukset

1 §

Tämän lain 2 luvun 1 §:ää, 4 luvun 1, 2, 3 a, 4, 5 b ja 5 c §:ää, 5 luvun 1, 2 ja 12—15 §:ää, 7 luvun 2 §:ää ja 8 luvun 1 §:ää sovelletaan myös kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetun lain mukaiseen vakioituun optioon ja termiiniin.

Tämän lain 4 luvun 7 §:ää, 5 luvun 3—6 ja 7 §:n 1, 3 ja 4 momenttia sekä 8—11 §:ää sovelletaan myös kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetun lain mukaiseen vakioituun optioon ja termiiniin, jonka kohde-etuus on julkisen kaupankäynnin kohteena oleva osake tai osakkeeseen osakeyhtiölain mukaan oikeuttava arvopaperi. Tämän lain 5 luvun 8—11 §:ää sovelletaan myös kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetun lain mukaiseen vakioituun optioon ja termiiniin, jonka kohde-etuus on raaka-aine tai hyödyke. Tämän lain 5 luvun 3 §:ää sovelletaan myös kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetun lain 1 luvun 3 §:ssä tarkoitettuun optioyhteisöön tämän lain 5 luvun 3 §:n 1 momentin 1, 3 tai 4 kohdassa mainitussa suhteessa olevaan henkilöön sekä hänen kanssaan 5 luvun 3 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettussa suhteessa olevaan yhteisöön tai säätiöön.

Rahoitustarkastuksesta annetun lain 24 a §:n 1 momentin 2 kohtaa sekä 26 a §:ää sovelletaan myös kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetun lain mukaiseen vakioituun optioon ja termiiniin.

1 a §

Tämän lain 2 luvun 1 §:ää, 4 luvun 1, 2, 3 a, 4, 5 b ja 5 c §:ää sekä 7 luvun 2 §:ää so-

velletaan myös johdannaissopimukseen, joka on kaupankäynnin ja selvityksen kohteena muulla säännellyllä ja viran-omaisen valvonnassa olevalla markkinalla kuin kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetussa laissa tarkoitettussa optioyhteisössä (*vakioituun optioon tai termiiniin rinnastettava johdannaissopimus*). Tämän lain 5 luvun 1, 2 ja 12—15 §:ää sovelletaan myös vakioituun optioon tai termiiniin rinnastettavaan johdannaissopimukseen, jonka kohde-etuutena on julkisen kaupankäynnin kohteena oleva arvopaperi taikka raaka-aine tai muu hyödyke.

Tämän lain 4 luvun 7 §:ää, 5 luvun 3—6 ja 7 §:n 1, 3 ja 4 momenttia sekä 8—11 §:ää sovelletaan myös vakioituun optioon tai termiiniin rinnastettavaan johdannaissopimukseen, jonka kohde-etuus on julkisen kaupankäynnin kohteena oleva osake tai osakkeeseen osakeyhtiölain mukaan oikeuttava arvopaperi.

Rahoitustarkastuksesta annetun lain 24 a §:n 1 momentin 2 kohtaa sekä 26 a §:ää sovelletaan myös vakioituun optioon tai termiiniin rinnastettavaan johdannaissopimukseen.

1 b §

Tämän lain 2 luvun 1 §:ää, 4 luvun 1, 2, 3 a, 4, 5 b ja 5 c §:ää sekä 7 luvun 2 §:ää sovelletaan myös johdannaissopimukseen, joka ei ole kaupankäynnin tai selvityksen kohteena kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetun lain 1 luvun 3 §:ssä tarkoitettussa optioyhteisössä tai edellä 1 a §:ssä tarkoitettulla muulla säännellyllä ja viran-omaisen valvonnassa olevalla markkinalla. Tällaiseen johdannaissopimukseen sovelletaan myös tämän lain 5 luvun 1, 2, 12—15 §:ää, sikäli kuin sen kohde-etuutena on julkisen kaupankäynnin kohteena oleva arvopaperi taikka raaka-aine tai muu hyödyke.

Tämän lain 5 luvun 3—6 ja 7 §:n 1, 3 ja 4 momenttia sekä 8—11 §:ää sovelletaan myös tässä pykälässä tarkoitettuun johdannaissopimukseen, jonka kohde-etuus on julkisen kaupankäynnin kohteena oleva osake tai osakkeeseen osakeyhtiölain mukaan oikeuttava arvopaperi.

Rahoitustarkastuksesta annetun lain 24 a §:n 1 momentin 2 kohtaa sekä 26 a §:ää sovelletaan myös tässä pykälässä tarkoit-

tuun johdannaisopimukseen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Tämän lain 5 luvun 7 §:ssä tarkoitetun sisäpiirirekisterin tiedot on saatettava lain mukaisiksi kuuden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta.

Julkisen kaupankäynnin kohteena olevan osakkeen liikkeeseenlaskijan on vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta saatettava 5 luvun 7 §:ssä tarkoitetun sisäpiirirekisterin tiedot mainitun pykälän 4 momentin mukaisesti yleisön saataville sähköisen tietoverkon kotisivuille.

Tämän lain 5 luvun 8 §:ssä tarkoitettu yrityskohtainen sisäpiirirekisteri on perustettava ja saatettava lain mukaiseksi kuuden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta.

2.

Laki

sijoitusrahastolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 29 päivänä tammikuuta 1999 annetun sijoitusrahastolain (48/1999) 99—101 § ja 146 §:n 1 ja 2 kohta,
 sellaisina kuin niistä ovat 99 § osin muutettuna ja 146 §:n 1 momentin 2 kohta laissa 224/2004, seuraavasti:

99 §

Sijoitusrahaston rahasto-osuuksien omistaminen on julkista, jos rahasto-osuudenomistaja (*ilmoitusvelvollinen*) on:

1) rahastoyhtiön tai säilytisyhteisön hallituksen jäsen tai varajäsen, toimitusjohtaja tai toimitusjohtajan varamies, tilintarkastaja tai tilintarkastus yhteisön sellainen toimihenkilö, jolla on päävastuu rahastoyhtiön tai säilytisyhteisön tilintarkastuksesta;

2) muu rahastoyhtiön palveluksessa oleva taikka rahastoyhtiön puolesta tai lukuun toimiva henkilö, jolla on mahdollisuus vaikuttaa sijoitusrahaston varojen sijoittamista koskevan päätöksen tekemiseen;

3) muu säilytisyhteisön palveluksessa oleva henkilö, jolla tehtävässään on mahdollisuus saada tietoja sijoitusrahaston sijoitus-toiminnasta;

4) edellä tarkoitetun henkilön puoliso, vaimonvaltuutettu, jonka edunvalvoja tällainen henkilö on, taikka muu perheenjäsen, joka on

asunut vähintään vuoden samassa taloudessa tällaisen henkilön kanssa;

5) yhteisö tai säätiö, jossa tässä pykälässä tarkoitetulla henkilöllä on yksin tai yhdessä perheenjäsentensä tai toisen tässä pykälässä tarkoitetun henkilön taikka tämän perheenjäsenen kanssa määräysvalta arvopaperimarkkinalain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitetulla tavalla;

6) rahastoyhtiön osakkeenomistaja tai tähän arvopaperimarkkinalain 2 luvun 9 §:n mukaan rinnastettava henkilö.

Edellä 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitettujen ilmoitusvelvollisten on ilmoitettava rahastoyhtiölle

1) 1 momentin 3—5 kohdassa tarkoitettujen olosuhteen olemassaolosta;

2) sellainen yhteisö ja säätiö, jossa ilmoitusvelvollisella on huomattava vaikutusvalta siten, että hän on siinä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettussa tai siihen rinnastuvassa asemassa tai hän on avoimen yhtiön yhtiömies tai kommandiittiyhtiön vastuunalainen yh-

tiömies, sekä edellä mainituissa tiedoissa tapahtuneet muutokset;

3) omistuksessaan sekä 1 momentin 4 ja 5 kohdassa tarkoitetun henkilön omistuksessa olevat osakkeet tai osakkeisiin osakeyhtiölain mukaan oikeuttavat arvopaperit, joihin rahastoyhtiön hallinnoiman sijoitusrahaston varoja voidaan Euroopan talousalueella sijoittaa, tällaisten arvopapereiden hankkimista tai luovutusta koskevat sopimukset ja sitoumukset sekä tällaisten arvopapereiden omistuksessa ja niiden hankkimista tai luovutusta koskevissa sopimussuhteissa tapahtuvat, vähintään 5 000 euron suuruiset muutokset seitsemän päivän kuluessa muutoksesta.

Edellä 2 momentissa tarkoitettu ilmoitus on tehtävä neljäntoista päivän kuluessa siitä, kun

1) henkilö otti vastaan 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitetun tehtävän;

2) 1 momentin 4 tai 5 kohdassa taikka 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettu olosuhde syntyi; tai

3) 1 momentissa taikka 2 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitetuissa olosuhteissa tapahtui muutos.

Jos kalenterivuoden aikana tehtyjen kauppojen ja luovutusten yhteismäärä jää alle 5 000 euron, ilmoitus on tästä huolimatta tehtävä viimeistään seuraavan kalenterivuoden tammikuun 31 päivänä.

Ilmoitusvelvollisuus ei koske tietoja asunto-osakeyhtiöistä, kiinteistöosakeyhtiöistä, aatteellisista yhdistyksistä tai taloudellisista yhdistyksistä. Jos yhteisö käy säännöllisesti kauppaa arvopapereilla, myös niitä koskevat tiedot on ilmoitettava.

Jos arvopaperit on liitetty arvosuusjärjestelmään, rahastoyhtiö voi järjestää menettelyn, jossa tiedot saadaan arvosuusjärjestelmästä. Tällöin ei erillistä ilmoitusta ole tältä osin tehtävä.

100 §

Rahastoyhtiön on pidettävä rekisteriä, josta ilmenevät kunkin ilmoitusvelvollisen kohdalla 99 §:ssä tarkoitetut omistukset ja sopimussuhteet sekä eriteltyinä kaupat ja muut luovu-

tukset (*sisäpiirirekisteri*).

Sisäpiirirekisterin tiedot on merkittävä siten, että niitä ei voi jälkikäteen muuttaa tai poistaa. Rekisterinpito on järjestettävä siten, että ainoastaan rekisterin pitämiseen oikeutetut voivat muuttaa tietoja. Rekisterimerkintä on tehtävä ilman aiheutonta viivästystä. Rekisteriin merkityt tiedot on säilytettävä vähintään viisi vuotta tiedon merkitsemisestä.

Jokaisella on oikeus vaivattomasti tutustua sisäpiirirekisteriin ja saada kulujen korvaamista vastaan siitä otteita ja jäljennöksiä. Luonnollisen henkilön henkilötunnus ja osoite sekä 99 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettujen henkilön nimi eivät kuitenkaan ole julkisia.

101 §

Ilmoitukseen on sisällytettävä asianomaisen henkilön tai yhteisön taikka säätiön yksilöimiseksi tarvittavat tiedot sekä arvopapereita koskevat tiedot. Rahoitustarkastus voi antaa tarkempia määräyksiä ilmoituksen sisällöstä ja tekotavasta.

146 §

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta

1) rikkoo 24 §:n 1 momenttia tai 30 §:ssä säädettyä kieltoa;

2) laiminlyö rahastoyhtiölle tai säilytysyhteisölle 25 §:n 2 momentissa, 26 §:n 1 momentissa, 28 §:ssä, 31 §:n 2 momentissa, 45 §:ssä, 47 §:n 3 momentissa, 49 §:ssä, 52 §:n 1 momentissa, 92—96 §:ssä ja 118 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyjä velvollisuuksia;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Tämän lain 100 §:ssä tarkoitetun sisäpiirirekisterin tiedot on saatettava lain mukaisiksi kuuden kuukauden kuluessa lain voimaantuloa.

3.

Laki**Rahoitustarkastuksesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Rahoitustarkastuksesta 27 päivänä kesäkuuta 2003 annetun lain (587/2003) 6 §:n 1 kohta, 12 §:n 2 momentin 3 kohta ja 37 §:n 1 momentti,
lisätään lakiin uusi 15 a, 15 b ja 15 c §, 25 §:ään uusi 3 ja 7 momentti, jolloin aikaisemmat 3—5 momentti siirtyvät uudeksi 4—6 momentiksi, 4 lukuun sijoitettava uusi 24 a sekä lakiin uusi 26 a—26 e ja 37 a § seuraavasti:

6 §

Muu rahoitusmarkkinoilla toimiva

Muulla rahoitusmarkkinoilla toimivalla tarkoitetaan tässä laissa:

1) julkisen kaupankäynnin ja arvopaperimarkkinalain 3 luvun 16 §:ssä tarkoitettun kaupankäyntimenettelyn kohteena olevan ja julkisen kaupankäynnin kohteeksi haetun arvopaperin liikkeeseenlaskijaa sekä muuta, joka on velvollinen julkistamaan arvopaperimarkkinalain 2 luvun 3 §:ssä tarkoitettun esitteen;

12 §

Johtajan tehtävä

Johtajan päätökset, jotka koskevat

3) rikemaksun tai seuraamusmaksun määräämistä sekä julkisen huomautuksen tai varoituksen antamista,

on ennen päätöksen tekemistä käsiteltävä johtokunnassa.

15 a §

Markkinoiden väärinkäyttöön liittyvä erityinen tietojensaantioikeus

Rahoitustarkastuksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada valvottavalta

ja muulta rahoitusmarkkinoilla toimivalta sekä näiden hallituksen jäseneltä, toimitusjohtajalta ja palveluksessa olevalta arvopaperimarkkinalain tai sen nojalla annettujen markkinoiden väärinkäyttöä tai julkisen kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin arvoon vaikuttavien tietojen julkistamista koskevien säännösten noudattamisen valvomiseksi tarpeelliset julkisen kaupankäynnin tai arvopaperimarkkinalain 3 luvun 16 §:ssä tarkoitettun kaupankäyntimenettelyn kohteena olevaan arvopaperiin, julkisen kaupankäynnin kohteeksi haettuun arvopaperiin ja arvopaperiin, jonka arvo määräytyy julkisen kaupankäynnin tai arvopaperimarkkinalain 3 luvun 16 §:ssä tarkoitettun kaupankäyntimenettelyn kohteena olevan arvopaperin perusteella, sekä tällaisen arvopaperin liikkeeseenlaskijaan ja tällaisella arvopaperilla tehtyi hin liiketoimiin ja toimeksiantoihin liittyvät sekä muut mainittujen säännösten valvonnan kannalta tarpeelliset tiedot, asiakirjat ja tallenteet sekä jäljennökset asiakirjoista ja tallenteista.

Rahoitustarkastuksella on sama oikeus saada yksilöityä liiketointa koskevia tietoja, asiakirjoja ja tallenteita sekä jäljennöksiä asiakirjoista ja tallenteista valvottavan ja muun rahoitusmarkkinoilla toimivan lukuun tai puolesta toimivalta, julkisen kaupankäynnin tai arvopaperimarkkinalain 3 luvun 16 §:ssä tarkoitettun kaupankäyntimenettelyn kohteena olevaa arvopaperia, julkisen kaupankäynnin kohteeksi haettua arvopaperia ja arvopaperia, jonka arvo määräytyy julkisen kaupankäynnin tai arvopaperimarkkinalain 3 luvun 16 §:ssä tarkoitettun kaupankäyntimenettelyn kohteena olevan arvopaperin perus-

teella, koskevaan liiketoimeen tai toimeksiantoon osalliselta sekä muulta henkilöltä, jolla voidaan perustellusta syystä olettaa olevan 1 momentissa tarkoitettua tietoa taikka asiakirjoja tai tallenteita.

Oikeudellisissa asioissa avustavien osalta 2 momentissa tarkoitettu oikeus ei koske oikeudenkäyntiavustaja- tai oikeudenkäyntiasiamiestehtävien hoitamisen johdosta saatuja tietoja, asiakirjoja ja tallenteita. Oikeudenkäyntiavustaja- ja oikeudenkäyntiasiamiestehtäviksi luetaan varsinaisten oikeudenkäyntiin liittyvien tehtävien lisäksi asiakkaan oikeudellista asemaa esitutkinnassa rikoksen takia tai asian muussa oikeudenkäyntiä edeltävässä käsittelyvaiheessa sekä oikeudenkäynnin käynnistämistä tai sen välttämistä koskeva oikeudellinen neuvonta.

15 b §

Markkinoiden väärinkäyttöön liittyvä kuuleminen

Rahoitustarkastuksella on oikeus tarvittaessa kutsua 15 a §:ssä tarkoitettu henkilö kuultavaksi arvopaperimarkkinalain tai sen nojalla annettujen markkinoiden väärinkäyttöä tai julkisen kaupankäynnin tai arvopaperimarkkinalain 3 luvun 16 §:ssä tarkoitettua kaupankäyntimenettelyn kohteena olevan arvopaperin, julkisen kaupankäynnin kohteeksi haetun arvopaperin ja arvopaperin, jonka arvo määräytyy julkisen kaupankäynnin tai arvopaperimarkkinalain 3 luvun 16 §:ssä tarkoitettua kaupankäyntimenettelyn kohteena olevan arvopaperin perusteella, arvoon vaikuttavien tietojen julkistamista koskevien säännösten noudattamisen valvomiseksi.

15 c §

Johdannaissopimuksia koskeva tietojensaantioikeus ja kuuleminen

Mitä 15 a §:ssä säädetään Rahoitustarkastuksen oikeudesta saada arvopaperiin taikka arvopaperia koskevaan liiketoimeen tai toimeksiantoon liittyviä tietoja, asiakirjoja ja tallenteita sekä jäljennöksiä asiakirjoista ja tallenteista, koskee myös kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetun

lain mukaista vakioitua optiota ja termiiniä, vakioituun optioon tai termiiniin rinnastettavaa johdannaissopimusta sekä muuta johdannaissopimusta, johon sovelletaan arvopaperimarkkinalain säännöksiä.

Mitä 15 b §:ssä säädetään Rahoitustarkastuksen oikeudesta tarvittaessa kutsua henkilö kuultavaksi, koskee myös kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetun lain mukaista vakioitua optiota ja termiiniä, vakioituun optioon tai termiiniin rinnastettavaa johdannaissopimusta sekä muuta johdannaissopimusta, johon sovelletaan arvopaperimarkkinalain säännöksiä, koskevien mairittussa pykälässä tarkoitettujen säännösten noudattamisen valvomiseksi.

4 luku

Hallinnolliset seuraamukset

24 a §

Rikemaksu

Rahoitustarkastus voi määrätä sille, joka

- 1) laiminlyö arvopaperimarkkinalain 4 luvun 7 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden;
- 2) laiminlyö tai rikkoo arvopaperimarkkinalain 5 luvun 4—11 §:ssä taikka sijoitusrahastolain 99 tai 100 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden tai velvollisuuden pitää rekisteriä;
- 3) rikkoo sijoitusrahastolain 11 luvussa säädettyjä tai sijoitusrahaston säännöissä määrättyjä varojen sijoittamista koskevia rajoituksia,

rikemaksun. Maksu määrätään maksettavaksi valtiolle.

Oikeushenkilölle määrättävä rikemaksu on vähintään 500 euroa ja enintään 10 000 euroa. Luonnolliselle henkilölle määrättävä rikemaksu on vähintään 50 euroa ja enintään 1 000 euroa.

Rikemaksua ei voida määrätä, jos ilmoitusvelvollinen tai rekisterinpitäjä on velvollinen on välittömästi virheen havaittuaan omaloitteisesti ryhtynyt asiassa korjaaviin toimenpiteisiin.

Se, jolle rikemaksu on määrätty, voi saattaa

päätöksen markkinaoikeuden käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa Rahoitustarkastuksen päätöksestä tiedon saatuaan. Muutoin päätös jää pysyväksi.

Rikemaksua koskevaa Rahoitustarkastuksen päätöstä ei saa panna täytäntöön ennen kuin se on saanut lainvoiman.

25 §

Julkinen huomautus

Julkinen huomautus voidaan antaa myös muulle henkilölle, joka laiminlyö tai rikkoo muulla kuin rikoslain 51 luvussa säädetyllä tavalla arvopaperimarkkinalain tai sen nojalla annettuja markkinoiden väärinkäyttöä taikka julkisen kaupankäynnin kohteena olevan tai sen kohteeksi haetun arvopaperin arvoon vaikuttavien tietojen julkistamista koskevia säännöksiä. Luonnolliselle henkilölle julkinen huomautus voidaan antaa, jos tämä menettelee häntä henkilökohtaisesti velvoittavien säännösten tai määräysten vastaisesti.

Se, jolle julkinen huomautus on määrätty, voi saattaa päätöksen markkinaoikeuden käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa rahoitustarkastuksen päätöksestä tiedon saatuaan. Muutoin päätös jää pysyväksi.

26 a §

Seuraamusmaksu

Valvottava ja muu rahoitusmarkkinoilla toimiva oikeushenkilö, joka tahallaan tai huolimattomuudesta

1) laiminlyö tai rikkoo muulla kuin rikoslain 51 luvussa tai arvopaperimarkkinalain 8 luvussa säädetyllä tavalla arvopaperimarkkinalain 2 luvun säännöksiä tai niiden nojalla annettuja säännöksiä arvopaperien markkinoinnista, liikkeeseenlaskusta tai tiedonantovelvollisuudesta,

2) laiminlyö tai rikkoo muulla kuin rikoslain 51 luvussa säädetyllä tavalla arvopaperimarkkinalain 5 luvun 2 tai 12 §:n säännöksiä taikka 15 §:n nojalla annettuja säännöksiä,

voidaan määrätä maksamaan julkisen varoituksen ohella seuraamusmaksu, jos menettely tai laiminlyönti on jatkuva, toistuvaa tai suunnitelmallista taikka muuten niin moitittavaa, ettei varoitusta yksin ole pidettävä riittävänä, eikä teko tai laiminlyönti kokonaisuutena arvioiden anna aihetta ankarampiin toimenpiteisiin.

Seuraamusmaksu voidaan määrätä maksettavaksi myös muulle henkilölle, joka laiminlyö tai rikkoo muulla kuin rikoslain 51 luvussa säädetyllä tavalla 1 momentissa tarkoitettuja arvopaperimarkkinalain tai sen nojalla annettuja sisäpiirintietoa, kurssin vääristämistä tai julkisen kaupankäynnin kohteena olevan tai sen kohteeksi haetun arvopaperin arvoon vaikuttavien tietojen julkistamista koskevia säännöksiä.

Seuraamusmaksua ei voi määrätä, jos asia on vireillä esitutkinnassa, syyteharkinnassa tai tuomioistuimessa rikosasiana.

Seuraamusmaksua määrättäessä on otettava huomioon menettelyn laatu, laajuus ja suunnitelmallisuus, menettelyllä tavoiteltu hyöty ja sillä aiheutettu vahinko. Oikeushenkilölle määrättävä seuraamusmaksu on vähintään 500 euroa ja enintään 200 000 euroa, kuitenkin enintään 10 prosenttia oikeushenkilön seuraamusmaksun määräämistä edeltävän tilikauden liikevaihdosta. Luonnolliselle henkilölle määrättävä seuraamusmaksu on vähintään 100 euroa ja enintään 10 000 euroa.

Seuraamusmaksun määrää Rahoitustarkastuksen hakemuksesta markkinaoikeus. Maksu määrätään maksettavaksi valtiolle.

26 b §

Asian vireillepano ja valmistelu

Rikemaksua, julkista huomautusta, julkista varoitusta ja seuraamusmaksua koskeva asia tulee vireille markkinaoikeudessa Rahoitustarkastuksen tai sen hakemuksella, jolle seuraamus on määrätty. Hakemus on tehtävä kirjallisesti.

Hakemuksen saavuttua markkinaoikeuteen asia on ennen käsittelyä valmisteltava markkinaoikeuden ylituomarin tai markkinaoikeustuomarinnan johdolla niin, että se voidaan viipymättä ratkaista. Valmistelu ei ole tarpeen, jos hakemus jätetään tutkimatta tai hy-

lätään heti perusteettomana.

Asiaa valmisteltaessa on asiaan osallisille varattava tilaisuus suullisesti tai kirjallisesti vastata hakemukseen. Markkinaoikeus huolehtii Rahoitustarkastuksen kuulemiseksi tarpeellisista toimenpiteistä. Valmistelu voidaan päättää, vaikka asiaan osallinen ei ole antanut pyydettyä vastausta hakemuksen johdosta.

26 c §

Asian selvittäminen

Markkinaoikeus voi velvoittaa asianomaisen saapumaan istuntoon sekä esittämään liikekirjeenvaihtonsa, kirjanpitonsa, pöytäkirjansa ja muut asiaa selvittävät asiakirjat. Asiakirjojen esittämisvelvollisuus ei koske teknisluonteisia ammattisalaisuuksia. Jos velvollisuutta esittää asiakirjat ei täytetä tai asianosainen jää ilman laillista estettä saapumatta istuntoon, asianosainen voidaan sakon uhalla velvoittaa esittämään asiakirjat tai saapumaan istuntoon.

26 d §

Hakemusta käsiteltäessä Rahoitustarkastuksen tulee näyttää toteen seuraamuksen määräämiseksi tarpeelliset seikat.

Markkinaoikeus voi katsoessaan muun seuraamuksen liian ankaraksi määrätä julkisen varoituksen sijasta julkisen huomautuksen tai jättää seuraamuksen määräämättä.

26 e §

Asian käsittely

Asian käsittelyssä noudatetaan muutoin hakemusasioiden käsittelyä koskevia oikeu-

denkäymiskaaren 8 luvun säännöksiä. Myös Rahoitustarkastuksella on oikeus hakea markkinaoikeuden päätökseen muutosta valittamalla korkeimpaan oikeuteen, jos korkein oikeus oikeudenkäymiskaaren 30 luvun 3 §:n nojalla myöntää valitusluvan.

37 §

Muutoksenhaku

Rahoitustarkastuksen päätöksestä saa valittaa Helsingin hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään valituksen tekemisestä valtioneuvoston ja ministeriön päätökseen, jollei muualla laissa toisin säädetä. Rahoitustarkastuksen päätöksestä, joka voidaan saattaa markkinaoikeuden käsiteltäväksi, ei saa valittaa Helsingin hallinto-oikeuteen.

37 a §

Seuraamusmaksu palauttaminen

Jos rikoslain 51 luvun 1—5 §:n perusteella tuomitaan rangaistus samasta teosta, jonka perusteella on määrätty 26 a §:n mukainen seuraamusmaksu, valtiokonttori palauttaa hakemuksesta jo maksetun seuraamusmaksun.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200.

Rikemaksu ja seuraamusmaksu voidaan määrätä vain teosta tai laiminlyönnistä, joka on tehty tämän lain voimaantulon jälkeen.

4.

Laki**rikoslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 51 luvun 1, 3 ja 6 §, sellaisina kuin niistä ovat 1 § laissa 475/1999 ja osin laissa 1526/2001 sekä 3 ja 6 § laissa mainitussa 1526/2001, sekä
lisätään 51 luvun 7 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 1526/2001, uusi 2 ja 3 momentti, seuraavasti:

51 luku

Arvopaperimarkkinarikoksista

1 §

Sisäpiirintiedon väärinkäyttö

Joka hankkiakseen itselleen tai toiselle taloudellista hyötyä tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta käyttää julkisen kaupankäynnin kohteena olevaan arvopaperiin liittyvää sisäpiirintietoa hyväksi

1) luovuttamalla tai hankkimalla sellaisen arvopaperin omaan tai toisen lukuun, tai

2) neuvomalla suoraan tai välillisesti toista sellaista arvopaperia koskevassa kaupassa, on tuomittava sisäpiirintiedon väärinkäytöstä sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Sisäpiirintiedon väärinkäytöstä tuomitaan myös henkilö, joka 1 momentissa tarkoitetulla tavalla käyttää arvopaperimarkkinalain 3 luvun 16 §:ssä tarkoitetun kaupankäyntimenettelyn kohteena olevaan arvopaperiin liittyvää sisäpiirintietoa hyväksi tällaisessa kaupankäynnissä.

Tahallisen rikoksen yritys on rangaistava.

3 §

Kurssin vääristäminen

Joka hankkiakseen itselleen tai toiselle taloudellista hyötyä vääristää julkisen kaupan

käynnin tai arvopaperimarkkinalain 3 luvun 16 §:ssä tarkoitetun kaupankäyntimenettelyn kohteena olevan arvopaperin kurssia, on tuomittava kurssin vääristämisestä sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

6 §

Määritelmät

Arvopaperilla tarkoitetaan tässä luvussa sellaista arvopaperia, johon sovelletaan arvopaperimarkkinalakia.

Sisäpiirintietona pidetään tässä luvussa arvopaperimarkkinalain 5 luvun 1 §:n 1 momentissa ja 15 §:ssä tarkoitettua sisäpiirintietoa.

Kurssin vääristämisenä pidetään tässä luvussa arvopaperimarkkinalain 5 luvun 12 ja 15 §:ssä tarkoitettua kurssin vääristämistä.

Mitä tässä luvussa säädetään arvopaperista, sovelletaan myös kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetussa laissa (772/1988) tarkoitettuun vakioituun optioon tai termiiniin sekä arvopaperimarkkinalain 10 luvun 1 a §:ssä tarkoitettuun vakioituun optioon tai termiiniin rinnastettavaan johdannaissopimukseen. Mitä tässä luvussa säädetään arvopaperin luovuttamisesta tai hankkimisesta, sovelletaan myös vakioitujen johdannaissopimuksen tekemiseen ja vakioituun optioon tai termiiniin rinnastettavan johdannaissopimuksen tekemiseen. Luvun 1 ja 2 §:ää sovelletaan vakioituun optioon tai termiiniin sekä vakioituun optioon tai

termiiniin rinnastettavaan johdannaissopimukseen siitä riippumatta, onko sovittu johdannaissopimuksen kohde-etuuden luovutuksesta vai suorituksen korvaavasta hyvityksestä.

7 §

Rajoitussäännös

Tämän luvun 1—4 §:n säännöksiä ei sovelleta sellaiseen julkiseen kaupankäyntiin arvopapereilla, jossa

1) liikkeeseenlaskija hankkii omia osakkeitaan Euroopan yhteisöjen komission sisäpiiri-

rikaupoista ja markkinoiden manipulaatiosta (markkinoiden väärinkäyttö) annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/6/EY 8 artiklan nojalla antamien asetusten mukaisesti;

2) sijoituspalveluyritys tai luottolaitos vaikuttaa arvopaperien hintaa Euroopan yhteisöjen komission sisäpiirikaupoista ja markkinoiden manipulaatiosta (markkinoiden väärinkäyttö) annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/6/EY 8 artiklan nojalla antamien asetusten mukaisesti.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200.

5.

Laki

kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *kumotaan* kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä 26 päivänä elokuuta 1988 annetun lain (772/1988) 3 luvun 14 §, *muutetaan* 3 luvun 11 § ja 5 luvun 2 ja 4 §, sellaisina kuin niistä ovat 3 luvun 11 § on laeissa 969/1999 ja 1518/2001, 5 luvun 2 § osin laissa 741/1993 sekä 5 luvun 4 § mainitussa laissa 1518/2001, seuraavasti:

3 luku

Optioyhteisön toiminta

11 §

Tiedonantovelvollisuus

Sähköön tai maakaasuun perustuvien optioiden ja termiinien kauppaan osallistuvien on ilmoitettava optioyhteisölle poikkeukselliset tai muutoin olennaisesti sähköön tai maakaasun tuotantoon, siirtoon ja kulutukseen vaikuttavat rajoitukset siten kuin optioyhteisön säännöissä määrätään.

Optioyhteisön on Rahoitustarkastuksen määräämällä tavalla julkistettava tämän py-

kälän nojalla ilmoitetut tiedot.

5 luku

Erinäiset säännökset

2 §

Vaitiovelvollisuus

Joka tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä suorittaessaan tai optioyhteisön tai välittäjän toimihenkilönä on saanut tietää option tai termiinin osapuolen tai muun henkilön taloudellista asemaa tai yksityistä olosuhdetta koskevan julkistamattoman seikan tai liiketäi ammatillisalaisuuden, ei saa sitä ilmaista tai

muuten paljastaa eikä käyttää hyväksi, mikäli sitä ei ole säädetty tai asianmukaisessa järjestyksessä määrätty ilmaistaivaksi, tai ellei se, jonka hyväksi vaiuolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen.

Optioyhteisön toimieliimen jäsen, varajäsen tai toimihenkilö voi 1 momentin estämättä ilmaista säännöksessä tarkoitettun tiedon henkilölle, joka on Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa sijaitsevan optioyhteisöön rinnastettavan yhteisön palveluksessa tai toimieliimen jäsen, jos tiedon ilmaiseminen on tarpeen johdannais- tai arvopaperimarkkinoiden tehokkaan valvonnan turvaamiseksi. Edellytyksenä on lisäksi, että henkilöä koskee 1 momenttia vastaava vaiuolovelvollisuus.

Rahoitustarkastuksen oikeudesta antaa tie-

toja ulkomaiselle johdannaismarkkinoita valvovalle viranomaiselle säädetään Rahoitustarkastuksesta annetussa laissa.

4 §

Johdannaismarkkinarikkomus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta läiminlyö no udataa 3 luvun 11 §:ssä tarkoitettua ilmoitusvelvollisuutta, on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *johdannaismarkkinarikkomuksesta* sakkoon.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

6.

Laki

sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 48 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään sijoituspalveluyrityksistä 26 päivänä heinäkuuta 1996 annetun lain (579/1996) 48 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 48/2002 ja 79/2003, uusi 7 momentti seuraavasti:

48 §

Salassapitovelvollisuus

Sijoituspalveluyrityksellä on oikeus antaa 1 momentissa tarkoitettuja tietoja arvopaperimarkkina-laissa tarkoitettulle julkisen kaupankäynnin järjestäjälle ja kaupankäynnistä va-

kioiduilla optioilla ja termiineillä annetussa laissa tarkoitettulle optioyhteisölle, jotka ovat välttämättömiä niille säädetyn valvontatehtävän turvaamiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

7.

Laki**luottolaitostoiminnasta annetun lain 94 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään luottolaitostoiminnasta 31 päivänä joulukuuta 1993 annetun lain (1607/1993) 94 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1340/1997, 45/2002 ja 75/2003, uusi 8 momentti seuraavasti

94 §	
<i>Salassapitovelvollisuus</i>	kioiduilla optioilla ja termiineillä annetussa laissa tarkoitettulle optioyhteisölle, jotka ovat välttämättömiä niille säädetyn valvontatehtävän turvaamiseksi.

Luottolaitoksella on oikeus antaa 1 momentissa tarkoitettuja tietoja arvopaperimarkkina- ja arvopaperimarkkinatietojen julkisen kaupankäynnin järjestäjälle ja kaupankäynnistä va-

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200.

8.

Laki**arvo-osuusjärjestelmästä annetun lain 13 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan arvo-osuusjärjestelmästä 17 päivänä toukokuuta 1991 annetun lain (826/1991) 13 §:n 1 momentin 4 kohta, sellaisena kuin se on laissa 795/2000, seuraavasti:

13 §	
<i>Arvopaperikeskuksen tehtävät</i>	4) ylläpitää tietojärjestelmiä, joilla voidaan ylläpitää arvopaperimarkkinain 5 luvussa tarkoitettua sisäpiirin omistusta koskevaa julkista rekisteriä;
Arvopaperikeskus hoitaa arvo-osuusjärjestelmän yhteisiä tehtäviä. Näiden tehtävien hoitamiseksi arvopaperikeskus:	

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200.

9.

Laki**eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä 28 päivänä joulukuuta 2001 annetun lain (1528/2001) 3 §:n 1 momentin 8 kohta,
lisätään 2 §:ään uusi 17 a kohta, 3 §:n 1 momenttiin uusi 9 kohta ja lakiin uusi 17 a § seuraavasti:

2 §

Markkinaoikeudelliset asiat

Markkinaoikeus käsittelee asiat, jotka säädetään sen toimivaltaan kuuluviksi:

17 a) Rahoitustarkastuksesta annetussa laissa (587/2003);

keinonharjoittajan hakemuksella, johon mainitun lain 4 §:ssä tarkoitettu menettely kohdistuu, tai elinkeinonharjoittajien etujen valvomiseksi toimivan rekisteröidyn yhdistyksen hakemuksella;

9) Rahoitustarkastuksesta annetun lain nojalla käsiteltävä asia Rahoitustarkastuksen tai sen hakemuksesta, johon päätös kohdistuu.

3 §

Asian vireillepano

Markkinaoikeudessa tulee vireille:

8) saatavien perinnästä annetun lain 13 §:n 2 momentin nojalla käsiteltävä asia sen elin-

17 a §.

Rahoitustarkastuksesta annetun laissa tarkoitettujen asioiden käsittelystä säädetään erikseen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2004.

Helsingissä 10 päivänä syyskuuta 2004

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Toinen valtiovarainministeri *Ulla-Maj Wideroos*

1.

Laki**arvopaperimarkkinalain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 26 päivänä toukokuuta annetun arvopaperimarkkinalain (495/1989) 4 luvun 3 §, sellaisena kuin se on laissa 476/1999,

muutetaan 2 luvun 7 § ja 11 §:n 1 ja 2 momentti, 3 luvun 13 §:n 2 momentti ja 14 §:n 2 momentti, 4 a luvun 8 §:n 2 ja 5 momentti, 5 luku, 7 luvun 3 §, 8 luvun 3 § ja 10 luvun 1, 1 a ja 1 b §,

sellaisina kuin niistä ovat 2 luvun 7 § laissa 740/1993, 2 luvun 11 §:n 1 momentti laissa 105/1999, 2 luvun 11 §:n 2 momentti, 3 luvun 14 §:n 2 momentti ja 8 luvun 3 § laissa 1517/2001, 3 luvun 13 §:n 2 momentti ja 10 luvun 1, 1 a ja 1 b § laissa 970/1999, 4 a luvun 8 §:n 2 ja 5 momentti laissa 797/2000, 5 luku siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen sekä 7 luvun 3 § mainitussa laissa 1517/2001 ja laissa 581/1996, sekä

lisätään 1 luvun 1 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 740/1993 sekä laeissa 751/1993 ja 321/1998, uusi 3 momentti, jolloin aikaisempi 3 momentti siirtyy uudeksi 4 momentiksi, 2 lukuun uusi 7 a ja 7 b §, 4 luvun 4 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 522/1998 ja mainitussa laissa 1517/2001, uusi 4 momentti, jolloin aikaisemmat 4 ja 5 momentit siirtyvät uusiksi 5 ja 6 momenteiksi, 4 lukuun uusi 5 b ja 5 c § sekä luvusta aikaisemmin mainitulla lailla 581/1996 kumotun 10 §:n tilalle uusi 10 § ja pykälän eteen uusi väliotsikko sekä 8 lukuun siitä aikaisemmin mainitulla lailla 476/1999 kumotun 1 §:n tilalle uusi 1 §, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 luku

Yleisiä säännöksiä*Soveltamisala*

1 §

Tämän lain 2 luvun 7 ja 7 a §:ää, 4 luvun 4 §:n 4 momenttia, 5 b, 5 c ja 10 §:ää sekä 5 lukua sovelletaan myös suomalaiseen liikkeeseenlaskijaan, jonka arvopaperi on julkista kaupankäyntiä vastaavan kaupankäynnin kohteena Euroopan talousalueella tai

jota on haettu otettavaksi tällaisen kaupankäynnin kohteeksi sekä tällaiseen arvopaperiin. Lisäksi 4 luvun 4 §:n 4 momenttia, 5 b, 5 c ja 10 §:ää sovelletaan ulkomaiseen arvopaperiin, joka on julkista kaupankäyntiä vastaavan kaupankäynnin kohteena Euroopan talousalueella tai jota on haettu otettavaksi tällaisen kaupankäynnin kohteeksi. Lain 5 luvun 2, 12 ja 13 §:n säännöksiä sovelletaan myös ulkomaiseen arvopaperiin, joka on julkista kaupankäyntiä vastaavan kaupankäynnin kohteena Euroopan talousalueella tai jota on haettu otettavaksi tällaisen kaupankäynnin kohteeksi, kun arvopaperia koskeva liiketoimi suoritetaan Suomessa.

2 luku

Arvopaperien markkinointi, liikkeeseenlasku ja tiedonantovelvollisuus

Arvopaperin arvoon vaikuttavat tiedot

7 §

Julkisen kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin liikkeeseenlaskijan on ilman aiheetonta viivytystä julkistettava ja toimitettava asianomaiselle julkisen kaupankäynnin järjestäjälle tiedoksi kaikki sellaiset päätöksensä sekä liikkeeseenlaskijaa ja sen toimintaa koskevat seikat, jotka ovat omiaan olennaisesti vaikuttamaan sanotun arvopaperin arvoon.

7 §

Julkisen kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin liikkeeseenlaskijan on ilman aiheetonta viivytystä julkistettava ja toimitettava asianomaiselle julkisen kaupankäynnin järjestäjälle tiedoksi kaikki sellaiset päätöksensä sekä liikkeeseenlaskijaa ja sen toimintaa koskevat seikat, jotka ovat omiaan olennaisesti vaikuttamaan sanotun arvopaperin arvoon. *Liikkeeseenlaskijan on pidettävä julkistamansa tiedot yleisön saatavilla.*

Liikkeeseenlaskija voi hyväksyttävästään syystä lykätä tiedon julkistamista ja toimitamista asianomaiselle julkisen kaupankäynnin järjestäjälle, jos tiedon julkistamista jättäminen ei vaaranna sijoittajien asemaa ja liikkeeseenlaskija pystyy varmistamaan tiedon säilymisen luottamuksellisena. Liikkeeseenlaskijan on viipymättä ilmoitettava Rahoitustarkastukselle ja asianomaiselle julkisen kaupankäynnin järjestäjälle päätöksestään lykätä tiedon julkistamista ja sen syistä.

Jos liikkeeseenlaskija tai sen lukuun taikka puolesta toimiva ilmaisee toiselle julkis-

Mitä 1 momentissa on säädetty, ei koske valtiota, sen keskuspankkia, kuntaa, kuntainliittoa eikä sellaista kansainvälistä julkisyhteisöä, jonka jäsenenä on vähintään kaksi Euroopan talousalueeseen kuuluvaa valtiota, paitsi, milloin ne muualla Euroopan talousalueella julkistavat 1 momentissa tarkoitetun tiedon.

Asianomaisen julkisen kaupankäynnin järjestäjän on ilman aiheutonta viivytystä julkistettava sen tietoon tulleet 1 momentissa tarkoitetut päätökset ja seikat, joita liikkeeseenlaskija ei ole julkistanut eikä hakenut 11 §:ssä tarkoitettua poikkeusta.

tamattoman tiedon, joka on omiaan olennaisesti vaikuttamaan arvopaperin arvoon, tieto on välittömästi julkistettava ja toimitettava asianomaiselle julkisen kaupankäynnin järjestäjälle. Jos tiedon ilmaiseminen tapahtuu tahattomasti, tieto on ilman aiheutonta viivytystä julkistettava ja toimitettava asianomaiselle julkisen kaupankäynnin järjestäjälle tiedoksi. Mitä tässä momentissa säädetään, ei sovelleta, jos tiedon saanut henkilö on velvollinen pitämään sen salassa.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta, jos liikkeeseenlaskija on valtio, sen keskuspankki, kunta, kuntayhtymä tai Euroopan keskuspankki taikka sellainen kansainvälinen julkisyhteisö, jonka jäsenenä on vähintään kaksi Euroopan talousalueeseen kuuluvaa valtiota, paitsi, jos ne muualla Euroopan talousalueella julkistavat 1 momentissa tarkoitetun tiedon.

Asianomaisen julkisen kaupankäynnin järjestäjän on ilman aiheutonta viivytystä julkistettava sen tietoon tulleet 1 ja 3 momentissa tarkoitetut päätökset ja seikat, joita liikkeeseenlaskija ei ole julkistanut.

Rahoitustarkastus voi antaa sisäpiirikaupoista ja markkinoiden manipulaatiosta (markkinoiden väärinkäyttö) annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/6/EY (markkinoiden väärinkäytöt direktiivi) nojalla Euroopan yhteisöjen komission antamien säädösten täytäntöön panemiseksi tarvittavia tarkempia määräyksiä tämän pykälän säännösten soveltamisesta.

(Uusi 7 a ja 7 b §)

Poikkeusten myöntäminen

11 §

Tässä luvussa ja 6 luvussa säädetystä tiedonantovelvollisuudesta voidaan hakemuksesta myöntää poikkeus, joka ei vaaranna sijoittajien asemaa. Valtiovarainministeriön asetuksella säädetään poikkeuksen myöntämisestä silloin, kun Euroopan yhteisön direktiivien mukaan jäsenvaltio voi sallia poikkeuksen tiedonantovelvollisuudesta. Valtiovarainministeriön asetuksella voidaan lisäksi säätää tiedonantovelvollisuutta kos-

Poikkeusten myöntäminen

11 §

Tässä luvussa, lukuun ottamatta sen 7 §:ssä, ja 6 luvussa säädetystä tiedonantovelvollisuudesta voidaan hakemuksesta myöntää poikkeus, joka ei vaaranna sijoittajien asemaa. Valtiovarainministeriön asetuksella säädetään poikkeuksen myöntämisestä silloin, kun Euroopan yhteisön direktiivien mukaan jäsenvaltio voi sallia poikkeuksen tiedonantovelvollisuudesta. Valtiovarainministeriön asetuksella voidaan lisäksi

kevan vastaavan poikkeuksen myöntämisestä silloin, kun direktiivejä ei niiden soveltamisalan vuoksi sovelleta arvopaperiin. Valtiovarainministeriön asetuksella voidaan säätää myös poikkeuksista tiedonantovelvollisuudesta silloin, kun arvopapereita tarjotaan yleisesti hyödyllisen, pääasiassa muun kuin voittoa tavoittelevan toiminnan rahoittamiseksi. Poikkeuksen myöntää rahoitustarkastus, kirjanpitolautakunta tai Vakuutusvalvontavirasto siten kuin 2—5 momentissa säädetään.

Rahoitustarkastus voi myöntää poikkeuksen 7 ja 10 §:ssä säädetystä julkistamisvelvollisuudesta, jos julkistaminen olisi yleisen edun vastaista tai jos siitä olisi liikkeeseenlaskijalle olennaista haittaa. Poikkeusta on haettava välittömästi velvollisuuden synnyttyä. Poikkeus 10 §:stä voidaan myöntää vain 9 §:n 1 momentissa tarkoitettulle yhtiölle.

säätää tiedonantovelvollisuutta koskevan vastaavan poikkeuksen myöntämisestä silloin, kun direktiivejä ei niiden soveltamisalan vuoksi sovelleta arvopaperiin. Valtiovarainministeriön asetuksella voidaan säätää myös poikkeuksista tiedonantovelvollisuudesta silloin, kun arvopapereita tarjotaan yleisesti hyödyllisen, pääasiassa muun kuin voittoa tavoittelevan toiminnan rahoittamiseksi. Poikkeuksen myöntää Rahoitustarkastus, kirjanpitolautakunta tai Vakuutusvalvontavirasto siten kuin 2—5 momentissa säädetään.

Rahoitustarkastus voi myöntää poikkeuksen 10 §:ssä säädetystä julkistamisvelvollisuudesta, jos julkistaminen olisi yleisen edun vastaista tai jos siitä olisi liikkeeseenlaskijalle olennaista haittaa. Poikkeusta on haettava välittömästi velvollisuuden synnyttyä. Poikkeus 10 §:stä voidaan myöntää vain 9 §:n 1 momentissa tarkoitettulle yhtiölle.

3 luku

Julkinen kaupankäynti ja muu ammattimaisesti järjestetty kaupankäyntimenettely arvopapereilla

Muun julkisen kaupankäynnin säännöt

13 §

Säännöissä voidaan määrätä, ettei luottolaitoksen tavanomaisen varainhankintansa yhteydessä liikkeeseen laskemaa 1 luvun 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua arvopaperia koskevaan kyseisen luottolaitoksen tekemään kauppaan tai muuhun luovutukseen ole sovellettava 5 luvun 1 §:ssä tarkoitettuja rikoslain (39/1889) säännöksiä.

13 §

Säännöissä voidaan määrätä, ettei luottolaitoksen tavanomaisen varainhankintansa yhteydessä liikkeeseen laskemaa 1 luvun 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua arvopaperia koskevaan kyseisen luottolaitoksen tekemään kauppaan tai muuhun luovutukseen ole sovellettava 8 luvun 1 §:ssä tarkoitettuja rikoslain (39/1889) säännöksiä.

14 §

Suomen Pankin 1 luvun 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuilla arvopapereilla käymään kauppaan ei sovelleta, mitä 2 luvun 7 §:n 3 momentissa, 5 luvun 1 §:ssä tar-

14 §

Suomen Pankin 1 luvun 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuilla arvopapereilla käymään kauppaan ei sovelleta, mitä 2 luvun 7 §:n 4 momentissa, 8 luvun 1 §:ssä tar-

Voimassa oleva laki

koitetuissa rikoslain säännöksissä tai 9 luvun 2 §:ssä säädetään. Sama koskee tällaisilla arvopapereilla käytävää kauppaa, jonka säännöissä on määrätty, ettei yleisöllä ole oikeutta suoraan tai välillisesti osallistua kaupankäyntiin.

Ehdotus

koitetuissa rikoslain säännöksissä tai 9 luvun 2 §:ssä säädetään. Sama koskee tällaisilla arvopapereilla käytävää kauppaa, jonka säännöissä on määrätty, ettei yleisöllä ole oikeutta suoraan tai välillisesti osallistua kaupankäyntiin.

4 luku

Arvopaperikauppa ja sijoituspalvelun tarjoaminen

3 §

Rangaistus arvopaperin kurssin vääristämisestä säädetään rikoslain 51 luvun 3 ja 4 §:ssä.

Arvopaperinvälittäjä, joka tarjoaa sijoituspalveluna markkinatakausta tai arvopaperikaupintaa liikkeeseen laskemallaan, 1 luvun 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetulla arvopaperilla, saa tehdä tällaista toimintaa koskevan sopimuksen, jonka tarkoituksena on vaikuttaa arvopaperin hintatasoon.

3 §

(kumotaan)

Arvopaperinvälittäjän toiminta

4 §

Arvopaperinvälittäjän, joka tuottaa tai levittää julkisen kaupankäynnin kohteena olevia arvopapereita tai niiden liikkeeseenlaskijoita koskevaa tutkimustietoa taikka tuottaa tai levittää muita sijoittajille tai yleisölle tarkoitettuja sijoitussuosituksia, on kohtuullisin keinoin pyrittävä varmistamaan, että tieto esitetään asianmukaisesti. Arvopaperinvälittäjän on ilmoitettavat tiedon kohteena oleviin arvopapereihin mahdollisesti liittyvät etunsa ja eturistiriidat. Rahoitustarkastus voi antaa markkinoiden väärinkäytötdirektiivin nojalla Euroopan yhteisöjen komission antamien säädösten täytäntöönpanemiseksi tarvittavia tarkempia määräyksiä tämän pykälän soveltamisesta.

(Uusi 5 b ja 5 c §)

(Uusi)

Sijoitussuositusten esittäminen

(Uusi 10 §)

4 a luku

Selvitystoiminta*Selvitysosapuoli*

8 §

Selvitysyhteisö saa lisäksi myöntää selvitysosapuolen oikeudet arvopaperinvälittäjältä Suomessa edellytettyä toimilupaa vastaavan toimiluvan viranomaiselta Euroopan talousalueelta saaneelle ulkomaiselle arvopaperinvälittäjälle, jolla ei ole kiinteää toimipaikkaa Suomessa ja joka täyttää 1 momentin 2—5 kohdassa asetetut vaatimukset. Valtiovarainministeriön määräämin ehdoin voidaan myös muulle 1 momentin 2—5 kohdan ja riittävät vakavaraisuutta sekä riskien hallintaa koskevat edellytykset täyttävälle suomalaiselle tai ulkomaiselle yhteisölle myöntää selvitysosapuolen oikeudet. Valtiovarainministeriön määräämien ehtojen lisäksi 5 luvun 4 a ja 5 §:ää sovelletaan yhteisöön, joka ei toimi ainoastaan omaan lukuunsa. Tämän lain 5 luvun 2 ja 4 §:ää sovelletaan myös kyseiseen yhteisöön 5 luvun 2 §:n 1, 2 tai 3 kohdassa mainitussa suhteessa olevaan henkilöön sekä hänen kanssaan 5 luvun 2 §:n 4 kohdassa tarkoitettussa suhteessa olevaan yhteisöön tai säätiöön. Tämän lain 5 luvun 6 §:ää sovelletaan kyseiseen yhteisöön ja siihen edellä mainitussa suhteessa oleviin tahoihin.

Mitä 4 luvun 5 a §:ssä säädetään arvopaperinvälittäjän velvollisuudesta pitää asiakasvarat erillään ja välittäjän tekemistä lainaus- ja takaisinostosopimuksista, koskee

Selvitysyhteisö saa lisäksi myöntää selvitysosapuolen oikeudet arvopaperinvälittäjältä Suomessa edellytettyä toimilupaa vastaavan toimiluvan viranomaiselta Euroopan talousalueelta saaneelle ulkomaiselle arvopaperinvälittäjälle, jolla ei ole kiinteää toimipaikkaa Suomessa ja joka täyttää 1 momentin 2—5 kohdassa asetetut vaatimukset. Valtiovarainministeriön määräämin ehdoin voidaan myös muulle 1 momentin 2—5 kohdan ja riittävät vakavaraisuutta sekä riskien hallintaa koskevat edellytykset täyttävälle suomalaiselle tai ulkomaiselle yhteisölle myöntää selvitysosapuolen oikeudet. Valtiovarainministeriön määräämien ehtojen lisäksi 5 luvun 6—7 §:ää sovelletaan yhteisöön, joka ei toimi ainoastaan omaan lukuunsa. Tämän lain 5 luvun 3 ja 5 §:ää sovelletaan myös kyseiseen yhteisöön 5 luvun 3 §:n 1 momentin 1, 3 tai 4 kohdassa mainitussa suhteessa olevaan henkilöön sekä hänen kanssaan 5 luvun 3 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettussa suhteessa olevaan yhteisöön tai säätiöön. Tämän lain 5 luvun 15 §:ää sovelletaan kyseiseen yhteisöön ja siihen edellä mainitussa suhteessa oleviin tahoihin.

Mitä 4 luvun 5 a §:ssä säädetään arvopaperinvälittäjän velvollisuudesta pitää asiakasvarat erillään ja välittäjän tekemistä lainaus- ja takaisinostosopimuksista, koskee

Voimassa oleva laki

myös selvitysosapuolta. Mitä 4 luvun 4 §:n 1, 3 ja 5 momentissa säädetään arvopaperinvälittäjän toiminnasta ja rahoitustarkastuksen määräyksenantovaltuudesta, koskee myös selvitysosapuolta.

Ehdotus

myös selvitysosapuolta. Mitä 4 luvun 4 §:n 1, 3 ja 6 momentissa sekä 5 b ja 5 c §:ssä säädetään arvopaperinvälittäjän toiminnasta ja Rahoitustarkastuksen määräyksenantovaltuudesta, koskee myös selvitysosapuolta.

5 luku

Sisäpiiriä koskevat säännökset**Markkinoiden väärinkäyttöä koskevat säännökset***Sisäpiirintieto*

1 §

Sisäpiirintiedolla tarkoitetaan julkisen kaupankäynnin tai 3 luvun 16 §:ssä tarkoitetun kaupankäyntimenettelyn kohteena olevaan arvopaperiin liittyvää luonteeltaan täsmällistä tietoa, jota ei ole julkistettu tai joka muuten ei ole ollut markkinoilla saatavissa ja joka on omiaan olennaisesti vaikuttamaan sanotun arvopaperin arvoon.

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös arvopaperiin,

1) joka on julkista kaupankäyntiä vastaavan kaupankäynnin kohteena toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa;

2) jota on haettu otettavaksi julkisen kaupankäynnin kohteeksi tai sitä vastaavan kaupankäynnin kohteeksi toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa; tai

3) jonka arvo määräytyy julkisen kaupankäynnin tai 3 luvun 16 §:ssä tarkoitetun kaupankäyntimenettelyn kohteena olevan arvopaperin taikka 1 tai 2 kohdassa tarkoitetun arvopaperin perusteella.

*Sisäpiirintiedon väärinkäyttö**Sisäpiirintiedon käyttö*

1 §

Rangaistus sisäpiirintiedon väärinkäytöstä säädetään rikoslain 51 luvun 1 ja 2 §:ssä.

2 §

Joka julkisen kaupankäynnin tai 3 luvun 16 §:ssä tarkoitetun kaupankäyntimenettelyn kohteena olevan arvopaperin liikkeenlaskijan osakkeen omistajana taikka asemansa, toimensa tai tehtävänsä nojalla on saanut sisäpiirintietoa, ei saa käyttää tie-

toa hankkimalla tai luovuttamalla omaan tai toisen lukuun suoraan tai välillisesti arvopaperia, jota tieto koskee, eikä neuvoa suoraan tai välillisesti toista tällaista arvopaperia koskevassa kaupassa. Mitä tässä momentissa säädetään, sovelletaan myös henkilöön, joka on saanut sisäpiirintiedon rikollisen toiminnan kautta.

Sisäpiirintietoa ei saa ilmaista toiselle, jollei se tapahdu osana tiedon ilmaisevan henkilön työn, ammatin tai tehtävien tavanomaista suorittamista.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, koskee myös muuta henkilöä, joka tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää, että hänen saamansa tieto on sisäpiirintietoa.

Mitä tässä pykälässä säädetään, ei rajoita oikeutta hankkia tai luovuttaa 3 luvun 16 §:ssä tarkoitetun kaupankäyntimenettelyn kohteena olevaa arvopaperia tällaisen kaupankäyntimenettelyn ulkopuolella.

Mitä tässä pykälässä säädetään, ei rajoita henkilön oikeutta käydä kauppaa arvopapereilla, jos arvopaperien hankinta tai luovutus perustuu sopimukseen, joka on tehty ennen kuin henkilö sai kyseistä arvopaperia koskevaa sisäpiirintietoa.

Omistuksen julkisuus

2 §

Julkisen kaupankäynnin kohteena olevien osakkeiden ja osakkeeseen oikeuttavien arvopaperien sekä tällaisiin arvopapereihin oikeuttavien muiden arvopaperien omistus on julkista, jos arvopaperin omistaja on:

1) tällaisen osakkeen liikkeeseen laske-
neen yhtiön, arvopaperikeskuksen, arvopaperipörssin tai arvopaperinvälittäjän hallituksen tai hallintoneuvoston jäsen tai varajäsen, toimitusjohtaja tai toimitusjohtajan varamies taikka tilintarkastaja, varatilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisön toimihenkilö, jolla on päävastuu yhtiön tilintarkastuksesta;

Omistuksen julkisuus

3 §

Julkisen kaupankäynnin kohteena olevien osakkeiden ja osakkeeseen oikeuttavien arvopaperien, tällaisiin arvopapereihin oikeuttavien muiden arvopaperien sekä arvopaperien, joiden arvo määräytyy edellä tarkoitettujen arvopaperien perusteella, omistus on julkista, jos arvopaperin omistaja (**ilmoitusvelvollinen**) on:

1) tällaisen osakkeen liikkeeseen laske-
neen suomalaisen yhtiön, arvopaperikeskuksen, arvopaperipörssin tai arvopaperinvälittäjän hallituksen tai hallintoneuvoston jäsen tai varajäsen, toimitusjohtaja tai toimitusjohtajan varamies taikka tilintarkastaja, varatilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisön toimihenkilö, jolla on päävastuu yhtiön tilintarkastuksesta;

2) tällaisen osakkeen liikkeeseen laske-
neen suomalaisen yhtiön muu ylimpään johtoon kuuluva henkilö, joka saa säännöllises-

2) meklari ja arvopaperinvälittäjän palveluksessa oleva henkilö, jonka tehtävänä on tällaisia arvopapereita koskevien toimeksiantojen käsittely tai niitä koskeva sijoitustutkimus;

3) arvopaperikeskuksen, arvopaperipörssin tai muuta julkista kaupankäyntiä tällaisilla arvopapereilla järjestävän arvopaperinvälittäjän muu kuin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettu toimihenkilö; sekä

4) yhteisö tai säätiö, jossa tässä pykälässä tarkoitettulla henkilöllä yksin tai yhdessä perheenjäsentensä tai toisen tässä pykälässä tarkoitettun henkilön tai tämän perheenjäsenen kanssa on määräysvalta.

Rahoitustarkastus voi erityisestä syystä myöntää poikkeuksen 1 momentissa tarkoitettua omistuksen julkisuudesta.

Rahoitustarkastuksen henkilökunnan omistamien arvopaperien julkisuudesta säädetään rahoitustarkastuslaissa (503/93). Suomen Pankin henkilökunnan omistamien arvopaperien julkisuudesta säädetään erik-

ti sisäpiirintietoa ja jolla on oikeus tehdä yhtiön tulevaa kehitystä ja liiketoiminnan järjestämistä koskevia päätöksiä;

3) meklari ja arvopaperinvälittäjän palveluksessa oleva henkilö, jonka tehtävänä on tällaisia arvopapereita koskeva sijoitustutkimus tai muu toimihenkilö, joka asemansa tai tehtäviensä johdosta saa säännöllisesti haltuunsa tällaisia arvopapereita koskevaa sisäpiirintietoa;

4) arvopaperikeskuksen, arvopaperipörssin tai muuta julkista kaupankäyntiä tällaisilla arvopapereilla järjestävän arvopaperinvälittäjän muu toimihenkilö, joka asemansa tai tehtäviensä johdosta saa säännöllisesti haltuunsa tällaisia arvopapereita koskevaa sisäpiirintietoa.

Luottolaitoksen hallintoneuvoston jäsen ja varajäsen, hallituksen varajäsen sekä tilintarkastaja, varatilintarkastaja ja sellaisen tilintarkastusyhteisön toimihenkilö, joka on päivastuussa luottolaitoksen tilintarkastuksesta, on ilmoitusvelvollinen vain, jos hän saa säännöllisesti tietoa, jonka perusteella hän voi päätellä arvopaperin tai arvopaperimarkkinoiden kehityssuunnan.

Julkisen kaupankäynnin kohteena olevien osakkeiden ja osakkeeseen oikeuttavien arvopaperien, tällaisiin arvopapereihin oikeuttavien muiden arvopaperien sekä arvopaperien, joiden arvo määräytyy edellä tarkoitettujen arvopaperien perusteella, omistus on julkista myös, jos arvopaperin omistaja on:

1) ilmoitusvelvollisen puoliso, vajaavaltainen, jonka edunvalvoja ilmoitusvelvollinen on, taikka muu perheenjäsen, joka on asunut vähintään yhden vuoden samassa taloudessa ilmoitusvelvollisen kanssa;

2) yhteisö tai säätiö, jossa tässä pykälässä tarkoitettulla henkilöllä yksin tai yhdessä perheenjäsentensä tai toisen tässä pykälässä tarkoitettun henkilön tai tämän perheenjäsenen kanssa on suoraan tai välillisesti määräysvalta.

Rahoitustarkastuksen henkilökunnan omistamien arvopaperien omistuksen julkisuudesta säädetään *Rahoitustarkastuksesta annetussa laissa (587/2003)*. Suomen Pankin henkilökunnan omistamien arvopaperien

seen.

Ilmoitettavat tiedot

3 §

Julkisen kaupankäynnin kohteena olevan osakkeen liikkeeseen laskeneeseen yhtiöön 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettussa suhteessa olevan henkilön on tehtävään tullessaan ilmoitettava yhtiölle:

- 1) vajaavaltainen, jonka edunvalvoja hän on;
- 2) 2 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu yhteisö tai säätiö;
- 3) yhteisö tai säätiö, jossa hänellä on 2 momentissa tarkoitettu huomattava vaikutusvalta;
- 4) omistamansa, 1 kohdassa tarkoitettun vajaavaltaisen sekä 2 kohdassa tarkoitettun yhteisön tai säätiön omistamat yhtiön julkisen kaupankäynnin kohteena olevat osakkeet ja osakkeisiin oikeuttavat arvopaperit sekä tällaisiin arvopapereihin oikeuttavat muut arvopaperit; sekä tehtävässä ollessaan.
- 5) edellä 4 kohdassa tarkoitetuilla arvopapereilla tehdyt kaupat ja muut luovutukset; sekä
- 6) muut tässä pykälässä tarkoitetuissa tiedoissa tapahtuvat muutokset.

julkisuudesta säädetään erikseen.

Ilmoitettavat tiedot

4 §

Julkisen kaupankäynnin kohteena olevan osakkeen liikkeeseen laskeneeseen yhtiöön 3 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettussa suhteessa olevan ilmoitusvelvollisen on tehtävään tullessaan neljäntoista päivän kuluessa ilmoitettava yhtiölle:

- 1) puoliso;
- 2) vajaavaltainen, jonka edunvalvoja hän on, sekä muu vähintään yhden vuoden ~~sa-~~massa taloudessa asunut perheenjäsen;
- 3) 3 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettu yhteisö tai säätiö;
- 4) yhteisö tai säätiö, jossa hänellä hänen puolisolllaan tai samassa taloudessa vähintään yhden vuoden asuneella perheenjäsenellä yksin tai yhdessä on huomattava vaikutusvalta;
- 5) omistamansa, puolisonsa, 2 kohdassa tarkoitettun henkilön sekä 3 kohdassa tarkoitettun yhteisön tai säätiön omistamat yhtiön osakkeet ja osakkeisiin oikeuttavat arvopaperit, tällaisiin arvopapereihin oikeuttavat muut arvopaperit sekä arvopaperit, joiden arvo määräytyy edellä tarkoitettujen arvopapereiden perusteella; sekä tehtävässä ollessaan seitsemän päivän kuluessa
- 6) edellä 5 kohdassa tarkoitetuilla arvopapereilla tehdyt hankinnat ja luovutukset, kun omistuksen muutos on vähintään 5 000 euroa; sekä
- 7) muut tässä pykälässä tarkoitetuissa tiedoissa tapahtuvat muutokset.

Jos kalenterivuoden aikana tehtyjen kauppajen ja luovutusten yhteismäärä jää alle 5 000 euron, ilmoitus on tästä huolimatta tehtävä viimeistään seuraavan kalenterivuoden tammikuun 31 päivänä.

Ilmoitusvelvollisuus ei koske yhteisöjä, jotka ovat liikkeeseenlaskijan tytäryrityksiä. Ilmoitusvelvollisuus ei myöskään koske asunto-osakeyhtiötä, kiinteistöosakeyhtiötä, aatteellisia yhdistyksiä tai taloudellisia yhdistyksiä. Jos toisessa virkkeessä tarkoitettu yhteisö käy säännöllisesti kauppaa arvopapereilla, myös niitä koskevat tiedot on

Henkilöllä on yhteisössä tai säätiössä huomattava vaikutusvalta, jos hän on siinä 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettussa tai siihen rinnastuvassa asemassa tai jos hän on avoimen yhtiön yhtiömies tai kommandiittiyhtiön vastuunalainen yhtiömies.

4 §

Arvopaperikeskukseen, arvopaperipörssiin ja muuta julkista kaupankäyntiä järjestävään arvopaperinvälittäjään 2 §:n 1 momentin 1 tai 3 kohdassa tarkoitettussa suhteessa olevan henkilön on tehtävään tullessaan ilmoitettava arvopaperikeskukselle, arvopaperipörssille tai arvopaperinvälittäjälle vajaavaltainen, jonka edunvalvoja hän on, sekä 2 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu yhteisö tai säätiö sekä tiedoissa tapahtuvat muutokset. Tällaisen henkilön on liitettävä ilmoitukseensa 3 §:n 1 momentin 4—6 kohdassa tarkoitettut tiedot.

Arvopaperinvälittäjään 2 §:n 1 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettussa suhteessa olevan henkilön on tehtävään tullessaan ilmoitettava välittäjälle vajaavaltainen, jonka edunvalvoja hän on, sekä 2 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu yhteisö tai säätiö sekä tiedoissa tapahtuvat muutokset. Ilmoitukseen on liitettävä 3 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettut tiedot.

Sisäpiirin omistusta koskeva rekisteri

5 §

Edellä 3 ja 4 §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten vastaanottajan on pidettävä rekisteriä,

kuitenkin ilmoitettava.

Ilmoitukseen on sisällytettävä asianomaisen henkilön tai yhteisön taikka säätiön yksilöimiseksi tarvittavat tiedot sekä arvopapereita koskevat tiedot.

Henkilöllä on yhteisössä tai säätiössä huomattava vaikutusvalta, jos hän on siinä 3 §:n 1 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettussa tai siihen rinnastuvassa asemassa tai jos hän on avoimen yhtiön yhtiömies tai kommandiittiyhtiön vastuunalainen yhtiömies.

5 §

Arvopaperikeskukseen, arvopaperipörssiin ja muuta julkista kaupankäyntiä järjestävään arvopaperinvälittäjään 3 §:n 1 momentin 1 tai 4 kohdassa tarkoitettussa suhteessa olevan ilmoitusvelvollisen on tehtävään tullessaan neljäntoista päivän kuluessa ilmoitettava arvopaperikeskukselle, arvopaperipörssille tai arvopaperinvälittäjälle puolisonsa, vajaavaltainen, jonka edunvalvoja hän on, sekä muu vähintään yhden vuoden samassa taloudessa asunut perheenjäsen sekä 3 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettu yhteisö tai säätiö sekä seitsemän päivän kuluessa tiedoissa tapahtuvat muutokset. Ilmoitusvelvollisen on liitettävä ilmoitukseensa 4 §:n 1 momentin 5—7 kohdassa tarkoitettut tiedot.

Arvopaperinvälittäjään 3 §:n 1 momentin 1 tai 3 kohdassa tarkoitettussa suhteessa olevan ilmoitusvelvollisen on tehtävään tullessaan neljäntoista päivän kuluessa ilmoitettava välittäjälle puolisonsa, vajaavaltainen, jonka edunvalvoja hän on, sekä muu vähintään yhden vuoden samassa taloudessa asunut perheenjäsen sekä 3 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettu yhteisö tai säätiö sekä seitsemän päivän kuluessa tiedoissa tapahtuvat muutokset. Ilmoitukseen on liitettävä 4 §:n 1 momentin 5—7 kohdassa tarkoitettut tiedot.

Sisäpiirin omistusta koskeva julkinen rekisteri

7 §

Edellä 4 ja 5 §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten vastaanottajan on pidettävä rekisteriä,

josta ilmenevät kunkin ilmoitusvelvollisen kohdalla hänen, hänen edunvalvonnassaan olevan vajaanvaltaisen ja 2 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetun yhteisön ja säätiön omistamat ilmoitusvelvollisuuden alaiset arvopaperit sekä eriteltyinä kaupat ja muut luovutukset. Rekisterissä on vastaavasti oltava kunkin ilmoitusvelvollisuuden kohdalla tiedot 3 ja 4 §:ssä tarkoitetuista henkilöistä, yhteisöistä ja säätiöistä.

Mikäli ilmoitukset tehdään 4 a §:n mukaisesti, rekisteri voidaan tältä osin muodostaa arvo-osuusjärjestelmästä saatavista tiedoista.

Jokaisella on oikeus vaivattomasti tutustua tässä pykälässä tarkoitettuihin rekistereihin ja saada kulujen korvaamista vastaan niistä otteita ja jäljennöksiä.

josta ilmenevät kunkin ilmoitusvelvollisen kohdalla hänen, hänen puolisonsa, vajaanvaltaisen, jonka edunvalvoja hän on, muun vähintään yhden vuoden samassa taloudessa asuneen henkilön ja 3 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetun yhteisön ja säätiön omistamat arvopaperit sekä eriteltyinä kaupat ja muut luovutukset (*sisäpiirirekisteri*). Rekisterissä on vastaavasti oltava kunkin ilmoitusvelvollisen kohdalla tiedot 4 ja 5 §:ssä tarkoitetuista henkilöistä, yhteisöistä ja säätiöistä.

Jos ilmoitukset tehdään 6 §:n mukaisesti, rekisteri voidaan tältä osin muodostaa arvo-osuusjärjestelmästä saatavista tiedoista.

Sisäpiirirekisterin tiedot on merkittävä siten, että niitä ei voi jälkikäteen muuttaa tai poistaa. Rekisterinpito on järjestettävä siten, että ainoastaan rekisterin pitämiseen oikeutetut voivat muuttaa tietoja. Rekisterimerkintä on tehtävä ilman aiheetonta viivästystä. Sisäpiirirekisteriin merkityt tiedot on säilytettävä vähintään viisi vuotta tiedon merkitsemisestä.

Jokaisella on oikeus vaivattomasti tutustua sisäpiirirekistereihin ja saada kulujen korvaamista vastaan niistä otteita ja jäljennöksiä. Luonnollisen henkilön henkilötunnus ja osoite sekä muun luonnollisen henkilön kuin ilmoitusvelvollisen nimi eivät kuitenkaan ole julkisia. Julkisen kaupankäynnin kohteena olevan osakkeen liikkeeseen laskeneen yhtiön on lisäksi pidettävä sisäpiirirekisterin sisältämät tiedot yleisön saatavilla sähköisen viestintäverkon kotisivuilla. Arvopapereiden omistuksessa tapahtuneita muutoksia koskevat tiedot on pidettävä sähköisen viestintäverkon kotisivuilla 12 kuukauden ajan muutoksesta. Tiedot on päivitettävä ilman aiheetonta viivästystä, kun ilmoitusvelvollinen ilmoittaa muutoksesta tietoihin.

Yrityskohtainen sisäpiirirekisteri

8 §

Julkisen kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin liikkeeseenlaskijan on lisäksi pidettävä sisäpiirirekisteriä palveluksessaan olevista henkilöistä, jotka asemansa tai tehtäviensä johdosta saavat säännöllisesti sisäpiirintietoa sekä muista henkilöistä, jotka

Ehdotus

työ- tai muun sopimuksen perusteella työskentelevät tälle ja saavat sisäpiirintietoa (yrityskohtainen sisäpiirirekisteri).

Yrityskohtaiseen sisäpiirirekisteriin on sisällytettävä tiedot myös liikkeeseenlaskijan toimielimiin kuuluvista henkilöistä, jotka saavat sisäpiirintietoa.

Mitä tässä pykälässä säädetään liikkeeseenlaskijan velvollisuudesta pitää yrityskohtaista sisäpiirirekisteriä, koskee myös liikkeeseenlaskijan puolesta tai lukuun toimivaa.

Yrityskohtainen sisäpiirirekisteri ei ole julkinen. Liikkeeseenlaskijan palveluksessa olevaa henkilöä, joka asemansa tai tehtäviensä takia saa säännöllisesti sisäpiirintietoa, koskevat tiedot saadaan kuitenkin asianomaisen henkilön suostumuksella julkistaa.

9 §

Yrityskohtaiseen sisäpiirirekisteriin merkitään seuraavat tiedot:

- 1) rekisterin perustamispäivä;
- 2) henkilön yksilöimiseksi tarpeelliset tiedot;
- 3) peruste, miksi henkilö merkitään rekisteriin;
- 4) ajankohta, jolloin henkilölle on annettu tai jona hän on saanut sisäpiirintietoa;
- 5) ajankohta, jolloin peruste ylläpitää yrityskohtaista sisäpiirirekisteriä lakkasi.

Yrityskohtaista sisäpiirirekisteriä on päivitettävä aina, kun

- 1) peruste henkilön merkitsemiseksi rekisteriin muuttuu;
- 2) uusi henkilö merkitään rekisteriin;
- 3) henkilö, joka on merkitty rekisteriin, ei enää saa sisäpiirintietoa.

10 §

Yrityskohtaisen sisäpiirirekisterin tiedot on merkittävä siten, että niitä ei voi jälkikäteen muuttaa tai poistaa. Rekisteripito on järjestettävä siten, että ainoastaan rekisterin pitämiseen oikeutetut voivat muuttaa tietoja. Rekisterimerkintä on tehtävä ilman aiheutonta viivästystä.

Yrityskohtaiseen sisäpiirirekisteriin merkitylle henkilölle on ilmoitettava kirjallisesti

tai muutoin todisteellisesti hänen merkitsemistään rekisteriin ja siitä hänelle aiheutuvista velvollisuuksista.

Yrityskohtaiseen sisäpiirirekisteriin merkityt tiedot on säilytettävä vähintään viisi vuotta siitä lukien, kun peruste tietojen merkitsemiseen rekisteriin on päättynyt.

11 §

Liikkeeseenlaskija voi jakaa yrityskohtaisen sisäpiirirekisterin osarekistereihin siten, että saman määräajan voimassa oleva perusteen omaavat henkilöt merkitään samaan osarekisteriin. Jos yrityskohtainen sisäpiirirekisteri jaetaan osiin, sovelletaan kuhunkin osarekisteriin erikseen, mitä 8—10 §:ssä säädetään yrityskohtaisesta sisäpiirirekisteristä.

Kurssin vääristäminen

12 §

Julkisen kaupankäynnin tai 3 luvun 16 §:ssä tarkoitetun kaupankäyntimenettelyn kohteena olevan arvopaperin kurssia ei saa vääristää.

Kurssin vääristämällä tarkoitetaan

1) julkisen kaupankäynnin tai 3 luvun 16 §:ssä tarkoitetun kaupankäyntimenettelyn kohteena olevaa arvopaperia koskevaa harhaanjohtavaa osto- ja myyntitarjousta, näennäiskauppaa ja muuta vilpillistä toimintatapaa;

2) liiketoimia ja muita toimia, jotka antavat väärää tai harhaanjohtavaa tietoa julkisen kaupankäynnin tai 3 luvun 16 §:ssä tarkoitetun kaupankäyntimenettelyn kohteena olevien arvopaperien tarjonnasta, kysynnästä tai hinnasta;

3) liiketoimia ja muita toimia, joilla yksi tai useampi yhteistyössä toimiva henkilö varmistaa julkisen kaupankäynnin tai 3 luvun 16 §:ssä tarkoitetun kaupankäyntimenettelyn kohteena olevien arvopaperien hinnan epätavalliselle tai keinotekoiselle tasolle; tai

4) julkisen kaupankäynnin tai 3 luvun 16 §:ssä tarkoitetun kaupankäyntimenettelyn kohteena olevaa arvopaperia koskevan väärän tai harhaanjohtavan tiedon julka-

semista tai muuta levittämistä, jos tiedon julkaisija tai levittäjä tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää tiedon olevan väärää tai harhaanjohtavaa.

Mitä 2 momentin 4 kohdassa säädetään, ei sovelleta sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä annetussa laissa tarkoitettuun yleisön saataville toimitetun viestin laatijaan, joka viestin laadinnassa on sitoutunut noudattamaan mainitussa laissa tarkoitettussa julkaisu- ja ohjelmatoiminnassa viestejä laativia henkilöitä ammatillisesti edustavan järjestön ammattikuntaa varten tai julkaisu- ja ohjelmatoiminnan harjoittajan laatimia sääntöjä, jotka vaikutuksiltaan vastaavat markkinoiden väärinkäyttödirektiivin ja sen nojalla Euroopan yhteisöjen komission antamien säännösten vaikutuksia. Mainittua kohtaa sovelletaan kuitenkin, jos viestin laatija saa itselleen etua tai hyötyä tiedon julkaisemisesta tai levittämisestä.

Edellä 2 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa liiketoimi tai toimeksianto ei kuitenkaan ole kurssin vääristämistä, jos liiketoimella tai toimeksiannolla on hyväksyttävä peruste ja ne täyttävät Rahoitustarkastuksen hyväksymät kyseisessä julkisessa kaupankäynnissä tai 3 luvun 16 §:ssä tarkoitettussa kaupankäyntimenettelyssä noudatettavat markkinatavat.

Arvopaperinvälittäjä, joka tarjoaa sijoituspalveluna markkinatakausta tai arvopaperikaupintaa liikkeeseen laskemallaan, 1 luvun 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettulla arvopaperilla, saa tehdä tällaista toimintaa koskevan sopimuksen, jonka tarkoituksena on vaikuttaa arvopaperin hintatasoon.

Rajoitussäännös

13 §

Mitä tässä luvussa säädetään sisäpiirin tiedon käyttämisestä tai kurssin vääristämisestä, ei sovelleta sellaiseen kaupankäyntiin arvopapereilla, jossa

1) liikkeeseenlaskija hankkii omia osakkeitaan Euroopan yhteisöjen komission markkinoiden väärinkäyttödirektiivin 8 artiklan nojalla antamien asetusten mukaisesti;

2) sijoituspalveluyritys tai luottolaitos vaikuttaa arvopaperien hintaa Euroopan yhteisöjen komission markkinoiden väärinkäyttödirektiivin 8 artiklan nojalla antamien asetusten mukaisesti.

Julkisen kaupankäynnin kohteeksi haetut arvopaperit

14 §

Mitä tässä luvussa säädetään julkisen kaupankäynnin kohteena olevasta arvopaperista ja sen liikkeeseenlaskijasta, sovelletaan arvopaperiin, jota on haettu otettavaksi julkisen kaupankäynnin kohteeksi, ja sen liikkeeseenlaskijaan.

Tarkemmat määräykset

6 §

Rahoitustarkastus voi antaa tarkempia määräyksiä tässä luvussa tarkoitettujen ilmoitusten tekemisestä, rekisterinpidosta ja rekisterin julkisuudesta sekä 4 a §:ssä ja 5 §:n 2 momentissa tarkoitettusta menettelystä. Rahoitustarkastus voi määrätä, että 2, 3 tai 4 §:ssä tarkoitettua ilmoitusvelvollisuutta ei sovelleta tiettyihin yhteisöihin tai luottamustoimiin.

Tarkemmat määräykset

15 §

Rahoitustarkastus voi antaa markkinoiden väärinkäyttödirektiivin nojalla Euroopan yhteisöjen komission antamien säädösten täytäntöön panemiseksi tarvittavia tarkempia määräyksiä tämän luvun säännösten soveltamisesta. Rahoitustarkastus voi lisäksi antaa tarkempia määräyksiä 4 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen sisällöstä ja tekotavasta, 6 §:ssä ja 7 §:n 2 momentissa tarkoitettusta menettelystä sekä 9 §:ssä tarkoitetun rekisterin sisällöstä ja tietojen merkintätavasta.

7 luku

Arvopaperimarkkinoiden valvonta

Vaitiolovelvollisuus

3 §

Joka tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä suorittaessaan tai arvopaperipörssin, arvopaperinvälittäjän, selvitysyhteisön, selvitysosaapuolen tai 4 a luvun 5 §:n 2 momentissa tarkoitettun yhteisön toimielimen jäsenenä tai varajäsenenä tai toimihenkilönä on saanut tietää arvopaperin liikkeeseenlaskijan tai muun henkilön taloudellista asemaa tai yksityistä olosuhdetta koskevan julkistamat-

toman seikan tahi liike- tai ammattisalaisuuden, ei saa sitä ilmaista tai muuten paljastaa eikä käyttää hyväksi, jos siitä ei ole säädetty tai asianmukaisessa järjestyksessä määrätty ilmaistaavaksi tai ellei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen.

Arvopaperipörssin toimielimen jäsen, varajäsen tai toimihenkilö voi 1 momentin estämättä ilmaista säännöksessä tarkoitettun tiedon henkilölle, joka on muussa valtiossa toimivan julkista kaupankäyntiä vastaavaa kaupankäyntiä järjestävän ja viranomaisen valvonnassa olevan yhteisön palveluksessa tai toimielimen jäsen, jos tiedon ilmaiseminen on tarpeen arvopaperimarkkinoiden tehokkaan valvonnan turvaamiseksi. Edellytyksenä on lisäksi, että henkilöä koskee 1 momenttia vastaava vaitiolovelvollisuus.

Rahoitustarkastuksen oikeudesta antaa tietoja ulkomaiselle arvopaperimarkkinoita valvovalle viranomaiselle säädetään rahoitustarkastuslaissa.

Rahoitustarkastuksen oikeudesta antaa tietoja ulkomaiselle arvopaperimarkkinoita valvovalle viranomaiselle säädetään *Rahoitustarkastuksesta annetussa laissa (587/2003).*

8 luku

Rangaistussäännökset

(Uusi)

Sisäpiirintiedon väärinkäyttö ja kurssin vääristäminen

(Uusi 1 §)

Arvopaperimarkkinarikkomus

Arvopaperimarkkinarikkomus

3 §

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta
1) rikkoo 2 luvun 1, 2—4, 4 a, 5, 5 a, 6 tai 6 a §:n taikka 3 luvun 17 §:n säännöksiä,
2) laiminlyö 2 luvun 7—10 tai 10 a §:ssä taikka 11 §:n 3 momentissa säädetyn tiedonantovelvollisuuden,
3) laiminlyö 4 luvun 7 §:ssä tai 5 luvun 2—4 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden

3 §

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta
1) rikkoo 3 luvun 17 §:n säännöksiä,

taikka 5 luvun 5 §:ssä tarkoitettun velvollisuuden pitää rekisteriä,

4) rikkoo 6 luvun 1 §:ää tai laiminlyö 6 luvun 2 §:n 1 momentissa, 3 §:n 1 momentissa, 4 §:ssä tai 6 §:n 4 momentissa säädetyn julkistamisvelvollisuuden tai

5) julkistaa tarjous- tai listalleottoesitteen tai tarjousasiakirjan ennen kuin rahoitustarkastus on hyväksynyt sen,

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *arvopaperimarkkinarikkomuksesta* sakkoon.

2) rikkoo 6 luvun 1 §:ää tai laiminlyö 6 luvun 2 §:n 1 momentissa, 3 §:n 1 momentissa, 4 §:ssä tai 6 §:n 4 momentissa säädetyn julkistamisvelvollisuuden, tai

3) julkistaa tarjous- tai listalleottoesitteen tai tarjousasiakirjan ennen kuin Rahoitustarkastus on hyväksynyt sen,

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *arvopaperimarkkinarikkomuksesta* sakkoon.

10 luku

Erinäisiä säännöksiä

Johdannaissopimukset

1 §

Tämän lain 2 luvun 1 §:ää, 4 luvun 1, 2, 3 a ja 4 §:ää, 5 luvun 1 §:ää ja 7 luvun 2 §:ää sovelletaan myös kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetun lain mukaiseen vakioituun optioon ja termiiniin.

Tämän lain 4 luvun 7 §:ää, 5 luvun 2—4 ja 4 a §:ää, 5 §:n 1 ja 3 momenttia sekä 6 §:ää sovelletaan myös kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetun lain mukaiseen vakioituun optioon ja termiiniin, jonka kohde-etuus on julkisen kaupankäynnin kohteena oleva osake tai osakkeeseen osakeyhtiölain mukaan oikeuttava arvopaperi. Tämän lain 5 luvun 2 §:ää sovelletaan myös kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetun lain 1 luvun 3 §:ssä tarkoitettuun optioyhteisöön tämän lain 5 luvun 2 §:n 1 momentin 1, 2 tai 3 kohdassa mainitussa suhteessa olevaan henkilöön sekä hänen kanssaan 5 luvun 2 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettussa suhteessa olevaan yhteisöön tai säätiöön. Tämän lain 5 luvun 5 §:ää sovelletaan myös kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetun lain 1 luvun 3 §:ssä tarkoitettuun optioyhteisöön.

Johdannaissopimukset

1 §

Tämän lain 2 luvun 1 §:ää, 4 luvun 1, 2, 3 a, 4, 5 b ja 5 c §:ää, 5 luvun 1, 2 ja 12—15 §:ää, 7 luvun 2 §:ää ja 8 luvun 1 §:ää sovelletaan myös kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetun lain mukaiseen vakioituun optioon ja termiiniin.

Tämän lain 4 luvun 7 §:ää, 5 luvun 3—6 ja 7 §:n 1, 3 ja 4 momenttia sekä 8—11 §:ää sovelletaan myös kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetun lain mukaiseen vakioituun optioon ja termiiniin, jonka kohde-etuus on julkisen kaupankäynnin kohteena oleva osake tai osakkeeseen osakeyhtiölain mukaan oikeuttava arvopaperi. Tämän lain 5 luvun 8—11 §:ää sovelletaan myös kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetun lain mukaiseen vakioituun optioon ja termiiniin, jonka kohde-etuus on raaka-aine tai hyödyke. Tämän lain 5 luvun 3 §:ää sovelletaan myös kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetun lain 1 luvun 3 §:ssä tarkoitettuun optioyhteisöön tämän lain 5 luvun 3 §:n 1 momentin 1, 3 tai 4 kohdassa mainitussa suhteessa olevaan henkilöön sekä hänen kanssaan 5 luvun 3 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettussa suhteessa olevaan

Tämän lain 8 luvun 3 §:n 1 ja 3 kohtaa sovelletaan myös kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä annetun lain mukaiseen vakioituun optioon ja termiiniin. *Tämän lain 8 luvun 3 §:n 3 kohtaa sovelletaan myös edellä 2 momentissa tarkoitettuihin henkilöihin, siltä osin kuin on kyse kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä annetun lain 1 luvun 2 §:n 4 kohdassa tarkoitettusta optiokaupasta, sekä saman lain 1 luvun 3 §:ssä tarkoitettuun optioyhteisöön.*

1 a §

Tämän lain 2 luvun 1 §:ää, 4 luvun 1, 2, 3 a ja 4 §:ää sekä 7 luvun 2 §:ää sovelletaan myös johdannaissopimukseen, joka on kaupankäynnin ja selvityksen kohteena muulla säännellyllä ja viranomaisen valvonnassa olevalla markkinalla kuin kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä annetussa laissa tarkoitetussa optioyhteisössä (*vakioituun optioon tai termiiniin rinnastettava johdannaissopimus*). Tämän lain 5 luvun 1 §:ää sovelletaan myös vakioituun optioon tai termiiniin rinnastettavaan johdannaissopimukseen, jonka kohde-etuutena on julkisen kaupankäynnin kohteena oleva arvopaperi.

Tämän lain 4 luvun 7 §:ää, 5 luvun 2—4 ja 4 a §:ää, 5 §:n 1 ja 3 momenttia sekä 6 §:ää sovelletaan myös vakioituun optioon tai termiiniin rinnastettavaan johdannaissopimukseen, jonka kohde-etuus on julkisen kaupankäynnin kohteena oleva osake tai osakkeeseen osakeyhtiölain mukaan oikeutettava arvopaperi.

Tämän lain 8 luvun 3 §:n 1 ja 3 kohtaa sovelletaan myös vakioituun optioon tai termiiniin rinnastettavaan johdannaissopimukseen.

1 b §

Tämän lain 2 luvun 1 §:ää, 4 luvun 1, 2, 3 a ja 4 §:ää sekä 7 luvun 2 §:ää sovelletaan

yhteisöön tai säätiöön.

Rahoitustarkastuksesta annetun lain 24 a §:n 1 momentin 2 kohtaa sekä 26 a §:ää sovelletaan myös kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä annetun lain mukaiseen vakioituun optioon ja termiiniin.

1 a §

Tämän lain 2 luvun 1 §:ää, 4 luvun 1, 2, 3 a, 4, 5 b ja 5 c §:ää sekä 7 luvun 2 §:ää sovelletaan myös johdannaissopimukseen, joka on kaupankäynnin ja selvityksen kohteena muulla säännellyllä ja viranomaisen valvonnassa olevalla markkinalla kuin kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä annetussa laissa tarkoitetussa optioyhteisössä (*vakioituun optioon tai termiiniin rinnastettava johdannaissopimus*). Tämän lain 5 luvun 1, 2 ja 12—15 §:ää sovelletaan myös vakioituun optioon tai termiiniin rinnastettavaan johdannaissopimukseen, jonka kohde-etuutena on julkisen kaupankäynnin kohteena oleva arvopaperi taikka raaka-aine tai muu hyödyke.

Tämän lain 4 luvun 7 §:ää, 5 luvun 3—6 ja 7 §:n 1, 3 ja 4 momenttia sekä 8—11 §:ää sovelletaan myös vakioituun optioon tai termiiniin rinnastettavaan johdannaissopimukseen, jonka kohde-etuus on julkisen kaupankäynnin kohteena oleva osake tai osakkeeseen osakeyhtiölain mukaan oikeutettava arvopaperi.

Rahoitustarkastuksesta annetun lain 24 a §:n 1 momentin 2 kohtaa sekä 26 a §:ää sovelletaan myös vakioituun optioon tai termiiniin rinnastettavaan johdannaissopimukseen.

1 b §

Tämän lain 2 luvun 1 §:ää, 4 luvun 1, 2, 3 a, 4, 5 b ja 5 c §:ää sekä 7 luvun 2 §:ää

myös johdannaissopimukseen, joka ei ole kaupankäynnin tai selvityksen kohteena kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetun lain 1 luvun 3 §:ssä tarkoitettussa optioyhteisössä tai edellä 1 a §:ssä tarkoitettulla muulla säännellyllä ja viranomaisen valvonnassa olevalla markkinalla. Tällaiseen johdannaissopimukseen sovelletaan myös tämän lain 5 luvun 1 §:ää, sikäli kuin sen kohde-etuutena on julkisen kaupankäynnin kohteena oleva arvopaperi.

Tämän lain 5 luvun 2—4 ja 4 a §:ää, 5 §:n 1 ja 3 momenttia sekä 6 §:ää sovelletaan myös tässä pykälässä tarkoitettuun johdannaissopimukseen, jonka kohde-etuus on julkisen kaupankäynnin kohteena oleva osake tai osakkeeseen osakeyhtiölain mukaan oikeuttava arvopaperi.

Tämän lain 8 luvun 3 §:n 1 ja 3 kohtaa sovelletaan myös tässä pykälässä tarkoitettuun johdannaissopimukseen.

sovelletaan myös johdannaissopimukseen, joka ei ole kaupankäynnin tai selvityksen kohteena kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetun lain 1 luvun 3 §:ssä tarkoitettussa optioyhteisössä tai edellä 1 a §:ssä tarkoitettulla muulla säännellyllä ja viranomaisen valvonnassa olevalla markkinalla. Tällaiseen johdannaissopimukseen sovelletaan myös tämän lain 5 luvun 1, 2, 12—15 §:ää, sikäli kuin sen kohde-etuutena on julkisen kaupankäynnin kohteena oleva arvopaperi taikka raaka-aine tai muu hyödyke.

Tämän lain 5 luvun 3—6 ja 7 §:n 1, 3 ja 4 momenttia sekä 8—11 §:ää sovelletaan myös tässä pykälässä tarkoitettuun johdannaissopimukseen, jonka kohde-etuus on julkisen kaupankäynnin kohteena oleva osake tai osakkeeseen osakeyhtiölain mukaan oikeuttava arvopaperi.

Rahoitustarkastuksesta annetun lain 24 a §:n 1 momentin 2 kohtaa sekä 26 a §:ää sovelletaan myös tässä pykälässä tarkoitettuun johdannaissopimukseen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Tämän lain 5 luvun 7 §:ssä tarkoitettujen sisäpiirirekisterin tiedot on saatettava lain mukaisiksi kuuden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta.

Julkisen kaupankäynnin kohteena olevan osakkeen liikkeeseenlaskijan on vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta saatettava 5 luvun 7 §:ssä tarkoitettujen sisäpiirirekisterin tiedot mainitun pykälän 4 momentin mukaisesti yleisön saataville sähköisen tietoverkon kotisivuille.

Tämän lain 5 luvun 8 §:ssä tarkoitettu yrittäjäkohtainen sisäpiirirekisteri on perustettava ja saatettava lain mukaisesti kuuden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta.

2.

Laki**sijoitusrahastolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 29 päivänä tammikuuta 1999 annetun sijoitusrahastolain (48/1999) 99—101 § ja 146 §:n 1 ja 2 kohta,
 sellaisina kuin niistä ovat 99 § osin muutettuna ja 146 §:n 1 momentin 2 kohta laissa 224/2004, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

99 §

Sijoitusrahaston rahasto-osuuksien omistaminen on julkista, jos rahasto-osuudenomistaja (*ilmoitusvelvollinen*) on:

1) rahastoyhtiön tai säilytisyhteisön hallituksen jäsen, toimitusjohtaja, tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisön sellainen toimihenkilö, jolla on päävastuu rahastoyhtiön tai säilytisyhteisön tilintarkastuksesta;

2) muu rahastoyhtiön palveluksessa oleva henkilö, jolla on mahdollisuus vaikuttaa sijoitusrahaston varojen sijoittamista koskevan päätöksen tekemiseen;

3) muu säilytisyhteisön palveluksessa oleva henkilö, jolla tehtävässään on mahdollisuus saada tietoja sijoitusrahaston sijoitus-toiminnasta;

4) henkilö, jonka edunvalvoja on 1—3 kohdassa tarkoitettu henkilö;

5) yhteisö tai säätiö, jossa 1—4 kohdassa tarkoitettulla henkilöllä on yksin tai yhdessä perheenjäsentensä tai toisen 1—4 kohdassa tarkoitettun henkilön taikka tämän perheenjäsenen kanssa määräysvalta kirjanpitolain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettulla tavalla; sekä

99 §

Sijoitusrahaston rahasto-osuuksien omistaminen on julkista, jos rahasto-osuudenomistaja (*ilmoitusvelvollinen*) on:

1) rahastoyhtiön tai säilytisyhteisön hallituksen jäsen *tai varajäsen*, toimitusjohtaja *tai toimitusjohtajan varamies*, tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisön sellainen toimihenkilö, jolla on päävastuu rahastoyhtiön tai säilytisyhteisön tilintarkastuksesta;

2) muu rahastoyhtiön palveluksessa oleva *taikka rahastoyhtiön puolesta tai lukuun toimiva* henkilö, jolla on mahdollisuus vaikuttaa sijoitusrahaston varojen sijoittamista koskevan päätöksen tekemiseen;

3) muu säilytisyhteisön palveluksessa oleva henkilö, jolla tehtävässään on mahdollisuus saada tietoja sijoitusrahaston sijoitus-toiminnasta;

4) *edellä tarkoitettun henkilön puoliso, vaajaavaltainen*, jonka edunvalvoja *tällainen henkilö on, taikka muu perheenjäsen, joka on asunut vähintään vuoden samassa taloudessa tällaisen henkilön kanssa*;

5) yhteisö tai säätiö, jossa *tässä pykälässä* tarkoitettulla henkilöllä on yksin tai yhdessä perheenjäsentensä tai toisen *tässä pykälässä* tarkoitettun henkilön taikka tämän perheenjäsenen kanssa määräysvalta *arvopaperimarkkinalain 1 luvun 5 §:ssä* tarkoitettulla tavalla;

6) rahastoyhtiön osakkeenomistaja tai tämän arvopaperimarkkinalain 2 luvun 9 §:n mukaan rinnastettava henkilö.

Edellä 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitetun ilmoitusvelvollisen on ilmoitettava rahastoyhtiölle

1) 1 momentin 3—5 kohdassa tarkoitetun olosuhteen olemassaolosta;

2) sellainen yhteisö ja säätiö, jossa ilmoitusvelvollisella on huomattava vaikutusvalta siten, että hän on siinä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettussa tai siihen rinnastuvassa asemassa tai hän on avoimen yhtiön yhtiömies tai kommandiittiyhtiön vastuunalainen yhtiömies, sekä edellä mainituissa tiedoissa tapahtuneet muutokset; ja

3) omistuksessaan sekä 1 momentin 4 ja 5 kohdassa tarkoitetun henkilön omistuksessa olevat osakkeet tai osakkeisiin osakeyhtiölain mukaan oikeuttavat arvopaperit, joihin rahastoyhtiön hallinnoiman sijoitusrahaston varoja voidaan sijoittaa, tällaisten arvopapereiden hankkimista tai luovutusta koskevat sopimukset ja sitoumukset sekä tällaisten arvopapereiden omistuksessa ja niiden hankkimista tai luovutusta koskevilla sopimussuhteissa tapahtuvat, vähintään rahoitustarkastuksen vahvistaman määrän suuruiset muutokset.

Edellä 2 momentissa tarkoitettu ilmoitus on tehtävä 14 vuorokauden kuluessa siitä, kun

1) 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitettu henkilö otti vastaan sanotussa lainkohdassa tarkoitetun tehtävän;

2) 1 momentin 4 tai 5 kohdassa taikka 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettu olosuhde syntyi; tai

3) 1 tai 2 momentissa tarkoitetuissa olosuhteissa tapahtui muutos.

6) rahastoyhtiön osakkeenomistaja tai tämän arvopaperimarkkinalain 2 luvun 9 §:n mukaan rinnastettava henkilö.

Edellä 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitetun ilmoitusvelvollisen on ilmoitettava rahastoyhtiölle

1) 1 momentin 3—5 kohdassa tarkoitetun olosuhteen olemassaolosta;

2) sellainen yhteisö ja säätiö, jossa ilmoitusvelvollisella on huomattava vaikutusvalta siten, että hän on siinä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettussa tai siihen rinnastuvassa asemassa tai hän on avoimen yhtiön yhtiömies tai kommandiittiyhtiön vastuunalainen yhtiömies, sekä edellä mainituissa tiedoissa tapahtuneet muutokset;

3) omistuksessaan sekä 1 momentin 4 ja 5 kohdassa tarkoitetun henkilön omistuksessa olevat osakkeet tai osakkeisiin osakeyhtiölain mukaan oikeuttavat arvopaperit, joihin rahastoyhtiön hallinnoiman sijoitusrahaston varoja voidaan Euroopan talousalueella sijoittaa, tällaisten arvopapereiden hankkimista tai luovutusta koskevat sopimukset ja sitoumukset sekä tällaisten arvopapereiden omistuksessa ja niiden hankkimista tai luovutusta koskevilla sopimussuhteissa tapahtuvat, vähintään 5 000 euron suuruiset muutokset seitsemän päivän kuluessa muutoksesta.

Edellä 2 momentissa tarkoitettu ilmoitus on tehtävä neljäntoista päivän kuluessa siitä, kun

1) henkilö otti vastaan 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitetun tehtävän;

2) 1 momentin 4 tai 5 kohdassa taikka 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettu olosuhde syntyi; tai

3) 1 momentissa taikka 2 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitetuissa olosuhteissa tapahtui muutos.

Jos kalenterivuoden aikana tehtyjen kauppojen ja luovutusten yhteismäärä jää alle 5 000 euron, ilmoitus on tästä huolimatta tehtävä viimeistään seuraavan kalenterivuoden tammikuun 31 päivänä.

Ilmoitusvelvollisuus ei koske tietoja asunto-osakeyhtiöistä, kiinteistöosakeyhtiöistä, aatteellisista yhdistyksistä tai taloudellisista yhdistyksistä. Jos yhteisö käy säännöllisesti kauppaa arvopapereilla, myös niitä koskevat tiedot on ilmoitettava.

Voimassa oleva laki

Mikäli 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettua arvopaperit on liitetty arvo-osuusjärjestelmään, rahastoyhtiö voi järjestää menettelyn, jossa tiedot saadaan arvo-osuusjärjestelmästä. Tällöin ei erillistä ilmoitusta ole tältä osin tehtävä.

100 §

Rahastoyhtiön on pidettävä rekisteriä, josta ilmenevät kunkin ilmoitusvelvollisen kohdalla 99 §:ssä tarkoitettut omistukset ja sopimussuhteet sekä eriteltyinä kaupat ja muut luovutukset.

Jokaisella on oikeus vaivattomasti tutustua tässä pykälässä tarkoitettuihin rekistereihin ja saada kuluja korvaamista vastaan niistä otteita ja jäljennöksiä.

101 §

Rahoitustarkastus voi antaa tarkempia määräyksiä tässä luvussa tarkoitettujen ilmoitusten tekemisestä, rekisterinpidosta ja rekisterin julkisuudesta sekä 99 §:n 3 momentissa tarkoitettua menettelystä.

Rahoitustarkastus voi määrätä, että 99 §:ssä tarkoitettua ilmoitusvelvollisuutta ei sovelleta tiettyihin yhteisöihin tai luottamustoimiin.

146 §

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

1) rikkoo 24, 30 tai 84 §:ssä säädettyä kieltoa;

2) laiminlyö rahastoyhtiölle, säilytysyhteisölle tai ilmoitusvelvolliselle 25 §:n 2 momentissa, 26 §:n 1 momentissa, 28 §:ssä, 31

Ehdotus

Jos arvopaperit on liitetty arvo-osuusjärjestelmään, rahastoyhtiö voi järjestää menettelyn, jossa tiedot saadaan arvo-osuusjärjestelmästä. Tällöin ei erillistä ilmoitusta ole tältä osin tehtävä.

100 §

Rahastoyhtiön on pidettävä rekisteriä, josta ilmenevät kunkin ilmoitusvelvollisen kohdalla 99 §:ssä tarkoitettut omistukset ja sopimussuhteet sekä eriteltyinä kaupat ja muut luovutukset (*sisäpiirirekisteri*).

Sisäpiirirekisterin tiedot on merkittävä siten, että niitä ei voi jälkikäteen muuttaa tai poistaa. Rekisterinpito on järjestettävä siten, että ainoastaan rekisterin pitämiseen oikeutetut voivat muuttaa tietoja. Rekisterimerkintä on tehtävä ilman aiheetonta viivästystä. Rekisteriin merkityt tiedot on säilytettävä vähintään viisi vuotta tiedon merkityksestä.

Jokaisella on oikeus vaivattomasti tutustua sisäpiirirekisteriin ja saada kuluja korvaamista vastaan siitä otteita ja jäljennöksiä. *Luonnollisen henkilön henkilötunnus ja osoite sekä 99 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettua henkilön nimi eivät kuitenkaan ole julkisia.*

101 §

Ilmoitukseen on sisällytettävä asianomaisen henkilön tai yhteisön taikka säätiön yksilöimiseksi tarvittavat tiedot sekä arvopapereita koskevat tiedot. Rahoitustarkastus voi antaa tarkempia määräyksiä ilmoituksen sisällöstä ja tekoavasta.

146 §

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

1) rikkoo 24 §:n 1 momenttia tai 30 §:ssä säädettyä kieltoa;

2) laiminlyö rahastoyhtiölle tai säilytysyhteisölle 25 §:n 2 momentissa, 26 §:n 1 momentissa, 28 §:ssä, 31 §:n 2 momentissa, 45

§:n 2 momentissa, 45 §:ssä, 47 §:n 3 momentissa, 49 §:ssä, 52 §:n 1 momentissa, 92—96 §:ssä, 99 §:n 2 ja 3 momentissa, 100 §:ssä ja 118 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyjä velvollisuuksia;

§:ssä, 47 §:n 3 momentissa, 49 §:ssä, 52 §:n 1 momentissa, 92—96 §:ssä ja 118 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyjä velvollisuuksia;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Tämän lain 100 §:ssä tarkoitetun sisäpiirirekisterin tiedot on saatettava lain mukaisesti kuuden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta.

3.

Laki**Rahoitustarkastuksesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Rahoitustarkastuksesta 27 päivänä kesäkuuta 2003 annetun lain (587/2003) 6 §:n 1 kohta, 12 §:n 2 momentin 3 kohta ja 37 §:n 1 momentti,
lisätään lakiin uusi 15 a, 15 b ja 15 c §, 25 §:ään uusi 3 ja 7 momentti, jolloin aikaisemmat 3—5 momentti siirtyvät uudeksi 4—6 momentiksi, 4 lukuun sijoitettava uusi 24 a sekä lakiin uusi 26 a—26 e ja 37 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

6 §

Muu rahoitusmarkkinoilla toimiva

Muulla rahoitusmarkkinoilla toimivalla tarkoitetaan tässä laissa:

1) julkisen kaupankäynnin ja *muun* arvopaperimarkkinalain 3 luvun 16 §:ssä tarkoitetun kaupankäyntimenettelyn kohteena olevan arvopaperin liikkeeseenlaskijaa ja muuta, joka on velvollinen julkistamaan arvopaperimarkkinalain 2 luvun 3 §:ssä tarkoitetun esitteen;

12 §

Johtajan tehtävät

Johtajan päätökset, jotka koskevat

3) julkisen huomautuksen ja varoituksen antamista,

on ennen päätöksen tekemistä käsiteltävä johtokunnassa.

Ehdotus

6 §

Muu rahoitusmarkkinoilla toimiva

Muulla rahoitusmarkkinoilla toimivalla tarkoitetaan tässä laissa:

1) julkisen kaupankäynnin ja arvopaperimarkkinalain 3 luvun 16 §:ssä tarkoitetun kaupankäyntimenettelyn kohteena olevan *ja julkisen kaupankäynnin kohteeksi haetun* arvopaperin liikkeeseenlaskijaa *sekä* muuta, joka on velvollinen julkistamaan arvopaperimarkkinalain 2 luvun 3 §:ssä tarkoitetun esitteen;

12 §

Johtajan tehtävä

Johtajan päätökset, jotka koskevat

3) *rikemaksun tai seuraamusmaksun määräämistä sekä* julkisen huomautuksen *tai* varoituksen antamista,

on ennen päätöksen tekemistä käsiteltävä johtokunnassa.

(Uusi 15 a, 15 b ja 15 c §)

4 luku

Hallinnolliset seuraamukset

(Uusi 24 a §)

25 §

Julkinen huomautus

Julkinen huomautus voidaan antaa myös muulle henkilölle, joka laiminlyö tai rikkoo muulla kuin rikoslain 51 luvussa säädetyllä tavalla arvopaperimarkkinalain tai sen nojalla annettuja markkinoiden väärinkäyttöä taikka julkisen kaupankäynnin kohteena olevan tai sen kohteeksi haetun arvopaperin arvoon vaikuttavien tietojen julkistamista koskevia säännöksiä. Luonnolliselle henkilölle julkinen huomautus voidaan antaa, jos tämä menettelee häntä henkilökohtaisesti velvoittavien säännösten tai määräysten vastaisesti.

Se, jolle julkinen huomautus on määrätty, voi saattaa päätöksen markkinaoikeuden käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa rahoitustarkastuksen päätöksestä tiedon saatuaan. Muutoin päätös jää pysyväksi.

(Uusi 26 a—26 e §)

37 §

Muutoksenhaku

Rahoitustarkastuksen päätöksestä saa valittaa Helsingin hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) sääde-

37 §

Muutoksenhaku

Rahoitustarkastuksen päätöksestä saa valittaa Helsingin hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) sääde-

Voimassa oleva laki

tään valituksen tekemisestä valtioneuvoston ja ministeriön päätökseen, jollei muualla laissa toisin säädetä.

Ehdotus

tään valituksen tekemisestä valtioneuvoston ja ministeriön päätökseen, jollei muualla laissa toisin säädetä. *Rahoitustarkastuksen päätöksestä, joka voidaan saattaa markkinaoikeuden käsiteltäväksi, ei saa valittaa Helsingin hallinto-oikeuteen.*

(Uusi 37 a §)

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .

Rikemaksu ja seuraamusmaksu voidaan määrätä vain teosta tai laiminlyönnistä, joka on tehty tämän lain voimaantulon jälkeen.

4.

Laki**rikoslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 51 luvun 1, 3 ja 6 §, sellaisina kuin niistä ovat 1 § laissa 475/1999 ja osin laissa 1526/2001 sekä 3 ja 6 § laissa mainitussa 1526/2001, sekä
lisätään 51 luvun 7 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 1526/2001, uusi 2 ja 3 momentti, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

51 luku

Arvopaperimarkkinarikoksista

1 §

1 §

*Sisäpiirintiedon väärinkäyttö**Sisäpiirintiedon väärinkäyttö*

Joka hankkiakseen itselleen tai toiselle taloudellista hyötyä tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta käyttää julkisen kaupankäynnin tai muun arvopaperien ostajien ja myyjien yhteensaattamiseksi ammattimaisesti järjestetyn yleisön käytettävissä olevan kaupankäyntimenettelyn kohteena olevaan arvopaperiin liittyvää sisäpiirintietoa hyväksi

1) luovuttamalla tai hankkimalla sellaisen arvopaperin omaan tai toisen lukuun, tai

2) neuvomalla suoraan tai välillisesti toista sellaista arvopaperia koskevassa kaupassa, on tuomittava *sisäpiirintiedon väärinkäytöstä* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Tahallisen rikoksen yritys on rangaistava.

Joka hankkiakseen itselleen tai toiselle taloudellista hyötyä tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta käyttää julkisen kaupankäynnin kohteena olevaan arvopaperiin liittyvää sisäpiirintietoa hyväksi

1) luovuttamalla tai hankkimalla sellaisen arvopaperin omaan tai toisen lukuun, tai

2) neuvomalla suoraan tai välillisesti toista sellaista arvopaperia koskevassa kaupassa, on tuomittava *sisäpiirintiedon väärinkäyttöstä* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Sisäpiirintiedon väärinkäytöstä tuomitaan myös henkilö, joka 1 momentissa tarkoitetulla tavalla käyttää arvopaperimarkkinain 3 luvun 16 §:ssä tarkoitettun kaupankäyntimenettelyn kohteena olevaan arvopaperiin liittyvää sisäpiirintietoa hyväksi tällaisessa kaupankäynnissä.

Tahallisen rikoksen yritys on rangaistava.

3 §

Kurssin vääristäminen

Joka

1) tekee julkisen kaupankäynnin tai muun arvopaperien ostajien ja myyjien yhteensaattamiseksi ammattimaisesti järjestetyn yleisön käytettävissä olevan kaupankäyntimenettelyn kohteena olevaa arvopaperia koskevan harhaanjohtavan osto- tai myyntitarjouksen tai näennäiskaupan tai antaa sellaista tarjousta tai kauppaa koskevan toimeksiannon taikka ryhtyy muuhun niihin rinnastettavaan harhaanjohtavaan toimenpiteeseen tai

2) antaa sellaiseen arvopaperiin liittyviä totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja tarkoituksenaan vääristää julkisen kaupankäynnin tai muun arvopaperien ostajien ja myyjien yhteensaattamiseksi ammattimaisesti järjestetyn ja yleisön käytettävissä olevan kaupankäyntimenettelyn kohteena olevan arvopaperin hintataso ja sitä hyväksikäyttäen hankkia itselleen tai toiselle taloudellista hyötyä,

on tuomittava *kurssin vääristämisestä* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

6 §

Määritelmät

Arvopaperilla tarkoitetaan tässä luvussa sellaista arvopaperia, johon sovelletaan arvopaperimarkkinalakia.

Sisäpiirintiedolla tarkoitetaan tässä luvussa sellaista julkisen kaupankäynnin tai muun arvopaperien ostajien ja myyjien yhteensaattamiseksi ammattimaisesti järjestetyn ja yleisön käytettävissä olevan kaupankäyntimenettelyn kohteena olevaan arvopaperiin liittyvää tietoa, jota ei ole julkistettu tai joka muuten ei ole ollut markkinoilla saatavissa ja joka on omiaan olennaisesti vaikuttamaan sanotun arvopaperin arvoon tai hintaan. Sisäpiirintietona ei pidetä julkisesti saatavissa olevia tietoja yhdistämällä yksityisesti käytettäväksi tuotettua tietoa.

Mitä tässä luvussa säädetään arvopaperis-

3 §

Kurssin vääristäminen

Joka hankkiakseen itselleen tai toiselle taloudellista hyötyä vääristää julkisen kaupankäynnin tai arvopaperimarkkinalain 3 luvun 16 §:ssä tarkoitetun kaupankäyntimenettelyn kohteena olevan arvopaperin kurssia, on tuomittava *kurssin vääristämisestä* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

6 §

Määritelmät

Arvopaperilla tarkoitetaan tässä luvussa sellaista arvopaperia, johon sovelletaan arvopaperimarkkinalakia.

Sisäpiirintietona pidetään tässä luvussa arvopaperimarkkinalain 5 luvun 1 §:n 1 momentissa ja 15 §:ssä tarkoitettua sisäpiirintietoa.

Kurssin vääristämisenä pidetään tässä luvussa arvopaperimarkkinalain 5 luvun 12 ja 15 §:ssä tarkoitettua kurssin vääristämistä.

Mitä tässä luvussa säädetään arvopaperis-

ta, sovelletaan myös kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetun lain (772/1988) mukaiseen vakioituun optioon tai termiiniin sekä arvopaperimarkkinain 10 luvun 1 a §:ssä tarkoitettuun vakioituun optioon tai termiiniin rinnastettavaan johdannaissopimukseen, jonka kohde-etuutena on julkisen kaupankäynnin tai muun arvopaperien ostajien ja myyjien yhteensaattamiseksi ammattimaisesti järjestetyn ja yleisön käytettävissä olevan kaupankäyntimenettelyn kohteena oleva arvopaperi. Mitä tässä luvussa säädetään arvopaperin luovuttamisesta tai hankkimisesta, sovelletaan myös vakioitun johdannaissopimuksen tekemiseen ja sellaisen vakioituun optioon tai termiiniin rinnastettavan johdannaissopimuksen tekemiseen, jonka kohde-etuutena on julkisen kaupankäynnin tai muun arvopaperien ostajien ja myyjien yhteensaattamiseksi ammattimaisesti järjestetyn ja yleisön käytettävissä olevan kaupankäyntimenettelyn kohteena oleva arvopaperi. Luvun 1 ja 2 §:ää sovelletaan vakioituun optioon tai termiiniin sekä vakioituun optioon tai termiiniin rinnastettavaan johdannaissopimukseen, jonka kohde-etuutena on julkisen kaupankäynnin tai muun arvopaperien ostajien ja myyjien yhteensaattamiseksi ammattimaisesti järjestetyn ja yleisön käytettävissä olevan kaupankäyntimenettelyn kohteena oleva arvopaperi, siitä riippumatta, onko sovittu johdannaissopimuksen kohde-etuuden luovutuksesta vai suorituksen korvaavasta hyvityksestä.

ta, sovelletaan myös kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetussa laissa (772/1988) tarkoitettuun vakioituun optioon tai termiiniin sekä arvopaperimarkkinain 10 luvun 1 a §:ssä tarkoitettuun vakioituun optioon tai termiiniin rinnastettavaan johdannaissopimukseen. Mitä tässä luvussa säädetään arvopaperin luovuttamisesta tai hankkimisesta, sovelletaan myös vakioitun johdannaissopimuksen tekemiseen ja vakioituun optioon tai termiiniin rinnastettavan johdannaissopimuksen tekemiseen. Luvun 1 ja 2 §:ää sovelletaan vakioituun optioon tai termiiniin sekä vakioituun optioon tai termiiniin rinnastettavaan johdannaissopimukseen siitä riippumatta, onko sovittu johdannaissopimuksen kohde-etuuden luovutuksesta vai suorituksen korvaavasta hyvityksestä.

7 §

Rajoitussäännös

Tämän luvun 1—4 §:n säännöksiä ei sovelleta sellaiseen julkiseen kaupankäyntiin arvopapereilla, jossa

1) liikkeeseenlaskija hankkii omia osakkeitaan Euroopan yhteisöjen komission sisäpiirikaupoista ja markkinoiden manipulaatiosta (markkinoiden väärinkäyttö) annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/6/EY 8 artiklan nojalla antamien asetusten mukaisesti;

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2) sijoituspalveluyritys tai luottolaitos vaikuttaa arvopaperien hintaa Euroopan yhteisöjen komission sisäpiirikaupoista ja markkinoiden manipulaatiosta (markkinoiden väärinkäyttö) annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/6/EY 8 artiklan nojalla antamien asetusten mukaisesti.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
200.*

5.

Laki**kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä 26 päivänä elokuuta 1988 annetun lain (772/1988) 3 luvun 14 §,
muutetaan 3 luvun 11 § ja 5 luvun 2 ja 4 §, sellaisina kuin niistä ovat 3 luvun 11 § on laeissa 969/1999 ja 1518/2001, 5 luvun 2 § osin laissa 741/1993 sekä 5 luvun 4 § mainitussa laissa 1518/2001, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 luku

Optioyhteisön toiminta

11 §

Tiedonantovelvollisuus

Välittäjän on ilmoitettava optioyhteisölle tai muulle rahoitustarkastuksen määräämälle yhteisölle omistuksessaan olevat osakkeet, jotka ovat optioyhteisössä kaupattavan option tai termiinin kohde-etuutena, ja niiden omistuksessa tapahtuvat muutokset. Markkinatakaajan on vastaavasti ilmoitettava omistamansa osakkeet, joihin kohdistuvan option tai termiinin markkinatakaajana hän toimii.

Rahoitustarkastus voi antaa tarkempia määräyksiä ilmoitusmenettelystä, ilmoitusten ajankohdista ja siitä, kenelle ilmoitus on tehtävä.

Sähköön tai maakaasuun perustuvien optioiden ja termiinien kaupan osallistuvien on ilmoitettava optioyhteisölle poikkeukselliset tai muutoin olennaisesti sähkön tai maakaasun tuotantoon, siirtoon ja kulutukseen vaikuttavat rajoitukset siten kuin optioyhteisön säännöissä määrätään.

11 §

Tiedonantovelvollisuus

(1 mom. kumotaan)

(2 mom. kumotaan)

Sähköön tai maakaasuun perustuvien optioiden ja termiinien kaupan osallistuvien on ilmoitettava optioyhteisölle poikkeukselliset tai muutoin olennaisesti sähkön tai maakaasun tuotantoon, siirtoon ja kulutukseen vaikuttavat rajoitukset siten kuin optioyhteisön säännöissä määrätään.

Voimassa oleva laki

Optioyhteisön tai muun ilmoitukset vastaanottavan yhteisön on rahoitustarkastuksen määräämällä tavalla julkistettava tämän pykälän nojalla ilmoitetut tiedot.

14 §

Ilmoitusvelvollisuus

Optioyhteisön on päivittäin ilmoitettava välittäjien omien johdannaistiliasemien sekä niihin perustuvien vastuiden ja niiden edellyttämien vakuuksien muutoksista välittäjän erikseen nimeämälle välittäjän hallituksen jäsenelle tai muulle välittäjän johtoon kuuluvalla toimihenkilölle.

Pankkitarkastusvirasto voi velvoittaa välittäjän ilmoittamaan tämän vakavaraisuusvalvonnan alaisen asiakkaan johdannaistiliasemien sekä niihin perustuvien vastuiden ja niiden edellyttämien vakuuksien muutoksista asiakkaan erikseen nimeämälle hallituksen jäsenelle tai muulle asiakkaan johtoon kuuluvalla toimihenkilölle.

Ehdotus

Optioyhteisön on Rahoitustarkastuksen määräämällä tavalla julkistettava tämän pykälän nojalla ilmoitetut tiedot.

14 §

Ilmoitusvelvollisuus

(kumotaan)

5 luku

Erinäiset säännökset

2 §

Vaitiolovelvollisuus

Joka tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä suorittaessaan tai optioyhteisön tai välittäjän toimihenkilönä on saanut tietää option tai termiin osapuolen tai muun henkilön taloudellista asemaa tai yksityistä olosuhdetta koskevan julkistamattoman seikan tai liike- tai ammattisalaisuuden, ei saa sitä ilmaista tai muuten paljastaa eikä käyttää hyväksi, mikäli sitä ei ole säädetty tai asianmukaisesti järjestyksessä määrätty ilmaista, tai ellei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen.

Pankkitarkastusviraston oikeudesta antaa tietoja ulkomaiselle johdannaismarkkinoita valvovalle viranomaiselle säädetään pankkitarkastusvirastosta annetussa laissa.

4 §

Johdannaismarkkinarikkomus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö noudattaa 3 luvun 11 §:ssä *mainittua tiedonanto - tai julkistamisvelvollisuutta* tai 14 §:ssä tarkoitettua ilmoitusvelvollisuutta, on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *johdannaismarkkinarikkomuksesta* sakkoon.

Optioyhteisön toimitilimen jäsen, varajäsen tai toimihenkilö voi 1 momentin estämättä ilmaista säännöksessä tarkoitettun tiedon henkilölle, joka on Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa sijaitsevan optioyhteisöön rinnastettavan yhteisön palveluksessa tai toimitilimen jäsen, jos tiedon ilmaiseminen on tarpeen johdannais- tai arvopaperimarkkinoiden tehokkaan valvonnan turvaamiseksi. Edellytyksenä on lisäksi, että henkilöä koskee 1 momenttia vastaava vaihtovelvollisuus.

Rahoitustarkastuksen oikeudesta antaa tietoja ulkomaiselle johdannaismarkkinoita valvovalle viranomaiselle säädetään Rahoitustarkastuksesta annetussa laissa.

4 §

Johdannaismarkkinarikkomus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö noudattaa 3 luvun 11 §:ssä tarkoitettua ilmoitusvelvollisuutta, on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *johdannaismarkkinarikkomuksesta* sakkoon.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200.

6.

Laki**sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 48 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään sijoituspalveluyrityksistä 26 päivänä heinäkuuta 1996 annetun lain (579/1996) 48 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 48/2002 ja 79/2003, uusi 7 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

48 §

Salassapitovelvollisuus

Sijoituspalveluyrityksellä on oikeus antaa 1 momentissa tarkoitettuja tietoja arvopaperimarkkinalaissa tarkoitettulle julkisen kaupankäynnin järjestäjälle ja kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termineillä annettussa laissa tarkoitettulle optioyhteisölle, jotka ovat välttämättömiä niille säädetyn valvontatehtävän turvaamiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200.

7.

Laki**luottolaitostoiminnasta annetun lain 94 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään luottolaitostoiminnasta 31 päivänä joulukuuta 1993 annetun lain (1607/1993) 94 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1340/1997, 45/2002 ja 75/2003, uusi 8 momentti seuraavasti

Voimassa oleva laki

Ehdotus

94 §

Salassapitovelvollisuus

Luottolaitoksella on oikeus antaa 1 momentissa tarkoitettuja tietoja arvopaperimarkkina- ja arvopaperimarkkinatarkoitukseen julkisen kaupankäynnin järjestäjälle ja kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annettussa laissa tarkoitettulle optioyhteisölle, jotka ovat välttämättömiä niille säädetyn valvontatehtävän turvaamiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200.

8.

Laki**arvo-osuusjärjestelmästä annetun lain 13 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan arvo-osuusjärjestelmästä 17 päivänä toukokuuta 1991 annetun lain (826/1991) 13 §:n 1 momentin 4 kohta, sellaisena kuin se on laissa 795/2000, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

13 §

13 §

Arvopaperikeskuksen tehtävät

Arvopaperikeskuksen tehtävät

Arvopaperikeskus hoitaa arvo-osuusjärjestelmän yhteisiä tehtäviä. Näiden tehtävien hoitamiseksi arvopaperikeskus:

Arvopaperikeskus hoitaa arvo-osuusjärjestelmän yhteisiä tehtäviä. Näiden tehtävien hoitamiseksi arvopaperikeskus:

4) ylläpitää tietojärjestelmiä, joilla voidaan ylläpitää arvopaperimarkkinalain 5 luvussa tarkoitettua sisäpiirin omistusta koskevaa rekisteriä;

4) ylläpitää tietojärjestelmiä, joilla voidaan ylläpitää arvopaperimarkkinalain 5 luvussa tarkoitettua sisäpiirin omistusta koskevaa *julkista* rekisteriä;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200.

Arvopaperikeskus hoitaa arvo-osuusjärjestelmän yhteisiä tehtäviä. Näiden tehtävien hoitamiseksi arvopaperikeskus:

9.

Laki**eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä 28 päivänä joulukuuta 2001 annetun lain (1528/2001) 3 §:n 1 momentin 8 kohta,

lisätään 2 §:ään uusi 17 a kohta, 3 §:n 1 momenttiin uusi 9 kohta ja lakiin uusi 17 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

2 §

Markkinaoikeudelliset asiat

Markkinaoikeus käsittelee asiat, jotka säädetään sen toimivaltaan kuuluviksi:

3 §

Asian vireillepano

Markkinaoikeudessa tulee vireille:

8) saatavien perinnästä annetun lain 13 §:n 2 momentin nojalla käsiteltävä asia sen elinkeinonharjoittajan hakemuksella, johon mainitun lain 4 §:ssä tarkoitettu menettely kohdistuu, tai elinkeinonharjoittajien etujen valvomiseksi toimivan rekisteröidyn yhdistyksen hakemuksella.

Ehdotus

2 §

Markkinaoikeudelliset asiat

Markkinaoikeus käsittelee asiat, jotka säädetään sen toimivaltaan kuuluviksi:

17 a) Rahoitustarkastuksesta annetussa laissa (587/2003);

3 §

Asian vireillepano

Markkinaoikeudessa tulee vireille:

8) saatavien perinnästä annetun lain 13 §:n 2 momentin nojalla käsiteltävä asia sen elinkeinonharjoittajan hakemuksella, johon mainitun lain 4 §:ssä tarkoitettu menettely kohdistuu, tai elinkeinonharjoittajien etujen valvomiseksi toimivan rekisteröidyn yhdistyksen hakemuksella;

9) Rahoitustarkastuksesta annetun lain nojalla käsiteltävä asia Rahoitustarkastuksen tai sen hakemuksesta, johon päätös kohdistuu.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

149

(Uusi 17 a §).

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta
200_____.
